

77 284

**KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN
YENİDEN GELİŞTİRİLMESİNE BİR YAKLAŞIM:
İZMİR KÜLTÜRPARK ÖRNEĞİ**

**Dokuz Eylül Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü,
Kentsel Tasarım Anabilim Dalı**

77284

Fahriye ALTINEL

Eylül, 1998

İZMİR

TEZ SINAV SONUÇ FORMU

Bu tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Hülya Koç
(Yönetici)

Prof. Dr. Tayfun Tamer
(Jüri Üyesi)

Doç. Dr. Seran Gökse
(Jüri Üyesi)

Prof. Dr. Cahit Helvacı
Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

TEŞEKKÜR

Seçilen konu ile ilgili çalışmalarımı baştan sonuna kadar yönlendiren ve tutarlı bir çizgide ilerlemesi için gayret gösteren değerli hocam Doç. Dr. Hülya Koç'a, kaynak araştırmaları sırasında katkılarından dolayı kent plancısı Ali Konuk'a ve peyzaj mimarı Müge Çolakoğlu'na, anketlerin uygulanmasında kent plancısı Neriman Yürür'e, proje aşamasında yardımlarından dolayı mimar Müjgan Özkan'a ve yüksek mimar Adem Özçelik'e ve tez süresinin başlangıcından itibaren maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme, özellikle ablam Sıfatiye Akpınar'a sonsuz teşekkürler ediyorum.

ÖZET

Bu çalışmanın konusu İzmir Kültürpark alanının bugün ve gelecekte daha etkin kullanımının araştırılması ve kentsel tasarım ölçeğinde değerlendirilmesidir. Bu amaçla alana ilişkin bulgular toplanarak, yeşil bir mekan olarak irdelenmiş ve Kültürpark'ın kuruluşundan günümüze kadar geçirdiği değişiklikler incelenerek ileriye yönelik bir çözüm sunulmuştur. Araştırmalar sırasında literatür analizinin yanı sıra alanın kullanım biçimini her yönden değerlendirmek amacıyla alan analizi sırasında anketleri de uygulanmıştır. Bu anketler İzmir Enternasyonal Fuarının açık olduğu ve kapalı olduğu dönemlerde yapılmıştır. Bu analizler sonucu, Kültürpark ve Fuar kavramlarının ayrı birimler olarak işlevlerini sürdürmelerinin uygun olacağı görüşüne varılmıştır. Bunun gerçekleşmesi için ise Fuar kullanımının İzmir'in en büyük yeşil alanından başka bir mekana taşınması vurgulanmıştır ve Kültürpark alanının açık ve yeşil alan olarak işlevi sürdürmesi konusunda gereksinimler belirlenerek tasarım yapılmıştır.

ABSTRACT

The subject of this project is to analyse Kültürpark area in a city scale and to find out the most efficient way of using it today and in the future. For this reason, data related with this area were gathered and considered and a solution to the problem was suggested after having a retrospective view over the establishment of Kültürpark. During the research, user questionnaires as well as literature survey were applied in order to evaluate all kinds of purposes in the usage of the area. These questionnaires were carried on both while the International Fair was open and closed. The analyses showed that the notions of Kültürpark and the Fair are two different concepts and should be considered and organized separately. In order to succeed this, the Fair should be located in a different part of Izmir and Kültürpark should stay as one of the largest open areas of Izmir. Consequently, this research emphasize how Kültürpark is used as an open green place and suggests a project including the most and possible necessities related to its mission.

İÇİNDEKİLER

sayfa

İçindekiler.....	IV
Şekil Listesi.....	IX
Tablo Listesi.....	X
Harita listesi	XIII
Ek Listesi.....	XIV

Birinci Bölüm

GİRİŞ

1.1. GİRİŞ.....	1
1.2. YÖNTEM.....	3

İkinci Bölüm

GENEL KAVRAMLAR

2.1. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN KAVRAMI VE BU ALANLARIN KENTLİ AÇISINDAN ÖNEMİ.....	4
--	---

2.2. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN İŞLEVLERİ.....	6
2.2.1. Sosyal ve Psikolojik İşlevleri.....	6
2.2.2. Fiziksel ve Ekonomik İşlevleri.....	7
2.2.3. Ekolojik ve Meteorolojik İşlevleri.....	8
2.2.4. Estetik İşlevleri.....	13
2.2.5. Rekreasyon İşlevleri.....	13
2.2.5.1. Rekreasyonun Tanımı.....	13
2.2.5.2. Rekreasyonun Önemi.....	14
2.2.5.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Türleri.....	16
2.3. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN SINIFLANDIRILMASI.....	22
2.3.1. Bölgesel Parklar.....	23
2.3.2. Şehir Parkları.....	23
2.3.3. Mahalle Kümesi Oyun Sahaları.....	23
2.3.4. Mahalle Parkları.....	24
2.3.5. Komşuluk Ünitesi Oyun Parkları.....	24
2.3.6. Çocuk Bahçeleri.....	24
2.3.7. Özel Aktivite Alanları veya Spor Merkezleri.....	24
2.3.8. Park Yollar.....	25
2.3.9. Konutun Yakın Çevresinde Yeşil Alanlar.....	25
2.4. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN KAPSAMINDA PARKLARIN KULLANIŞ ŞEKLİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI.....	25
2.4.1. Botanik Parkları.....	26
2.4.2. Zooloji Parkları.....	27
2.4.3. Eğlence Parkları.....	32
2.4.4. Sanat Parkları.....	37
2.4.5. Tarih Parkları.....	42
2.4.6. Kültürel Parklar ve Fuarlar.....	42
2.4.6.1. Fuar Alanlarının Tanımı.....	44
2.4.6.2. Fuar Alanlarının Tarihi.....	45

2.4.6.3. Fuar Tipleri.....	47
2.4.6.4. Yurtdışı ve Yurtiçi Fuar Alanları.....	47
2.5. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN YENİDEN DEĞERLENDİRME OLANAKLARI.....	50
2.5.1. Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Sağıklaştırılması ve Yeniden Geliştirilmesi	52
2.5.2. Türkiye'deki Açık ve Yeşil Alanların Sağıklaştırılması ve Yeniden Geliştirilmesi	53

Üçüncü Bölüm

İZMİR'DE AÇIK VE YEŞİL ALANLAR

3.1. İZMİR'İN AÇIK VE YEŞİL ALANLARI.....	56
3.2. İZMİR'İN REKREASYON ALANLARI.....	58
3.3. İZMİR KÜLTÜRPARK/ FUAR ALANI.....	63
3.3.1. Kültürpark'ın İzmir için önemi.....	63
3.3.2. Kültürpark'ın Tarihçesi.....	64

Dördüncü Bölüm
İZMİR KÜLTÜRPARK / FUAR ALANINA
İLİŞKİN VERİLER

4.1. İZMİR KÜLTÜRPARK / FUAR ALANINDA YER ALAN KULLANIŞLAR.....	72
4.2. MEVCUT BİTKİ ÖRTÜSÜ.....	74
4.3. MEVCUT YER DÖŞEMELERİ.....	77

Beşinci Bölüm
ÇALIŞMA ALANINA İLİŞKİN
ANKET SONUÇLARI

5.1. İZFAŞIN 1997 YILINDA İEF İLE İLGİLİ YAPILAN ANKETLERİN SONUÇLARI.....	79
5.1.1. İEF'de Yerli ve Yabancı Katılımcılarıyla Yapılan Anket Sonuçları.....	79
5.1.2. İEF'de Yerli ve Yabancı ziyaretçiler ile yapılan anket sonuçları.....	83
5.2. KÜLTÜRPARK ALANINA İLİŞKİN OLARAK ARAŞTIRMACI TARAFINDAN YAPILAN ANKET SONUÇLARI.....	88
5.2.1. İzmir Enternasyonal Fuarı'nın Açık Olduğu Tarihlerde yapılan Anket Sonuçları.....	89

5.2.2. İzmir Enternasyonal Fuarı'nın Kapalı Olduğu Tarihlerde yaovılan Sonuçları.....	104
5.3. FUARA İLİŞKİN GÖRÜŞLER.....	117
5.4. KÜLTÜRPARKIN MEKANSAL DÜZENLEMESİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR.....	121
5.4.1. Fuar Yarışmasının Konusu, Amacı, Genel Tasarım Politikaları ve İlkeleri.....	122
5.4.2. Yarışma Sonuçları.....	123
5.4.3. Yarışmanın Uygulanamama Nedenleri.....	124
5.5. İZMİR KÜLTÜRPARK / FUAR ALANINA İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRME.....	125

Altıncı Bölüm PROJELENDİRME

6.1. PROJELENDİRME.....	127
-------------------------	-----

Yedinci Bölüm SONUÇ

7.1. SONUÇ.....	140
KAYNAKÇA.....	142
EKLER.....	149

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Kentlerde ısı kaynaklı hava hareketleri ve yeşil alanların etkisi.....	11
Şekil 2.2. Kentlerde sıcak ve gece hava dolaşımı.....	12
Şekil 2.3. Şehir ve Bölge Organizasyonu.....	22
Şekil 2.4. Park Andre Citroen.....	28
Şekil 2.5. Çeşitli Sınırlama Elemanları Örnekleri.....	30
Şekil 2.6. İstanbul Florya Hayvanat Bahçesi.....	32
Şekil 2.7. Euro Disney (Paris).....	33
Şekil 2.8. Robini Çocuk Cenneti.....	35
Şekil 2.9. Robini Çocuk Cenneti.....	36
Şekil 2.10. Tatilya Eğlence Merkezi (kesit ve görünüşler).....	38
Şekil 2.11. Tatilya Eğlence Merkezi (planlar).....	39
Şekil 2.12. Isis Tapınağı, MÖ 1.yy.....	41
Şekil 2.13. Henry Moore Sanat Parkı.....	41
Şekil 2.14. Central Park.....	43
Şekil 3.1. Kültürpark'ın 1936 yılından bir görünüşü.....	70
Şekil 3.2. Kültürpark'ın ilk yıllarda havadan görünüşü.....	70
Şekil 3.3. Kültürpark'ın 1930'lu yıllardan bir görünüşü.....	71
Şekil 3.4. Kültürpark'ın 1930'lu yıllardan bir görünüşü.....	71
Şekil 3.5. Kültürpark Paraşüt Kulesinden Bir görünüş.....	71

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1. Kırsal ve Kentsel Alanlarda Meteorolojik göstergeler	9
Tablo 2.2. Uluslararası fuar istatistikleri	49
Tablo 3.1. İzmir'in açık ve yeşil alan miktarlarının yıllara göre dağılımı	56
Tablo 3.2. İzmir kent bütününde bulunan sanat galerileri	59
Tablo 3.3. İzmir kent bütününde bulunan kütüphaneler	59
Tablo 3.4. İzmir kent bütününde bulunan sinemalar	60
Tablo 3.5. İzmir kent bütününde bulunan müzeler	60
Tablo 3.6. İzmir kent bütününde bulunan kültür merkezleri	60
Tablo 3.7. İzmir kent bütününde bulunan stadyumlar	61
Tablo 3.8. İzmir kent bütününde bulunan spor salonları	61
Tablo 3.9. İzmir kent bütününde bulunan spor sahaları	62
Tablo 3.10. İzmir kent bütününde bulunan diğer spor tesisleri	62
Tablo 4.1. Kültürpark alanında yer alan kullanışların metrajları	72
Tablo 5.1. Fuara hangi şehirden katıldığı Fuara hangi ülkeden katıldığı	80
Tablo 5.2. İEF'ye kaçınıcı kez katıldığı	80
Tablo 5.3. Ziyaretçilerin ilgisini değerlendirme biçimi	81
Tablo 5.4. İET süresince İZFAŞ tarafından verilen hizmetlerden memnuniyet	81
Tablo 5.5. İET süresince İZFAŞ tarafından verilen hizmetlerden memnun olmaması nedeni	82
Tablo 5.6. Fuar süresince gerçekleştirilen kültürel ve sosyal etkinlikleri nasıl değerlendirdiği	82
Tablo 5.7. 1998 yılında yapılacak olan 67. İEF'ye katılım isteyi	83
Tablo 5.8. Ziyaretçilerin cinsiyeti	83
Tablo 5.9. Eğitim durumu	84

Tablo 5.10. Ziyaretçilerin yaşları	84
Tablo 5.11. Fuara hangi şehirden Fuara hangi ülkeden geldiği	85
Tablo 5.12. İEF'yi hangi amaçla ziyaret etmek istedikleri	86
Tablo 5.13. İEF'yi kaçınıcı kez ziyaret ettikleri	86
Tablo 5.14. Fuar süresince gerçekleştirilen kültürel ve sosyal etkinliklerin nasıl değerlendirildiği	87
Tablo 5.15. 1998 yılında yapılacak olan 67.İEF'yi ziyaret isteği	87
Tablo 5.16. Ankete cevap veren kişinin cinsiyeti	89
Tablo 5.17. Ankete cevap veren kişinin yaşı	90
Tablo 5.18. Ankete cevap veren kişinin eğitim durumu.....	91
Tablo 5.19. Ankete cevap veren kişinin mesleği	92
Tablo 5.20. Ankete cevap verenlerin hane halkı geliri.....	94
Tablo 5.21. Ankete cevap veren kişinin özel oto sahipliği.....	95
Tablo 5.22. Fuara kaç kişi gelindiği	95
Tablo 5.23. Fuara hangi araçla gelindiği	96
Tablo 5.24. Fuarı ziyaret etme sıklığı	97
Tablo 5.25. Fuara geliş nedenleri	98
Tablo 5.26. Fuarın en çekici tarafı	99
Tablo 5.27. Fuarın olumsuz tarafı hakkında görüşler	100
Tablo 5.28. Fuarda başka ne tür kullanışların olmasını isterdiniz	101
Tablo 5.29. Fuarda ne tür kullanışların olmamasını isterdiniz	103
Tablo 5.30. Ankete cevap veren kişinin cinsiyeti	105
Tablo 5.31. Ankete cevap veren kişinin yaşı	105
Tablo 5.32. Ankete cevap veren kişinin eğitim durumu.....	106
Tablo 5.33. Ankete cevap veren kişinin mesleği	107
Tablo 5.34. Ankete cevap verenlerin hane halkı geliri.....	109
Tablo 5.35. Ankete cevap veren kişinin özel oto sahipliği.....	109
Tablo 5.36. Fuara kaç kişi gelindiği	110
Tablo 5.37. Fuara hangi araçla gelindiği	111
Tablo 5.38. Fuarı ziyaret etme sıklığı.....	111
Tablo 5.39. Fuara geliş nedenleri	102

Tablo 5.40. Fuarın en çekici tarafı	113
Tablo 5.41. Fuarın olumsuz tarafı hakkında görüşler	114
Tablo 5.42. Fuarda başka ne tür kullanışların olmasının isterdiği	115
Tablo 5.29. Fuarda olması istenmeyen kullanışlar	103

HARİTA LİSTESİ

Harita 3.1. İzmir'in açık ve yeşil alanları	57
Harita 4.1. Arazi kullanış	73
Harita 4.2. Mevcut bitki örtüsü	75
Harita 4.3. Mevcut bitki örtüsü	76
Harita 4.4 Mevcut yer döşemeleri	78
Harita 6.1. İzmir Kültürpark yakın çevresi	128
Harita 6.2. Sentez paftası	130
Harita 6.3. Öneri yerleşim planı	133
Harita 6.4. Kısmi yerleşim planı	134
Harita 6.7. Sosyo-kültürel tesis (plan)	137
Harita 6.8. Sosyo-kültürel tesis (kesit ve görüşler)	138

EKLER LİSTESİ

- Ek 2.1. Foire Internationale de Nice
- Ek 2.2. Ankara Altınpark
- Ek 2.3. TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi
- Ek 2.4. Kocaeli Fuarı
- Ek 2.5. Bursa Kültürpark / Fuar alanı
- Ek 2.6. Samsun Fuarı
- Ek 2.7. Gaziantep Fuarı
- Ek 4.1. İzmir Kültürpark alanında yer alan kullanışlar
- Ek 5.1. Anket formu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Yaşadığımız bu yüzyılda büyük değişimler hızlı bir süreç içerisinde devam etmektedir. Endüstriyel gelişmeler fiziksel alanda değişikliklere neden olmuş ve insan-doğal alan ilişkileri kopmuştur. Bunun yanı sıra bir çok elektronik aracın varlığı insanların boş zamanlarını değerlendirme olanaklarını değiştirmiştir. Bu durum insanların açıkta yapılan rekreasyon faaliyetlerinden uzaklaştırmıştır. Oysa açık ve yeşil alanlar insanların boş zamanını değerlendirmesi, rekreasyonel aktiviteler açısından çok fazla olanak tanıyan mekanlardır. Fakat günümüzde bir çok kimse bu olanakların sunduğu fırsatları göz ardı ederek bunların kullanım şeklini farklı biçimde değerlendirmektedirler. Bu açıklamaya bir örnek, kentsel açık ve yeşil alanların bir otopark yeri, ya da yalnızca gidilecek alanın mesafesini kısaltmak için transit geçiş yeri olarak kullanılmasıdır. Tüm bunların sonucunda kentsel açık ve yeşil alanlar giderek yok olmakta ve insanların yaşamı için gerekli olan sağlıklı çevreler bundan olumsuz etkilenmektedirler.

1950 yıllarında başlayan hızlı kentleşmeye sosyal ve teknik alt yapı bu hıza ayak uyduramamıştır. Dolayısıyla artan nüfusa göre sağlıklı çevreler için gerekli donatı alanları yetersiz kalmıştır. Bu donatılardan biri olan kentsel açık ve yeşil alanlar nüfus artışına göre yok denilecek kadar az artmalarının dışında bazıları spekülatif amaçlarla kullanarak yok olmuş, bazıları ise sahip olduğu rekreasyon fonksiyonuna karşın bünyelerinde başka fonksiyonlar barındırdığından yok olmaya devam etmektedirler. Bu durum İzmir’de de gözlenmektedir. Bunun en tipik örneklerinden , kentin

merkezinde bulunan Bahri Baba parkının yok oluşu ve Kültürpark'ın kuruluş amacından farklı bir amaç için kullanılmasıdır.

Kentlerin gelişimi nedeniyle açık ve yeşil alan ihtiyaının artışı plancıları bu alanları arttırmak için çeşitli arayışlara itmiştir. Büyük kentlerin yapılaşması oluşmuş alanlarda yeşil alan yapılabilmesi için boş arsa bulunmadığından, burada uygulanabilecek yol kentsel açık ve yeşil alanların yeniden değerlendirme olanaklarını gözden geçirmek olacaktır. Böylece var olan bir mekan sağlıklıştırılarak halka yeni rekreasyon faaliyetleri sunma olanağını kazanabilecektir.

Kentsel açık ve yeşil alanlar kamusal mekanlar olduklarından herkese açıktır. Bu alanlar bünyelerinde çeşitli kullanışları barındırmaktadırlar. Buna ek olarak büyüklükleri açısından farklı boyutlara sahiptirler, konutun yakın çevresi yeşil alanlardan bölgesel parklara kadar ve çoğunlukla kamusal alanlar olarak kullanılır.

İzmir'in kent merkezindeki en büyük açık ve yeşil alanı Kültürpark 1930'lu yıllarda kurulmuştur. Aynı zamanda İEF'nin de mekanı olan Kültürpark İzmirliilerin en fazla ilgi gösterdiği bir alan niteliğini kazanmıştır. 1950'li yıllarından bu güne kadar olan gelişmeler kentlerin gelişimini olumsuz etkilediğı gibi Kültürpark'ın da değişmesine neden olmuştur. Bu değişiklik alanın kullanım biçimini etkilemiş ve başlangıçta kültürel fonksiyonların ağırlıklı olarak iereceğı düşünülen alan günümüze gelindiğinde etap etap gözle görülemeyen değişiklikler yapı yığından ve sert zeminden oluşan bir mekana dönüşmüştür. Yılın belli dönemlerinde yoğun olarak kullanılan, yeşil alan ve en önemlisi Kültürpark niteliğini kaybetmiş bir fuar mekanı haline gelmiştir.

“Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yeniden Geliştirilmesine Bir Yaklaşım: İzmir Kültürpark  rneğı” başlıklı çalışmanın yapılmasındaki amaç, yoğun bir kentleşme süreci içerisinde çok yönlü metropoliten özellik taşıyan İzmir'in kent bütününde açık ve yeşil alanlar ölçeğinde ortaya çıkan rekreasyon alanlarının yetersizliğı dikkate alınarak, Kültürpark'ın daha etkin kullanımı için değerlendirmeler yaparak öneri getirmektir.

1.2. YÖNTEM

Tez konusu olarak seçilen bir çalışmanın hazırlanması için çeşitli araştırmaların yapılması gerekmektedir. “Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yeniden Geliştirilmesine Bir yaklaşım: İzmir Kültürpark Örneği” konulu çalışmada aşağıdaki yöntem izlenmiştir.

Öncelikle açık ve yeşil alanların niteliklerini netleştirmek amacıyla tanımı, önemini vurgulamak için işlevleri ve sınıflandırmaları ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca alan yenilemesinin olumlu sonuçlarını belirtmek için sağlıklılaştırma ve yeniden geliştirme kavramlarına örneklerle değinilmiştir.

İkinci aşamada İzmir kentinin açık ve yeşil alanları ve rekreasyon alanlarının incelenmesi, Kültürpark’ın tarihçesi ve önemi ele alınmıştır.

Daha sonra planlama aşaması için veri oluşturmak üzere Kültürpark/Fuar alanının geçmiş ve bugünkü kullanımına ilişkin verilerin toplanmasına yer verilmiştir.

Dördüncü aşamada Kültürpark’ın geleceği konusunda kullanıcıların, kişi ve kuruluşların görüşleri planlama içeriğine ışık tutması için incelenmiştir. Bunun yanı sıra daha önce Kültürpark/Fuarın mekansal düzenlemesine ilişkin çalışmalar irdelenmiş ve tüm bunlardan genel değerlendirme yapılarak bir senteze ulaşılmaya çalışılmıştır.

Son aşamada Kültürpark/Fuar alanına yönelik yukarıdaki aşamalardan elde edilen bilgiler ışığında bu mekana ilişkin projelendirme çalışmaları yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL KAVRAMLAR

2.1. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN KAVRAMI VE BU ALANLARIN KENTLİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Tüm gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hızlı kentleşme nedeniyle doğal çevre giderek bozulmaktadır. Ekosistemin her parçası birbiriyle sıkı ilişki içindedir. Açık ve yeşil alanlar ile kentli etkileşimi de için benzer durum söz konusudur. Kentsel açık ve yeşil alanlar kentli için önemli olan çeşitli rekreasyon aktivitelerini bünyelerinde barındırmaktadırlar. Bir kentte yeteri kadar yeşil alanlar bulunuyor olması insanların psikolojik ve fiziksel gelişimlerinde önemli rol oynamaktadır.

Bu kadar büyük önemi olan açık ve yeşil alanlar ülkemizde yeterli alan, sayı ve nitelikte bulunmadığından tüm kentli nüfusun gereksinimlerini karşılayamamaktadır. Kentlerin çeperinden merkezine doğru yaklaştıkça açık ve yeşil alanların sayıları ve büyüklükleri azalmaktadır. Dolayısıyla kullanımları ve çeşitli olanaklara açık olmaları da sınırlı ölçülerde kalmaktadır. Açık ve yeşil alanlar aynı zamanda hızlı kentleşme nedeniyle ve yoğunluk artışı sonucu doğadan kopmaktadır. Ülkemizde bu gelişmeler sonucu açık ve yeşil alan eksikliği özellikle büyük kentlerin sorunları arasında üst sıralara yükselmiştir. (Solguntekin, 1994)

Prof. Dr. Aslanboğa, kentli için önemli olan açık ve yeşil alanların yeteri kadar önemsenmemiş olmasının nedeninin “toplum kültürünün tarihi yapısından”

kaynaklandığını söylemektedir. Bunun en önemli nedeni ise halkın kentlerde doğrudan ve dolaylı olarak topluca kullanabileceği gerçek anlamda bir açık ve yeşil alan tanımından yoksun olmasıdır. Kentlilerin çoğu ve kültürlü kesimi bile bir kent parkını boş zamanında gideceği yalnız gazino, lunapark, çay bahçesi hatta otopark olarak görmektedir. (Aslanboğa, 1997)

Doğanın kent içindeki temsilcisi olarak nitelendirebileceğimiz açık ve yeşil alanlar kentlerin doğayla olan ilişkilerini sürdürmelerine olanak tanımaktadırlar. Ayrıca açık ve yeşil alanlar çok amaçlı oldukları için içlerinde her yaştaki insanlar için çeşitli olanaklar ve farklı aktiviteler sunmaktadır. Bu nedenle kentli açısından öneminin göz ardı edilmemesi, eskileri korunurken ve geliştirilirken yenilerinin hem büyüklük hem de işlevsel olarak gereksinmelere cevap verecek şekilde planlanması, tasarlanması ve uygulanması gerekmektedir.

Kentsel açık ve yeşil alanlar çoğu kez kent içinde kapalı mekanların, yol ve meydanların dışında kalan, toplumun rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayan genellikle yeşil öğeleri bulunan küçük veya büyük açıklık ve boşluklar olarak tanımlanmaktadır.

Solguntekin, Öztan'dan yaptığı alıntıda ise açık ve yeşil alanları aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır.

Kent merkezi açık alanları, çoğunlukla mimari elemanların dominant olduğu bir karakter gösterir. Bunlar küçük dinlenme parkları, meydanlar ile karakterize edilerek oturma ve çevreyi seyretme fonksiyonlarıyla önem kazanırlar. Buna karşın kent yakın çevresi açık alanları, kentin kalabalık ve gürültülü bölümlerinden uzakta, sakin dinlenme ve aktif rekreasyon alanları olarak fonksiyon gösterirler. (Solguntekin, 1994, s.11

2.2. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN İŞLEVLERİ

2.2.1. Sosyal ve Psikolojik İşlevleri

Toplum yaşadığı yer ve çevre ile karşılıklı etkileşim içindedir. Çevre olumsuz etkilendiğinde giderek insanın da fiziksel ve psikolojik sağlığını tehdit eder duruma gelecektir. Çevresel değerler kaybolursa insanların sosyo-kültürel değerleri de bundan olumsuz etkilenecektir. Oysa iyi organize edilen sosyal aktiviteler kişilerin birbirleriyle kaynaşmaları için önemli bir etkidir. Günümüzde kentsel açık ve yeşil alanlar gerekli biyolojik fonksiyonu sağladığı kadar sosyal fonksiyonları da ağır basan alanlardır.

Kentsel açık ve yeşil alanlar yılın belli günlerinde kent halkını bir araya toplayacak şekilde bünyelerinde bazı sosyal ve kültürel aktiviteleri içeren yerlerdir. Dolayısıyla günümüzde sosyal ve kültürel bir ihtiyaç olarak kabul edilen rekreasyon faaliyetleri ve bu amaca uygun olarak tasarlanan alanların kentlerimizde yer almaları gerekmektedir. (Bayraktar, 1973)

Kentlerimizin sosyal yönünü olumlu etkileyen açık ve yeşil alanlar, psikolojik işlevleri de ağır basan mekanlardır. Ülkemiz kentlerinin sağlıksız planlama sonucu oluşan bina yığınları insanların psikolojisini önemli derecede olumsuz etkileyen “duvar perdeleri”dir. Günümüzün insanı betonlaşmadan ve trafik gürültüsünden uzaklaşmak ve biraz olsun bu mekanların baskısından kendilerini kurtaracak alanları arama çabası içerisinde. Bu durumda, kentsel açık ve yeşil alanlar, günlük stresten uzaklaştırıcı ve psikolojik olarak rahatlatıcı kentsel mekanlar olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

Bilindiği üzere her renk insanlarda belirli bir etki yaratır. Konu ile ilgili olan yeşil alanların rengi adından da anlaşıldığı gibi çoğunlukla yeşildir ve insanı rahatlatır. Rahatlatıcı olmasının yanı sıra dinlendirmektedir de. Bu nedenle yine açık ve yeşil alanların psikolojik işlevinin önemini çizmek gerekir. Özellikle iş merkezleri çevresinde bulunan açık alanlar kısa süreli öğle tatillerini bu alanlarda geçirenlerin günü daha etkin bitirmeleri için oldukça önemlidir. Çünkü kısa mesafede bulunan bu rahatlatıcı

mekanlar psikolojik işlevinden ötürü verimi arttırmaları ve insanların birbirleriyle olan ilişkilerinin daha sağlıklı olmasını olumlu etkilerler. Kentsel açık ve yeşil alanlar insan psikolojisi için bu kadar önemli olduğundan bu tür alanların yaratılması için, olanaklar aranmalıdır. Bu olanaklar arasında yeni alanlar yaratılması kadar, mevcut alanların korunması ve yenilenmesi de bulunmaktadır.

2.2.2. Fiziksel ve Ekonomik İşlevleri

Açık ve yeşil alanlar kentlerin yapılarında fiziksel işlevleri açısından önemli rol oynamaktadır. Karakter bakımından farklı bölgeleri birbirinden ayırma olanakları olduğu gibi kontrastlık yaratarak fiziksel dengenin sağlanmasında etkindirler. (Bayraktar, 1973) Ayrıca beton blokları arasında birbirine bağlanan küçük açık ve yeşil alanlar, değişik arazi kullanımları arasında tampon görevini üstlenerek kente fiziksel değer kazandırır. Açık ve yeşil alanların tüm bu fiziksel işlevlerinin yanı sıra binaların yerleşme özelliklerini ve biçimini de etkileme olanakları vardır. Örneğin bir açık ve yeşil alanın çevresinde yer alacak binanın yerleşeceği alanı belirlerler, bir binanın köşesi açık alanın köşesini belirleyici olarak tasarlanır.

Kentsel açık ve yeşil alanların ekonomik işlevleri de en az diğer işlevleri kadar çok yönlüdür. Çubuk, kentsel açık ve yeşil alanların ekonomik işlevini tarımsal alanları göz önünde bulundurarak aşağıdaki gibi açıklamaktadır.

Kentler, tarım dışı etkinliklerin yoğunlaştığı alanlar olarak tanımlanmakla beraber, geleneksel kent dokumuzda yer alan tarımsal sistem ve kültürünün korunması, kent yeşil alanlarının bir parçası sayılması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, tarımsal alanlardaki üretim-tüketim etkinlikleri ekonomik nitelik taşımaktadır. (Ertekin, 1992, s.5: Çubuk'tan alıntı, 1978)

2.2.3. Ekolojik ve Meteorolojik İşlevleri

Ağaçlar kentlerimizin yeşil görünümündeki en önemli öğelerdir. Bitkiler olmaksızın dünyanın ekolojisi dengesiz olurdu, oksijenin miktarı düşer, doğal yiyecekler ve bitkiler zinciri bozulurdu. Ayrıca ağaçların işlevleri güzelliği, gölgeyi, insanların ve hayvanların korunmasını ve konforunu içermektedirler. Bunun yanı sıra kentlerin ölçeği hakkında fikir vermekte, beton yığınları arasında yumuşaklık ve ahenk sağlamaktadırlar. Gölge ve temiz hava üretimini yapan ağaçların az sayıda oluşu kentlerimiz için gerçekten ciddi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nüfusun kentlerde yoğunlaşmasından dolayı, sorunlar da o alanlarda yoğunlaşmaktadır. Yapılaşmış çevrede, insan, doğal çevre etkileşimini genellikle kent ölçeğinde incelemek bu nedenle tercih edilmektedir. Ancak bunu yaparken hiçbir zaman göz önünden uzak tutmaması gereken konu, nasıl doğal ekosistemler birbirinden yalıtılmış olarak düşünülemezse, kent ekosisteminin de tüm diğer yerleşim birimlerinden ve bunların gelişimini yönlendiren karar mekanizmalarından ayrı düşünülmemesidir. Dolayısıyla doğal ekosistemle kent ekosisteminin karşılıklı etkileşim içinde olduğunu unutmamak gerekir.

Kentsel açık ve yeşil alanların ekolojik işlevini açıklarken çevreye de değinmekte yarar vardır. Çevre, yapay ve doğal olarak ikiye ayrılmaktadır. Doğal çevrenin temel özelliği insanlar tarafından müdahale edilmemiş olmasıdır. Yapay çevre ise bunun tersi, insanlar tarafından oluşturulmuş olandır. Bu tür alanlar konumuzla ilgilidir. Yani ağaçlandırma sonucu ormanların bir kısmı, korular, bağ, bahçe, yeşil alanlar, parklar vb. yapay çevreyi oluşturmaktadırlar. Bunların yetersizliği sonucu ekolojik bozulmalar ortaya çıkmakta ve doğal çevreleri etkilemektedir. Hava, su ve toprak gibi gerekli maddelerin bozulması insanların, bitkilerin ve hayvanların bundan zarar görmeleri hatta yaşamlarını yitirmeleri olasılığını taşımaktadırlar. (Erol, 1995)

Tablo 2.1. Kırsal ve kentsel alanlarda meteorolojik göstergeler:

Parametreler	Karakteristik Boyutlar	Kırsal alanlarla Karşılaştırma
Hava Kirliliği	Katı Kirleticiler Kükürt Gazı Karbon Dioksit Karbon Monoksit	10 kat fazla 5 kat fazla 10 kat fazla 25 kat fazla
Isınma	Global Isınma UV (KIŞ) UV (YAZ)	%15-20 daha az %30 daha az %5 daha az
Bulutlanma	Bulutluluk SİS (KIŞ) SİS (YAZ)	%5-10 daha fazla %100 daha fazla %30 daha fazla
Yağış	Toplam Yağış 5 mm'den daha az yağış alınan günler	%5-10 daha çok %10 daha çok
Sıcaklık	Yıllık Ortalama Kış Minimumu	1-1.5 daha yüksek 2-3 daha yüksek
Nemlilik	Yıllık Ortalama Kış Yaz	%6 daha az %2 daha az %8 daha az
Rüzgar Hızı	Yıllık Ortalama Aşırı Şiddetli Rüzgar Sakin Rüzgar	%20-30 daha az %10-20 daha az %5-20 daha az

Kaynak: Bütüner, 1991, s.90

Yukarıdaki tabloda kırsal ve kentsel alan arasında çeşitli meteorolojik parametreler yönünden farklılıklar izlenebilir.

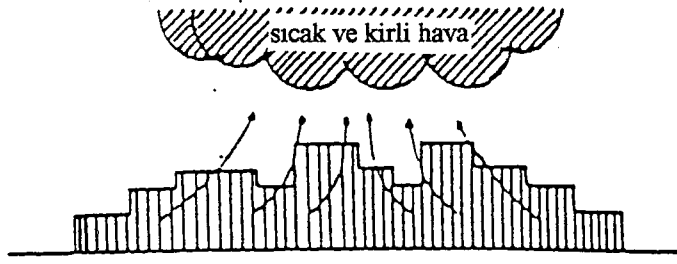
Ekolojik dengesizlikler nedeniyle meteorolojik denge de etkilenmekte, dünyanın ısının zamanla arttığı gözlenmektedir. Kutuplardaki buzullar erimekte ve giderek dünyadaki su seviyesi yükselmektedir. Atmosferde katı nesneler ve gazların artmasıyla doğru orantılı olarak hava kirliliği de artmakta ve kentleri duman tabakası sarmaktadır. Bu olay sıcaklığı ve ışığı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu değişiklikler kent yüzeyinde radyasyon artışına neden olmaktadır. Kentsel alanlar kırsal alanlara göre daha az yeşil alanlara sahip olduklarından kentlerdeki radyasyon daha yüksektir. Bu nedenle kent içi yeşil alanların ekolojik açıdan önemi oldukça büyüktür.

Kentsel açık ve yeşil alanların mikro klima üzerindeki etkileri (hem makro hem de mikro iklimdeki) ve rüzgardaki etkileri göz ardı edilmemelidir. Ağaçlar ışığı, nemliliği ve hava akımını regule ederler. Örneğin Moskova'daki açık alanlar yıldız şeklinde planlanmıştır. Kentin merkezinden başlayarak tüm kente dağılan açık ve yeşil alanlar Moskova'nın serin olmasını sağlamaktadır.(Tarman, 1994)

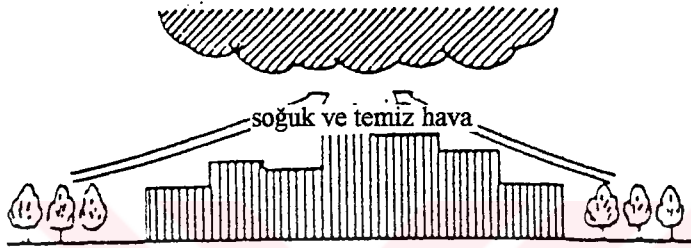
Yerleşim merkezlerinde yaz ayları ısının en yüksek ve rüzgarın durgun olduğu zamanlardır. Bu zamanlarda esas hava akımlara ek olarak bazı kentsel akımlar da ortaya çıkar, kent merkezlerinde kirli hava ısınır ve yükselir. Kentin çevresindeki daha serin hava ise oluşan basınç farkı nedeniyle sirkülasyon ile kentin merkezine doğru akmaya başlar. Bu hava akımları beraberinde o alanda oluşmuş olan kirli havayı da taşıyarak, kentin merkezindeki kirliliğin artmasına neden olurlar. Bu durumu değiştiren ise yeşil alanlardır. Kentin çevresinde yeşil alanlar varsa, bunlar kirli havayı içerisinde filtre ederek, kentin ısınıpı düzenler. Dolayısıyla kent çevresinde ne kadar çok yeşil alan varsa kentin yerleşim alanları arasındaki hava akımları da o kadar kuvvetli ve etkili olurlar. (Solguntekin, 1994)

Böylece yapıların yoğun ve yüksek olduğu kent merkezlerinde sürekli serin ve temiz hava akımı sağlanmış olur. Bu serin ve temiz hava ise kentin merkezi alanın üstünde birikmiş olan sıcak ve kirli havanın altına hareket ederek yatay yönde bir hava akımı oluşturur. Bu hava akımı da sıcak ve kirli havayı ya yukarı ya da yana iterek uzaklaşmasını sağlar. Dolayısıyla geceleri ısı düşmesine dayanarak bu sıcak ve kirli

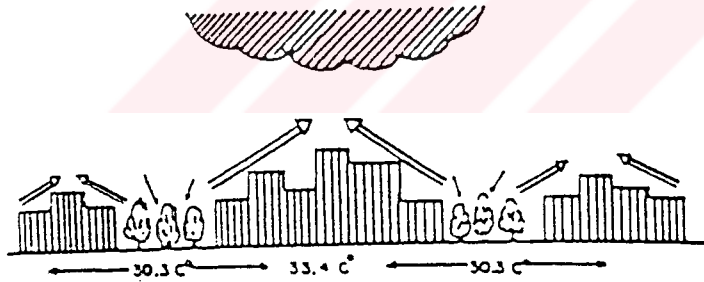
Şekil 2.1. Kentlerde ısı kaynaklı hava hareketleri ve yeşil alanların etkisi.

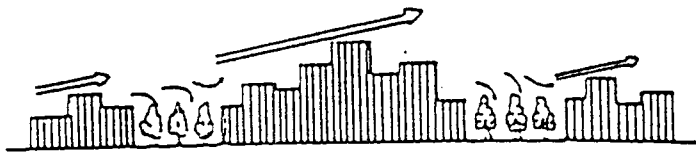
- Havanın durgun ve sıcak olduğu günlerde kent merkezinin üstünde sıcak ve kirli hava oluşur, ısınır ve yükselir.

- Kent çevresindeki serin ve temiz hava, yapı kitlelerinin yoğun olduğu kent merkezine doğru akar.

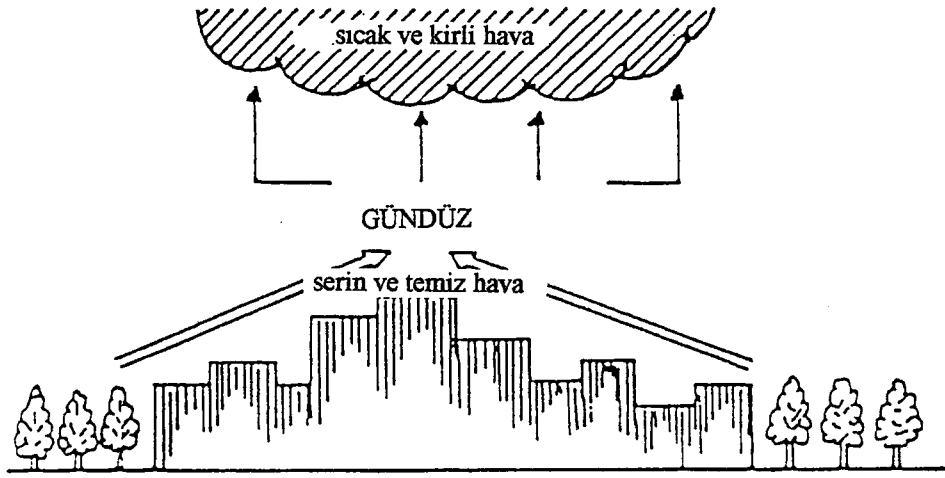

- Kent içindeki yeşillikler ısı yükselmesini önlerler, çevrelerine serin ve temiz hava yayarlar, kirli havanın yoğunlaşmasını önlerler.

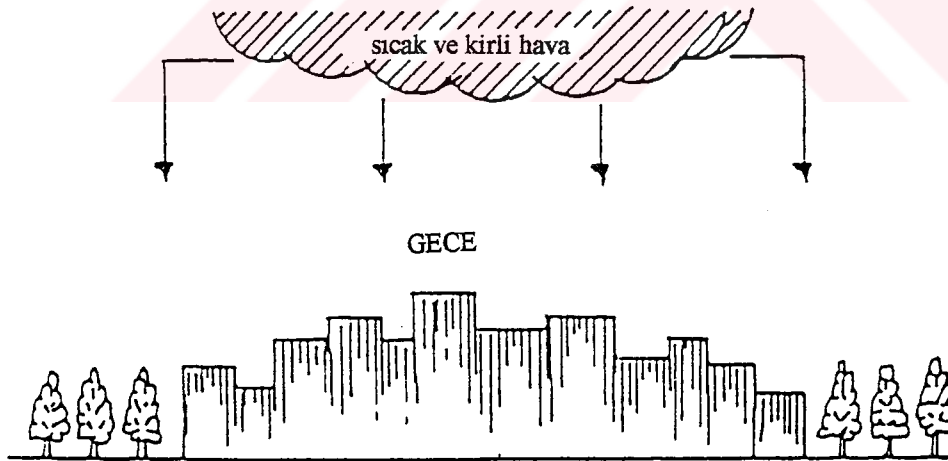

- Kent çevresinden merkeze doğru hava akımı olurken, kent içindeki yeşillikler kirli havayı filtre ederler.

Şekil 2.2. Kentlerde sıcak ve gece hava dolaşımı.

- Kentte gündüzleri serin ve temiz havanın sıcak ve kirli hava kubbesinin altına hareket ederek bu hava kubbesini yukarı veya yana iter.

- Kentte geceler ise sıcak ve kirli hava aşağı doğru hareket eder.

Kaynak: Solguntekin, 1994, s.52.

hava aşağı doğru çekilmeye başlar ve kentsel açık ve yeşil alanlardaki bitkilerin yaprakları filtre ve absorbe işlemine başlarlar. (Solguntekin, 1994)

2.2.4. Estetik İşlevleri

Açık ve yeşil alanların en önemli işlevlerinden biri de kentte estetik değerler olarak karşımıza çıkmalarıdır. Binaların sert ve keskin çizgilerini yumuşatarak onlara sıcak, canlı ve renkli bir görünüm kazandırırılar. Kışın herdem yeşil bitkileri ile çevreye renk katarlarken, yapraklarını döken bitkiler ise farklı mevsimlerde çeşitli özellikleri ile kentin estetik görünümünü güçlendirmektedir.

Kentsel açık ve yeşil alanların ölçü, form, doku ve renk özelliklerinden yararlanılarak oluşturulan uyum ve zıt görünümle, kent insanı üzerinde çekici bir etki yaratırılar. Mevsimden mevsime değişik renkleriyle kentsel peyzaja canlılık veren, renk ve hareketlilik kazandıran bir estetik varlık olarak kente hizmet ederler. (Solguntekin, 1994)

2.2.5. Rekreasyon İşlevleri

Kentsel açık ve yeşil alanlar her yaştaki insanlar için eğlence, dinlence, oyun, spor faaliyetlerine olanak tanıyan rekreasyon işlevlerine sahiptirler. Kentlilerin boş zamanlarını değerlendirmede bu işlev önemli rol oynamaktadır. Diğer işlevlere göre insanlara sundukları olanaklar ve çeşitlilik nedeniyle bu konu önem taşıdığından rekreasyon işlevlerini biraz daha açmakta yarar vardır.

2.2.5.1. Rekreasyon'nun Tanımı

Üretim biçimlerinin değişmesi, giderek insanlara daha çok boş zaman kalmasına olanak tanımaktadır. Bu boş zamanlar genelde kişilerin zevk aldıkları işleri yapmakla doldurulmaktadır. Bu işler insanların gereksinimlerine ve tercihlerine göre çeşitlilik göstermektedir. Rekreasyon denildiğinde bünyesinde bir çok aktiviteyi barındıran bir

ihtiyaç türü olduğu görülebilir. Rekreasyona ilişkin bir çok tanım yapılmış ve rekreasyon faaliyetleri açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma, uyuma ihtiyaçları ve bazı zorunlu işler dışında yapılan rekreasyon faaliyetlerini Taner aşağıdaki gibi tanımlamaktadır.

Sekiz saatlik uyuma ve sekiz saatlik çalışma dışında günlük hayatımızın üçüncü sekiz saatlik dilimi boş zamanımızı oluşturmaktadır. Bu saatler içerisinde çocuk bakmak, evden işe gitmek gibi zorunlu olarak tanımlanmaktadır. Bu zaman dilimi içerisinde amaçlı olarak yapılan eğlence ve dinlence hareketleri ise rekreasyonel faaliyetleri oluşturmaktadır. Rekreasyon kişinin dinlenmesi, gücünü ve sıhhatini kazanması, eğlenmesi için yaptığı fiziksel ve zihinsel faaliyetlerinin tümünü içerir. Rekreasyon spor yapmak, satranç oynamak, balık tutmak, kitap okumak gibi çeşitli aktiviteleri içerir . (Taner, 1989, s.8)

Arkon ve Gündüz ise rekreasyon aktivitelerini “İnsanların boş zamanlarını değerlendirerek fiziksel ve ruhsal gelişme, yenileme sağlamak amacı ile gerçekleştirdikleri sosyal yaşamlar ile ilgili olayların tümü içindeki dinlenme ve eğlenme faaliyetleridir” olarak ifade etmektedirler. (Arkon, Gündüz, 1976, s.13)

Rekreasyon tanımına ilişkin daha bir çok örnek vermek mümkündür. Ancak genel hatlarıyla bu tanımlar yukarıdaki nitelikleri vurgulamaktadırlar. Kısaca, rekreasyon, günlük sıkıcı yaşamdan farklı olarak insanların sevdiği, ilgi duyduğu işi yapması ve boş zamanlarını eğlenceli bir şekilde geçirdiği faaliyet türü olarak tanımlanabilir.

2.2.5.2. Rekreasyon'un Önemi

Çalışma, uyku ve ibadetin yanı sıra rekreasyon da insanların faaliyet şekillerinden biri olarak ilk çağlardan bu yana sürekli önem taşımıştır. Bazı sınıflar tarafından benimsenmese bile önceleri bayramlar, danslar ve müzikli eğlenceler daima hayatın bir parçası olmuştur. Oyun ve rekreasyon en küçük yaşlardan itibaren insanın ruhsal ve fiziksel gelişmesinde en önemli etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Rekreasyon

faaliyetlerini gerçekleştirebilme olanağı bulunan ve bu olanaktan yoksun iki kişi arasında fiziksel ve psikolojik bakımdan büyük farklar bulunmaktadır. Bu nedenle rekreasyonun önemi oldukça büyüktür. (Türkmen, 1992)

Günümüzde rekreasyon'nun önemi büyük kentlerde daha fazla anlaşılır durumdadır. Betonlaşmış blokların arasında insanlar çalışma dışında dinlenim ve eğlence ihtiyaçlarını giderecek alanların özlemine duymaya başlamışlardır. Rekreasyon alanlarının eksikliği insanları olumsuz etkilemektedir. Rekreasyon alanı gereksinimi ise üç faktöre bağlı olarak artmaktadır.

- Kentlerin büyümesi ve insanların doğadan kopması,
 - Endüstri alanında ihtisaslaşma ve otomasyon fiziksel çabayı azaltması ve yaratıcı olmayan tekdüze iş yaşamı,
 - Teknolojik ve ekonomik gelişmeler, otomobil sayısı ve gelir artışı.
- (Bayraktar, 1973)

Büyük kentlerin hayatından olumsuz etkilenen insanların enerjilerini yeniden kazanmasında rekreasyon faaliyetlerinin önemli işlevleri vardır. Bu işlevleri Bayraktar aşağıdaki gibi açıklamaktadır.

- “-Kişi ve toplumların; fiziksel, ruhsal ve moral sağlıklarını düzeltir.*
 - Entelektüel hayatı, yeni fikirlerin oluşması ile geliştirilir.*
 - Eğitime yardımcı olur. Geziler, oyunlar ve güzel sanatlara yönelik faaliyetler öğretici düşündürücü ve geliştiricidir.*
 - Rekreasyon verimli faaliyetler için insanı zaman tasarrufuna teşvik eder. Böylece çalışma randımanını yükseltir.*
 - Toplumsal hayatı düzenler. Dayanışma ve yardımlaşmayı arttırır. Toplumu demokratikleştirir.*
 - Uluslararası ilişkileri geliştirerek, dünya barışına da hizmet eder”.*
- (Ertekin, 1992: Bayraktar'dan alıntı, 1985, s.12)

Kısaca, rekreasyonun ilk çağlardan itibaren bu yana insanlar için önemli fonksiyonları vardır. Kişinin ilk yaşlarından itibaren sağlıklı gelişmesi için önemli bir rol oynamaktadır. Kişilerin yaşamının ayrılmaz bir parçası olan rekreasyon faaliyetleri giderek günlük hayatın içerisine girmiştir. Bir gün içerisinde insanlar bir veya birkaç rekreasyon faaliyetinden yararlanırlar, çünkü kişilerin zevk aldıkları birçok uğraş vardır. Bu da rekreasyon faaliyetlerinin çeşitliliğinden kaynaklanmaktadır.

2.2.5.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Türleri

Rekreasyon çeşitli eğlence ve dinlenme faaliyetlerini içerir. Rekreasyon türleri farklı açılardan ele alınıp incelenmiştir. Buna göre Taner, rekreasyon faaliyetlerini aşağıdaki gibi gruplamaktadır.

- a) *TV seyretmek, bahçe ile uğraşma gibi ev ve içinde çevresinde yapılan faaliyetler;*
- b) *Eğlence ve yemeye çıkma gibi sosyal içerikli aktiviteler;*
- c) *Tiyatroya gitmek, sergi gezmek, konferanslara katılmak gibi kültür içerikli olanlar;*
- d) *Yüzme, yürümek, koşmak gibi aktif sporlar;*
- e) *Piknik yapmak, manzara seyretmek, balık tutmak gibi pasif ve inormal açık hava faaliyetleridir". (Taner, 1989, s.10)*

İyi ve anlaşılabilir şekilde planlandığında rekreasyon alanları beklenen işlevleri sağlayabilir. Bu, belirlenen aktivitelerin alan büyüklükleri bilinerek ve esnek tutularak yapılabilir. Burada önemli bir etken rekreasyon alanlarını kullanacak olan kişilerin sayısı ve yapılacak rekreasyon faaliyetinin türüdür. Ayrıca bazı rekreasyon alanları belirlenen aktivite dışında başka aktiviteler için de kullanılabilir. Shivers ve Hjelte'nin rekreasyon alanlarında yapılan faaliyetlere göre yaptıkları sınıflama aşağıdaki gibidir. (Shivers and Hjelte, 1971)

a) Boş zaman hünerleri - Küçük ya larda öğrenilen rekreasyon aktiviteleridir, ve insanların yaşamı süresince yapılabilecek faaliyetlerdir. Bunlar fizikseldir. Bowling, tenis, yüzme, ata binmek, okçuluk, tüfekle atı , golf, kürek çekmek, kano ve bunlara benzer büyük alanlarda yapılan aktivite alanlarını sıralamak mümkündür.

b) Fiziksel aktiviteler - Bunlar takım aktiviteleridir. Basketbol, futbol, amerikan futbolu, saha hokeyi, kayak, paten, buz pateni, para  t atlama, motor, otomobil yarışları gibi aktiviteler burada sayılabilir.

c) Rekreasyonel yapılar - Parasal olanakların elde edilebildiği durumlarda, ayrı rekreasyon komplekslerinin gereksinimleri karşılanabilir. Bunlar planeterium, müze, tiyatro, sinema vb. yapılarıdır.

d)  ok amaçlı rekreasyon alanları - Burada bir alanda farklı zaman dilimlerinde çeşitli rekreasyon aktiviteleri yapılabilir. Sezon değişiklikleri çok amaçlı kullanı lar için bir etkindir, örneğin buz pateni kortunda kış mevsimi dışında tenis veya diğer kort aktiviteleri yapılabilir. Bir basketbol sahası farklı zamanlarda futbol, ya da amerikan futbolu oynanacak biçimde planlanabilir.

Yukarıda sıralanan rekreasyonel faaliyetlerinin yanı sıra kentsel açık ve yeşil alanları rekreasyon faaliyetleri kapsamında bir sınıflamaya göre de incelemekte yarar vardır. Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu, Standart Land - Use Codng Manual'da (First Editon, U.S.Government Printing Office, Jan 1965)  nerilen sınıflamayı esas kabul ederek ve ülke koşullarına uyarladığı sistemde dört rakamlı seviyelere inmiştir. (Ergin, 1989, s.3)

Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosunun sınıflanmasına göre açık ve yeşil alan kullanımının açılımı şöyledir:

KOD	SINIF
7	Kültür, eğlence ve dinlenme
71	Kültürel faaliyetler ve doğa sergileri
711	Kültürel faaliyetler
7111	Kütüphaneler
7112	Müzeler
7113	Sanat galerileri
7114	Kültür dernekleri
7115	Sanat kulüpleri
7119	Diğer kültürel faaliyetler
712	Doğa sergileri
7121	Planetaryumlar
7122	Akvaryumlar
7123	Botanik bahçeleri
7124	Hayvanat bahçeleri
7129	Diğer doğa sergileri
719	Diğer kültürel faaliyetler ve doğa sergileri
7191	Tarihi ve anıtsal yerler
7199	Diğer kültürel faaliyetler ve doğa sergileri
72	Toplu eğlenceler
721	Eğlence tesisleri
7211	Tribünlü açık hav amfileri
7212	Sinemalar
7213	Oto - sinemalar
7214	Tiyatrolar

7215 Gece kulüpleri, diskotekler ve düğün salonları

7219 Diğer eğlence tesisleri

722 Spor tesisleri

7221 Stadyumlar ve futbol sahaları

7222 Arenalar ve spor salonları

7223 Yarış pistleri

7229 Diğer spor tesisleri

723 Çeşitli toplu eğlence

7231 Konser salonları

7232 Sergi salonları

7239 Diğer çeşitli toplu eğlence

729 Diğer toplu eğlence

7290 Diğer toplu eğlence

73 Hafif eğlence

731 Fuar alanları ve eğlence parkları

7311 Fuar alanları

7312 Eğlence parkları

739 Diğer hafif eğlence

7391 Eğlence makineleri salonları

7392 Minyatür golf

7393 Oto - golf alanları

7394 Go - kart pistleri

7395 Şehir merkezinde yürüyüş yeri

74 Eğlenme - dinlenme faaliyetleri

- 741 Spor faaliyetleri
- 7411 Golf sahaları (kulüpsüz)
- 7412 Golf sahaları (kulüplü)
- 7413 Tenis kortları
- 7414 Buz pateni
- 7415 Voleybol ve basketbol salonları ve alanları
- 7416 Binicilik tavlaları
- 7417 Bowling
- 7418 Kayakçılık, kazakçılık ve dağcılık
- 7419 Diğer spor faaliyetleri

- 742 Oyun sahaları ve atletizm alanları
- 7421 Çocuk bahçeleri
- 7422 Oyun sahaları
- 7423 Oyun ve atletizm alanları
- 7424 Eğlence / dinlenme merkezleri (genel)
- 7425 Jimnastik salonları ve atletizm kulüpleri
- 7429 Diğer oyun sahaları ve atletizm alanları

- 743 Yüzme alanları
- 7431 Plajlar
- 7432 Yüzme havuzları (kapalı ve açık)
- 7439 Diğer yüzme alanları

- 744 Marinalar
- 7441 Yat kulüpleri
- 7442 Tekne kiralama yerleri ve ilgili alanlar
- 7449 Diğer marinalar

- 749 Diğer eğlenme - dinlenme
- 7491 Kamp ve piknik alanları

- 75 Mesire ve grup kampları
- 751 Mesireler
- 7511 Genel mesireler
- 7512 Çiftlik tipi mesireler
- 7513 Kaplıcalar
- 7514 Kayakçılık mesireleri
- 7515 Avcılık, atıcılık ve balıkçılık alanları
- 7519 Diğer mesireler

- 752 Grup kampları
- 7520 Grup kampları

- 76 Parklar
- 761 Parklar (genel eğlence / dinlenme)
- 7610 Parklar (genel eğlence / dinlenme)
- 762 Parklar (dinlenme ve süs)
- 7620 Parklar (dinlenme ve süs)
- 769 Diğer parklar
- 7690 Diğer parklar

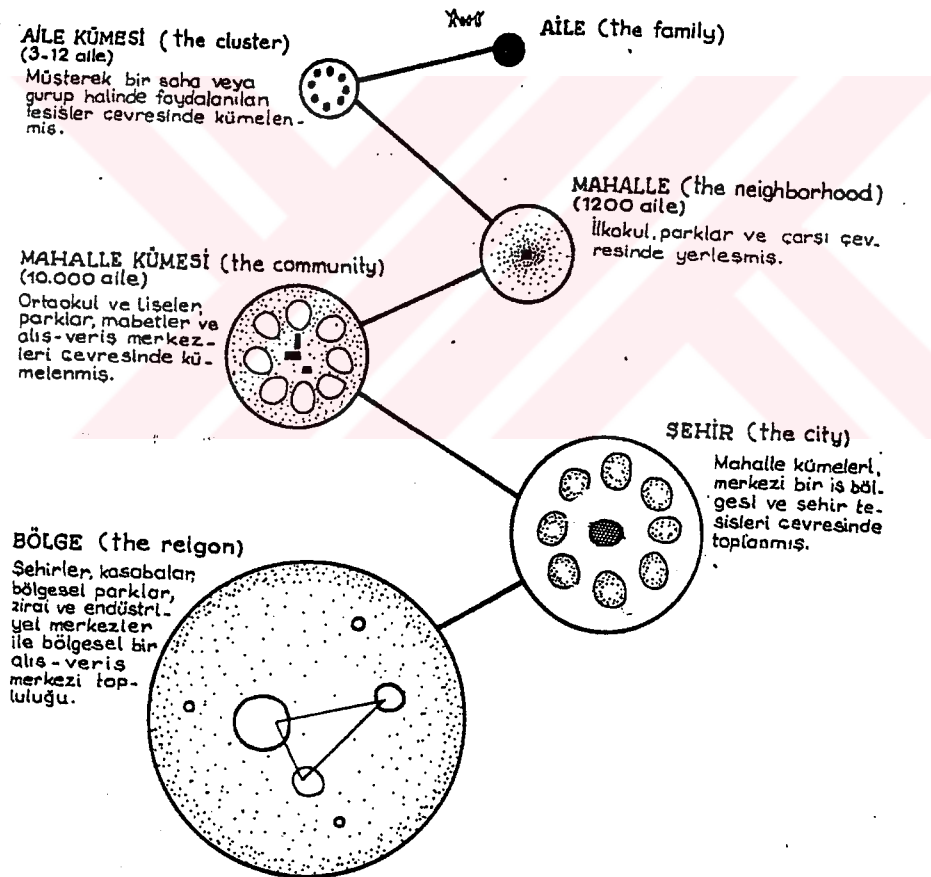
- 79 Diğer kültür, eğlence ve dinlenme faaliyetleri
- 790 Diğer kültür, eğlence ve dinlenme faaliyetleri
- 7900 Diğer kültür, eğlence ve dinlenme faaliyetleri

Yukarıda görülen açılım, açık ve yeşil alanlarda yer alabilecek aktivite çeşitliliğini yansıtmaktadır.

2.3. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN SINIFLANDIRILMASI

Açık ve yeşil alanlar kentlerde farklı amaçlarla yer almasının nedeni kentlerde oluşan farklı karakterdeki gruplardır. Şehir ve bölge planlama , farklı karakterdeki sosyal üniteleri özelliklerine göre aktif ve pasif rekreasyonel işlevleriyle hizmet edebilecek yeterli ölçüde ve miktardaki açık ve yeşil alanların sistemini kurabilmek için öncelikle bu sosyal ünitelerin neler olduğunu araştırmak gerekir. Bunu yaparken Aysel Bayraktar 1961 yılında Simonds'un sıraladığı şehir ve bölge organizasyonunun yaratan sosyal ünitelerin şemasını kullanmıştır. (Bayraktar, 1973)

Şekil 2.3. Şehir ve bölge organizasyonunu yaratan sosyal üniteler.

Kaynak: Bayraktar, 1973, s.19.

2.3.1. Bölgesel Parklar

Bölgesel Parklar birkaç yüz hektardan oluşan alanlardır. Bunlar şehir sınırının yakınında bulunurlar veya doğrudan şehrin sınırı oluştururlar. Kentteki kamusal açık ve yeşil alanların en büyüklerinden olup kentin gelişmesini kontrol altına alırlar ve yeşil kuşak işlevini görürler.

Bölgesel parkların bünyelerinde çeşitli fonksiyonları barındırma olanakları vardır. Bunlar eğlence, spor, dinlenme gibi her yaş grubuna hitap eden kullanışlardır. Bu alanların temel amacı doğal yaşam niteliklerini korumaktır.

2.3.2. Şehir Parkları / Metropolitan Parklar

Bu tür parklar şehirlerin sınırları içerisinde planlanırlar. Öncelikle yakın çevre ile ilişkili olmaları gerekir. Bu nedenle alanlarda yaşayanların sosyo-ekonomik yapısı ve istekleri bilinmelidir. Kullanıcıları birleştirici ve kaynaştırıcı olmalıdırlar. Bünyelerinde farklı yaşlara ve kültürlere hitap edecek imkanları içermeleri gerekir.

Şehir Parkları / Metropolitan Parklar: Spor alanları, su öğeleri, dekoratif ve eğitici kullanışlar, hayvanat bahçeleri, dinlenime yönelik (oturma grupları, seyir kahveleri, lokanta, büfe, kahve, aile çay bahçesi vb.) rekreasyonel aktivitelere sahip olmalıdırlar. (Demirel, 1994)

2.3.3. Mahalle Kümesi Oyun Sahaları

Birkaç mahalleden oluşan alanlar “mahalle kümesi” olarak isimlendirilmektedir. Genellikle gençlere ve yetişkinlere hizmet verirler. Çocuklar için küçük bir alan ayrılabilir. Komşuluk ünitesi oyun parklarına nazaran daha geniş kitleye hitap eder. Dolayısıyla içerdiği fonksiyonlar çeşitliliğe sahiptirler. Bir mahalle kümesine yetecek şekilde rekreasyon alanları olarak tasarlanırlar.

2.3.4. Mahalle Parkları

Bu tür parklar genellikle yerleşim, iş merkezlerinde veya sanayi alanlarında estetik görünüm ve kentliye nefes alma olanağı sağlayan açıklıklar olarak karşımıza çıkarlar. Bu nedenle pasiftirler. Fonksiyon çeşitlikleri az olup, genellikle ağaç, çalılık ve çim alanlarından oluşurlar.

2.3.5. Komşuluk Ünitesi Oyun Parkları

Bu tür oyun parkları ilkokul çocukları için oyun alanları olarak tasarlanırlar. Bu alanlarda okul öncesi çocuklar için çok küçük bölümler ayrılabilir. Ayrıca ilkokul sonrası çocuklara ve gençlere yönelik rekreasyonel faaliyetler içerebilirler.

Önemli nokta ilkokul yürüyüş mesafesinin içerisinde bulunmalarıdır, ayrıca ilkokulların yakınında yer almaları nedeniyle yaygın olarak kullanılmaktadırlar. Okul saatleri sırasında mahallenin diğer fertleri bu alanlardan yararlanma olanağı bulurlar. Her bir komşuluk ünitesinin merkezi alanında mutlaka bulunması gereken parklardır. (Bayraktar, 1973)

2.3.6. Çocuk Bahçeleri

Çocuk bahçeleri şehir içerisinde yoğun yerleşim alanları içerisinde yer alırlar. Genellikle okul öncesi çocuklara hitap ettiğinden dikkat edilmesi gereken husus kullanıcıların bu alanlara rahat ve güvenli bir şekilde ulaşmalarıdır. Çocukların bedensel ve ruhsal gelişiminde önemli rol oynamaları nedeniyle duyarlı tasarlanmaları gerekir. Farklı çocuk yaşlarına göre farklı oyun araçlarıyla donatılmalıdırlar.

2.3.7. Özel Aktivite Alanları Veya Spor Merkezleri

Bünyelerinde çeşitli fonksiyonları barındıran alanlardır. Yürüyüş, voleybol-basketbol sahaları, küçük futbol sahası (stadyum), golf vb. spor faaliyetlerinin yanı

sıra, kamp alanlarını ve plajları içerirler. Sadece spor alanları olarak değil büyük yeşil alanlar olarak ele alınmaları gerekir.

2.3.8. Park Yollar

Park yolların küçük şehirlere nazaran, il ve bölgesel park sistemlerinin geliştirilmesinde önemli fonksiyonu vardır.

“ Park yolların çoğu, bir şehir merkezi ile bir veya birçok park sahaları arasında bağ, bir kısmı da bir park sisteminin büyük birkaç ünitesini bağlayan dairesel bir çevre yolu olarak vazife görür “. Park yollar yol refüjü olarak bir süs rolü oynarlar.
(Bayraktar, 1973, s.21)

2.3.9. Konutun Yakın Çevresinde Yeşil Alanlar

Birkaç binanın oluşturduğu yeşil meydanlardır. Özel bir binanın bahçesindeki yeşil, çarşıdaki küçük cepler, biçim ve renkleriyle estetik değer kazanırlar. Bir binanın algılanmasında çevresindeki yeşil alanın etkisi oldukça büyüktür.

2.4. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN KAPSAMINDA PARKLATIN KULLANIŞ ŞEKLİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Bir önceki bölümde kentsel açık ve yeşil alanların sınıflaması açıklanmaya çalışılmıştır. Farklı kullanım şekillerine göre kentsel parklar da kendi içerisinde birden fazla türde incelenmesi mümkündür. Kentsel parkların ortak bir noktası diğer fonksiyonların yanı sıra eğitim amacını gütmesidir. Kentlerin büyüklüklerine göre park türlerinin hepsi veya bir kaç yer alabileceği gibi bunların kendi büyüklükleri de nüfus büyüklüğüne ve artışına bağlıdır. Aşağıda kentsel açık ve yeşil alanların kapsamında parkların kullanım şekline göre sınıflaması yapılmaya çalışılmıştır.

2.4.1. Botanik Parkları

Botanik parklarının kurulmasındaki en önemli amaç bir yörede bulunmayan bitkileri özel koşullar altında yetiştirerek orada yaşayan insanlara örnekler sunarak bunları tanıtmaktır. Bu tür alanlara “botanik eğitim alanları” denilebilir. Burada bitkiler gruplanarak yetiştirilir ve her birini tanıtan levhalarla, bitkilerin özellikleri, yaşam, yetiştirme ve bakım koşulları ve hangi yörede normal şartlarda yetiştikleri açıklanır. Yalnız yöredeki insanların değil yabancı turistlerin de ilgisini çeken yerlerdir. Ülkemizde sınırlı sayıda örnekleri bulunan botanik bahçelerinin kapsamını daha ayrıntılı açıklayabilmek için Ankara Seymenler parkındaki botanik bahçesi incelenebilir.

Seymenler Botanik Parkı

Ankara Seymenlerdeki botanik parkı dağın en yüksek noktasında yeralan bir doğa parçasıdır. Doğa yapısı yeşili koruyucu bazı ilaveler yaparak sağlanmıştır. Hava sirkülasyonu için ağaçlar arasında bölümler oluşturulmuştur. Bitkilerin çeşitliliği ise her mevsim parka farklı bir etki yaratacak şekilde düşünülmüştür. Botanik parkı büyük bir geçiş ile Atakule’ye, bir diğer geçiş ile de alışveriş ve ticaret merkezine bağlanmaktadır. Atakule yakınlarında çocuk oyun alanlarının olduğu yerde parkın girişleri vardır. Botanik bahçesinin iki ana yolla çevrelenmekte ve tepeden aşağı apartman bloklarına inmektedirler. İç yollar ise doğa strüktürünü bozmamak için eğri, dik ve dardır. Ankara’nın diğer parklarına göre Botanik parkı doğa değeri açısından en zenginidir. Kullanıcılar sadece çevredeki insanlar değil bütün kent halkıdır. Bunun en önemli nedeni Atakule ziyaretçileridir. İnsanlar parkı rahatlamak, dinlenmek, doğanın zevkini çıkarmak ve spor yapmak için kullanmaktadırlar. (Tarman, 1994)

Botanik parkları insanların betonlaşmış çevreden uzaklaştırarak rahatlamaları ve doğa bilgilerini arttırmaları için en iyi alanlardır. Bu da çocuklardan çok büyüklerin bu yerleri kullandıklarını göstermektedir. Bu anlamda, botanik parklarına diğer örnekler de yurt dışı uygulamalar arasından seçilmiştir.

Parc Andre Citroen

Bu örnek Fransa'daki Parc Andre Citroen'dir. Bu park yeni evliler ve yaşlıca insanlar tarafından daha çok ziyaret edilmektedir. Ayrıca yabancı turistler ve bitki severler bu parkın ziyaretçileri arasındadır. Bahçe kulüpleri ve botanik sınırları ise gruplar şeklindeki kullanıcıları temsil etmektedirler. Paris parklarında az görülen olaylardan biri çimlerin üzerinde yürünmesidir. Parc Andre'de bu da mümkündür. Amerikan futbolunu oynayanlar, frizbi atanlar ve çimlerde güneşlenenlere rastlamak olasıdır. Bunun yanı sıra bünyesinde çok çeşitli kullanışlar barındırdığı görülmektedir. Parc Andre Citroen eğlence parklarını andıran bir çeşitlilik sunmaktadır. (Ellis, 1993)

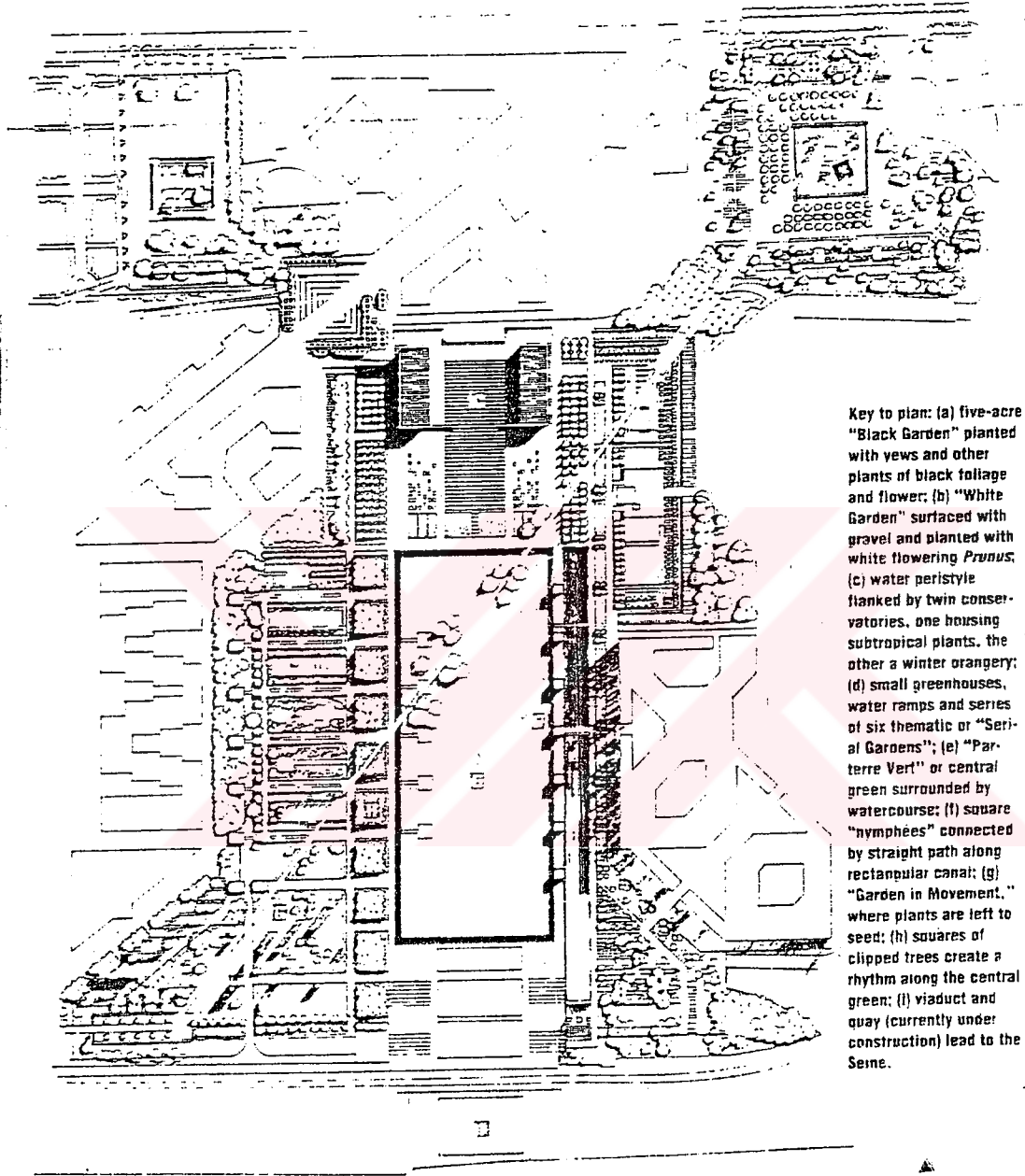
Crosby Botanik Parkı

Diğer bir örnek ise Mississippi'de yer alan Crosby botanik parkıdır. Yedi doğa parçasına bölünmüş 1.700 acre'lik alan yöreyi açıklayan bitkiler ve özellikle Pear nehrine özgü körfez kıyısının bitkileri ayrıca Texas'tan Virginia'ya kadar çam ağaçlarından oluşmaktadır. Alanın kalbi tasarım takımı tarafından "yörede ilk gerçekleştirilen ekolojik bahçe" olarak adlandırılan 64 acre'lik çam ağaçlarının olduğu yöresel bitki merkezidir. Botanik parkında bulunan Piney Woods pavyonu çam ağaçlarından yapılmış ve suni bataklığın üzerinde yer almıştır. Bu pavyon ziyaretçilerin doğa ile yakın ve baş başa olmalarını sağlamaktadır. Çam alanının olduğu alanda özel tekniklerle yapılan yanan bir bölge oluşturulmuş ve bitkilerin kendilerini sürekli olarak yenilenmesi sağlanmıştır. Burası çeşitli yabani çiçekler ve yöresel çalılıklardan oluşmaktadır. (Gammill, 1991)

2.4.2. Zooloji Parkları

Zooloji parkları diğer ismi ile hayvanat bahçelerinin kurulmalarındaki amaç botanik parklarıyla aynıdır. Amaç örnekler sunarak öğretmektir. Buradaki fark bitkileri değil, bir yörede bulunmayan hayvan türlerini orada yaşayanlara tanıtmaktır.

Şekil 2.4. Park Andre Citroen.

Kaynak: Ellis, 1993, s.61.

Bu nedenle farklı ülke ve kıtalarda çeşitli yaşam koşullarında yetişen hayvanlar kendi doğal alanlarından ayrılıp zooloji parklarına getirilmektedirler.

Zooloji parklarında hayvanların sağlıklarının iyi olması ve yaşamlarını sürdürebilmeleri insanlar tarafından oluşturulacak yeni yaşam koşullarının doğal alanlarıyla aynı olmasına bağlıdır. Bunların mekanları kısıtlanmamalı, gerekli alanlar bilinmeli, türlere ve sayılara göre zooloji parklarının büyüklükleri oluşturulmalıdır. Bir diğer önemli konu ise hayvanların birbirlerinin ve ziyaretçilerle ilişkileri doğal sınırlayıcılarla ayırmaktır. Bu sınırlama elemanlarını Giritlioğlu, Ergun ve Yüzer aşağıdaki gibi açıklamaktadırlar:

- “ - Soyut : - Psikolojik: sadece eğitim sayesinde etkili,
- Somut: - Biyolojik: çukurlar, kara ve su hendekleri vb.
- Yarı biyolojik: parmaklıklar, tel örgüler vb.
- Biyolojik olmayan: cam, elektrik vb.”

(Giritlioğlu, Ergun, Yüzer, 1993, s.70)

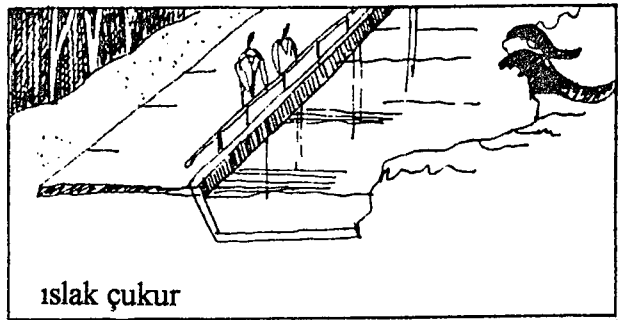
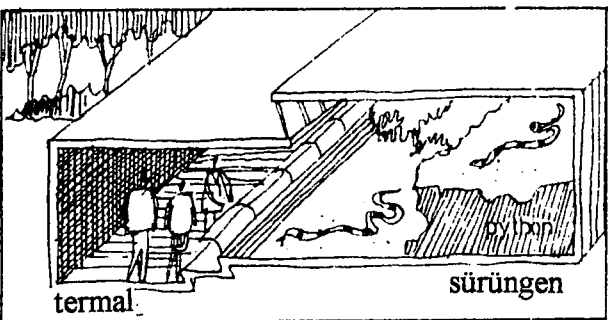
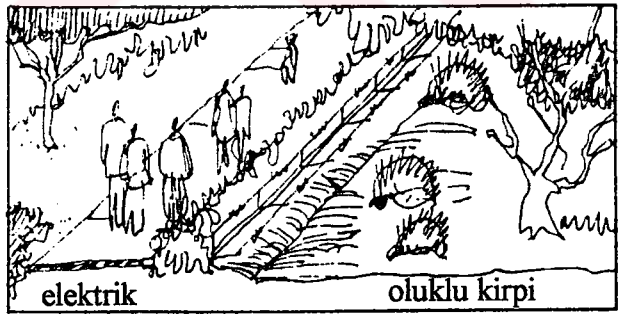
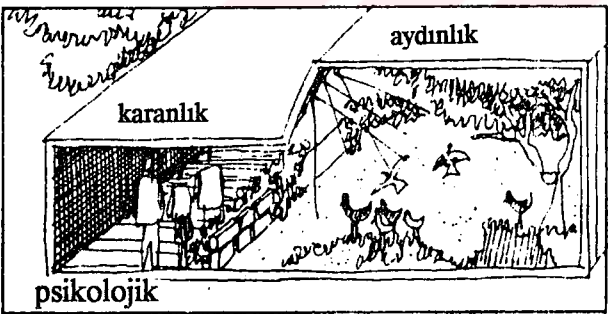
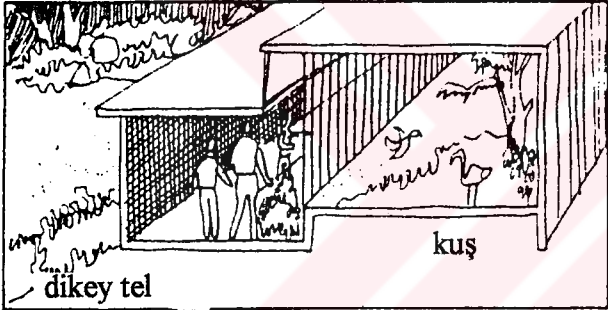
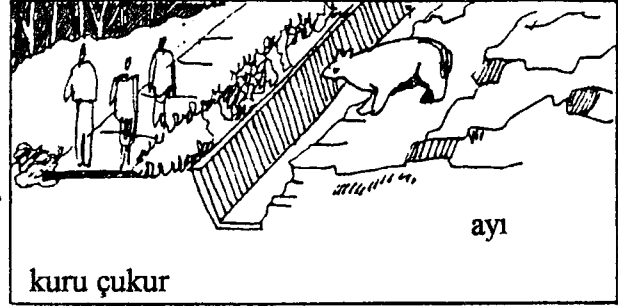
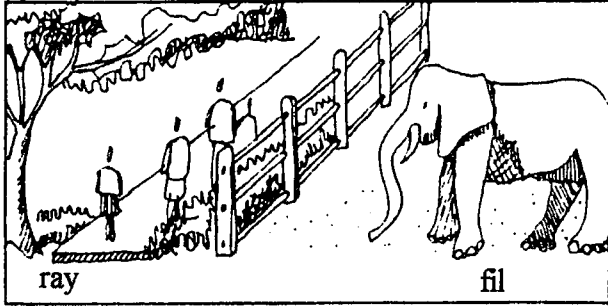
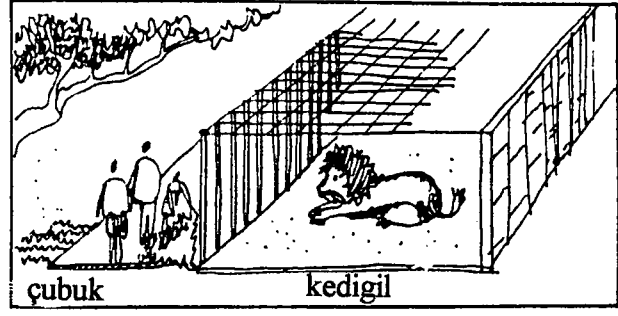
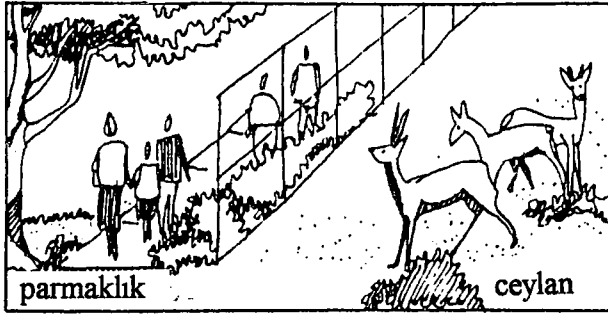
Zooloji parkları hitap ettikleri şehrin büyüklüğüne göre planlanırlar. Yani büyüklükleri kentin nüfusuna bağlıdır. Örneğin İstanbul’da eski hayvanat bahçesinin nüfusa göre küçük kalması nedeniyle İstanbul Florya Hayvanat Bahçesinin planlanması gündeme gelmiştir.

Florya Hayvanat Bahçesi’nin Atatürk Ormanı içinde yer alabileceği İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından saptanmıştır. İlk araştırmalar yapıldıktan sonra beş kriter üzerinde durulmuştur.

1) Zooloji parkının alanı - nüfusu 500 000’in üzerinde olan kentlerin hayvanat bahçelerinin büyüklüğü 40 ha’dır.

2) Hizmet edeceği kişi sayısı - iyi bir hayvanat bahçesi 2 000 000 - 3 000 000 arasında ziyaretçiye hizmet eder.

Şekil 2.5. Çeşitli sınırlama elemanları örnekleri.

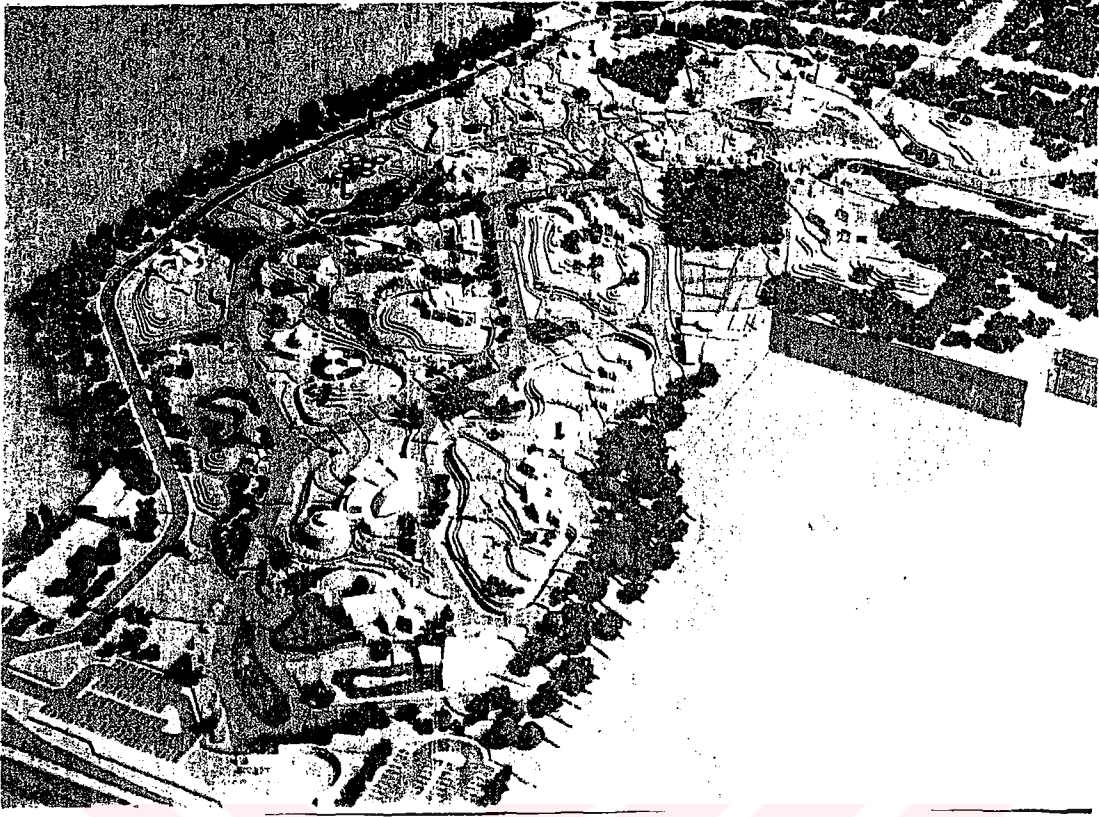
3) Kamu ulaşımı - bir kentte bulunan ve en çok kullanılabilen hayvanat bahçesi kent merkezine yarım saatlik mesafe içerisinde olmalıdır.

4) Hayvan sergileme ve deney olanakları - büyük hayvanat bahçelerinde örnek sayısı 1 500 - 3 000 arasındadır. Tür ve örnek hayvanat bahçesinin büyüklüğüne göre değişmektedir.

5) Büyüme - park için yer seçiminde dikkat edilmesi gereken bir diğer konudur. İstanbul Florya Hayvanat Bahçesi seçilirken en kullanılabilir alanın olmasına dikkat edilmiş ve 60 Ha'lık bir yer ayrılmıştır. Ayrıca burası ağaçlık alan ve su kaynakları gibi bazı doğal özelliklere sahiptir. (Giritlioğlu, Ergun, Yüzer, 1993)

Florya Hayvanat Bahçesindeki hayvanlar için doğal yaşam yerleriyle aynı mekanlar sağlanmış ise de bazı sınırlayıcı elemanların varlığı söz konusudur. San Diego Hayvanat Bahçesinde de durum buna benzerdir. Belirlenen alanın sınırları içerisinde bölgeler belirlenmiş ve hayvan türleri bu bölgelere göre yerleştirilmiştir. Sınırlayıcı olarak biyolojik ve yarı biyolojik elemanlar kullanılmıştır.

“ Hayvanları doğal yerlere koyduğunuzda şaşırtıcı olaylar ortaya çıkıyor. Onlar doğal davranışlarda bulunuyorlar.” San Diego Hayvanat Bahçesini tasarlayan Janes & Janes mimarlık alanda ne yapmak istediklerini şöyle açıklamaktadır: “ Hayvanat bahçesini tasarlarken bizim amacımız insanları gezdikleri alanın doğallığını korumaları için zorlamalı. “ Bu durum insanların hayvanların dünyasıyla içiçe olmalarını sağlamakla elde edilmiştir. Belirlenen yerin çeşitliliğinin arttırılması için hayvanların yanı sıra farklı yer yüzeyleri, doğa sesleri, kokuları ve bitkilerin içermesi ön planda tutulmuştur. (Schjetnan, 1991)

Kaynak: Giritlioğlu, Ergun, Yüzer, 1993, s.78.

2.4.3. Eğlence Parkları

Eğlence parkları boş vakit endüstrisine ait alanlar olup özel ekipmanlara, büyük alanlara ve büyük bütçeye gereksinme gösteren yerlerdir. Ülkemizde bu tür alanlara ilişkin az sayıda örnek bulunmaktadır. Eğlence parkları daha çok yurt dışında yaygın olarak kullanılmaktadır. Çocukların ilgisini çeken merkezler oldukları gibi büyüklerin de boş zamanlarını eğlenceli bir şekilde geçmesine olanak tanıyan yerlerdir. Eğlencenin yanı sıra bu tür alanlar eğitici aktiviteleri de içeren mekanlardır.

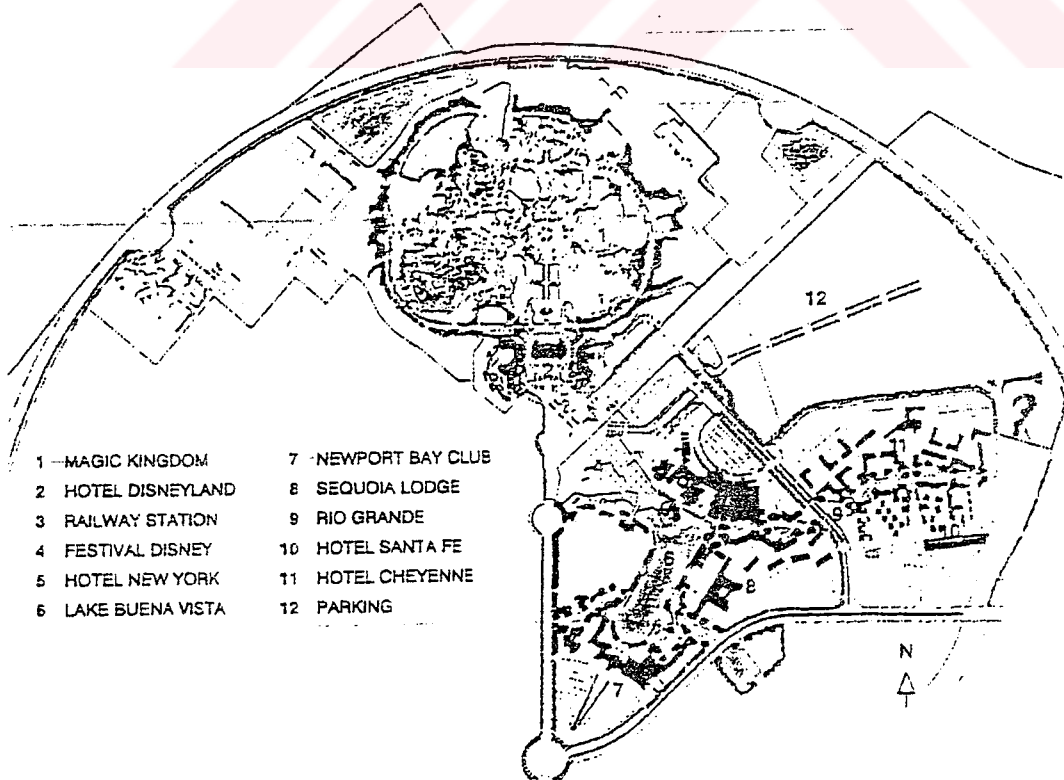
Eğlence parklarının ilginç bir örneği Disneyworld'dır. Amerika'da bulunmaktadır ve en büyük park ünvanına sahiptir. Parkın toplam alanı 11105 hektar olup bünyesinde 5 otel ve 81 hektarlık bir gölet barındırmaktadır. Amerikan film endüstrisine imzasını atan Hollywood'da ise Tema parklarına bir örnek bulunmaktadır. Bu eğlence alanında eski filmlerde kullanılan malzemeler, teknikler vb. yer almaktadır. Ziyaretçiler buraları dolaşırken kendilerini bir başka dünyada bulmakta ve adeta filmlerin heyecanlı sahnelerini canlı olarak yaşamaktadırlar. Bunun yanı sıra tema parkları egzotik yerleri

gezme, çocukları hikayeler ve masallar dünyasına götürme ve yeni teknolojileri tanıtmaya amacını gütmektedirler. 1974 yılında Amerika’da bu tür eğlence parklarının 36 tane olduğu belirtilmektedir. (Taner,1989)

Euro Disney

Eğlence parklarının Avrupa ‘daki en canlı örneği ise Euro Disneydir. Paris’teki Marne-La-Vallee arazisinde 1990 yılı nisan ayında faaliyete geçmiştir. Eğlence merkezinin yanı sıra 6 otel, kamp alanı ve tema parkından oluşmaktadır. Euro Disney’in yaya dolaşımı otelleri ve tema parkını otopark alanlarıyla, kamu taşınım olanakları ve eğlence aktiviteleri ile bağlantılı, otellerden biri ise tema parkına kapı görevini yapacak şekilde düşünülmüştür. Otelin güneyinde yer alan 3066m²’lik bir ziyaretçi merkezi bulunmaktadır. Tema parkı kompleksi parlak renklerle boyanmış dış duvara sahip olup burada otoyolla otellere ve tema parkına nasıl ulaşılacağını açıklayan çizelge yer almaktadır. Euro Disney çocukların ilgisini çekmeyi amaçlayan eğlence parkıdır. Fakat anne/babalar ve her yaştaki meraklılar da ziyaretçiler arasındadır. (Tarman, 1994)

Şekil 2.7. Euro Disney (Paris).

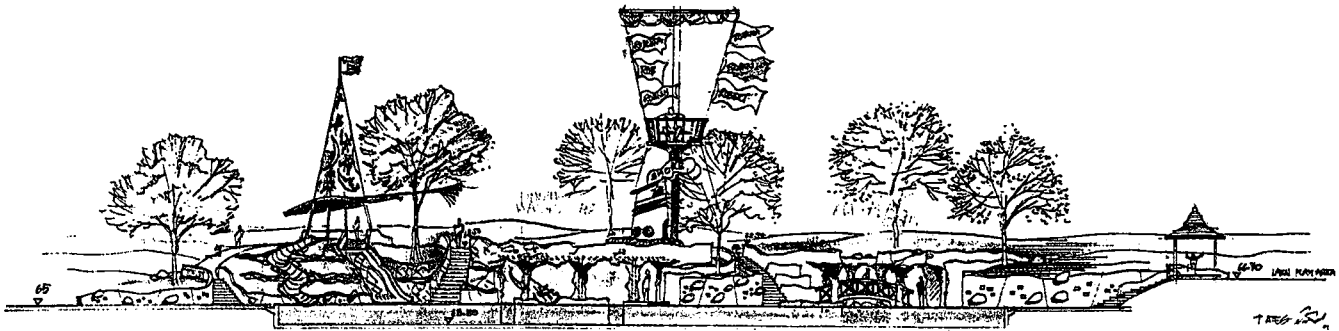
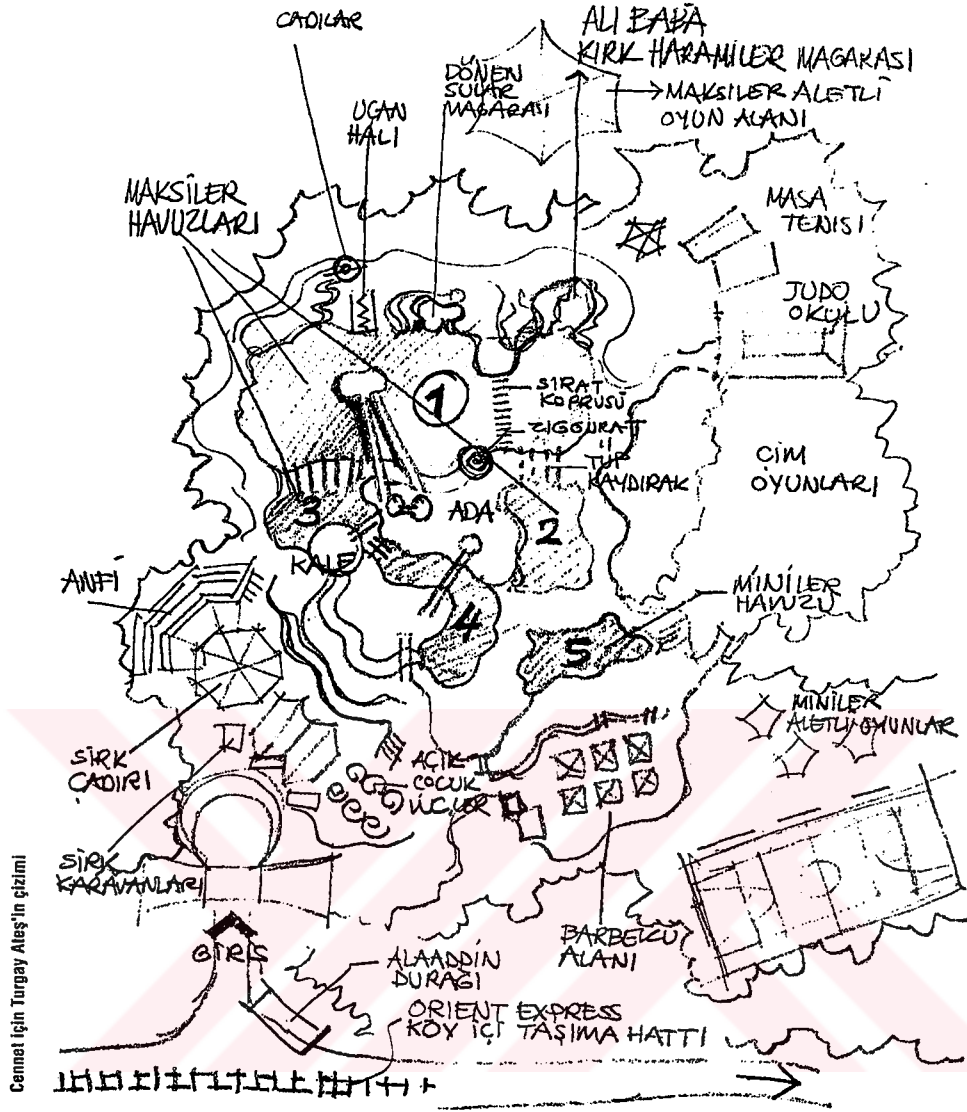
Kaynak: Tarman, 1994, s.56.

Robini Çocuk Cenneti

Robini Çocuk Cenneti Eğlence parklarının az sayıdaki yurt içi örneklerinden bir tanesidir. Robini Çocuk Cenneti 1992 yılında verilen kararla hayata geçirilmiştir. Fethiye Robinson Club “Lykia” ve Robinson Club Hotel “Faralya” tatil beldesinde yer alan Çocuk Cenneti; “çocuklara sunduğu toplu yaramazlık, toplu spor, katılımcı maceralı oyun ve gösteri olanakları ile aileye tatil yeri seçimi konusunda baskı yapabilmelerini sağlamıştır.” (Ateş,1993,s.35)

Robini Çocuk Cennetinin diğer eğlence parklarına göre önemli bir özelliği bulunmaktadır. Diğer parklarda çocuğun izleyici olduğu bir kurguda, çevre düzenlemesi ve işlevsel dağılım, çocukla ele alınırken, burada çocuğun kendisine sunulan alanlarda kendi oyunlarını kendisinin yaratacağı bir fikirle planlanmıştır. Su ve oyun alanları 3-5 ve 7-14 yaş gruplarına göre ikiye ayrılmış ve masif bitkilerle, kayalık vb. doğa parçalarıyla bölünmüştür. Tesis tatil köyünün toplam 23 000 m²’lik bir bölümünü kapsamaktadır. Çocuk Cennetinde 5 adet 1600 m²’lik havuz bulunmaktadır ve bunlardan birinin tabanı tamamen kum kaplıdır. Ağaçlara zarar vermemek için alana hizmet edecek tesisat odaları havuzun altına planlanmıştır. Çocukların sağlığı için renkli, mevsimlik çiçek ve zehirli bitkilendirmeden kaçınılmıştır. Tropik atmosfer etkisini yaratmak için ise muz bitkileri kullanılmıştır. Alanın doğallığını kaybetmemek için judo okulu önü haricinde çim kullanılmamıştır. (Ateş, 1993)

Eğlence parklarına verilen bir isim ise “tema parkları”dır. Bu tür alanlarda eğlencenin yanı sıra temalandırmalar da söz konusu olup içerikleri çok çeşitli olabilmektedir. Bunlar uzay yaratıkları, kovboylar veya çoktan yaşamlarını yitirmiş sinema yıldızları veya çizgi film kahramanları olabilirler. Bu alanlara daha çok Amerika’da rastlanmaktadır. Fakat ülkemizde de tema parkı adında bir alan ziyaretçilerine kapılarını açtı. Bu örnek, İstanbul’da yer alan çocukların ve büyüklerin eğlence merkezi olan Tatilya’dır. Yurt dışı örneklerine farklı olarak burada tema olarak doğa kullanılmış ve çok ilgi görmüş bir fikir olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynak: Ateş, 1993, s.36.

Tatilya Eğlence Parkı

Büyük maliyet ve alan gerektiren tema parkları genelde kentlerin dışında fakat kente en yakın noktada yer almaktadırlar. Tatilyada böyle bir alanda kurulmuştur. E-5 otoyolu üzerinde Tekirdağ istikametinde, Harami Dere kavşağını geçince devasa bir kompleksle karşılaşmaktadır. İstanbul kentinin Batı Turizm Merkezi (BTM) olarak adlandırılan kapsamlı bir ticari merkezidir. BTM içinde özetle temalı park Tatilya, alışveriş merkezi, katlı mağaza, çeşitli sinemalar, bowling, yeme içme yerleri ve çok katlı bir otel kompleksi yer almaktadır. (Nayman, 1996)

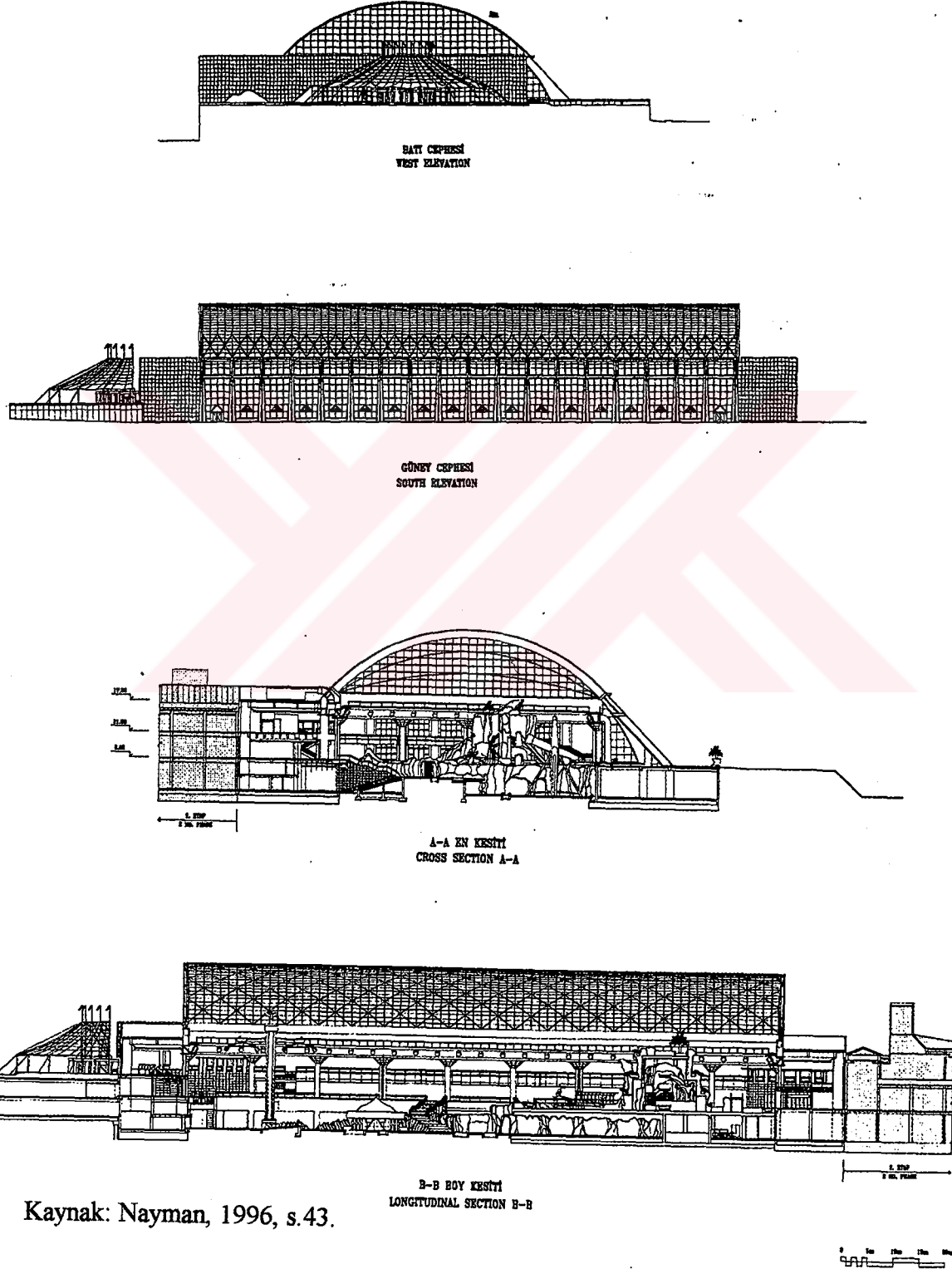
Tatilya eğlence parkının mimarisi oldukça sadedir. Ortasında büyük bir avlusu olan dikdörtgen planlı bir binadan oluşmaktadır. Avlunun üzeri cam ve çelikten yapılan şeffaf bir tonozla örtülüdür. Göz alıcı renklerle boyanmış dönen, kayan, dolaşan, inip çıkan eğlence aletleri yoğun bir peyzaj düzenlemesi içerisine yerleştirilmiştir. Servis hacimleri avluyu çevreleyen galerilerin en alt katında üst katlarda ise ziyaretçi fonksiyonları yer almaktadır.

Yapının günümüzdeki en çarpıcı ögesi avluyu örten şeffaf tonozdur. Bir doğa parçasının üzeri şeffaf bir tonozla kaplanması olumlu bir fikir olarak karşımıza çıkmaktadır. Tonozun plan ebatları 52mX115m'dir. Geniş cam yüzeylerinin yarattığı ısıyı düşürmek için mavi-yeşil renkli dış katmanlı camlar kullanılmış ve bitkilerin ihtiyacı olan ışık seviyesini elde etmek için en uygun olacağı düşünülmüştür. (Nayman, 1996)

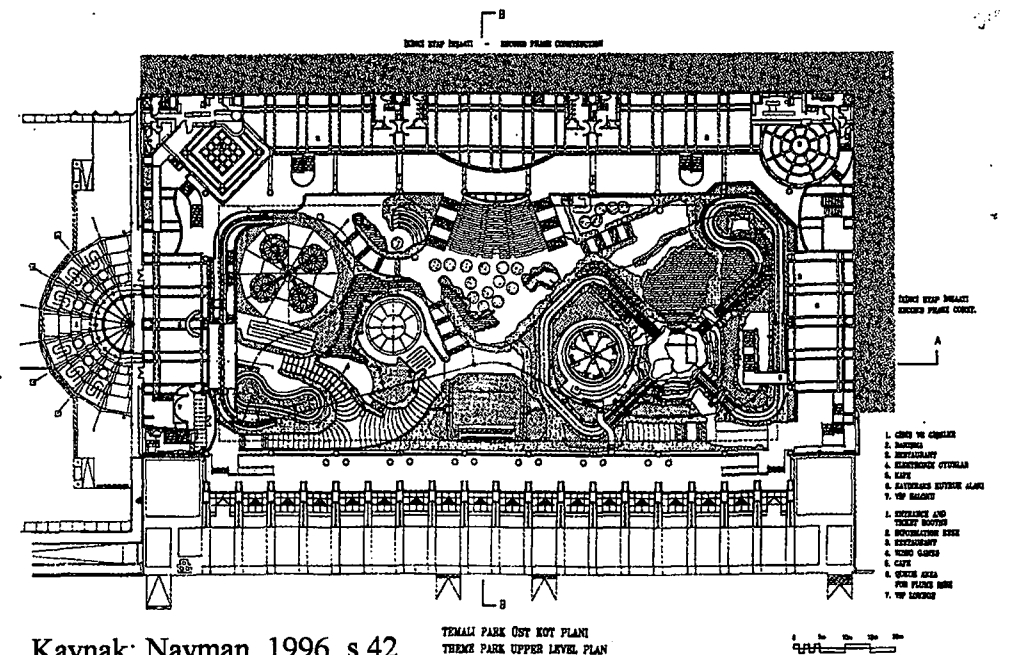
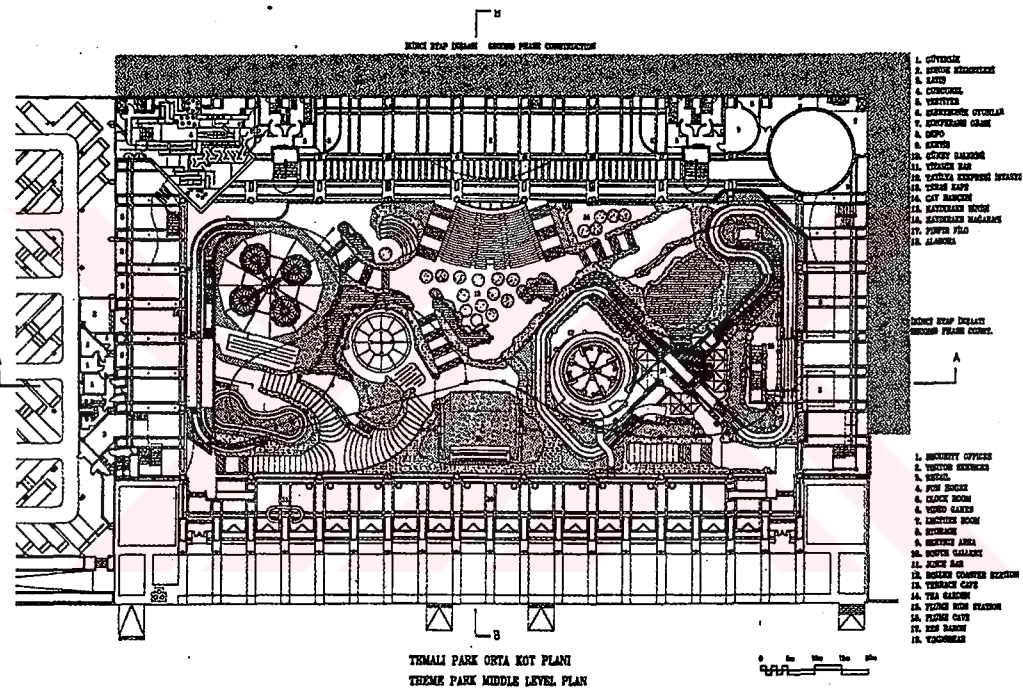
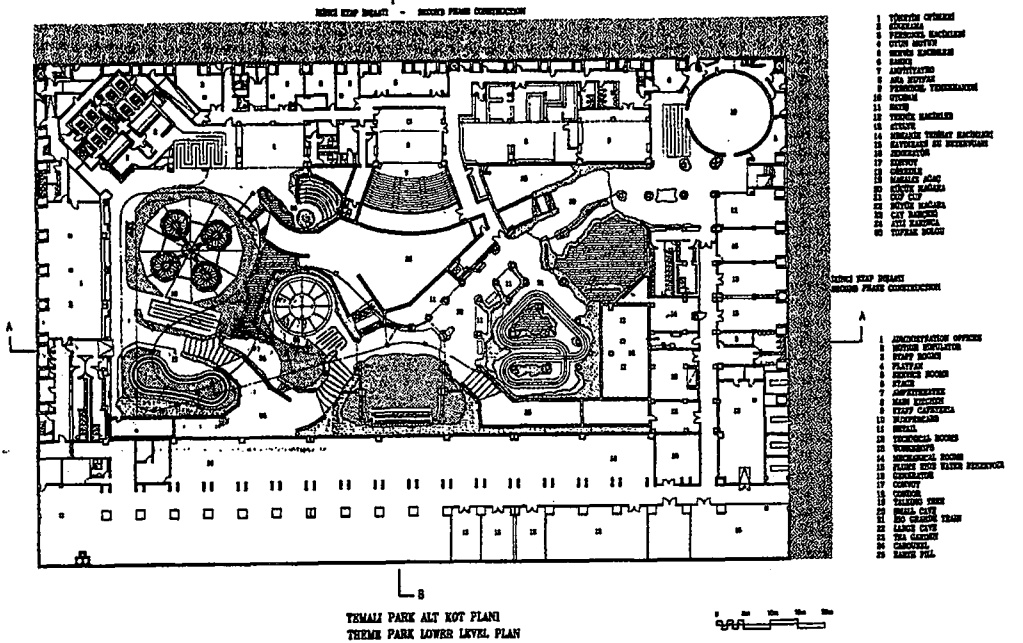
2.4.4. Sanat Parkları

Kentsel açık ve yeşil alanların kapsamında parkların kullanım şekline göre sınıflamasında açıklanan park türlerinin ayrılan özelliklerinin yanı sıra hepsinin ortak bir noktası vardır. Bu ortak nokta her yaş grubuna öğrenme imkanı sunmasıdır. Bu parklar müze ve sergi galerileri gibi kapalı alanları gezme alışkanlıkları olmayanlar için ideal yerlerdir. Çünkü eserler açıkta ve doğa içerisinde sergilenmektedir. Sanat

Şekil 2.10. Tatilya Eğlence Merkezi (kesit ve görünüşler)

Kaynak: Nayman, 1996, s.43.

parkları kentlerin içerisinde konumlanan alanlar olup yer seçimleri kentli ve turistler için ulaşım olanaklarını da düşünerek yapılan yerlerdir. Ülkemizde yeşil alan içerisinde sergilenen eserlerden oluşan yerler yoktur. Ancak müze ya da sergi salonlarının bahçelerinde ziyaretçilere sunulan parçalara rastlanmaktadır. Yurt dışında ise durum farklıdır. Özellikle sanat eserlerini açık ve yeşil alanlarda sergilemek amacıyla özel alanlar ayrılıp, tasarlanmaktadır.

Türk topraklarında bir çok uygarlık yaşamış ve bu uygarlıklar farklı dönemlerde farklı kültürleri buralarda bırakmışlardır. Arkeolojik kazılar ve bulgular bunları ortaya çıkarmışlardır. Bu nedenle ülkemizin her parçası doğa ve tarihi kültürlere sahiptir. Bu da yurt içi ve yurt dışı turizmin gelişiminde önemli bir etkidir. Geçmiş tanıtmak ise tarihi eserleri ortaya çıkararak ve sergileyerek olasıdır.

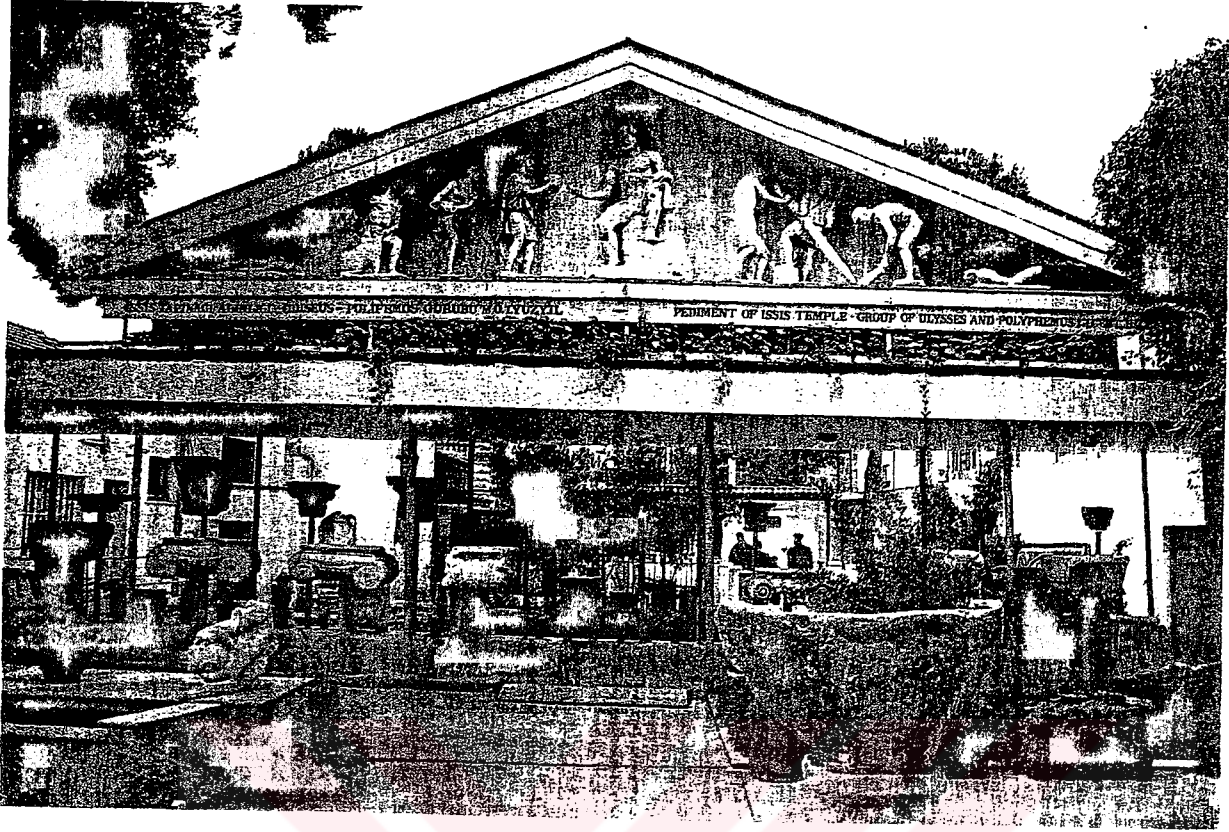
Efes Müzesi

Selçuk ilçe merkezinde yer alan Efes müzesinde sadece Efes Örenyeri'nde bulunan yapıtlar sergilenmektedir. 1929 yılında bir depo olarak kurulan yapı 1954 - 1976 ve 1979 yıllarında çevresindeki boş alanlar ve konutlar kamulaştırarak müzenin gelişmesi sağlanmıştır. Günümüzde yedi salon ve yapının yetersizliğinden dolayı binadan dışarı taşarak bahçede de arkeolojik buluntular sergilenmektedir. (Erdemgil, 1998)

Kansas City Sanat Parkı

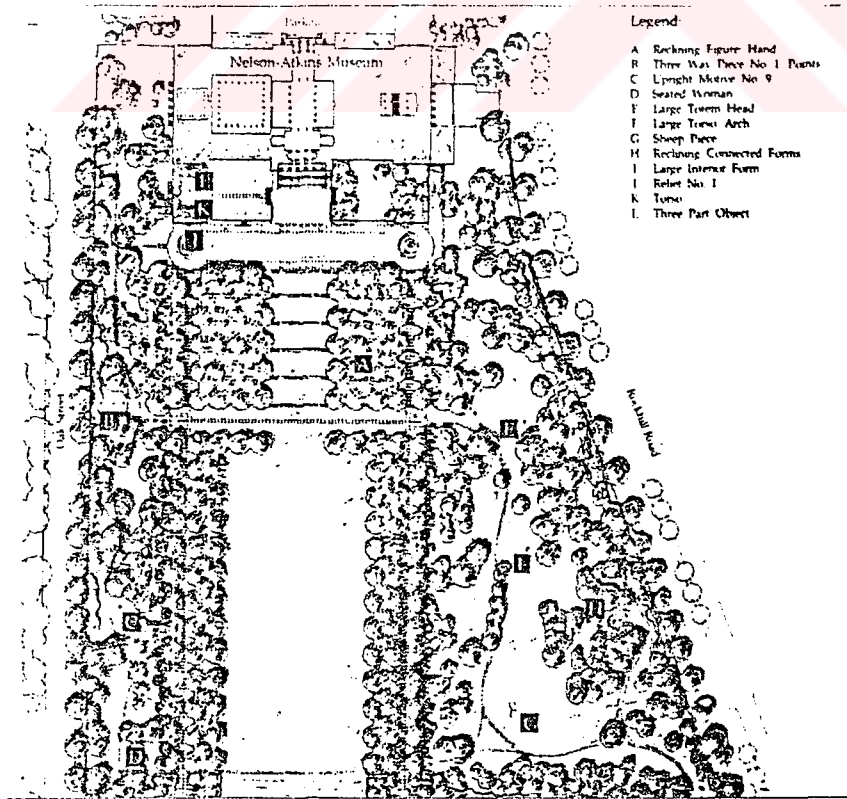
Sanat parklarına bir örnek de Kansas City'deki Sanat Parkıdır. Buraya 1987 yılında Nelson Arkins müzesi yapılmış ve bahçesinde bir çok büyük heykeli sergilenmesine olanak tanımıştır. Müze dağın uç noktasında yer almaktadır. Dağın güney yamacında ise sanat parkı oluşturulmuştur. Heykelin parkının tasarımı müzenin takviyesi amacı ile oluşturulmuş ve alanın tarihi etkisi güçlendirilmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra müze ile alan arasında oluşturulan iki daire arası yer küçük dekoratif çalılık ve mevsimlik çiçeklerle donatılarak parkın estetik görünümü güçlendirilmeye çalışılmıştır. Kırmızı granit döşemeli kaldırım ve taşan duvarlar bu alanı tanımlamaktadır. Doğu - batı

Şekil 2.12. Isis Tapınağı Alınlığı, MÖ. Birinci yüzyıl.

Kaynak: Erdemgil, 1998, s.106.

Şekil 2.13. Henry Moore sanat parkı

Kaynak: Gutowski, 1991, s.57.

istikametinde bulunan beş terastan sonuncusu gelecekte özelliklere sahip bitkilerle donatabilmek için ayrılmıştır. Kırmızı taşlarla yumuşatılmaya çalışılan yol Moore heykellerinin bulunduğu orman alanının açıklığına götürmektedir. (Gutowski, 1991)

2.4.5. Tarih Parkları

Tarih parkları kentlerin içinde bulunan küçük ölçekli alanlardır. Tanıtıcı ve eğitici amaç içeren bu alanlar Sanayi Devriminden kalma endüstriyel arkeoloji alanlar, eskiden çok önemli şahısların yaşadıkları çevrelerdir (Shakespeare'nin hala yaşattığı Stratford) . Bunun yanı sıra ülkemizde bulunan Selçuk Meryemana korunmaya alınmış tarihi çevreleri içermektedir. Ayrıca Çanakkale savaşlarının yapıldığı yarımada tarih parkı niteliğine sahiptir. Burası o dönemden kalma silahlara, restore edilmiş siper çukurlarına, müzelere, anıtlara ve şehir mezarlıklarına sahip bir alandır. (Taner, 1989)

2.4.6. Kültürel Parklar ve Fuarlar

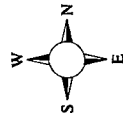
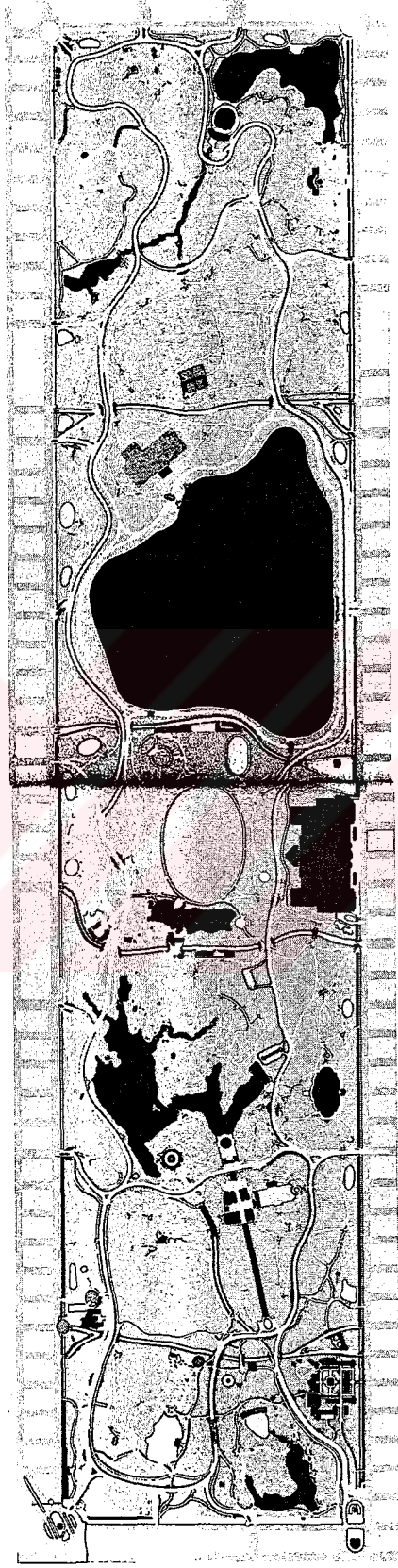
Çok büyük alanlar olan kültürparklar doğanın yanı sıra bünyelerinde eğlence, sergileme, sanat, eğitim gibi çeşitli aktiviteleri barındırırlar. Bu tür parklar genellikle kentlerin merkezi bölgelerinde yer alırlar. Yurtdışında ve yurtiçinde bu tür park örneklerine rastlanmaktadır.

Central Park

Büyük kentsel açık ve yeşil alanlardan biri olan Central park 1858 yılında Frederick Law Olmsted ve Calvert Vaux tarafından tasarlanmıştır. Park 19. Yüzyılda insan tarafından yapılan en büyük anıtlardan biri olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan en büyük kamusal yeşil alan olup daha sonra tasarlanan parklara örnek olmuştur. Alan tamamen doğal ortamlardan oluşacak şekilde büyük ölçüde yeşil bırakılarak gölet, üzerine oturulabilen otlaklar, mimarileri Vaux tarafından tasarlanan binalar orman alanlarında belli yerlere noktalanmıştır. Yaya yolları, araba yolları, dar patikalar ve kentsel trafiği oluşturan eğri yollar birbirlerini kesmeyecek

Şekil 2.14. Central Park.

NATURE WALKS OF

CENTRAL PARK

Kaynak: Burton, 1997.

şekilde taş ve demir köprülerle ayrılmıştır. Central Park 1970 yılında restore edilmiştir. 340 hektardan oluşan parkta Metropoliten sanat müzesi, hayvanat bahçesi, buz pateni, açık hava tiyatrosu, sandal gezintisi için göl, meteoroloji istasyonu, polis karakolu ve Kleopatra'nın iğnesi olarak bilinen, eski Mısır uygarlığından kalma bir dikili taş bulunmaktadır. Central park bugün motorlu taşıtlara kapalı olup gezinti kiralık at arabalarıyla sağlanmaktadır. (Dolkart, 1994)

Hyde Park

Londra'da bulunan bu park, kentin batısında 146 hektarlık bir alandan oluşmaktadır. Henry VIII'in Westminster manastırı keşişlerinden aldığı park, Elizabeth çağında av bölgesi, Charles II zamanında yarış alanı olmuştur. William III zamanında ise batı kısmı ayrılarak, Kensington bahçeleri haline getirilmiştir. 1660 yılında halka açılan Hyde Park'ın ilk uluslararası sergisi 1851'de yapılmıştır. Bahçeler bölümünde Long Water (uzun su) park bölümünde de serpentine olarak bilinen içinde sandalla gezilip, yüzülebilen 16 hektarlık gölü içeren Hyde Park'ın Marble Arch'a (mermer kemer) yakın kuzey doğu köşesinde ise çok eskiden beri sokak hatiplerinin serbest konuşma yeri olarak bilinen Speakers Corner (hatipler köşesi) bulunmaktadır. Bunun yanı sıra parkın geniş alanları güneşlenmeye, çeşitli yolları gezinti için elverişli durumdadır. (Ertekin, 1992)

2.4.6.1. Fuar Alanlarının Tanımı

Brithwaite Webster'in fuarlarla ilgili tanımını aşağıdaki gibi açıklamaktadır. "Aynı zamanda ve yerde ticaret için toplanmış alıcılar ve satıcılar. Festival ve eğlenceli eşya satışları vb. birbiriyle yarışan malların sergilenmesi". (Braithwaite, 1964, s.5)

Prof. Dr. Tayfun Taner'e göre ise: Fuarlar sürekli veya geçici olarak ulusal ya da uluslararası nitelikte belli sanayi, tarım ve el sanatı ürünlerinin sergilenmesiyle halka tanıtım amacını güden alanlardır. Ülkemizde ise önce bir rekreasyon alanı daha sonra

bünyesinde fuar hizmetlerinin yer aldığı mekanlar olarak karşımıza çıkmaktadırlar. (Taner, 1989)

Fuarlar sadece tanıtım amaçlı olmayıp ticari ilişkileri güçlendiren ve ekonomik kalkınmada payları olan organizasyonlardır. Bunun yanı sıra en yeni teknolojileri sunma olanakları amaçlayan alanlardır. Rekreasyon yerlerine de sahip olan fuar alanları ticari amaç için gelenlerden çok rekreasyon için gelen çok sayıda insanın odak noktası olurlar.

2.4.6.2. Fuar Alanlarının Tarihi

Ticaret ile bağlantısı nedeniyle fuarların ilk örnekleri tarih öncesine dayanmaktadır. Eski Yunan tutanakları fuarların Olympia, Delphi, Nemea ve Delos'u kapsadığını açıklamaktadır. Bu fuarlar kutsal bayramlar ve kurtuluşlara rastlayan zamanlarda yapılması ticari eşyaların rahat bir şekilde taşınmasına olanak tanımaktadır. Kuzey Avrupa'nın fuarlarla tanışması ise Romalılar sayesinde olmuştur. (Braithwaite, 1964)

“Romalıların işgal ettikleri bölgelerde, ticareti geliştirmek ve politik propagandalarını yaymak için Pazar ve fuarlar genellikle kiliselerin civarında tanrı adına veya prensin himayesinde düzenlenmeye başlandı.” (Kılış, 1984, s.65)

Fuarlar ulaşılabilirlik için başlıca kervan yolları kavşaklarında ve dini bayramlar nedeniyle halkın toplandığı yerlere doğru gelişmişlerdir. Büyük fuarların önemi ticaretin gelişmesiyle artmaya başlamıştır. “Örneğin: 629 yılında Paris yakınlarındaki Sen Denis Fuarı, 11'inci yüzyılda Köln'deki bahar fuarları, Selanik'teki Sen Demetris, Antalya ve Trabzon fuarları, Bizans İmparatorluğu döneminin başlıca fuarları olmuştur.” Çin'de Manza eyaletindeki Kinsai fuarı, Kızıl derililerin Meksika'da kurdukları Aztek fuarı ve Rusya'da Nijni - Novgorod fuarları tarihi bakımda ilginç fuarlardır. (Kılış, 1984, s.65)

16'ıncı yüzyılda Antwerp iki tane altı haftalık fuara sahipti ve burada Avrupa'nın her yerinde geçerli para birimi kullanılıyordu. 1691 yılında ticari ilişkiler hızla düşüşe geçmiş ve fuarların süresi üç güne indirilmiştir. Bazı gazeteciler o dönemin fuarlarını şöyle tanımlıyordu. "Sadece karnavalların, düzensizliğin, içkinin, müziğin, dansın, sahne oyunlarının, komikliklerin, lotari, oyunların, eşya piyangolarının vb. olduğu yerler." Fakat Bart fuarında durum farklıdır. 1839 yılında fuarın gelişmesini önlemek için önlemler alınmış ve 11 yıl sonra Londra elçilik ahlak kirliliğinin tehlikesini vurgulamış ve piyasa heyeti geçit parasını yükseltmiştir. Böylece 1855 yılında birçok fuarın sonu böyle olmuştur. (Braithwaite, 1964)

Sanayi devriminin başlamasıyla büyük fuarların önemi kaybolmaya başlamış, bazıları tamamen yok olurken bazılarının ise yapıları değişmiştir. Nüfusun artmasıyla beraber tarım ve gıda maddelerinin üretimine daha çok ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle hayvansal ve tarımsal üretimi geliştirmek için birçok ülkede fuarlar kurulmaya başlamış ve bu tür fuarlara panayır adı verilmiştir. (Kılış, 1984)

John Paxton tarafından inşa edilen Crystal Palace 1851 yılında Kraliçe Victoria tarafından açılmış ve insanlar İngiltere sayesinde ilk kez uluslararası fuarlarla tanışmışlardır. Bu fuarı 1951'de New York'taki izlemiş ve 1970 yılına kadar İzmir dahil olmak üzere dünyanın çeşitli kentlerinde 56 uluslararası fuar kurulmuştur. (Gazete Ege, 1997)

Fuarlar ilk çağlardan bu yana insanların hayatının bir parçası olarak ortaya çıkmışlardır. Zaman içerisinde sosyo-kültürel ve ekonomik farklılıklardan dolayı şekil ve içerikleri değişikliğe uğrayarak bugünkü fuar alanları oluşmuşlardır. Son zamanlarda ise değişik ürünlere göre sınıflandırılan genel ve ihtisas fuarları organizasyon süreçlerinde değişiklikler gözlenmektedir. Genel fuarlar gittikçe azalırken ihtisas fuarları artmaktadır. Bu da fuarların sürelerinde kısalmalara yol açmaktadır. Kısaca, ticari ilişkiler nedeniyle kurulmuş fuarlar, çeşitli nedenlerden ötürü değişikliğe uğrasalar da ticari ilişkiler var oldukça varlıklarını sürdürmeye devam edeceklerdir.

2.4.6.3. Fuar Tipleri

Fuar tipleri farklı özelliklerine göre aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir:

A) Değişik katılımcılara göre sınıflandırılma:

- a) Mahalli fuarlar.
- b) Milli fuarlar.
- c) Uluslararası fuarlar.

B) Değişik ürünlere göre sınıflandırılma:

- b) İhtisas fuarları:
 - “- Büyük ticaret fuarları.
 - Küçük ticaret fuarları.
 - Tüketici fuarları.” (Gökçü, 1984)
- b) Genel fuarlar.

C) Değişik yer belirlemelere göre sınıflandırılma:

- c) Kalıcı, sürekli fuarlar.
- d) Gezici, hareketli fuarlar. (Kaya, 1995)

2.4.6.4. Yurtdışı ve Yurtiçi Fuar Alanları

Örnek çalışma alanı olarak seçilen İzmir Enternasyonal Fuarı’nı diğer fuarlarla karşılaştırmak amacıyla yurtdışı ve yurtiçi fuar alanlarının araştırılması yapılmıştır. “Union des Foires Internationales” dergisinden dünya çapındaki uluslararası fuarlarla ilgili kısa bilgilere ulaşılmış ve 32 uluslararası fuarın bilgileri Tablo 2.2.’de verilmiştir. Bu fuarlardan on tanesine ayrıntılı bilgi almak amacıyla posta yoluyla ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunlar sırasıyla: Barselona (Spain), Bari (Italy), Bordeaux (France), Cairo (Egypt), Luxembourg (Luxembourg), Nice(France), Palermo (Italy), Poznan (Poland), Tripoli (Libya), Tunis (Tunisia). Bunlardan yalnız Nice Uluslararası Fuarından broşür şeklinde bilgi gönderilmiştir.

Broşürlerden Nice kentinde Nice Uluslararası Fuarının yanı sıra Plein Air (Port de Nice) ve Batır sergi alanlarında fuarlar düzenlendiği saptanmıştır. Plain Air ve Batır fuarları sergilemeler yapılacağı zaman yarı açık ve yarı kapalı olarak, Nice Uluslararası Fuarı ise büyük bir bina kompleksi içerisinde hizmet vermektedir. Bu üç fuarın krokileri ekte verilmektedir.

Ülkemizde uluslararası fuar niteliğinde bir tek İzmir fuarı bulunmaktadır. Fakat çeşitli sergi ve fuar organizasyonları açısından ülkemizin kentlerinde bir çok örnek bulunmaktadır. Bu örneklerden altı tanesine ulaşılmış ve İzmir fuarıyla karşılaştırma yapılmaya çalışılmıştır. Ankara Altınpark'taki fuar alanı, Bursa, Kocaeli ve Samsun fuarları İzmir fuarı gibi kentlerin en büyük yeşil alanları içerisinde organize edilmektedir. Bursa fuarının Bursa Kültürpark alanından taşınacağı öğrenilmiş fakat Bursa Kültürpark ve Bursa Sanayi Odasıyla araştırmacının şahsen görüşmesi sonucu herhangi yazılı bilgi elde edilememiştir. Ancak eski Kültürpark ve fuar alanıyla ilgili bir broşürden elde edilen bilgiler ekte sunulmuştur.

Gaziantep'de 100.Yıl Atatürk Kültürparkı bulunmaktadır. ARSAN Fuarçılık A.Ş. organize ettiği fuarlar ise şehir içerisinde ayrı bir alanda düzenlenmektedir. Yeşil alanın tahrip edilmemesi açısından ve iki fonksiyonun ayrı alanlarda yer alması nedeniyle bizim konumuzla ilgili önemli bir örnektir. TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi ise kentin çeperinde ulaşım kolaylığı açısından önemli bir alanda konumlandırılmıştır. Ülke çapında incelenen fuarlarla ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

TÜYAP, Gaziantep ve özellikle Bursa fuarının Kültürpark'tan ayrılması, bu tür alanların kendi içerisinde kentsel açık ve yeşil alanlardan farklı yerlerde konumlandırılmalarının daha uygun olduğu görüşüne bağlanabilir.

Not: Tablo 2.2.'de görülen fuar tarihleri 1994 yılına, katılımcı ve ziyaretçi sayıları ise bazı fuarlarda 1992 ve bazılarında 1993 yılına aittir.

Tablo 2.2. Uluslararası Fuar istatistikleri.

FUAR ADI	ÜLKE	TARİHLERİ	ALAN (m2)	KATILIMCI	ZİYARETÇİ
Barselona	Spain	09-12 Ocak	14.028	624	13.690
Bari	Italy	10-18 Eylül	103.278	1.693	546.563
Bogota	Colombia	14-28 Temmuz	51.000	2.320	482.000
Bolzano	Italy	10-18 Eylül	14.573	637	84.276
Bordeaux	France	07-16 Mayıs	103.467	2.243	201.224
Bucharest	Romanie	10-16 Ekim	58.067	1.057	362.060
Cairo	Egypt	09-22 Nisan	30.000	2.200	900.000
Dakar	Senegal	01-12 Aralık	13.122	431	204.294
Damascus	Syria	28 Ağus-10 Eylül	42.513	3.917	254.017
Gent	Belgium	03-18 Eylül	23.451	530	214.722
İzmir	Türkiye	08-20 Eylül	46.785	935	1.684.076
Kinshasa	Zaire	-	-	-	-
Lille	France	02-11 Nisan	21.474	614	152.487
Luanda	Angola	14-24 Temmuz	-	-	-
Luxembourg	Luxembourg	7-15May,8-16Ek	20.403	528	95.401
Lyous	France	09-18 Nisan	30.865	1.080	381.096
Malta	Malta	26 Haz-10 Tem	18.785	223	160.000
Maputo	Mozambique	26 Ağus-04 Eylül	-	-	-
Marseilles	France	23 Eyl-03 Ekim	58.813	1.282	351.407
Metz	France	29 Eyl-10 Ekim	34.016	1.381	126.367
Nice	France	12-21 Mart	24.000	1.200	100.000
Nicasio	Cyprus	26 Mayıs-05 Haz.	41.000	1.575	170.000
Padua	Italy	21-23 Mayıs	22.000	671	165.000
Palermo	Italy	28 May-12 Haz.	26.800	550	900.000
Paris	France	30 Nis-12 May	105.004	3.211	883.576
Poznan	Poland	12-17 Haz	1.511	4.011	149.440
El Salvador	Sal Salvador	03-13 Ekim	-	-	-
Tehran	Iran	02-09 Ekim	-	-	-
Toulouse	France	16-25 Nisan	31.057	784	160.043
Tripoli	Libya	05-25 Mart	-	-	-
Tunis	Tunisia	21-30 Ekim	-	-	-
Venezuela	Venezuela	07-16 Ekim	11.963	302	209.360

Kaynak: Union des Foires Internationales, 1994.

2.5. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN YENİDEN DEĞERLENDİRME OLANAKLARI

Kentler aynen canlılar gibi doğan, büyüyen, yaşlanan ve dolayısıyla sürekli olarak değişimlere uğrayan “organizma” olarak tanımlarsak bu değişimlerin zaman zaman değer kaybına uğrayabileceklerini de düşünmek gerekmektedir. Ülkemizde bu değişimler oldukça hızlı olmaktadır. (Ellez, 1985, s.13)

1950’li yıllarda ülkemizde gözlenen kırdan kentlere göç olgusu kentlerin olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Özellikle üç büyük kentimiz İstanbul, Ankara ve İzmir hızlı kentleşmeden dolayı büyük ölçüde plansız gelişmişlerdir. Bu plansız gelişim sonucu alt yapı ve donatı eksikliği karşımıza çıkmaktadır. Bu donatılardan biri de açık ve yeşil alanlardır.

İnsanların yaşamında bir çok işlevi olan açık ve yeşil alanlar ne yazık ki kentlerimizde yok denilecek kadar az ölçüde bulunmaktadır. Kentlerimizde 3194 sayılı imar yasasında öngörülen yeşil alan standartları bile sağlanamamaktadır. Planlama aşamasında yapılması gereken, belirlenen yerleşim yerinin sosyo-fiziksel özellikleri ile nüfus yoğunluğu ve nüfusun yaş gruplarının dağılımının ele alınmasıdır. Açık ve yeşil alanların yerinin saptanması düşünülmeli gereken diğer bir noktadır. Herkesin kolay ulaşabileceği, rahat ve huzurlu hissedebileceği alanlar seçilmelidir. Ayrıca doluluk-boşluluk oranları düşünülerek yer seçimi yapılmalıdır. Böylece eşit dağılım ve kentlerin daha estetik görünümü sağlanmış olacaktır.

Yapılaşması olmuş kent dokularında açık ve yeşil alan olanağı sağlanması ancak yenileme ve ıslah çalışmalarıyla mümkün olacaktır. Fakat bilindiği gibi yenileme çalışmaları oldukça pahalı ve zaman alan işlerdir. Yerleşik bir alanın yeni baştan düzenlenmesi ve uygulanması kolay bir işlem olmamaktadır.

Kentlerimizin az ölçüdeki mevcut yeşil alanları yeterince kullanılamamaktadır. Burada önemli olan, söz konusu alanların ve kullanıcılarının nitelikleridir. Öncelikle

planlama yapılacak alanlarda kararların doğru verilmesi gerekmektedir. Açık ve yeşil alanın konumu belli ise çevresinde oturanların sosyo - kültürel yapısı incelenmelidir. Planlamaya halkın katılımı sağlanabilmelidir. Kullanıcıların istekleri planlama öncesi kararları vermede oldukça önemlidir. Alan her şeyden önce güvenli,estetik ilkelerine uygun ve çok amaçlı olmalıdır. Çok amaçlılık kullanıma yoğunluğunu belirler. Ancak doğru planlama yeterli değildir. Alanın plana uygun biçimde gerçekleştirilmesi daha güç bir aşamadır. Her aşamada finansman kaynaklarının çözülmesi en güç sorunlardan biri olarak sürekli gündemdedir. Uygulama aşamasından sonra alanın bakımının ve yönetiminin sağlanabilirliği aynı nitelikte etkilidir. Bu aşamada kullanıcıların alanı kullanım biçimi de önemli etkindir. Bir açık ve yeşil alanın sürekli kullanılabilmesi ve uzun süre yeni kalması, bakımına bağlıdır.

Ülkemizde açık ve yeşil alanların çekiciliğinin az, ve bu alanların ağırlıkla bakımsız ve kullanıcıların beklentilerine cevap vermeyen yerler olduğu gözlenmektedir. Dolayısıyla kentlerimizde yeşil alanları arttırma çabalarının yanı sıra var olan kentsel açık ve yeşil alanların niteliğini geliştirme ve değişen gereksinimlere daha iyi yanıt vermek üzere yeniden değerlendirilme olanaklarının araştırılması önem taşımaktadır. Buradan yola çıkarak kısaca açık ve yeşil alanların yeniden değerlendirme olanaklarına değinmekte yarar vardır. Bu kapsamda, en yoğun kullanılan sağlıklaştırma ve yeniden geliştirme yöntemleri incelenebilir.

Sağlıklaştırma, belirlenen alanda yapılan yeniden koşullandırma süreci veya bu alanı daha kullanılabilir duruma getirme anlamına gelmektedir. Beklenen kullanıma artık cevap veremeyen kentsel açık ve yeşil alanları tekrar tasarlayarak, zeminde yapılacak bazı değişiklikler, alana yeni fonksiyonların getirilmesi ve/veya eski kullanışların daha iyi koşullar altında yaşamlarını sürdürmeleri sağlıklaştırma ile elde edilebilir.

Yeniden geliştirme kavramını Georg Gonsior alan sağlıklaştırması olarak ele almış ve aşağıdaki gibi açıklamıştır.

Alan sağlıklaştırması ek yapıların tümünü kaldırır ve parsellerden faydalanmayı büyük bir alanda ele alır. Eğer kısmi sağlıklaştırma ekonomik ve kent planlama açısından savunulamayacak düzeye geldiye, nesne sağlıklaştırması ya da kısmi sağlıklaştırma yapılmamış ise alan sağlıklaştırması zorunlu hale gelir. Bu uygulama özel haklar en çok müdahaleyi gerekli kılan ve parasal yönü ağır bir sağlıklaştırma türüdür. (Göksu, 1989, s.10: Georg Gonsior'dan alıntı)

2.5.1. Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Sağlıklaştırılması ve Yeniden Geliştirilmesi

Sağlıklaştırma ve yeniden geliştirme, var olan açık ve yeşil alanların yaşamlarını tekrar elde etmek için kullanılan iki yoldur. Kentsel açık ve yeşil alanlarda kullanılan bu yollar yeşil alanları iyileştirme, varolan binaları restore etme ve yeni aktiviteler ekleyerek atmosferi değiştirme çalışmalarını içerir.

Parkları tasarlarken verilen bazı yanlış kararlar zaman içerisinde kullanıcıların beklentilerini kötü etkilemektedir. Örneğin arazinin eğimini yükseltmek veya düşürmek, yoğun ve gereksiz bitkilerle kuşatılması vb. gibi kararlar alandaki hava sirkülasyonu olumsuz etkileyeceği gibi kullanıcıların arzu etmedikleri sonuçlara neden olabilirler.

Zaman içerisinde ihtiyaçlardaki değişiklikler aktivitelerdeki değişiklikleri meydana getirir, bu nedenle söz konusu alanlarda yeniliklerin gerekliliği ortaya çıkar. Ayrıca belli zaman aralıklarıyla park mobilyalarının ve çocuk oyun gereçlerinin yenilenmesi gerekir. Bunun yanı sıra parktaki toprak bitki örtüsünün ihtiyacına göre sürekli bakılması ve zenginleştirilmesi yeşilin ve ağaçların estetik görünümü için önemli bir etkidir. Yukarıda açıklanan işlemlerin tümü açık ve yeşil alanların kullanıcı sayısının artmasına yardımcı olurlar. Bu noktada iki sağlıklaştırma örneğine değinebilir.

Manhattan'da Bryont Parkı, New York'un Halk Kütüphanesi'nin yanında yer alan tarihi bir şehir parkıdır. Burada bazı problemler bulunuyordu. Bunlar daha 1934

yılında verilen planlama kararlarından kaynaklanıyordu. Park, yerden birkaç metre yükseltilmiş ve çevresi 1.20 m yükseklikte geçilemeyecek şekilde çit ile kuşatılmıştı. 1970 yılına kadar buranın tek kullanıcıları uyuşturucu satıcıları ve hırsızlardı. Bu yıldan sonra park yenilenmeye başlanmıştır. Çözüm, girişleri genişletmek ve de sayılarının artırılmasında aranmıştır. Satış ve dinlenme üniteleri eklenmiş, parkın aydınlatma elemanları çoğaltılmış ve daha sıkı denetim kuralları getirilmiştir. Ayrıca bazı yeni kullanışlar da düşünülmüştür, bunlar özellikle çocukların ilgisini çeken güvercin besleme ve su öğeleridir, alanda organize edilmemiş top oyunları ise yasaklanmıştır. Bugün artık bu parkta insanlar kısa bir uykuya dalebilirler, yakın alandaki ofislerde çalışanlar gelip dinlenebilirler ve insanların burada güneşlenebilme olanakları vardır. (Kahn, 1993, s. 31)

Bir diğer kullanılmayan park Pershing Parkıydı. Yenilendiğinde tasarımcılar adeta şehir vahası görünümünde bir yer parçası yaratmışlardır. Trafikten ve gürültüden uzak plaza oluşturulmuştur. Alan bir yarışma projesi olarak ele alınmış ve 3 yıl sonra 1981 yılında Pershing Park farklı çiçeklerle ve yeşilliklerle yenilenmiştir. Tasarımcılar parktan alışılmıştan farklı bir şeyler bekliyorlardı. Farklık çimenlik ve farklı patikalar olarak belirlemiştir. Yenileme ve sağlıklılaştırma süresince projeyi hazırlayanlar projeyi süslemiş ve yumuşatmışlardır. Yeni çiçek ve diğer dekoratif bitkiler ilave ederek alanı oldukça değiştirmişlerdir. Ayrıca yeni su bitkileri ve su kuşları alanda yer almışlardır. (Tarman, 1994, s. 120)

2.5.2. Türkiye'deki Açık ve Yeşil Alanların Sağıklaştırılması ve Yeniden Geliştirilmesi

Yurt dışında varolan birçok kentsel açık ve yeşil alanlar sağıklaştırma ve yeniden geliştirme çabalarına konu olmuştur. Bu çalışmalar sonrası kullanıcıların arttığı gözlenmiştir. Türk kentlerinde bulunan birçok park da da yeniden geliştirme ihtiyacı duyulmaktadır. Ancak ülkemiz parklarının Avrupa kentlerindeki parklara göre farklı nitelikleri oldukları bu çalışmalarda dikkate alınması gereklidir. Örneğin İstanbul parkları büyük olmalarının yanı sıra yamaç ve meyilli alanlarda yer seçmiştir, ayrıca

büyük bina komplekslerinden oluşmaktadır. Avrupa kentlerinin parklarında ise büyük binalar görülmemekte, sadece rekreasyon aktiviteleri ve bunların ayrılmaz parçaları olan küçük binalar yer almaktadır.

Ülkemizin en büyük kenti olan İstanbul çeşitli parklara sahiptir. Bu parkların tam anlamıyla kullanıldığı söylenemez. 1980'li yıllarda İstanbul'un tarihi parkları, bahçeleri ve sarayları Türkiye Turing Otomobil Kurumu tarafından binalar restore edilmiş, kentsel mobilyalar yenilenmiştir. Parkların bitki örtüsü yenilenmiş ve toprağı sağlıklılaştırılmıştır, dolayısıyla bu alanların atmosferi değişmiş, yenilenmiştir. Bu çalışmaların örnekleri Yıldız Park, Saray Bahçesinde, Emirgan Koruluğı ve Çamlıca Tepesinde gözlenmiştir. (Tarman, 1994, s.122)

Yıldız Parkı İstanbul boğazında yer alan büyük bir açık alanın sadece küçük bir kısımdan oluşmaktadır. 1950'li yıllarda park bir ormanlık araziye andırıyordu. 1979 yılında park yenilenmiş ve bakımı yapılmıştır. Türkiye Turing Otomobil Kurumunun yaptığı bu yenileme çalışmalarını Ahmet Cengiz Yıldızcı şöyle açıklıyor:

Malta Köşkü ve Çadırli Köşkünün restorasyon çalışmaları topluma sunduğu kafe, çay, toplantı ve kültür hizmetleri ile iyileşen çevresi ile eskiden sadece lise ve üniversite gençlerinin buluşma, gizlenme yeri olan parkta şimdi her yaş grubunun geldiği ve ziyaretçi sayısı ile donatı yenileme yıllarında % 500 bir artış kaydedildiği görülmektedir. (Yıldızcı, 1993, s.44)

Emirgan koruluğı yarımada yer alan bir diğer büyük ormanlık alanın bir parçasıdır. 17.yüzyıla kadar bir parçası yoğun olarak kullanılmış ancak 1940'lı yıllarda tümü halk tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Emirgan parkın yenilenmesi üç büyük köşkün restore edilmesi ile başlanmıştır. Bu köşkler, Pembe Köşk, Yeşil Köşk ve Sarı Köşktür. Çalışmalar ayrıca zeminin iyileştirilmesini de içermektedir. İyileştirme süresince mevcut açık kafeler bu üç köşkün çevresinde yer almaya devam etmişlerdir.

Çamlıca Tepesi İstanbul'un en çekici noktalarından biridir. 19.yüzyılda bu alan İstanbul'un toplumsal ve edebi yaşamı tamamlayıcı bir yer olarak görülüyordu. 1960'lı ve 1970'li yıllarda bütün alan yoğun ve kontrolsüz bina aktiviteleri tarafından yönetiliyordu ve yeni bir yol doğrudan tepenin zirvesine uzanıyordu. Yenileme ve restorasyon çalışmaları 1980'li yıllarda başlamıştır 2 kafe, 7 mermerden gazete ve telefon kulübeleri ve 18.yüzyılın stilinde baştan yapılan oturma elemanları ve masaların yer aldığı kompleksi oluşmaktadır. (Tarman, 1994, s.124)

İstanbul parklarında yapılan yenileme çalışmaları gibi İzmir kentinin açık ve yeşil alanlarında yenileme çalışmaları söz konusu değildir. Ancak yeni yeşil alanlar arayışları bulunmaktadır. Bazı alanların ise planlanması bitmiş, uygulanması başlanmıştır. Bu çalışmalara bir örnek İnciraltı Gençlik Parkıdır. Bunun yanı sıra İzmir kenti çok büyük bir açık ve yeşil alana sahiptir. İzmir Kültürpark kuruluş yılından bu yana bir çok değişikliğe uğrayarak bugün büyük binaları ve geniş yollarıyla yeşil niteliğini yitirmiştir. Bu nedenle öncelikle alanın sağlıklılaştırma çalışmalarının başlanması gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İZMİR'DE AÇIK VE YEŞİL ALANLAR

3.1. İZMİR'İN AÇIK VE YEŞİL ALANLARI

İzmir'in açık ve yeşil alanlarına bakıldığında 1950'li yıllardan bu yana kişi başına gerekli miktar hızla düşmüş olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni kentlere olan göç ve Yerel Yönetimin yeşil alanlarla ilgili çalışmalarının yetersiz olmasıdır.

1945 yılından 1985 yılına kadar İzmir kentinin kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarları Tablo 3.1.'te verilmiştir.

Tablo 3.1. İzmir'in açık ve yeşil alan miktarının yıllara göre dağılımı:

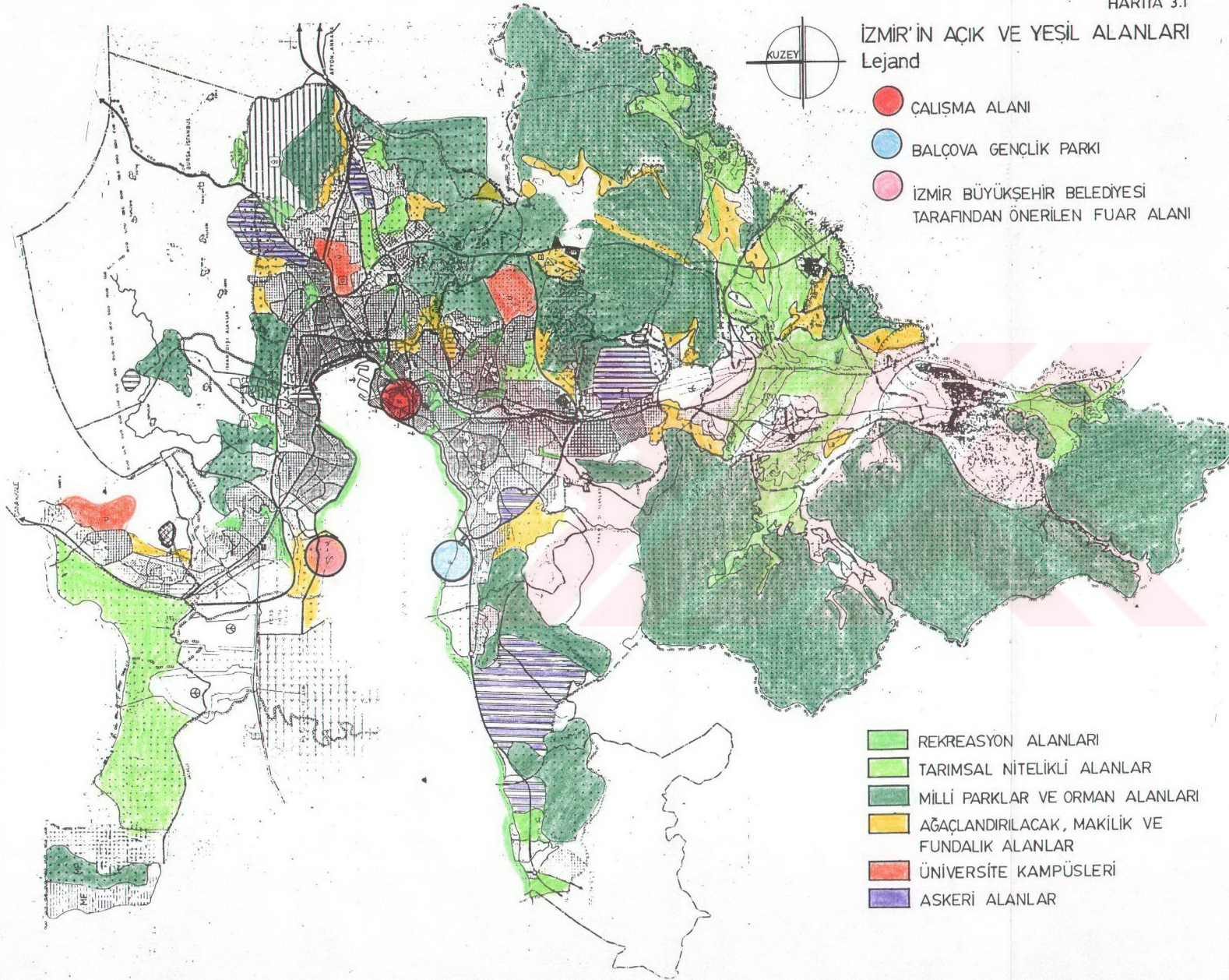
YIL	MİKTAR (m ²) KİŞİ	NÜFUS
1945	4.09	-
1955	4.03	296.559
1965	2.99	411.626
1975	2.40	636.834
1980	1.80	757.854
1985	0.30	1.489.772

Kaynak: (Yeşil alanlar - Kaya, 1995 ; Nüfus verileri - Devlet İstatistik Enstitüsü)

HARİTA 3.1

İZMİR'İN AÇIK VE YEŞİL ALANLARI
Lejand

- ÇALIŞMA ALANI
- BALÇOVA GENÇLİK PARKI
- İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
TARAFINDAN ÖNERİLEN FUAR ALANI

- REKREASYON ALANLARI
- TARIMSAL NİTELİKLİ ALANLAR
- MİLLİ PARKLAR VE ORMAN ALANLARI
- AĞAÇLANDIRILACAK, MAKİLİK VE FUNDALIK ALANLAR
- ÜNİVERSİTE KAMPÜSLERİ
- ASKERİ ALANLAR

Yukarıdaki tabloda tablodan görüldüğü gibi yıllara göre açık ve yeşil alanları 1945'ten 1985 yılına kadar ani bir düşüş yaşanmaktadır. Bunun başlıca nedeni yeşil alanların azalmış olması değil nüfus artışı ve bu nüfus artışa göre yeşil alan artırma çabalarının olmamasıdır.

Halen Büyükşehir Belediyesinin açık ve yeşil alanlarını artırma çalışmaları gündemdedir. Bu çalışmalardan biri Balçova Gençlik Parkıdır. Park 165 hektar olup Kültürpark'ın yaklaşık 4 katıdır. Planın etap etap gerçekleştirilmesi düşünülmekte ve etapların tamamlanması ile İzmir kenti bir akciğere daha sahip olacaktır.

3.2. İZMİR'İN REKREASYON ALANLARI

İzmir'in rekreasyon alanları sosyo-kültürel ve sportif aktiviteler olarak ikiye ayırıp incelenebilir. Bunlar İzmir Metropoliten kentinde homojen bir dağılım göstermemekte ve kişi başına gerekli standartların çok altında kalmaktadır.

Sosyo-kültürel alanlar Alsancak, Konak, Karşıyaka gibi önemli iş merkezlerinde yoğunlaşmışlardır. 1993 yılında Yoğurtçu tarafından yapılan bir araştırmaya göre konser, toplantı, gösteri merkezlerinin tümü 15.340 kişilik kapasiteye sahiptir. İzmir kentinin nüfusu 2.135.000 kişi olduğuna göre nüfusun 1/107'sine hizmet sunabilmektedir. Yaz aylarında gelen turistler sosyo-kültürel tesislere olan ihtiyacı daha da artırmaktadır. Kent yakın çevresindeki potansiyeller bakımından Efes Antik Tiyatrosu özellikle yaz ayları sanat organizasyonları için 24.000 kapasiteli ideal bir mekandır. (Yoğurtçu, 1994)

Sosyo-kültürel tesislere göre spor tesisleri daha iyi durumdadır. Fakat kapasite ve konumları nedeniyle Atatürk ve Alsancak stadyumları dışında tüm sporseverlere hizmet sunamamaktadır. İzmir Büyükşehir Bütününde yer alan sosyo-kültürel tesisler ve spor tesislerinin dağılımı Tablo 3.2 - Tablo 3.10. "İzmir, metropoliten bir kent olarak nitelendirilmekle beraber, kentlinin gereksinimlerini karşılamayan, rekreasyonel

etkinliklerin çok sınırlı yapılabilindiği, özellikle sanat etkinliklerinin gerçek anlamda olmadığı bir yerleşimdir.” (Yoğurtçu, 1994, s.31)

Kültürpark sosyo-kültürel ve sportif aktivitelere sahip önemli bir mekandır ve daha çok yakın çevresine hizmet vermektedir. Sosyo-kültürel ve spor tesisleri arasında Kültürpark'ın halihazırda önemli bir yerinin bulunduğu tablolardan da izlenebilmektedir. Bunların korunması ve geliştirilmesi önemli bir katkı sağlayacağı açıktır.

Tablo 3.2. İzmir kent bütününde bulunan sanat galerileri:

TESİS ADI	KULLANIM AMACI	YERİ
Atatürk Kültür M.	Sergi Salonu	Konak
Çetin Emeç	Sergi Salonu	Konak
Türk-Alman Kültür M.	Sergi Topl. S.	Çankaya
Türk-Amer. Kültür M.	Sergi Topl. S.	Alsancak
Fransız Kültür M.	Sergi Topl. S.	Alsancak
Esbank	Sergi Salonu	Konak
Akbank	Sergi Salonu	Konak
İş	Sergi Salonu	Gümrük
Yapı Kredi Mustafa Bey	Sergi Salonu	Alsancak
Vakko	Sergi Salonu	Alsancak
Temizocak	Sergi Salonu	Karşıyaka
Turgut Pura Vakfı	Sergi Salonu	Alsancak
Selçuk Yaşar Res. Müz.	Müze Sergi S.	Alsancak
ODTÜ Ege Mezun Der.	Sergi Salonu	Alsancak
Fuzan	Sergi Salonu	Alsancak
Leonardo	Sergi Salonu	Alsancak
Mazhar Zorlu	Sergi Salonu	Alsancak

Tablo 3.3. İzmir kent bütününde bulunan kütüphaneler:

TESİS	TESİS ADI	YERİ
Halk Kütüphanesi	Milli Kütüphane	Konak
	Atatürk İl Halk	Konak
	Hatay Bedia Demirayak	Hatay
	Balçova	Balçova
	Şirinyer	Şirinyer
	Uzundere	Uzundere
	Yeşilyurt	Yeşilyurt
	Balıkkuyu	Balıkkuyu
	Bornova İlçe	Bornova
	Bornova M. Akif Ersoy	Bornova
	Karşıyaka Hoca Mithat	Karşıyaka
	Çiğli Güzeltepe	Çiğli
	Bayraklı Alpaslan	Bayraklı
	Soğukkuyu Ödünç Kitap	Soğukkuyu
Çocuk Kütüphanesi	Merkez Çocuk	Konak
	Zeytinlik Çocuk	Zeytinlik
	Karşıyaka Çocuk	Karşıyaka
	Bakkıkuyu M Sinan Ç	Bakkıkuyu
Özel Kütüphaneler	Ege Üniversitesi	Bornova
	D.E.Ü.	Buca
	Fransız Kültür M.	Alsancak
	Türk-Alman Kültür M.	Çankaya
	Türk-Amerikan K. M.	Alsancak

Kaynak: Yoğurtçu, 1994, ss.32,33.

Tablo 3.4. İzmir kent bütününde bulunan sinemalar:

TESİS ADI	YERİ	KAPASİTE (KİŞİ)
Çınar	Konak	830
Konak	Konak	600
Şan	Konak	1000
İzmir	Alsancak	550
Karaca	Alsancak	480
Türk-Amerikan Der.	Alsancak	300
Deniz I. Cep	Karşıyaka	225
Deniz II. Cep	Karşıyaka	450
Ülkü	Karşıyaka	1450

Tablo 3.5. İzmir kent bütününde bulunan müzeler:

TESİS ADI	BAĞLI OLD. BİRİM	YERİ
Atatürk	Kültür Müd.	Alsancak
Arkeoloji	Kültür Müd.	Konak
Etnoğrafya	Kültür Müd.	Konak
Açık Hava Arkeoloji	Karşıyaka Bel.	Bostanlı
Resim-Heykel	Kültür Müd.	Konak

Tablo 3.6. İzmir kent bütününde bulunan kültür merkezleri:

TESİS ADI	KULLANIM AMACI	YERİ	ETKİ ALANI	KAPASİTE (KİŞİ)
Atatürk	Toplantı, Gösteri	Konak	Anakent Bütünü	1795
Karşıyaka Sanat	Sergi, Toplantı	Karşıyaka	Karşıyaka	1892
Buca Belediyesi	Gösteri	Buca	Buca	184
Konak Belediyesi	Tiyatro, Eğitim	Güzelyalı	Anakent Bütünü	200
İsmet İnönü	Gösteri	Kültürpark/Alsancak	Anakent Bütünü	678
İzmir Devlet T/Konak	Tiyatro	Karataş	Anakent Bütünü	252
İzmir Devlet Tiyatrosu	Tiyatro	Karşıyaka	Anakent Bütünü	400
İ.D. Opera ve Balesi	Elhamra Opera, B.	Konak	Anakent Bütünü	370
Çamlık Senar Tiyatrosu	Açık Hava Gösteri	Kültürpark/Alsancak	Anakent Bütünü	1100
Atatürk A. Hava Tiyatro	Açık Hava Gösteri	Kültürpark/Alsancak	Anakent Bütünü	3000
Suat Taşer Açık Hava T.	Açık Hava Gösteri	Bostanlı/Karşıyaka	Karşıyaka	1000
İzmir Anadolu Bas. Tiy.	Tiyatro	Konak	Anakent Bütünü	-
İzmir Sanat Tiyatrosu	Tiyatro	Hatay	Anakent Bütünü	-

Kaynak: Yoğurtçu, 1994, ss.31,34,35.

Tablo 3.7. İzmir kent bütününde bulunan stadyumlar:

TESİS ADI	KULLANIM AMACI	YERİ	ETKİ ALANI	KAPASİTE (Kişi)
Atatürk Kompleksi	Çok Amaçlı	Halkapınar	Anakent, Çevre İlçeler	-
Atatürk Stadyumu	Çok Amaçlı	Halkapınar	Anakent, Çevre İlçeler	67500
Alsancak Stadyumu	Futbol Stadi	Alsancak	Anakent, Çevre İlçeler	17500
Karşıyaka Stadi	Futbol Stadi	Karşıyaka	Anakent Bütünü	2500
Göztepe Aksel Stadi	Futbol Stadi	Güzelyalı	İlçe Belediyesi	500
Buca Stadi	Futbol Stadi	Buca	İlçe Belediyesi	1400
Bornova Stadi	Futbol Stadi	Bornova	İlçe Belediyesi	500

Tablo 3.8. İzmir kent bütününde bulunan spor salonları:

TESİS ADI	KULLANIM AMACI	YERİ	ETKİ ALANI	KAPASİTE (Kişi)
Atatürk Spor Salonu	Kapalı Spor Salonu	Alsancak	Anakent, Çevre Beled.	3500
Balçova Spor Salonu	Kapalı Spor Salonu	Balçova	İlçe Belediyeler	250
Buca Spor Salonu	Kapalı Spor Salonu	Buca	Buca İlçesi	250
Cumhuriyet Mah. S.S	Kapalı Spor Salonu	-	İlçe Belediyesi	250
Çiğli Spor Salonu	Kapalı Spor Salonu	Çiğli	İlçe Belediyesi	250
Belkahve Spor Salonu	Kapalı Spor Salonu	Bornova	İlçe Belediyesi	250
Celal Atik Kapalı S. S.	Kapalı Spor Salonu	Kültürp./Alsancak	Anakent Bütünü	1712
Hasanağa Bah. Spor T.	Kapalı Spor Salonu	Buca	Anakent Bütünü	-
Naim Süleymanoğlu S. S.	Kapalı Spor Salonu	Bornova	Ege Üniversitesi	4500
Atakent Spor Kompleksi	Semt Spor Sahası	Bostanlı	Karşıyaka İlçesi	-
1819 Sokak Spor Tesisi	Semt Spor Sahası	Karşıyaka	Karşıyaka İlçesi	-

Kaynak: Yoğurtçu, 1994, ss.43,44.

Tablo 3.9. İzmir kent bütününde bulunan spor sahaları:

TESİS ADI	KULLANIM AMACI	YERİ	ETKİ ALANI
Bornova	Semt Spor Sahası	Bornova	Bornova İlçesi
R. Şevket İnce, Cengizhan mah.	Semt Spor Sahası	Bayraklı	Karşıyaka İlçe
Hasan Türker Spor Sahası	Semt Spor Sahası	Atakent	Karşıyaka İlçe
Bayraklı Spor Sahası	Semt Spor Sahası	Bayraklı	Karşıyaka İlçe
Büyük Çiğli Spor Sahası	Semt Spor Sahası	Büyük Çiğli	Karşıyaka İlçe
Bornova Atatürk Mah. Spor Sal.	Semt Spor Sahası	Bornova	Bornova İlçesi
Kadifekale Spor Tesisi	Semt Spor Sahası	Kadifekale	Kadifekale Çev.
Yeşilyurt Spor Tesisi	Semt Spor Sahası	Yeşilyurt	Yeşilyurt Çevr.
Şirinyer Spor Tesisi	Semt Spor Sahası	Şirinyer	Buca İlçesi
Atatürk Yüzme Tesisi	Kap.-Açık Yüz. H.	Alsancak	Anakent Bütün

Tablo 3.10. İzmir kent bütününde bulunan diğer spor tesisler:

TESİS ADI	KULLANIM AMACI	YERİ	ETKİ ALANI
Fuar Yüzme Havuzu	Kapalı	Kültürpark/Alsancak	Anakent Bütünü
E.Ü. Yüzme Havuzu	Kapalı	E.Ü. kampüs/Bornova	Anakent Bütünü
Balçova Termal Havuzu	Kapalı-Açık	Balçova	Anakent Bütünü
Cup Yüzme Havuzu	Kapalı	Karşıyaka	Anakent Bütünü
Atatürk Spor K.Tenis Kortları	Tenis Sahası	Halkapınar	Anakent Bütünü
Fuar Tenis Kulübü	Tenis Sahası-Sos. M	Kültürpark/Alsancak	Anakent Bütünü
Karşıyaka Spor K. Tenis Kortları	Tenis Sahası	Karşıyaka	Karşıyaka İlçesi
Balçova Termal Tenis Kortları	Tenis Sahası	Balçova	Anakent Bütünü
Karşıyaka Atakent Tenis Kortları	Tenis Sahası	Karşıyaka	Karşıyaka İlçesi
Buca Tenis Kortları	Tenis Sahası	Buca	Buca İlçesi
Çiğli Tenis Kortu	Tenis Sahası	Çiğli	Karşıyaka İlçesi
Yelken Tesisleri	Yelken Spor	Karşıyaka	Anakent Bütünü
Atış Poligonu	Atıcılık	Yayaköy/Bornova	Anakent Bütünü
Hipodrom	At Yarışları	Şirinyer	Anakent Bütünü

Kaynak: Yoğurtçu, 1994, ss.45,46.

3.3. İZMİR KÜLTÜRPARK / FUAR ALANI

3.3.1.Kültürpark'ın İzmir İçin Önemi

Beton yığınları arasında sıkışıp kalan bugünün insanı nefes alabilecek ve rekreatif amaçla kullanabileceği yeşil alanları kentlerde bulamamakta ve bu tür yerleri kent dışında aramak zorunda kalmaktadır. İzmir kentinin yeşil alanları İzmir Büyükşehir Belediyesince düzenlenen nazım plana göre toplam yeşil alan (kent çevresindeki ormanlar, korunacak tarım alanları, kuş cenneti ve şehir içindeki planlı yeşil alanlar dahil) 2600 hektar bir alan kaplamaktadır . Nüfusa göre kişi başına yeşil alan miktarı hesaplandığında 1 m2'den daha az olduğu görülmektedir. Belediye, bu sayının 2010 yılında kişi başına 4 m2 olacağını açıklamaktadır. Fakat kişi başına 7 m2 yeşil alan gibi bir standarda ulaşamamaktadır. Bu durum mevcut yeşil alanların taşıdığı önemi artırmaktadır. (Egemimarlık 1991, s.11)

İzmir Kültürpark'ı kurulduğu günden bu yana kentlilerin hizmetinde olan aktif yeşil alan özelliğine sahip bir alandır. Kadifekale'den bakıldığında körfeziyle ve dikeyde ve yatayda tüm olumsuzluklarıyla beraber büyüyen İzmir kentinin manzarası gözler önüne serilmektedir. Eskiden balık tutup yüzülebilen körfez bugün kirliliği nedeniyle artık üzüntü verici durumdadır. Giderek yoğunlaşan merkez kesimindeki binaların bulunduğu kısımlar beton yığınları olarak yayılmaktadır. Kadifekale'den görünen bir yer vardır ki bu alanı İzmir kentinin akciğeri ve bütün kentlinin nefes alabileceği bir alan olarak nitelemek yanlış olmayacaktır. Kuruluşundan bugüne kadar işlevi değişmiş olsa da İzmir'in kent içi en büyük yeşil alanlarından biri özelliğine sahiptir. Kültürpark bugün bünyesinde bir çok farklı işlevi bulundurmaktadır. Spor alanları, tiyatro ve sinema salonları, çocuklar için İzmir'in tek lunaparkı ve hayvanat bahçesi bunlar arasındadır. Park'ın içindeki giderek artan yapılaşmaya karşın Kültürpark hala insanların yalnızca gelip dolaşmayı tercih ettiği bir yer olarak özelliğini korumaktadır. Bu denli önemli bir alan beton yığınlarından kurtararak kentliye gerçek anlamda ve adına yakışır bir şekilde bir Kültürpark olarak sunmak gerekmektedir. Dolayısıyla bu

alanın korunması, geliştirilmesi ve düzenli bakımının yapılması zorunlu bir hale gelmiştir.

3.3.2. Kültürpark'ın Tarihçesi

 zmir Enternasyonal Fuarı'na giden sürecin hız kazanmasında bir dönüm noktası olan 17 Şubat 1923'te toplanan Birinci Türkiye  ktisat Kongresi olmuştur. Gazi Mustafa Kemal tarafından törenle açılan Kongre Milas'tan Adana'ya, Keşan'dan İstanbul'a kadar ulusal ürünlerimizden oluşan yeni bir ekonomi gelişimi açısından önemli bir giriőimdir. 1926 yılında Türk tüccarları kendi aralarında bilinçli bir Şekilde organize olarak  zmir Ticaret Odasını kurmuőlardır. 1927 yılında  zmir 9 Eylül Sergisi  zmir Ticaret Odası'nın teklifi ve  zmir Valisi Kazım Dirik'in kararı ile 4 Eylül 1927 günü 338 yerli ve yabancı kuruluőun katılımı ile açılmıştır. (Aksoy, 1984)

Fuarçılık ve Halkla  liőkiler Uzmanı M.Sencar Maruflu Fuarın baőlangıcı olan yılları aşağıdaki gibi açıklamaktadır. " lk kez 1923 yılında  zmirli ihracatçı Őerif Remzi Reyend'in incir- z m iőletmesinde açılan, sonra 1927 yılına kadar Mithatpaőa Sanatla Mektebinde devam eden 6 kez de şimdiki Büyük Efes Otelinin bulunduğu alanda açılan  zmir Fuarı gerçek kimliğini Dr.Behçet Uz ve arkadaőlarının kurduğu Kültürpark'ta bulmuştur". (Maruflu, 1997)

1935 yılında yapılan 9 Eylül Panayırını'na İran, İtalya, Sovyetler Birliği, Yugoslavya ve Yunanistan katılmış ve 311,009 kiőisi tarafından ziyaret edilmiştir. 1935'teki Panayırın getirdiği en büyük sorun artık bu alanın Panayır olgusu için yetersiz olduğudur. Bu da yepyeni bir alanda Uluslararası Fuarın temelinin oluőturulmasına neden olmuştur. (Aksoy, 1984)

Bu günkü Namık Kemal ve Atatürk Liseleri arasında kalan 6 hektarlık bir alanın park haline getirilmesi tartıőmaları ilk defa 1934 yılında 9 Eylül Panayırını hazırlıklarını yaparken Belediye yetkilileri tarafından oluşmuştur. Belediye Başkanı Dr.Behçet Uz'un yardımcılığını yapan Suat Yurdkoru 1933 yılının Haziran ayında Türk

Halkevleri sporcuları başında gönüllü olarak Rusya'ya giderek çeşitli Rus kentlerini görme imkanına sahip olmuştur. Burada gördüklerine dayanarak 6 Hektarlık alanın yetersiz olacağına öne sürmüştür. Kültürpark fikri ise Dr.Behçet Uz'un dalgın bir şekilde Şehir İmar Planı üzerinde çalıştığı sırada Suat Yurdkoru'nun "Bir Kültürpark kuralım" demesi ile ortaya atılmıştır. Yurt dışında bir çok parkı gördüğünden ve bunlara hayran kaldığından Dr.Behçet Uz bu fikri çok olumlu bulmuş ve konuyu Şehir Meclisine getirdikten sonra Park yeri olarak kabul edilen alan 36 Hektara çıkarılması onaylanmıştır. Moskova Kültür Park'ında bulunan kullanışlar Suat Yurdkoru'na park içinde yer alacak tesisleri Dr.Behçet Uz'a sunmak için ı ışık tutmuşlardır. Bu tesisler üç grupta aşağıdaki gibi toplanmıştır. (Seymen, 1992)

- a) Eşya muhafaza yeri, park idare binası, bisiklet, motosiklet ve otomobil park yeri (tamirhane ile birlikte), yiyecek içecek büfeleri, telefon ve posta köşkleri, fotoğraf köşkleri, elektrik santrali, WC'ler, yangın söndürme merkezi, polis ve belediye noktaları, yol kenarlarında oturacak yerler, lokanta ve kahveler.
- b) Beşbin kişilik bir meydan, şehir stadyumu, açık hava tiyatrosu, sirk yeri, öğrencilerin spor gösterileri için bin kişilik iki meydan, açık yüzme havuzu, çocuk tiyatro ve sineması, çocuk eğlence yerleri, tenis bahçesi, paraşüt ve atlama kulesi.
- c) Atatürk köşkü, askeri müze, devrim ve kültür müzesi, İzmir müzesi, bilim müzesi (jeoloji, astronomi, antropoloji), İzmir kentinde yetişen tarımsal ve sanayi ürünlerinin sürekli bir sergisi. (Seymen, 1992, s.315)

1935 yılında merkezi hükümet Dr.Behçet Uz'u 45 gün için Moskova'ya gönderilmiştir. Dönüşte Uz, İzmir Belediyesi'nin kendi imkanlarıyla yetiştirdiği elektrik, makine mühendisleri, mimarlar ve peyzaj mimarlarıyla çalışarak projeyi oluşturmuşlardır. Belediye Meclisinin toplantısında Dr.Behçet Uz Kültürpark'ı şöyle açıklamaktadır:

Şehir halkının sıhhat, eğlence kaynağı olacak bu park, içinde yapılacak bir çok müze, çocuk oyun yerleri, meydanlar, stadyumu, halk tiyatroları ve oraya nakledilecek Arslulusal Panayır ile yalnız İzmir'in değil bütün Ege Bölgesinin modern ve devrimize layık bir KÜLTÜR MÜESSESESİ halini alacaktır. Planı musabakaya çıkarılacaktır....Yangınlıkların temizlenmesi ve imarı işini arsa mübadelesi gibi pratik bir usulün yardımı ile bütçemizin imkanlarını da aşarak başarmaya çalışacağız. (10/4/1935 tarihli Belediye Meclisi Toplantı Tutanaklarından nakleden, Seymen, 1992, s.136)

Düşmanın yıkıp yakarak harabeye çevirdiği şimdiki Kültürpark alanın “Bu enkazı siz 40 yılda ancak kaldırabilirsiniz “diyenleri utandırırcasına Dr.Behçet Uz 23 ay gibi kısa bir sürede tertemiz yaptırmayı başarmıştır.(Maruflu, 1997)

Yangın alanının temizlenmesi için yetkili firmayla iki milyon lira istemişlerdir. Fakat Dr.Behçet Uz'un çabalarıyla bu rakam otuz bin liraya indirilmiştir. Belediye'nin bu fiyatı da karşılayacak gücü olmadığından Kültürpark çevresindeki arsaların verilmesi ile alanın temizlik işleri yaptırılmıştır. Molozların bir bölümünün temizlenmesi, Kültürpark alanındaki bazı tapulu olan yerlerin alınması etraftaki yolların açılması ve çevresinin alçak bir duvarla çevrelenmesi İzmir tüccarlarından Reşat Leblebicioğlu'nun kefilliği altında Dr. Behçet Uz'un şahsen bir bankaya borçlanarak 28 bin TL elde edilerek karşılanmıştır.(Seymen, 1992)

Bütün zorluklara rağmen 1.Ocak1936 ,yılında Kültürpark'ın temeli atılmıştır. Temel atılış töreninde Dr. Behçet Uz: Neden bu yeri seçtiklerini ve neden Kültürpark adını verdiklerini açılış konuşmasında açıklamıştır.

Burada gördüğümüz geniş yangın yerinin 360.000 metrekarelik kısmına yapılacak Kültürpark duvarlarının temelini atmak ve içine ağaçlarını dikmeye geldik. Böylelikle İzmir şehri için 5 sene evvel düşünüp Belediye fidanlığına ağaçlarını hazırladığımız ve bilhassa bir seneden beri üzerinde durduğumuz Kültürpark işine başlıyoruz.

Niçin bu yeri seçtik? İzmir bayındırlık planında ayrılan park yeri 60.000 metrekare idi. Gelecekteki ihtiyaç için bu yeri dar ve yetersiz bulduk Belediye'nin henüz satılmamış arsaları ilave ederek 60.000 metrekareyi 360.000 metrekareye çıkardık. Eğer civarda satılmış arsalar olmasaydı Kültürpark'a 100.000 metrekarede daha ilave etmek yerinde olacaktı. Bu yer İzmir'in dörtbir yanından kolaylıkla gelinecek merkezi bir yerdedir. Yeni bayındırlık bölgenin tam ortasında da olduğu gibi. Tilkilik namazgah, ballıkuyu, Asmalımescit, Alsancak, Birinci Kordon'dan kolay gelinebilecek bir yerdir. Erkek ve kız liselerinin (bu günkü Namık Kemal ve Atatürk liseleri) sağ ve solda birer hudut teşkil etmesi. Gazi ilk okulu'na ve işçiler mahallesi'ne o kadar yakın çevreye bir kız enstitüsü de inşaa edilecektir.

Ne için kültür park dedik? Büyük küçüklere çeşitli oyun yerleri ile yazlık ve kışlık yüzme havuzları ile,paraşüt kulesi ile anfiteatro ile, sağlık müzesi ile vs. halkın kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak yeşil bir saha olacağı için.

Artık 9.Eylül Panayırı'nın yerine İzmir'de bir fuar açılacak. İzmir ve Türkiye için bir kazanç olan bu fuar ile ürünlerimizi tanımak ve satmak istifadesinden başka havası ılımlı,güneşi ve meyvesi bol,tarihi ve eski eserlerle dolu İzmir 'i turist şehri olarak tanıttacak ve bu yüzden de memlekete ayrıca bir servet kaynağı olacaktır. Büyük bir servet ve istikbal vadeden böyle bir fuarı eski dar ve büyümesi kabil olmayan bir yerde bırakmak doğru olamazdı. Omun için 1 Eylül 1936 Uluslararası İzmir Fuarı Kültürpark içinde hazırlanıyor.

(Yeni Asır ve Rapor Gazeteleri'nin özel sayısı, 1984, s. 44)

İzmir tarihinin en mutlu, en sevinçli ve en tatlı günlerinden biri 1 Eylül 1936'dır. Çünkü "İzmir Enternasyonal Fuarı artık İzmir'in görkemli bir simgesi olarak kentin yaşamında başköşeyi alıyordu". 1936 yılı fuarına Mısır, Yunanistan ve Sovyetler Birliğinden 48 yabancı kuruluş, 32 vilayet pavyonu ve 45 yerli kuruluş kuruluş katılmıştır. 1937 ve 1938 yıllarında Hayvanat Bahçesi ve Paraşüt Kulesi inşa edilmiştir. (Aksoy, 1984)

1941 yılında İEF'ı kuruluş aşamasını tamamlamış artık gelişme ve yükselme dönemine girmektedir. Ancak dünyayı kasıp kavuran hızla yayılan dünya savaşı nedeniyle 1942 yılında İEF açılmamıştır. 1943 yılında ise Türkiye İEF'ını açmakla gururlanmıştır. Dünya savaşıırken, Türkiye barışçı bir fuar açmıştır. Bu yıl fuara Nazi Almanyası, İngiltere, Faşist İtalya, Bulgaristan, Filistin Hindistan, Macaristan ve Romanya'dan 639 yabancı ve 373 yerli firma katılmış ve 1.016.533 kişi fuarı gezme olanağı bulmuştur. 1944 ve 1945 yıllarında hiç bir Avrupa ülkesi katılamamış, çünkü savaş tüm kıtayı kaplamış ve insanlar gündelik yaşamlarını kurtarabilmek çabası içerisine girmişlerdir. (Aksoy, 1984)

Savaş yılları sonrası 1950'lerde sanayi ürünü, makine ve aksamı, traktör, araç ve gereçlerini satmak isteyen yabancı ülkelerin firmalarının yanı sıra Türkiye Avrupa ülkelerine daha fazla tarım ürünü, sanayi hammaddesi, maden, dokuma türü şeyler satmanın savaşına girer. İEF bu amaca uygun bir mekan olurken yabancılara geleceğin Türkiye'sini anlatmak için önemli ve tarihsel bir görevi de üstlenmiştir. (Sezginer, 1996)

1960'lı yıllardan sonra uygulanmaya konulan 5 yıllık Kalkınma Planları'yla ithalata dayalı sanayi üretimi modeli ile önemli mesafeler katetmeye başlanmıştır. "1960-1970'li yılların hükümetleri ihdas ettikleri fuar kotalarının karşılığında kliring anlaşması olan ülkelere yaptığımız ithalat bedeli kadar ihracat mecburiyeti getirmişlerdi". Böylece fuar ürün bazında katılım en yüksek seviyelere ulaşmıştır. Bunun nedeni ise dış ülkeler kadar ihracatçıların veya ihracata mal hazırlayanların İEF'na daha fazla önem vererek katılımların artmasına yol açmalarıdır. (Sezginer, 1996, s.34)

1970'li yıllardan sonra önemli bir nokta ise fuara katılımcı sayısının azalmasıdır. Örneğin 1967'i yılında fuara 51 ülke ve 2551 yabancı firma, 1974 yılında ise 31 ülke ve 900 yabancı firma katılmıştır. Bunun nedeni, dünyadaki fuarların kısa süreli ihtisas fuarlarına yönelmeleri ve fuar idare organizasyonunda mesleki teşekküllere geniş çapta

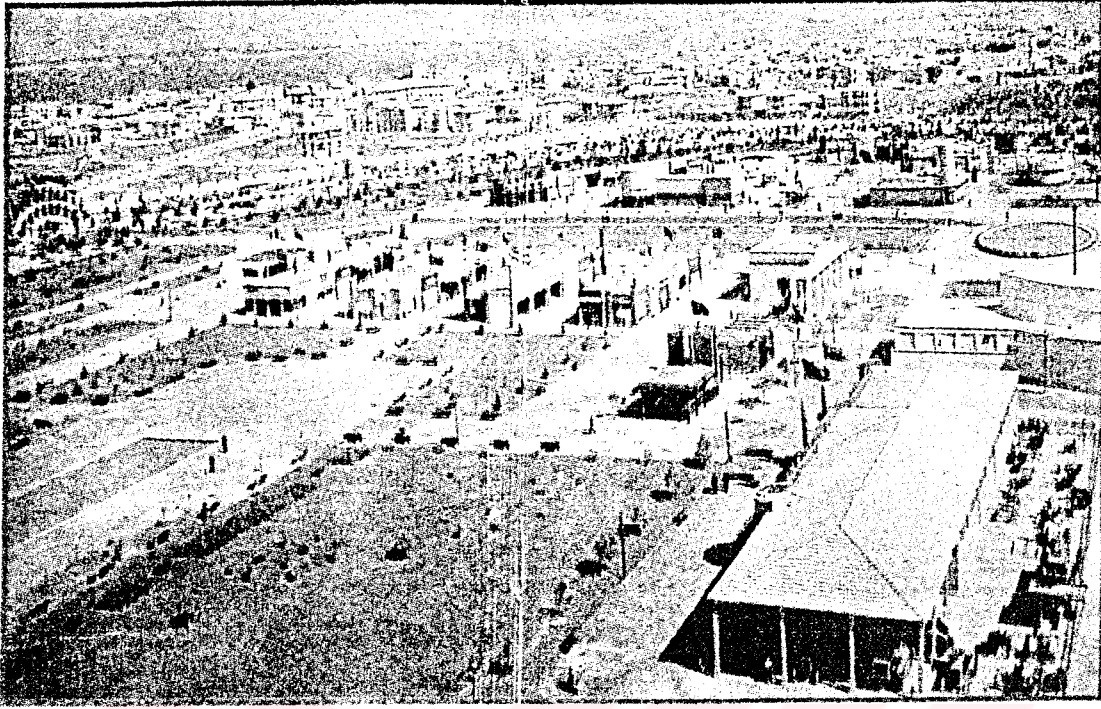
yer verilmesi gibi yeni gelişmelere ülkemizde yer verilmemiş olmasıdır. (İzmir Ticaret Odası, 1975)

Böylece 1975 yıllarında İEF'nin sorunları gündeme gelmeye başlamıştır. Aynı yılda İzmir Ticaret Odasının organize ettiği "İzmir Enternasyonal Fuarı'nın Sorunları ve Alınması Gerekli Tedbirler" adlı açık oturum düzenlenmiştir. Bu oturumda Mimarlar Odası adına verdiği raporda Hülagu Bulguç Fuar'ın farklı çevrelerce nasıl kullanıldığını şöyle ifade etmektedir.

"Fuara ilgi azaldı", "Fuar cazibesini kaybetti", Fuardan beklenen sağlanmıyor " gibi tanımlamalar ve ifadeler herkezce ve her çevrece aynı anlamda kullanılmamaktadır. Ticaret, dış ticaretle uğraşanlarca malların teşhiri kotalar, kontenjanlar ve ithalat rejimine paralel teşvik unsuru olarak değerlendirilmekte, Mimar ve Mühendislerce İzmir kentinin mekandaki bir yeri, kentsel kullanışlar açısından ve fuar yerinin düzenlenmesi ile yeni teknoloji (know-how) kazanılmasıdır. Halk ise dinlenme, eğlence ile görgü ve bilginin bu olguyla giderme ve geliştirme doğrultusunda bu yeri değerlendirme yönündedir. (Bulguç, 1975, s. 91)

1990 yılına gelindiğinde İzmir Büyükşehir Belediye'sinin gerçekleştirdiği çağdaş oluşuma verdiği destek ile İZFAŞ kurulmuştur. Fakat son yıllarda en önemli ve çevrelerce tartışılan konu Kültürpark ile İzmir Enternasyonal Fuarı'nın bir arada yer alıp almamasıdır. İzmir Ticaret Odası, Ege Bölgesi Sanayi Odası vb. kuruluşlar bu iki fonksiyonu birbirinden (alan olarak da) ayırmayı önermektedirler. Bu konuda İzmir Büyükşehir Belediyesi Fuar alanı olarak nazım planda ayrı bir alan tanımlamış olması ayrılmanın gerçekleşmesi sürecinde önemli bir adım olarak yorumlanabilir.

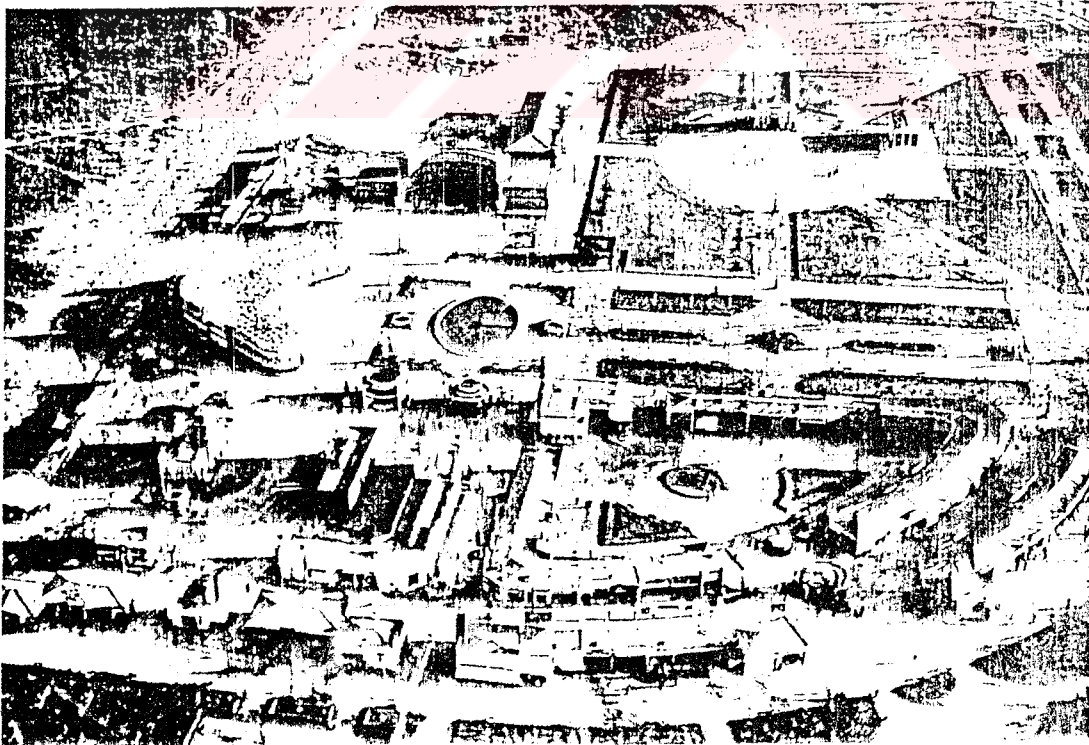
Şekil 3.1. Kültürpark'ın 1936 yılından bir görünüşü.

Nostaljik tat bırakan bir fuar fotoğrafı. 1936 yılında çekilmiş.

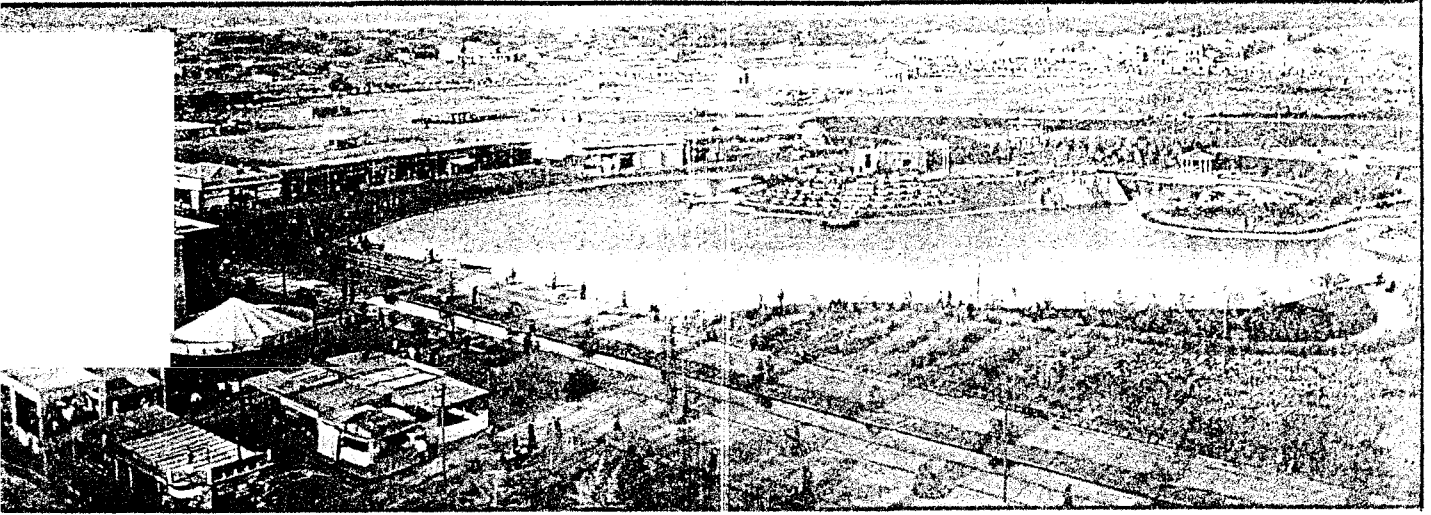
Kaynak: Maruflu, 1996.

Şekil 3.2. Kültürpark'ın ilk yıllarda havadan görünüşü.

İzmit Enternasyonal Fuar'ın kurulduğu Kültürpark'ın ilk yıllarda havadan görünüşü. Kültürpark o günlerde tam anlamıyla a a lanımlanmamı tı.

Kaynak: Gazete Ege, 1997.

1930'lu yıllardan bir İzmir Fuarı. Eski yangın yerinden yeşil bir alana doğru.... Her Şey sessiz, sakin.... Onunla İzmir, bir "akciğere" kavu tu.  nemi, giderek daha iyi anlaşıldı.

Kaynak: Gazete Ege, 1996.

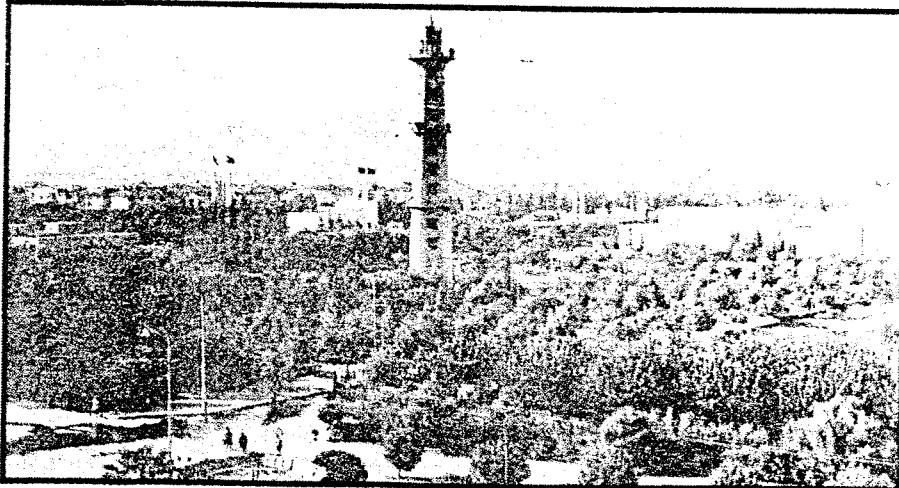
Şekil 3.4. Kültürpark'ın 1930'lu yıllardan bir görünüşü.

1930'lu yıllarda fuarda dola anlar, Őimdinin ye ilini d  leyebiliyor muydu?

Kaynak: Gazete Ege, 1997.

Şekil 3.5. Kültürpark Para  t kulesinden görünüşü.

Para  t Kulesi tüm heybetiyle yükseliyor.  evresinde yapılar henüz yok.

Kaynak: Gazete Ege, 1996.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İZMİR KÜLTÜRPARK / FUAR ALANINA İLİŞKİN VERİLER

4.1. İZMİR KÜLTÜRPARK / FUAR ALANINDA YER ALAN KULLANIŞLAR

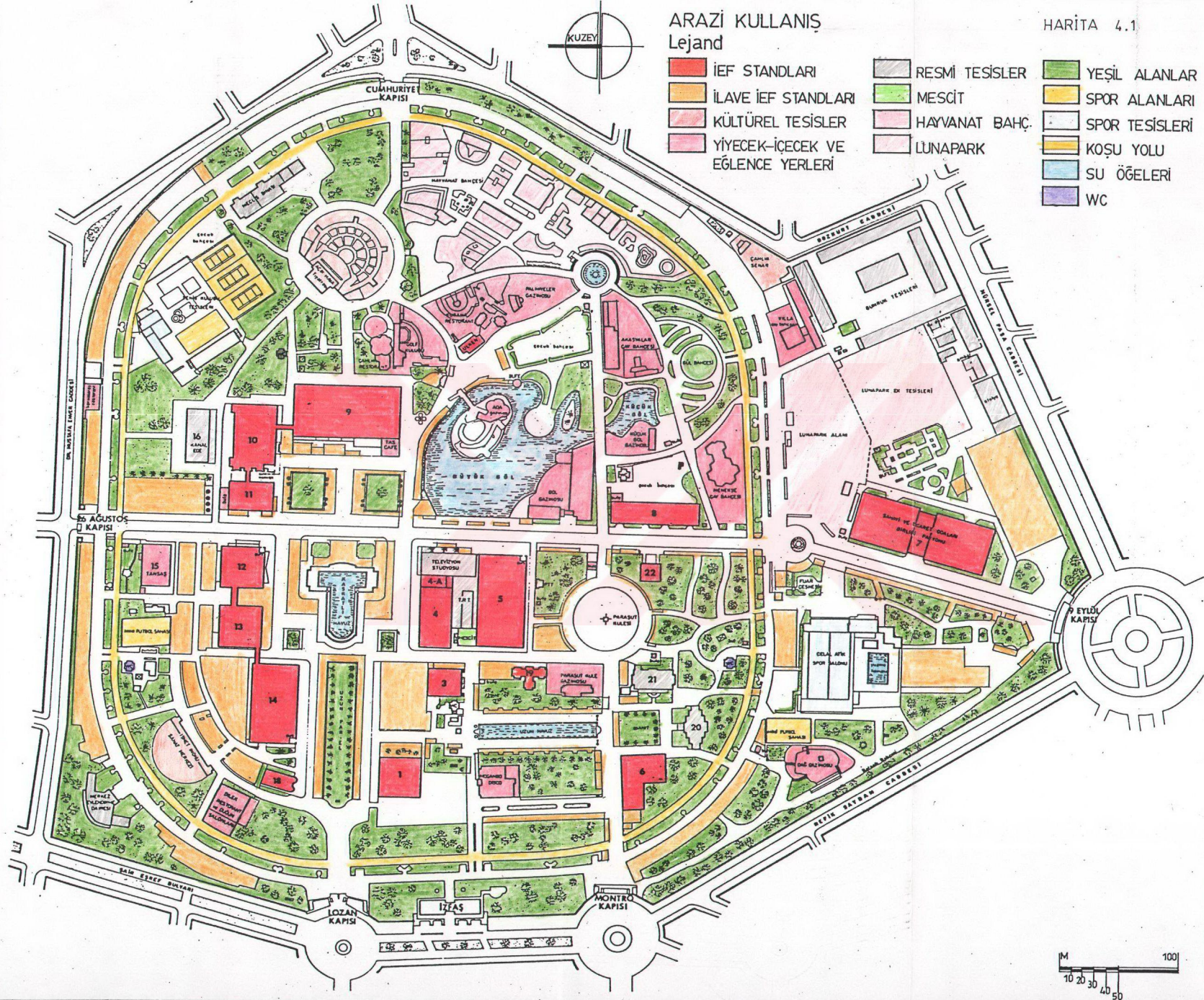
Tablo 4.1. Kültürpark alanında yer alan kullanışların metrajları:

KULLANIŞ	AÇIK ALAN(m2)	KAPALI ALAN(m2)	TOPLAM(m2)
Fuarcılık alanları	39.042	23.864	62.906
Sos-kül. Tesisler	4.811	2.266	7.077
Yiyecek-içecek ve	12.921	11.707	24.628
Yeşil alanlar	153.756	-	153.756
Spor alanları	21.048	1.830	22.878
Resmi tesisler	-	15.164	15.164
Lunapark	14.931	-	14.164
Hayvanat bahçesi	11.789	2.840	14.629
Mescit	-	250	250
Su öğeleri	10.300	-	10.300
WC	-	288	288
Yol ve meydanlar	94.030	-	94.030
TOPLAM	362.628	58.209	420.837

ARAZİ KULLANIŞ Lejand

HARİTA 4.1

İEF STANDLARI	RESMİ TESİSLER	YEŞİL ALANLAR
İLAVE İEF STANDLARI	MESCİT	SPOR ALANLARI
KÜLTÜREL TESİSLER	HAYVANAT BAHC.	SPOR TESİSLERİ
YİYECEK-İÇECEK VE
EĞLENCE YERLERİ	LUNAPARK	KOŞU YOLU
		SU ÖĞELERİ
		WC

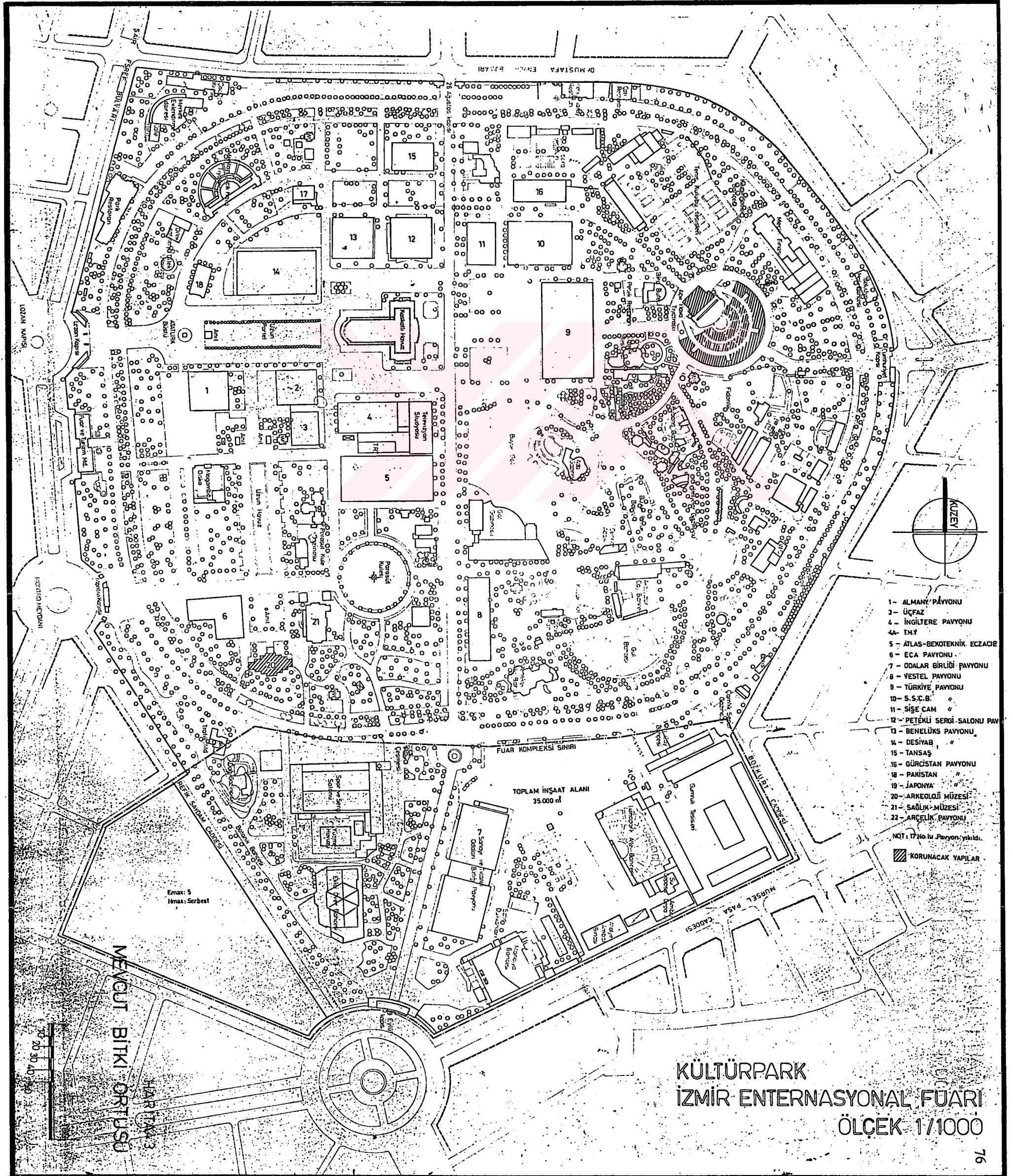

Kültürpark alanı bünyesinde birçok fonksiyonu barındırmaktadır. Tablo 4.1 de görüldüğü gibi fuarcılık alanları, yol ve meydanlar en yüksek metrekarelere sahiptirler. Burada belirtilmesi gereken nokta açık fuarcılık alanlarının yol ve meydanlar üzerinde yapılmasıdır. Bu nedenle yol ve meydanlar tabloda 94.030 metrekare olarak görülmektedir. Fakat Kültürpark alanı içerisinde bulunan yol ve meydanların toplam metrekaresi 133.072'dir. Bunun yanı sıra resmi tesisler içerisinde 1.073 metrekare olan 20 ve 21 numaralı pavyon İEF'nin kapalı olduğu tarihlerde İzelman tarafından kullanılmaktadır. Yeşil alanlar diğer fonksiyonlara göre daha yüksek metrekareye sahiptir. Fakat 153.756 metrekare 420.837 metrekarelik İzmir Kültürpark alanı için oldukça düşük bir rakamdır. İzmir Kültürpark / Fuar alanına ilişkin daha ayrıntılı bilgiler için bakınız Ek 4.1.

4.2. MEVCUT BİTKİ ÖRTÜSÜ

Kuruluş yıllarında Kültürpark ağaçlandırma çalışmalarına önemli derecede yer verilmiştir. Rus araştırmacılar bu çalışmalarda görev almışlar ve yurtdışından çok sayıda bitki türü getirilmiştir. İlk etapta Basmane ve Montrö kapıları arasında kalan alan Botanik bahçesi olarak ayrılmış ve getirilen bitkiler buraya dikilmiştir. Daha sonra bu bitkiler çoğaltılarak tüm Kültürpark alanına yayılmıştır. (Gemici, 1992)

Zaman içerisinde İEF'nin gelişmesiyle bir çok ağaç ve çalı türleri bina yapılma uğruna yok olmuştur. Buna rağmen kalan ağaçlarla Kültürpark bir kent korusu görünümündedir. Alanda yaklaşık 6000 ağaç ve boylu çalılık yer almaktadır. Genel olarak PINUS (çam) türünün (Pinus Brutia ve Pinus Pipea) çeşitleri gözlenmektedir. Ana girişlerde WASHINGTONIA FILIFERA (kalemli vaşingtonia), tali yollarda ve koşu yolunda PINUS ve MORUS (dut) kullanılmıştır. HEDERA HELIX (duvar sarmaşığı) ise ağaçlık alanlarda zemin yeşillendirilmesi amacıyla dikilmiştir. Ege Üniversitesi FEN Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik Anabilim Dalı, İZFAŞ ve Ege Ormancılık Araştırma Enstitüsünün Katkılarıyla Kültürpark'ta yaklaşık 200 farklı ağaç ve çalı türü saptanmıştır. (Gemici, 1992)

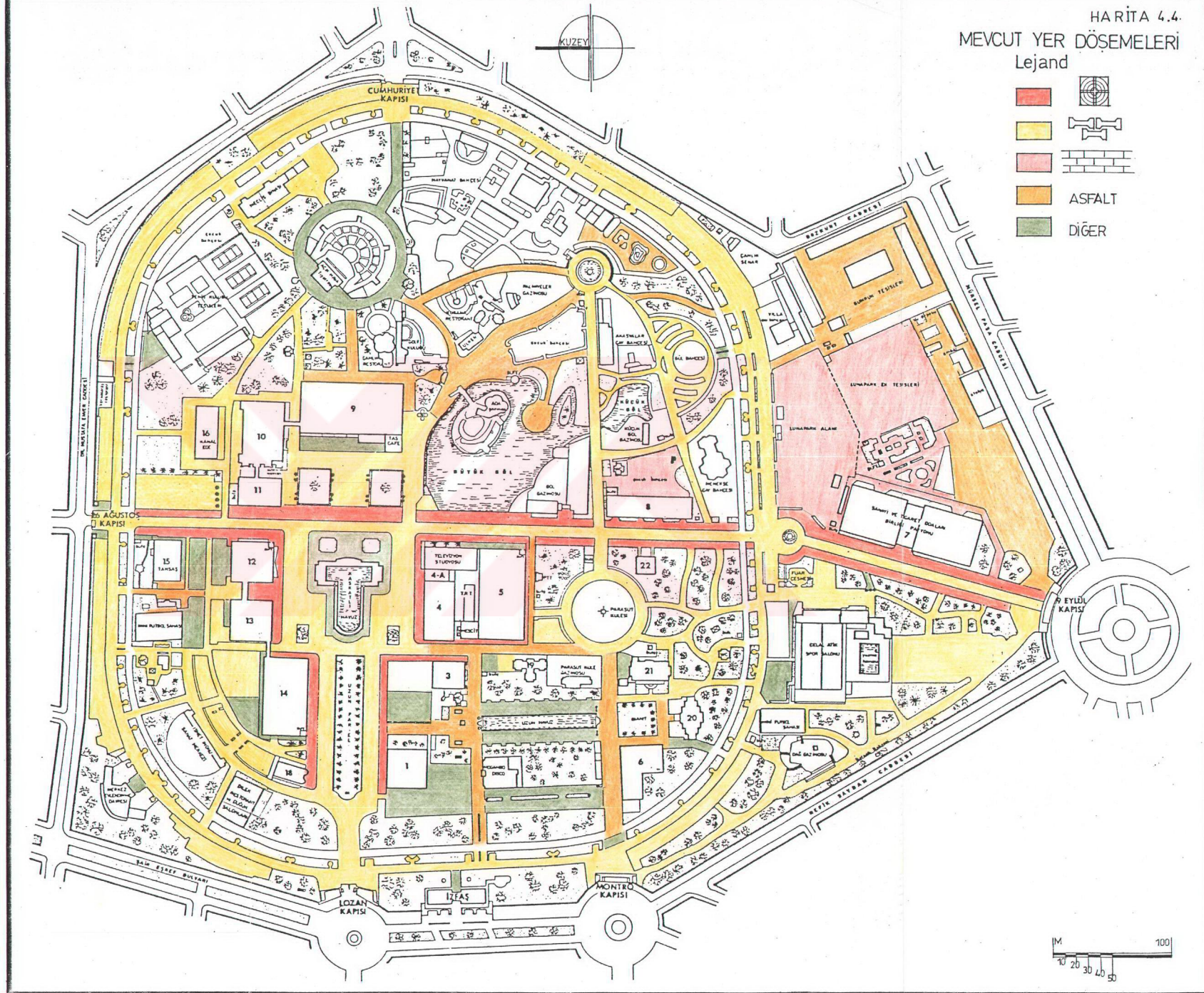
Kültürpark'ın bitki örtüsü ile ilgili İZFAŞ'tan ve Şehir Plancıları Odasından iki farklı harita bulunmuştur. Bunların hangi tarihte ve kim tarafından yapıldığı ve yapım tarihleri hakkında bilgi bulunamamıştır. Haritalar incelendiğinde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle her iki haritaya çalışmada yer verilmiştir. (Bakınız Harita 4.2. ve Harita 4.3.)

4.3. MEVCUT YER DÖŞEMELERİ

Kültürpark alanının mevcut yer döşemeleri incelendiğinde farklı yer döşemelerinin bulunduğu gözlenmektedir. Kuruluş yılından günümüze kadar birçok değişikliğe uğrayan alan için bu sonuç şaşırtıcı değildir. Ana akslarda çoğunlukla kilit döşeme kullanılmış, kaldırımlar ise taşıt yollarından ayrılmış ve büyük kare taşlarla döşenmiştir. Bunun yanı sıra alanda yoğun olarak asfalt hemzeminler mevcuttur. Lunapark diğer alanlardan farklı bir döşemeyle ayrılmıştır. Bunların dışındaki yollarda çeşitli döşemeler kullanılmıştır. Mermer, farklı büyüklükte taş mozaikler, beton, petek dokularının çeşitleri, kırmızı tuğla döşemeler, mevcut yer döşemeleri paftasında diğer grubunda toplanmıştır.

Bunun da ötesinde paftaya bakıldığında gözle görülür bir biçimde yollar ve meydanlar, yeşiller ve binalardan çok daha fazladır. Dolayısıyla binaların yanı sıra gereksiz ve ihtiyaçtan geniş yollar Kültürpark'ın yeşil alanlarını günden güne azaltmaktadır. (Bakınız harita 4.4.)

HARİTA 4.4.
MEVCUT YER DÖŞEMELERİ
Lejand

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMA ALANINA İLİŞKİN

ANKET SONUÇLARI

5.1. İZFAŞ'IN 1997 YILINDA İEF İLE İLGİLİ YAPILAN ANKETLERİN SONUÇLARI

İZFAŞ, 1997 yılında İEF ile ilgili olarak katılımcıların ve ziyaretçilerin görüşlerini almak üzere bir anket uygulamıştır. Ankete katılanları dört gruba ayırarak sonuçların değerlendirilmesi yapılmıştır. Buna göre yerli-yabancı katılımcılar ve yerli-yabancı ziyaretçiler ankete katılarak düşüncelerini belirtmişlerdir. Farklı yaş gruplarından ve farklı ülkelerin temsilcilerinin katıldığı anket sonuçları aşağıda ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

5.1.1. İEF'de Yerli ve Yabancı Katılımcılarıyla Yapılan Anket Sonuçları

İZFAŞ'ın düzenlediği anket 403 yabancı ve 960 yerli olmak üzere 1363 katılımcıya uygulanmıştır. Fuara hangi şehirden ve ülkeden katılıyorsunuz sorusunun cevaplarına göre yerli katılımcılarda ev sahibi olan İzmir'in ve yabancı katılımcılarda Hindistan'ın katılımcıları diğerlerine göre çok büyük yüzde farkıyla ilk sırada yer almaktadırlar. Ayrıca, katılımcıların daha çok gelişmekte olan ülkelere olduğu görülmektedir. Gelişmenin yeni teknoloji ve sanayi ile olduğu bilindiğinden yeni ürünleri izlemek ve bilgi alış-verişi yapmak için fuarları geliştirmekte olan ülkeler açısından iyi bir fırsat olduğu söylenebilir.

Tablo 5.1. Fuara hangi şehirden katıldığı Fuara hangi ülkeden katıldığı:

ŞEHİR	KİŞİ	%
İzmir	554	56.1
İstanbul	156	15.8
Ankara	68	6.9
Konya	39	3.9
Bursa	33	3.3
Adana	7	0.7
Denizli	7	0.7
Diğer	124	12.6

ÜLKE	KİŞİ	%
Hindistan	196	48.6
KKTC	28	7.0
Almanya	22	5.5
İran	21	5.2
Mısır	16	4.0
Pakistan	15	3.7
Endonezya	13	3.2
Diğer	92	22.8

Tablo 5.2. İEF'ye kaçınıcı kez katıldığı:

KAÇ KEZ	YERLİ	%	YABANCI	%
1-5 arası	710	74.7	317	78.7
6-10 arası	131	13.8	62	15.4
11-15 arası	57	6.0	21	5.2
16 ve üzeri	53	5.5	3	0.7

İEF'ye kaçınıcı kez katılıyorsunuz sorusuna 1-5 kez katıldığını belirten yerli katılımcı oranı % 74.7 ve yabancı katılımcı oranı % 78.7 ile ilk sırada yer almaktadır. Cevaplarda gözlenen önemli bir nokta yerli ve yabancı katılımcıların katılım sayısı bakımından benzer yanıtları vermeleridir. Buradan katılımcıların İEF'ye gösterdikleri ilgi sürekliliğinin benzer olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 5.3. Ziyaretçilerin ilgisini değerlendirme biçimi:

DEĞERLENDİRME	YERLİ	%	YABANCI	%
Çok iyi	223	23.0	97	24.1
İyi	381	39.4	156	38.7
Orta	224	23.1	124	30.8
Kötü	140	14.5	26	6.4

Yerli ve yabancı katılımcıların aynı görüşte olduğu bir diğer konu da ziyaretçilerin ilgisi açısından nasıl değerlendiriyorsunuz sorusunda verilen yanıtlarda belirlemektedir. İlk sırada iyi yanıtı yer alırken ikinci ve üçüncü sırayı orta ve çok iyi cevapları oluşturmaktadır. Kötü olarak verilen cevaplar ise son sırada yer almaktadır. Bunun en önemli nedeni İEF sırasında halkın büyük bir kısmının özel ilgi alanına girmese de sergi alanlarını ziyaret etmeleri ile ilgili olarak izleyici yoğunluğudur.

Tablo 5.4. İEF süresince İZFAŞ tarafından verilen hizmetlerden memnuniyet:

MEMNUNİYET	YERLİ	%	YABANCI	%
Memnun	522	41.7	267	66.3
Memnun değil	730	58.3	136	33.7

İZFAŞ tarafından verilen hizmetlerden memnuniyet konusunda yerli ve yabancı katılımcıların farklı görüşleri bulunmaktadır. Yerli katılımcıların çoğu memnun değilken yabancı katılımcıların çoğu ise İZFAŞ tarafından verilen hizmetlerden memnundurlar.

Tablo 5.5. İEF süresince İZFAŞ tarafından verilen hizmetlerden memnun olmaması nedeni:

MEMNUN DEĞİL	YERLİ	%	YABANCI	%
Fuarcılık hizmetleri	227	31.7	51	37.5
Teknik stand	220	30.1	43	31.6
Stand yeri	126	17.3	19	14.0
İş bağlantısı	66	9.0	13	9.6

Memnun olmayan yerli ve yabancı firmalar neden memnun olmadıkları konusunda hemfikirdirler. Katılımcılar fuarcılık hizmetleri ile teknik stand hizmetlerinden şikayetçidirler. İZFAŞ, İEF'ye çok önem vermekte ve organizasyonu için büyük çabalar sarf etmektedir. Buna rağmen bazı aksaklıklar söz konusudur. Belki de bunun en önemli nedeni İEF'nin organize edildiği alandır. Çünkü fuarcılık ve teknik stand hizmetlerinin iyi sunulması için alanın yeterli olması gerekmektedir. Ancak, Kültürparkta İEF ile ilgili hizmetlerin yer açısında ve dağılımında güçlük yaratan durumlar bulunmaktadır.

Tablo 5.6. Fuar süresince gerçekleştirilen kültürel ve sosyal etkinlikleri nasıl değerlendirdiği:

DEĞERLENDİRME	YERLİ	%	YABANCI	%
Çok iyi	122	12.7	94	23.3
İyi	464	48.2	156	38.7
Orta	246	25.5	121	30.0
Kötü	131	13.6	32	8.0

İEF süresince diğer zamanlara göre bir çok kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlenmektedir. İzmir'in büyük eksikliği olan kültürel ve sosyal etkinliklerin fuar süresince bir artış göstermektedir. Yerli ve yabancı katılımcılar İEF zamanında düzenlenen etkinlikler hakkında aynı görüşleri paylaşmaktadır. Özellikle "iyi" olarak

niteleyenler ilk sıradadır. Bunu “orta” olarak değerlendirenler izlemektedir. Etkinlikleri “çok iyi” olarak değerlendirenler üçüncü sırada yer alırken “kötü” olduklarını da söyleyenler vardır. Bu yanıtlara göre İEF zamanında yoğun olarak organize edilen kültürel ve sosyal etkinliklerin kullanıcılara tam anlamıyla hizmet verdiği söylenemez.

Tablo 5.7. 1998 yılında yapılacak olan 67. İEF’ye katılım isteği:

KATILIM	YERLİ	%	YABANCI	%
Evet	732	76.2	289	71.7
Hayır	46	4.8	11	2.7
Belli değil	183	19.0	103	25.6

66.İEF bazı olumsuzluklara sahip olsa da 67. İEF’ye katılmak isteyenlerin oranlarının katılmak istemeyenlere göre oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir. Bunun en önemli nedeni ticari ilişkilerin gelişmesinde önemli fonksiyonları olan fuar organizasyonudur. Dolayısıyla olumsuzlukların giderilmesi ve eşit hizmet sunabilmesi için İZFAŞ’ın yeni çözüm yolları araması gerekmektedir.

5.1.2. İEF’de Yerli ve Yabancı Ziyaretçilerle Yapılan Anket Sonuçları

Tablo 5.8. Ziyaretçilerin cinsiyeti:

CİNSİYETİ	YERLİ	%	YABANCI	%
Kadın	24741	41.5	28	50
Erkek	34940	58.5	28	50

1997 yılında İEF’yi gezen 59681 ve 56 yabancı ziyaretçi ile İZFAŞ tarafından anket yapılmıştır. Öncelikle ankete cevap veren kişinin cinsiyeti, eğitim durumu ve yaşı gibi bilgileri elde etmek amacıyla sorular sorulmuştur. Ankete verilen yanıtlara göre cinsiyet yönünden yabancı ziyaretçilerde kadınların ve erkeklerin ankete katılım

oranları aynı iken yerli ziyaretçilerin % 58.5 oranında erkek ve %41.5 oranında kadın olduğu sonuçları alınmıştır.

Tablo 5.9. Eğitim durumu:

EĞİTİM DURUMU	YERLİ	%	YABANCI	%
İlkokul	6154	10.3	0	0
Ortaokul	7426	12.5	0	0
Lise	23629	39.6	0	0
Yüksekokul	6394	10.7	16	28.6
Üniversite	15539	20.0	31	55.4
Diğer	539	0.9	9	16.0

Yabancı ziyaretçilerin ankete katılımı oldukça az olduğundan eğitim durumları hakkında çok farklı cevaplar elde edilememiştir. Eğitim durumunda en yüksek oranı yabancılar arasında üniversite mezunları oluşturmaktadır. Bunu yüksekokul mezunları izlemektedir. Dolayısıyla yabancı ziyaretçilerin eğitim durumunun yüksek olduğu söylenebilir. Yerli ziyaretçilerde ise yabancılardan farklı olarak ilk sırayı %20.0 ile üniversite mezunları oluşturmaktadır. Aslında yerli ziyaretçilerin de eğitim durumunun da yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5.10. Ziyaretçilerin yaşları:

YAŞLARI	YERLİ	%	YABANCI	%
15-	2165	3.6	0	0
15-30	33736	56.5	25	44.6
30-45	14616	24.5	26	46.4
45-60	6462	10.9	1	9.0
60-	2702	4.5	0	0

Yaş gruplarına bakıldığında yerli ve yabancı ziyaretçilerden yaklaşık olarak aynı yanıtlar alındığı görülmektedir. Buna göre en fazla 15-30 ve 30-45 yaş gruplarının İEF'yi gezdikleri sonucu elde edilmiştir. Eğitim seviyesinin yüksek olması ve daha çok çalışan nüfusun fuarı ziyaret etmesinin nedeni daha çok mesleklerle ilgili yenilikleri görmek isteğine bağlanabilir.

Tablo 5.11. Fuara hangi şehirden

ŞEHİR	KİŞİ	%
İzmir	45333	75.3
İstanbul	3954	6.6
Ankara	2893	4.8
Denizli	859	1.4
Diğer	7167	11.9

Fuara hangi ülkeden geldiği

ÜLKE	KİŞİ	%
Fransa	8	14.2
Romanya	7	12.5
Rusya	7	12.5
Hollanda	5	8.9
ABD	3	5.4
İngiltere	2	3.6
Almanya	2	3.6
Avustralya	2	3.6
Bulgaristan	2	3.6
Diğer	18	32.1

İEF'ye katılanlarda olduğu gibi ülke içerisinde İzmir'den fuara gelenler büyük bir yüzde farkıyla ilk sırada yer almaktadırlar. İzmirli ziyaretçileri Türkiye'nin diğer iki büyük kenti İstanbul ve Ankara'dan gelenler izlemektedir. Yurt dışı ziyaretçilere bakıldığında ise birçok ülkeden gelenler olduğu söylenebilir. Bunlar arasında Fransa, Romanya ve Rusya'dan gelen ziyaretçiler ilk sıraları almaktadır.

Tablo 5.12. İEF'yi hangi amaçla ziyaret etmek istedikleri:

ZİYARET AMACI	YERLİ	%	YABANCI	%
Gezmek	31477	47.8	0	0
Eğlenmek	11320	17.2	0	0
Yenilikleri görmek	11082	16.8	24	42.9
Aktiviteleri izlemek	4932	7.4	16	28.5
İş bağlantısı kurmak	3858	5.9	9	16.1
Alış-veriş yapmak	2350	3.6	0	0
Diğer	866	1.3	7	12.5

Fuarı ziyaret amacının cevaplarında İEF'ye yerli ziyaretçilerin % 47.8'i gezmek için geldiklerini belirtmektedirler. Eğlenmeye ve yenilikleri görmeye gelenler buna yakın bir oran ile ikinci sırayı oluşturmaktadırlar. Yabancı ziyaretçilerden alınan yanıtlar ise çok farklıdır. Çoğunluk özellikle yenilikleri görmeye gelenlerden oluşmaktadır. Ayrıca aktiviteleri izlemek ve iş bağlantısı kurmak yabancı ziyaretçilerin İEF'ye geliş amaçlarıdır.

Tablo 5.13. İEF'yi kaçınıcı kez ziyaret ettikleri.

KAÇ KEZ	YERLİ	%	KAÇ KEZ	YABANCI	%
İlk kez	5365	9.0	1-3 arası	46	82.1
2-5 arası	8191	13.7	4-6 arası	9	16.1
6-10 arası	7531	12.6	7-9 arası	1	1.8
11-15 arası	7919	13.3	10-12 arası	0	0
16 ve üzeri	30675	51.4	13 ve üzeri	0	0

Yerli ve yabancı ziyaretçilerden alınan farklı cevaplar ziyaretçilerin İEF'yi ziyaret sayısına ilişkin olarak alınmıştır. Fuarı kaçınıcı kez ziyaret ediyorsunuz diye sorulduğunda diğerlerine göre büyük bir yüzde farkıyla 16 ve daha fazla kez yanıtı

%51.4 ile ilk sırada yer almaktadır. Yabancı ziyaretçilerin ise fuarı tekrar ziyaret ettikleri çok az görülmektedir. Yabancı kullanıcıların 1-3 kez arasında İEF'ye geldikleri sonucu elde edilmiştir.

Tablo 5.14. Fuar süresince gerçekleştirilen kültürel ve sosyal etkinliklerin nasıl değerlendirildiği:

DEĞERLENDİRME	YERLİ	%	YABANCI	%
Çok iyi	10851	16.7	17	30.4
İyi	25104	38.7	28	50.0
Orta	14451	22.3	9	16.0
Kötü	14451	22.3	2	3.6

Katılımcıların yanıtlarında olduğu gibi, ziyaretçilerde de fuar süresince gerçekleştirilen kültürel ve sosyal etkinlikleri “iyi” olarak nitelemektedirler. Yerli ziyaretçilerde “çok iyi” olarak yanıtlayanların oldukça düşük oranda olması ve “kötü” yanıtlarının oranı etkinliklerin halkı yeteri kadar memnun etmediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 5.15. 1998 yılında yapılacak olan 67.İEF'yi ziyaret isteği:

ZİYARET İSTEĞİ	YERLİ	%	YABANCI	%
Evet	48083	80.6	28	50.0
Hayır	3188	5.4	6	10.7
Belli değil	8410	14.0	22	39.3

Katılımcıların ve ziyaretçilerin aynı fikirde oldukları diğer bir soru da “67. İEF'yi ziyaret edecek misiniz?” sorusudur. “Evet” yanıtları diğer yanıtlara göre belirli bir farkla ilk sırayı oluşturmaktadırlar. Fuarın halk tarafından daha çok bir gezme ve eğlence alanı olarak algılanması nedeniyle ziyaretçilerden böyle bir cevap almak doğaldır.

Ziyaretçilere son olarak 1998 yılında gerçekleştirilecek 67. İEF’de hangi etkinliği görmek istedikleri sorulmuştur. Buradan elde edilen sonuçlar araştırmacı tarafından Kültürpark ile ilgili yapılan anketlerden alındığı cevaplara çok yakın yanıtlar alınmıştır. Ziyaretçilerin 67. İEF’de en çok görmek istedikleri etkinliklerin ilk sıraları da konserler, spor ve kültür sanat etkinlikleri yer almaktadır. Bu soruda yanıtlayanların % 5’in üzerinde tekrarlanan yanıtlar aşağıda sıralanmaktadır.

1) Ücretsiz halk konserleri	= % 68
2) Bungee jumping	= % 56
3) Kültür sanat aktivitelerinin artırılması	= % 44
4) Gençlik merkezi kurulması	= % 36
5) Rock konserleri	= % 28
6) Laser gösterileri	= % 24
7) Uluslararası fuarın süresinin uzatılması	= % 19
8) ATM makinalarının sayısının artırılması	= % 11
9) Multivizyon-Animasyon gösterileri	= % 9
10) Yarışmalar	= % 7
11) Yabancı ülke pavyonlarının artırılması	= % 5

5.2. KÜLTÜRPARK ALANINA İLİŞKİN OLARAK ARAŞTIRMACI TARAFINDAN YAPILAN ANKET SONUÇLARI

Kullanıcıların Kültürpark hakkında düşünceleri ve alandan beklentilerini öğrenmek amacıyla araştırmacı tarafından bir anket düzenlenmiştir. Anketler yardımıyla alanın kullanıcılarından farklı görüşler alınacağı tahmin edilmiştir. Çünkü ziyaretçiler arasında İzmir’in her yerinden, İzmir dışından ve hatta nadiren de olsa yurt dışından gelenler bulunmaktadır.

Hazırlanan soruların bazıları kolaylık açısından seçenekli, bazıları ise tamamen cevaplayanın Kültürpark’ın o anki düşündüklerini ortaya çıkarmak açısından açık

uçlu bırakılmıştır. Bunun yanı sıra sorular insanları sıkmayacak ölçüde kısa ve anlaşılır biçimde oluşturulmaya çalışılmıştır. Ayrıca belirtilmesi gereken bir ayrıntı da anketlerin nerede yapıldığıdır. Anket formunu oluştururken nerede uygulanacağına da karar verilmiştir. Kültürpark'ın kullanıcılarıyla yapılacağına göre anketlerin de Kültürpark sınırları içerisinde yapılmasının daha sağlıklı olacağı düşünülmüştür. Bunun yanı sıra farklı zamanlardaki ziyaretçilerin fikirlerinde farklılık olup olmadığına açıklık getirmek açısından anketler İzmir Enternasyonal Fuarı'nın açık olduğu günlerde ve İEF kapandıktan sonraki günlerde olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Anketler tesadüfi örneklerle kullanıcılara uygulanmış ve farklı cinsiyet ve yaş gruplarıyla yapılması sağlanabilmiştir. Anket formu ve soruların cevapları ayrıntılı olarak aşağıdaki bölümlerde verilmiştir.

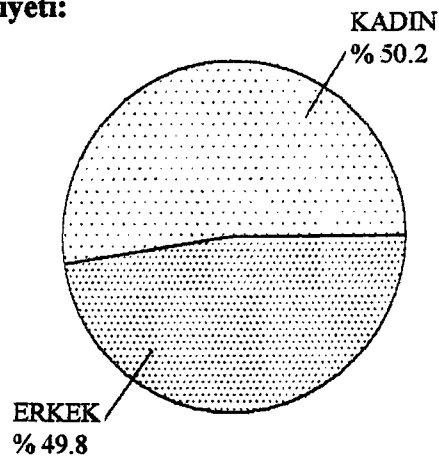
5.2.1. İzmir Enternasyonal Fuarı'nın Açık Olduğu Tarihlerde Yapılan Anket Sonuçları

İEF'nin açık olduğu tarihlerin anket yapmak için çok uygun olduğu bir gerçektir. Çünkü İEF ile ilgilenenler ve kalabalıktan hoşlandıkları için Kültürpark'a gelenler nedeniyle alanın ziyaretçi bakımından en yoğun olduğu tarihlerdir. Fuarın son günü dahil yapılan anketlerin sayısı 450'ye ulaşmış ve kullanıcıların alan hakkındaki görüşlerini yansıtmak açısından yeterince fikir verebilmiştir.

İlk sorunun açılımı ankete cevap veren kişinin nitelikleri ile ilgilidir ve ayrıntılı bir şekilde aşağıdaki gibidir.

Tablo 5.16. Ankete cevap veren kişinin cinsiyeti:

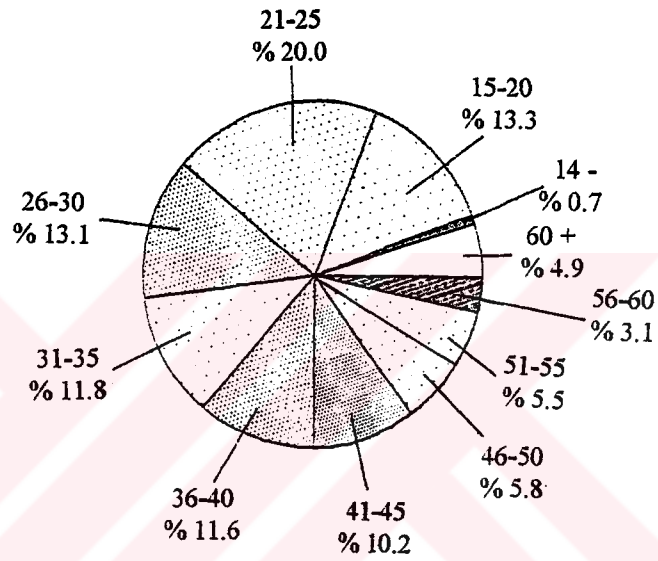
CİNSİYET	KİŞİ	%
kadın	226	50.2
erkek	224	49.8

Tesadüfi olarak seçilen kişilerle yapılan anketlerin dökümü yapıldıktan sonra örneğimizdeki kullanıcıların cinsiyet bakımından neredeyse eşit biçimde olduğu görülmektedir. Bu durum, alanın kullanıcılarının cinsiyet farklılığı bakımından belirli bir kitleye değil, her iki cinse de benzer ölçüde hizmet verdiği sonucuna ulaştırmaktadır.

Tablo 5.17. Ankete cevap veren kişinin yaşı:

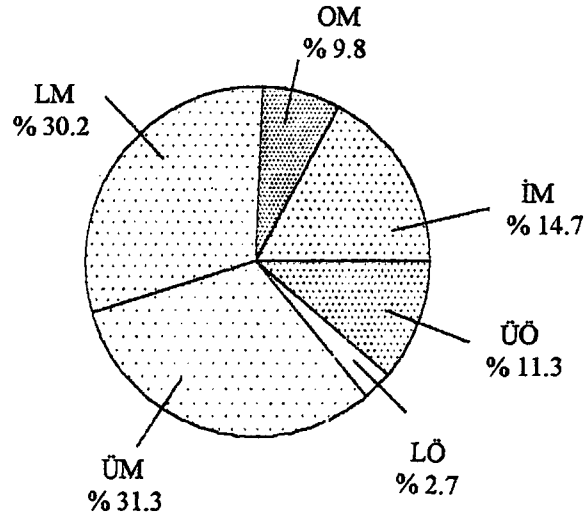
YAŞI	KİŞİ	%
14 -	3	0.7
15-20	60	13.3
21-25	90	20.0
26-30	59	13.1
31-35	53	11.8
36-40	52	11.6
41-45	46	10.2
46-50	26	5.8
51-55	25	5.5
56-60	14	3.1
60+	22	4.9

Kültürpark ve İEF'ni ziyaret edenlerin yaş gruplarını belirlemek amacıyla sorulan soruların sonuçları bize farklı oranlar vermiştir. Buna göre en yüksek yüzde % 20 .0 olarak 21-25 yaş grubu bunu izleyen % 13.6 ile 15-20 yaş grubu ikinci sırayı ve üçüncü olarak da % 13.1 ile 26-30 yaş grupları göze çarpmaktadır. Dolayısıyla genç nüfusun ziyaretçiler arasında yüksek bir oran oluşturduğunu ve anketlere katılımında bir güçlük göstermedikleri söylemek mümkündür. Ancak ankete cevap verenlerin aile büyükleri ve çocuklar ile birlikte bu alanın kullanıcıları olduğunu da belirtmekte yarar vardır.

Tablo 5.18. Ankete cevap veren kişinin eğitim durumu:

EĞİTİM DURUMU	KİŞİ	%
İM	66	14.7
OM	44	9.8
LM	136	30.2
ÜM	141	31.3
LÖ	12	2.7
ÜÖ	51	11.3

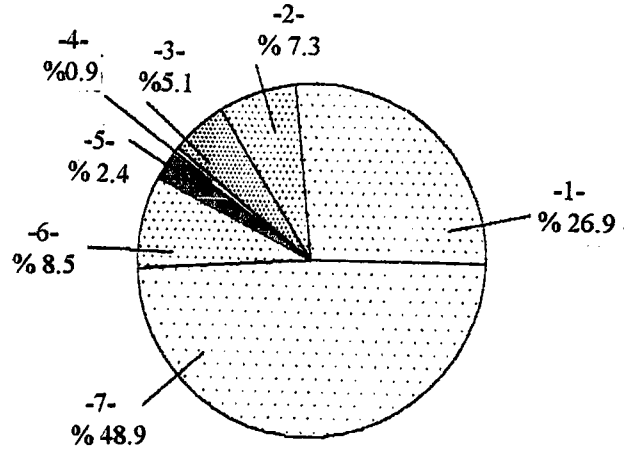
İM - İlkokul Mezunu ÜM - Üniversite Mezunu
OM - Ortaokul Mezunu LÖ - Lise Öğrencisi
LM - Lise Mezunu ÜÖ - Üniversite Öğrencisi

Eğitim durumu, mezun olanlar ile öğrenimleri sürenler olarak ikiye ayırarak incelenmiştir. Toplam içerisinde ilk sırada üniversite mezunları yer alırken lise mezunları % 30.2 ile ikinci sırada yer almaktadır. Üniversite ve lise mezunlarının diğerlerine göre oldukça yüksek farkları olmasının nedeni ise İEF sırasında daha çok iş bağlantıları ve mesleklerle ilgili yenilikleri görmek için gelenlerden kaynaklanmaktadır.

Eğitim durumunda olduğu gibi fuarda meslekleriyle ilgili yenilikleri görmek için gelenlerin sayısı yüksek olduğundan ilk sırayı ilmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili diğer meslekler almaktadır. Bunun yanı sıra “diğer” başlığı altında grupladığımız mesleklerin oranının bu kadar yüksek olmasının nedeni öğrencilerin ve ev hanımlarının anketlere katılanlar arasında oldukça yüksek bir oranı oluşturmalarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 5.19. Ankete cevap veren kişinin mesleği:

MESLEK KODU	KİŞİ	%
1	121	26.9
2	33	7.3
3	23	5.1
4	4	0.9
5	11	2.4
6	38	8.5
7	220	48.9

Ankete katılanların mesleklerinin geniş açılımı için DİE meslek dağılım tablosu kullanılmıştır. Buna göre:

1) İlmî ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili diğer meslekler:

- Fizikçiler, kimyagerler ve bunlarla ilgili meslekler 1
- Mimarlar, mühendisler ve benzeri teknik elemanlar 32
- Pilotlar, güverte subayları, makine subayları 2
- Tıp ile ilgili meslekler 16
- Mali müşavirler ve muhasebeciler 17
- Hukuk ile ilgili meslekler 3
- Öğretim ile ilgili meslekler 34
- Heykeltıraş, ressam fotoğrafçılar ve ilgili yaratıcı sanat mensupları 2
- Başka yerde sınıflandırılmış ilmi ve teknik meslekler ve benzeri 14

TOPLAM = 121

2) İdari personel ve benzeri çalışanlar

- Kamu idare memurları 15
- Ulaştırma ve haberleşme servis şefleri 5

- Telefon ve telgraf operatörleri.....	4
- Başka yerde sınıflandırılmış idari personel ve benzeri çalışanlar.....	9
TOPLAM = 33	

3) Ticaret ve satış personeli

- Satış ve alım şefi	11
- Sigorta acentası ve emlak komisyoncuları	3
- Başka yerde sınıflandırılmış ticaret ve satış personeli	9
TOPLAM = 23	

4) Tarımcı, hayvancı, ormancı, balıkçı ve avcılar

- Tarım işletmecisi (üreticiler)	3
- Balıkçılar, avcılar ve benzeri işlerde çalışanlar	1
TOPLAM = 4	

5) Şahsi hizmet işlerinde çalışanlar

- Otel, kahvehane, oyun salonları, lokanta, gazino, pastane, sinema, tiyatro ve benzeri yerleri idare eden müteşebbis ve mal sahipleri	3
- Ahçı, garson, barmen ve benzeri çalışanlar	1
- Berberler, güzellik salonu uzmanları ve benzeri çalışanlar	2
- Hizmetçi ve benzeri	5
TOPLAM = 1	

6) Tarım dışı üretim faaliyetlerinde çalışanlar ve ulaştırma makinaları kullananlar

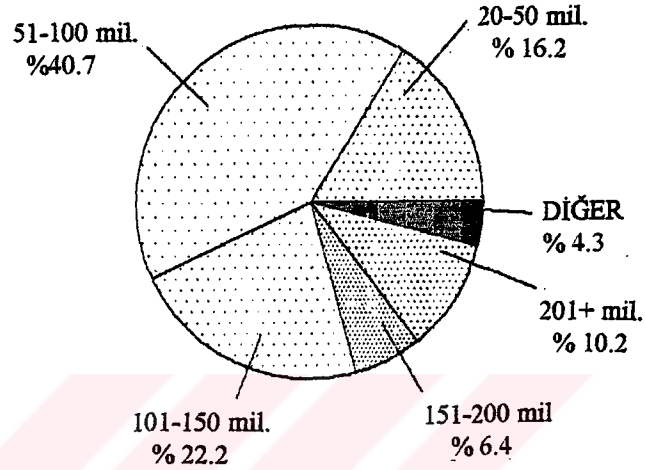
- Terziler, döşemeciler ve benzeri meslekler	12
- Ayakkabı ve deri işçileri	4
- Metal işleme ve üretim işçileri	12
- İnce iş marangozluğu, marangozluk ve benzeri işçiler	4
- Elektrikçiler, elektronikçiler ve benzeri çalışanlar	5
- Mürettepler, baskıcılar, ciltçiler ve benzeri işlerde çalışanlar	1
TOPLAM = 38	

7) DİĞER

- Öğrenci79	- Serbest21	- Bankacı..3
- Ev hanımı64	- İşçi8	- Diğer6
- Emekli31	- İşsiz8	TOPLAM = 220

Tablo 5.20. Ankete cevap verenlerin hane halkı geliri:

GELİR (MİL.)	KİŞİ	%
20-50	73	16.2
51-100	183	40.7
101-150	100	22.2
151-200	29	6.4
201+	46	10.2
Diğer	19	4.3

Diğer olarak gruplanan gelirler 201 milyonun çok üzerinde olanlardır. Bunlar sırasıyla şöyledir. Yurtdışında çalışanların gelirleri 1997 yılı eylül ayının kurlarına göre TL olarak verilmiştir.

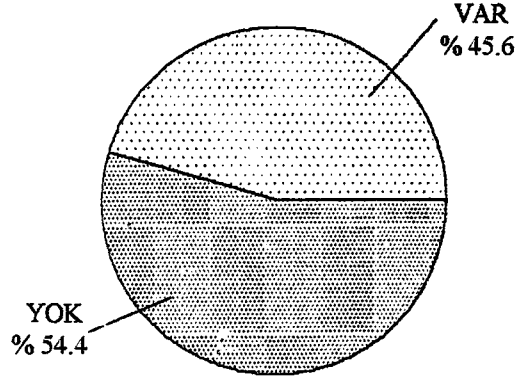
Söylemeyen	= 45	8 000 DM	= 1	- 740 milyon
400 milyon	= 1	1 500 DM	= 1	- 130 milyon
500 milyon	= 6	3 000 DM	= 1	- 260 milyon
700 milyon	= 1	8 000 FF	= 1	- 220 milyon
2-3 milyar	= 1	2 000 STERLİN	= 1	- 539 milyon

Anketler 1997 yılının ağustos ve eylül ayında yapılmıştır. Hane halkı gelirinin değerlendirilmesini yaparken aynı aylardaki asgari ücrete bakmakta yarar vardır. Asgari ücret 30 milyon TL. olduğuna göre en yüksek yüzdeler orta olarak nitelendirilebilecek gelirlerde görülmektedir. 51-100 milyon TL. arası % 40.7 ile ilk sırayı, 101-150 milyon TL. arası %22.2 ile ikinci sırayı ve asgari ücret civarında olan

20-50 milyon TL. arası % 16.3 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Dolayısıyla fuar daha çok orta ve orta alt gelir grubundaki kesimler tarafından kullanılmaktadır.

Tablo 5.21. Ankete cevap veren kişilerin özel oto sahipliği:

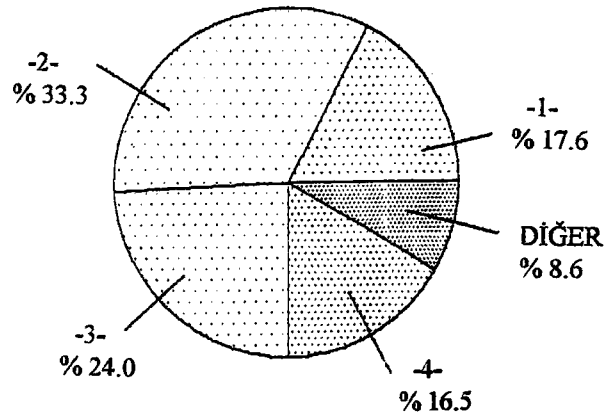
SAHİPLİK	KİŞİ	%
VAR	205	45.6
YOK	245	54.4

Hane halkı geliri ve özel oto sahipliği soruları ile Kültürpark kullanıcılarının gelirini ve oto sahipliğini öğrenmek ve böylece yaşam standartları hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır. İEF için gelenlerin sayısı oldukça yüksek olduğundan ve bu kişilerin gelir düzeylerinin orta olduğunu düşünürsek özel oto sahipliğinin neredeyse yarı yarıya var ve yok olarak bir sonuç çıkması çok doğaldır. Dolayısıyla İEF'nin açık olduğu zamanda alanı ziyaret edenlerin % 54.5'nin özel otosu yoktur % 45.6'sının ise özel otosu bulunmaktadır.

Tablo 5.22. Fuara kaç kişi gelindiği:

GELEN KİŞİ SAYISI	KİŞİ	%
1	79	17.6
2	150	33.3
3	108	24.0
4	74	16.5
5+	39	8.6

Fuara gelenlerin yanında iyi iletişim kurabileceği bir arkadaş yada ailesini beraberinde getirmeyi tercih ettiği gözlenmektedir. Bu gruplar rahat dolaşmak üzere

genelde bir kaç kişiden oluşmaktadır. Anketlerin sonuçları bunun doğrulamaktadır. En sık olarak iki ve üç kişinin fuar alanını dolaştığı tespit edilmiştir.

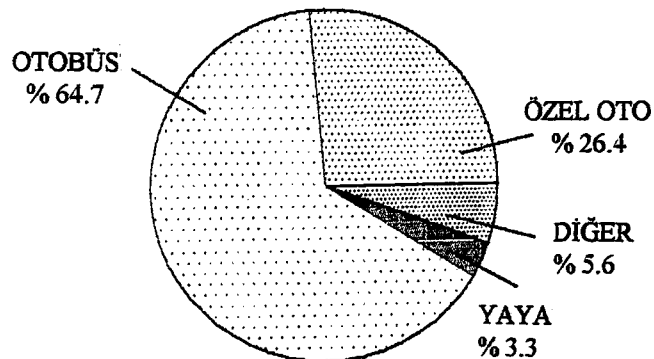
İzmir Kültürpark alanını ziyaret eden kişilerin oturduğu yerler:

- Bornova = 47	- Çiğli = 11	- İstanbul = 16
- Karşıyaka = 46	- Güzelyalı = 9	- Manisa = 15
- Hatay = 45	- Gürçeşme = 7	- Ankara = 11
- Eşrefpaşa = 18	- Narlıdere = 6	- Yurt Dışı = 14
- Balçova = 17	- Kadifekale = 6	- Ege Bölgesi = 20
- Şirinyer = 17	- Gaziemir = 5	- Akdeniz Bölgesi = 18
- Yeşilova = 16	- Egekent = 5	- Marmara Bölgesi = 15
- Buca = 16	- Kahramanlar = 5	- İç Anadolu Bölğ. = 4
- Yeşilyurt = 15	- Konak = 3	- Karadeniz Bölğ. = 3
- Karabağlar = 13	- İzmir İlçeleri = 25	- Doğu Anadolu Bölğ.=2

Bu soru Kültürpark ve İEF'nin etki alanını tespit etmek açısından anket formunda yer almıştır. Anketler sonucunun en yüksek yüzdeleri İzmir içini göstermesinin yanı sıra fuarın tüm ülke ve yurtdışını etki alanı içerisine aldığı gözlenmektedir. İzmir kentinden en çok Bornova, Karşıyaka ve Hatay semptlerinde oturanların alanı gezdikleri tespit edilmiştir. Yurt çapında ise İzmir ilçelerinin yanı sıra kente yakın bölgelerde oturanlar ziyaretçiler arasındadır. Anket yapılan yurtdışı ziyaretçiler arasında ise çoğunlukla Kıbrıs ve Almanya' da oturan Türk gurbetçileri yer almaktadır.

Tablo 5.23. Fuara hangi araçla gelindiği:

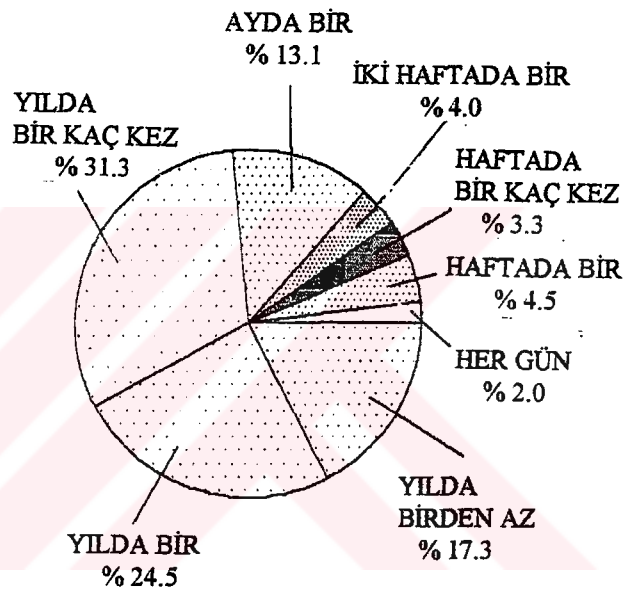
ARAÇ	KİŞİ	%
Özel oto	119	26.4
Otobüs	291	64.7
Yaya	15	3.3
Diğer	25	5.6

Özel otosu olan ve olmayanların yüzde olarak aralarında çok küçük farklar olmasına rağmen Kültürpark'a ulaşım için ağırlıkla otobüsün tercih edildiği anlaşılmaktadır. Kişilerin % 64.7'sinin otobüsle gelmelerinin en önemli nedeni ise alandaki otopark yetersizliğidir. Bir diğer neden ise Kültürpark alanının toplu taşınım aracıyla rahat ulaşım olanağı bulunmasıdır. Bunun yanı sıra yurtdışından ve İzmir dışından gelenler uçak ve treni tercih etmektedirler. Kahramanlar ve Alsancak gibi alanın yakınında bulunan semtlerde oturanlar ise yaya olarak gelmektedirler.

Tablo 5.24. Fuarı ziyaret etme sıklığı :

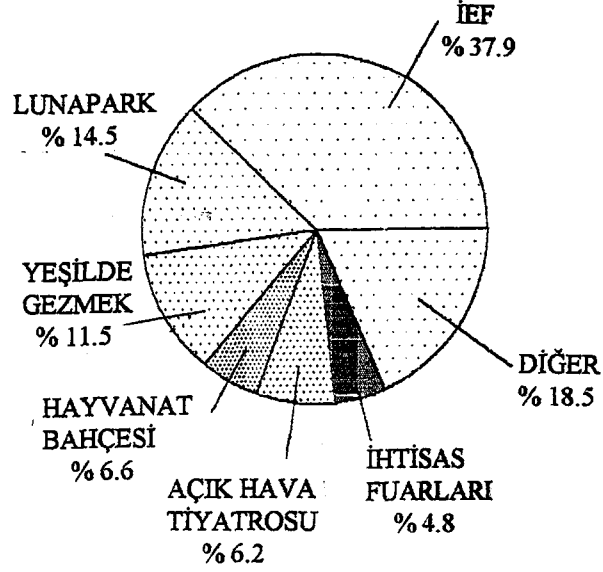
SIKLIK	KİŞİ	%
Her gün	9	2.0
Haftada bir	20	4.5
Haftada bir kaç kez	15	3.3
İki haftada bir	18	4.0
Ayda bir	59	13.1
Yılda bir kaç kez	141	31.3
Yılda bir	110	24.5
Yılda birden az	78	17.3

Anketler İEF'nın açık olduğu tarihlerde yapıldığından bu sorunun cevapları yılda bir kaç kez % 31.3 ile ilk sırayı ve yılda bir % 24.5 ile ikinci sırayı almaktadır. Bu da bizi Kültürpark'ın kullanıcılara sunduğu aktivitelerin çekici olmadığı sonucuna götürmektedir. İlk kurulduğu yıllardan bu güne kadar alanın betonlaşması ve fonksiyon değişikliği ziyaretçi sayısını etkilemektedir.

Tablo 5.25. Fuara geliş nedenleri:

NEDENLER	KİŞİ	%
İEF	243	37.9
Lunapark	93	14.5
Yeşilde gezmek	74	11.5
Hayvanat bahçesi	42	6.6
Açık hava tiyatrosu	40	6.2
İhtisas fuarları	31	4.8
Diğer	119	18.5

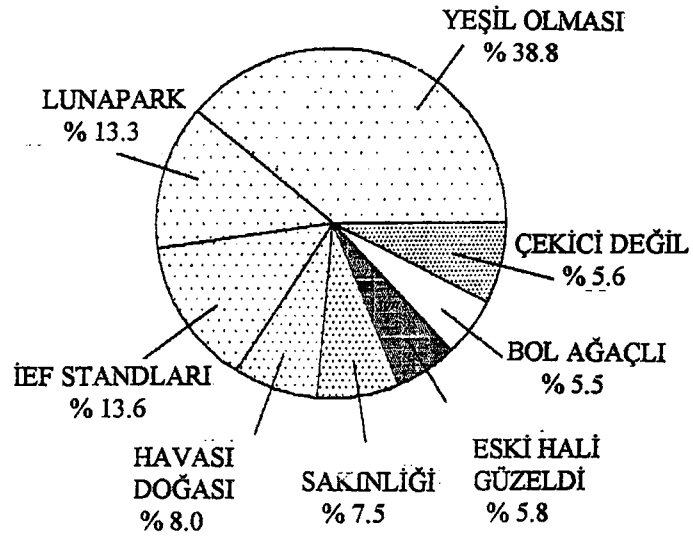
Bu sorunun yanıtları cevaplayana kolaylık sağlamak açısından alanda bulunan aktivitelerden örnekler sunularak sorulmuştur. Kültürpark bünyesinde çeşitli fonksiyonları barındırdığından cevaplar da farklılık göstermiştir. Kültürpark'ın içerisinde yer alan en büyük fonksiyon İEF'dır ve açık olduğu sürece ziyaretçiler bu aktivite için gelmeyi tercih etmektedirler. Alanı ziyaret edenlerin % 38.5 gibi yüksek oranı İEF için gelenler oluşturmaktadır. Özellikle çocukların odak noktası olan lunapark %14.8 oranla en fazla kullanılan aktivitedir. İEF'nin getirdiği kalabalık, pislik ve gürültü gibi olumsuz etkilere rağmen alan % 11.7 oranıyla "yeşilde gezmek için" kullanılmaktadır. Cevapların çeşitliliğinden dolayı tümü yüzde hesabına alınamamış fakat diğer başlığı altında toplanmıştır.

- Nikah dairesi = 27	- Gazino = 10	- Tansaş = 4
- Piknik yapmak = 16	- Spor yapmak = 8	- Yürüyüş = 3
- İş için = 14	- Eğlence = 7	- Her şey için = 2
- Temiz hava = 11	- Dinlenmek = 4	- Çay bahçesi = 2

- Tek kişi tarafından verilen cevaplar: "içki içmek", "alış-veriş yapmak", "yemek toplantısı", "gösteriler", "değişiklik", "konser", "alışkanlık", "disko", "stres atmak", "anıları", "hediye fuarı için".

Tablo 5.26. Fuarın en çekici tarafı:

ÇEKİCİLİK	KİŞİ	%
Yeşil olması	140	38.8
İEF standları	49	13.6
Lunapark	48	13.3
Havası, doğası	29	8.0
Sakinliği	27	7.5
Eski hali güzeldi	21	5.8
Bol ağaçlı	20	5.5
Çekici değil	27	7.5

Kullanıcıların kendine özgü görüşlerini kısıtlamamak üzere, bu soru açık uçlu bırakılan sorulardan biridir. Bu nedenle yanıtlar çeşitlilik göstermiştir. Çok fazla çeşitlilik nedeniyle tümü yüzde hesabına alınmamış, fakat ayrıntılı bir şekilde Diğer kısmında verilmiştir. Yüzde hesabına katılanlar arasında en yüksek oranla “alanın yeşil olması” cevapları olduğundan yeşile duyulan özlem ve gereksinme daha iyi anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra bir eğlence yeri olan lunapark ve doğal olarak İEF’yi gezmeye gelenlerin cevapları en yüksek oranları oluşturmaktadırlar.

DİĞER

- Cevapsız	=22	- Yabancı pavyonlar	= 6
- Dinlenme yeri	= 17	- İzmir’in en büyük yeşili	= 6
- Tiyatrolar	= 17	- Temiz, bakımlı	= 5
- Eğlence	= 16	- Sinemalar	= 5
- Her şeyi güzel	= 15	- Koşu pistinde yürümek	= 5
- Hayvanat bahçesi	= 12	- İhtisas fuarları	= 4
- Su öğeleri	= 11	- Spor alanları	= 4
- Gezme imkanı	= 10	- Çocuklar için	= 4
- Yenilikler	= 9	- Paraşüt kulesi	= 3
- Kitap fuarı	= 7	- Çay bahçeleri	= 3

- İnsanları tanımak = 7
- Çeşitlilik = 7

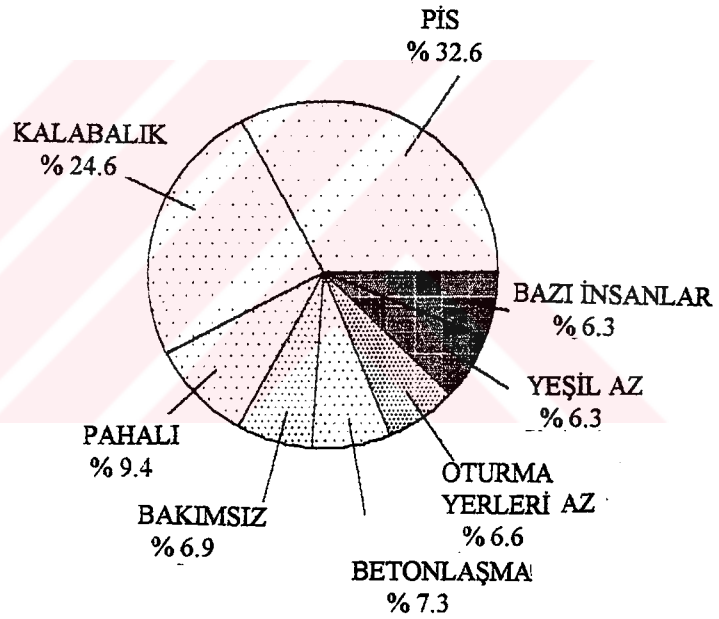
- Satış yerleri = 3
- Şehrin ortasında oluşu = 3

- İki kişi tarafından verilen cevaplar: “ışıklandırma”, “palmiyeler”, “geniş oluşu”, “güvenli”, “değişik teknolojiler”, “serinlik”, “Kültürpark yok oluyor”.

- Bir kişi tarafından verilen cevaplar: “çeşmeler”, “panayır durumunda”, “Kütahya porselen”, “iş dalımıyla ilgili”, “gazinolar”, “eski halılar”, “konserler”, “rahatlatıcı”, “standlar dışında her şey”, “diskolar”, “Manavgat’ın gözlemesi”, “ucuz piknik yeri”, “bol yiyeceklerin olması”.

Tablo 5.27. Fuarın olumsuz tarafı hakkında görüşler:

OLUMSUZLUK	KİŞİ	%
Pis	94	32.6
Kalabalık	71	24.6
Pahalı	27	9.4
Betonlaşma	21	7.3
Bakımsız	20	6.9
Oturma yerleri az	19	6.6
Yeşil az	18	6.3
Bazı insanlar	18	6.3

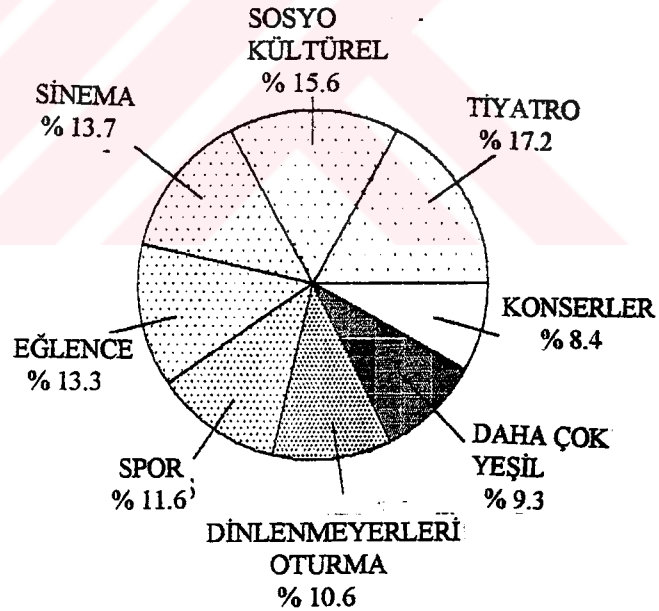
Fuarın şu anda sizce olumsuz tarafı nedir? , tereddütle ve düşünerek cevaplandırılan az sorulardan birisiydi. 450 kişiden 83’ü bu soruya yanıt verememiştir. Cevap verenler arasında ise ilk sırada fuarın “pis oluşu” ve ikinci sırada, diğer cevaplara göre farklı bir yüzdeyle, “kalabalık oluşu” yer almaktadır. İEF’nin getirdiği bir kalabalık vardır ve bu kalabalık Kültürpark alanının kirlenmesine neden olmaktadır. Bu olumsuzluklara rağmen bakımı yapılmamakta ve günden güne kirlilik artmaktadır.

DİĞER

- Cevapsız	= 83	- Hayvanat bahçesi küçük	= 9
- Yok	= 12	- Girişlerdeki kalabalık	= 6
- Güvenlik yok	= 15	- Otopark sorunu	= 5
- Gürültü	= 13	- İEF zamanı kısa	= 5
- Düzensiz ve plansız	= 12	- Bazı yollar kapanmış	= 4
- İEF ticari amaç gütmesi	= 12	- Belli kesime hitap etmesi	= 4
- Gösterici broşür yok	= 12	- Yiyecek yerleri pis	= 4
- Havuzun suyu pis	= 12	- Elektrik hatları	= 4
- Panayır havası	= 10	- Ağaçlar kesilmesin	= 3
- Yiyecek yerleri çok	= 10	- İEF kapalıyken bakımsız	= 3
- Yeşil tahriş ediliyor	= 10	- Biraz biz ihmal ediyoruz	= 1
- İEF alanı dar	= 9	- İEF saatleri uygun olsun	= 1

Tablo 5.28. Fuarda başka ne tür kullanışların olmasını isterdiniz?

KULLANIŞLAR	KİŞİ	%
Tiyatro	74	17.2
Sosyo-kültürel	67	15.6
Sinema	59	13.7
Eğlence	57	13.3
Spor	50	11.6
Dinlenme yerleri	47	10.6
Daha çok yeşil	40	9.3
Konserler	36	8.4

Fuarda başka ne tür kullanışların olmasını isterdiniz? Sorusu halkın özellikle bu alandan beklentilerini öğrenmek amacıyla sorulmuştur. Sonuçlar sosyo-kültürel ağırlıklı kullanımlardadır. Kültürpark daha planlanmadan önce “buraya bir Kültürpark yapalım” fikriyle doğmuştur. Halkla yapılan anketlerin sonuçları bununla hemfikirler. Tiyatro, sosyo-kültürel tesisler, sinema, eğlence ve spor gibi

rekreasyonel faaliyetler Kültürpark alanında halk tarafından en çok istenilen aktivitelerdir. Bu noktada İEF'nin bu alanda devam edip etmemesi düşündüren bir noktadır. Fuarda olması istenilen kullanı lara ilişkin diğer yanıtların ayrıntılı dökümü a a ıdadır:

DİĞER

- Cevapsız	= 25	- �ocuk tiyatroları	= 11	- Sık WC	= 8
- �.O.A.	= 23	- E�itici programlar	= 9	- Alı�-veri�	= 8
- Kafe	= 15	- Tatilya	= 9	- Bilgisayar fuarı	= 7
- Tren	= 13	- Geniş lunapark	= 8	- Rehber, ilan	= 7
- Kütüphane	= 12	- Kitap alı�-veri�i	= 8	- Temizlik	= 6
- Piknik yerleri	= 11	- çöp bidonları	= 8		

- Be  kişi tarafından verilen cevaplar: "restoran", "içme suyu", "giyim fuarı", "sergiler", "cami", "havuzlar", "tenis kordu", "gençlik merkezi".

- Dört kişi tarafından verilen cevaplar: "geniş hayvanat bahçesi", " ocukları bırakabilecek bir yer", "otopark", "Famecity", "güvenlik", "disco", "paneller".

-    kişi tarafından verilen cevaplar: "binalar güzel olmalı", "İEF olsun", "yerleşim planı", "bu haliyle güzel".

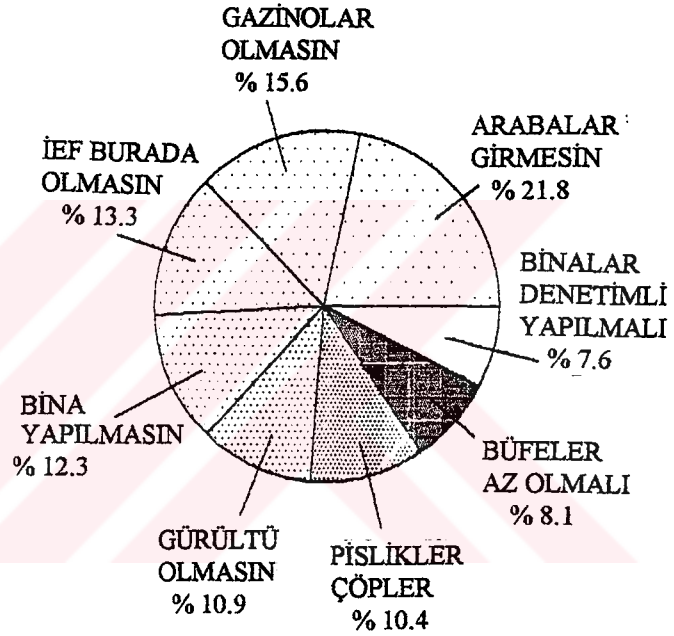
- İki kişi tarafından verilen cevaplar: "yenilikler olmalı", "yarışmalar olsun", "dar gelirliiler de d   n ls n", "buz pateni", "teknolojik gelişmeler", "konferans salonu", "bilim ile ilgili faaliyetler", "toplantılar", "danışma", "bisiklet yolu", "İEF'ye İzmir fabrikaları da gelsin", "daha düzenli olmalı", "paten pisti", "sirk", "ucuz yiyecek içecek yerleri", "kermesler", "klasik müzik".

- Bir kişi tarafından verilen cevaplar: "teleferik", "g rsel yayınlar", "galeriler  o alsın", "klimalı binalar", "otomobil pavyonları geniş tutulsun", "İhtisas fuarları", "ingilizce kurslar", "gazino", "İEF ucuz olsun", "resim galerisi", "eski kültürü andıran

eşyaların satışı”, “her firma kendi ürününü tanıtsın”, “kışın da düşünölsün”, “tüm ölkelerin ürünlerinin satışları yapılsın”, “özörlöler için yol ve oyun alanı”, “taştan hayvanlar”, “1950 yıllarındaki fuarı arıyoruz - Gül bahçesi vardı, kutularda günlük gazeteler oluyordu”, “özelliğı olan şeyler”, “sakin barlar”, “belgeseller”, “satranç oynanabilecek yer”, “iş merkezi”, “standlar yetersiz”, “tarım araçları”, “bir yerin şehrin tanıtımı”, “defileler”, “müzeler”, “el sanatları sergileri”, “müzık festivalleri”, “sergiler”.

Tablo 5.29. Fuarda olması istenmeyen kullanışlar :

KULLANIŞLAR	KİŞİ	%
Arabalar girmesin	46	21.8
Gazinolar olmasın	33	15.6
İEF burada olmasın	28	13.3
Bina yapılmasın	26	12.3
Güröltü olmasın	23	10.9
Pislikler, çöpler	22	10.4
Büfeler az olmalı	17	8.1
Binalar denetimli yapılmalı	16	7.6

Fuarda ne tür kullanışların olmasını isterdiniz? bir çok kişi tarafından cevapsız bırakılan sorulardan birisiydi. Fakat alınan cevapların oldukça tatmin edici olduklarını söylemek mümkündür. İstenmeyen kullanışlardan en yüksek yüzdeye sahip olan alana araçların girmemesidir. Yeşil alan yayalara ait olduğundan araçların girmesi insanların rahat hareket etmelerini kısıtlamaktadır. Ayrıca çocuklar için her zaman bir tedirginlik yaratmaktadır. Gazinolar, İEF ve binaların Kùltürpark alanında olmaması gerektiğı halkın birleştiğı bir görüştür. Binaların alanın betonlaşmasına neden olması gerekçesi ile Kùltürpark alanının dışına alınması istenilmektedir.

DİĞER

- Cevapsız	=182	- Disko	= 4
- Olumsuz tarafı yok	=7	- Güzel	= 4
- Seyyar satıcılar	= 12	- İnsanlar saygılı olsun	= 4
- İçkili yerler	= 12	- Piknikler kontrollü olsun	= 3
- Binalar büyük olmasın	= 5	- Açıkta satılan yiyecekler	=3
- Lunaparkta kumar	= 3		

- İki kişi tarafından verilen cevaplar: “İhtisas fuarı düzensiz olmasın”, “hayvanat bahçesi”, “dilenciler olmasın”, “lunaparktaki çalışanların kötü davranışları”, “Özfatura’nın reklamı bu kadar çok yapılmasın”, “arabesk müziği”, “alış-veriş olmasın”, “otomotif sektöre az yer ayrılсын”.

- Bir kişi tarafından verilen cevaplar: “kaldırımlar rahatsız”, “tiyatrolar olmasın”, “lunapark”, “makinalar gereksiz”, “yabancılar gelmesin”, “falcılar”, “kuru yemiş satılmasın”, “lunaparktaki taşlar kaldırılсын”, “lunaparktaki sıra olmasın”, “cami”.

5.2.2. İzmir Enternasyonal Fuarı’nın Kapalı Olduğu Tarihlerde Araştırmacı Tarafından Yapılan Anket Sonuçları

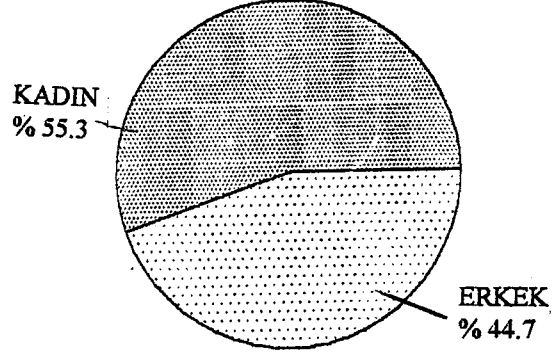
İEF’nin kapalı olduğu tarihlerde alanı kullanacak olan kişilerin burayı ne sıklıkta ve hangi amaçla kullandıkları çok önemli ve açıklanması gereken bir konudur. Çünkü Kültürparka fuara gelenlerden farklı kullanım amacıyla gelenler de vardır. Bu kişiler alanı rekreasyon amacı veya İhtisas fuarları için ziyaret etmektedirler. İEF sonrası Kültürpark’ta yapılan anketler görece olarak uzunca zaman dilimine dağılarak fuar döneminde yapılan anket sayısına göre daha az sayıda gerçekleştirilebilmiştir. Bunun üç nedeni vardır. İlki İEF’nin kapanması nedeniyle ziyaretçi sayısının azalmış olması, ikincisi mevsim değişikliği nedeni ile ziyaretçi sayısının azalmasıdır. Bu iki nedene göre daha önemli üçüncü bir neden bulunmaktadır. Anket sırasında Fuarın açık olduğu günlerde alınan cevaplar ile Fuar sonrası kullanıcıların cevaplarının birbirine oldukça

yakın olduğu fark edilmiştir. Bu nedenle anket sayısının artırılması yoluna gidilmemiş, 150 anketle sınırlı tutulmuştur.

Anket sonuçları ayrıntılı bir şekilde aşağıda verilmiştir:

Tablo 5.30. Ankete cevap veren kişinin cinsiyeti:

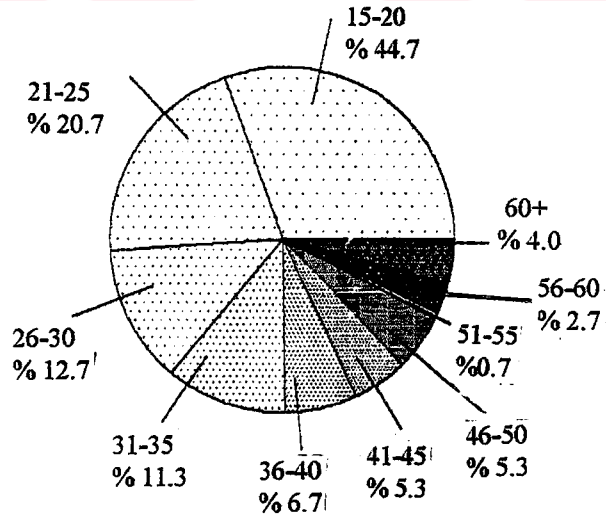
CİNSİYETİ	KİŞİ	%
Kadın	83	55.3
Erkek	67	44.7

Önceki anket sonuçlarında olduğu gibi burada da anketlere cevap veren kişilerin cinsiyetlerinin oranları hemen hemen aynıdır.

Tablo 5.31. Ankete cevap veren kişinin yaşı:

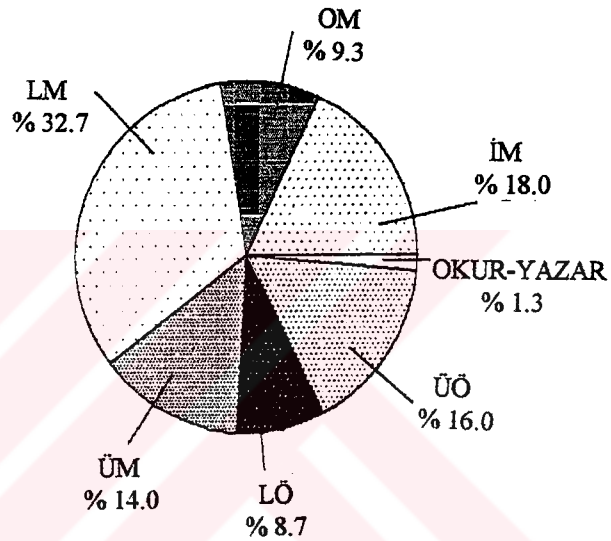
YAŞI	KİŞİ	%
15-20	46	30.6
21-25	31	20.7
26-30	19	12.7
31-35	17	11.3
36-40	10	6.7
41-45	8	5.3
46-50	8	5.3
51-55	1	0.7
56-60	4	2.7
60+	6	4.0

Özellikle okul sonrası hafta sonunu yeşil alanda geçirmek için Kültürpark genç nüfus tarafından yoğun olarak ziyaret edilmektedir. 15-20 ve 21-25 yaş grupları arası ilk sıraları almaktadırlar. Buradan genç nüfusun Kültürparka diğer yaş gruplarına göre daha çok ilgi gösterdiği sonucuna varılabilir. Bunun en önemli nedeni çocukların yanı sıra gençlerin de lunaparka gelmesidir. Diğer bir neden ise Kültürpark'ın trafikten uzak ideal bir paten pisti olmasıdır.

Tablo 5.32. Ankete cevap veren kişinin eğitim durumu:

EĞİTİM DURUMU	KİŞİ	%
İM	27	18.0
OM	14	9.3
LM	49	32.7
ÜM	21	14.0
LÖ	13	8.7
ÜÖ	24	16.0
Okur-yazar	2	1.3

İM - İlkokul Mezunu

ÜM - Üniversite Mezunu

OM - Ortaokul Mezunu

LÖ - Lise Öğrencisi

LM - Lise Mezunu

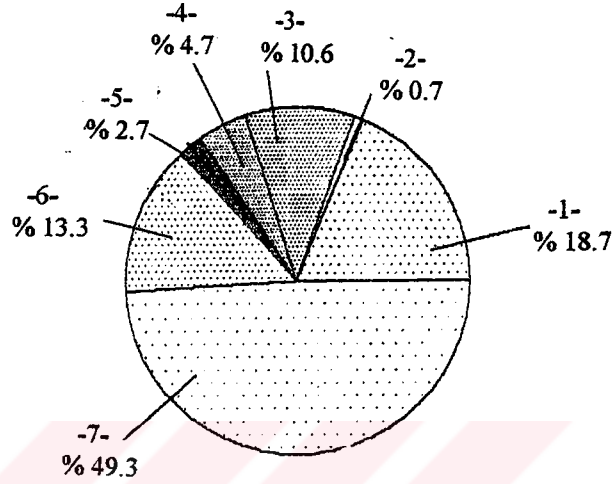
ÜÖ - Üniversite Öğrencisi

Ankete cevap veren kişilerin eğitim durumuna göre ilk sırada lise mezunları yer almaktadır. Bunun bir nedeni ankete katılanların genç nüfus olmasıdır. Diğer bir neden ise ülkemizde üniversitede okumaya hak kazananların küçük bir bölümden oluşmasıdır. İlkokul mezunları büyük bir farkla izlemektedir. Bu kesimi genellikle ankete katılan ev hanımlarının oluşturduğunu gözlemlere dayanarak söylemek mümkündür. Genellikle hafta sonu rekreasyon amacıyla Kültürparkı seçen üniversite öğrencileri eğitim durumu sınıflamasında üçüncü sırayı oluşturmaktadır. İEF

zamanında meslekleri ile ilgili olarak alanı ziyaret eden üniversite mezunları fuar kapalıyken aynı ilgiyi göstermemektedirler.

Tablo 5.33. Ankete cevap veren kişinin mesleği:

MESLEK KODU	KİŞİ	%
1	28	18.7
2	1	0.7
3	16	10.6
4	7	4.7
5	4	2.7
6	20	13.3
7	74	49.3

Daha önce açıkladığımız gibi alanın kullanıcıları arasında meslekler kodlamasında diğer grubunda yer alan öğrenciler en yüksek orana sahiptir. İlmî ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili mesleklerin ikinci sırada yer almasının nedeni öğretmen olanlar ve muhasebe ile uğraşanların İzmir'in en büyük yeşil alanını rekreasyon amacıyla kullanmalarından kaynaklanmaktadır. Ev hanımları ise çocuğuyla birlikte değişiklik için bu alanı tercih ettiklerini ifade etmektedirler.

Meslek grupları dağılımı

1) İlmî ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili meslekler:

- Tıp ile ilgili meslekler4
- Mali müşavirler ve muhasebeciler7
- Öğretim ile ilgili meslekler7
- Sporcular ve sporla ilgili meslekler2
- Başka yerde sınıflandırılmış ilmî ve teknik meslekler ve benzeri8

TOPLAM = 28

2) Mütешеbbisler, direktörler ve üst kademe yöneticiler:

- Yasama organları ve kamu sektörü üst kademe yöneticileri 1

TOPLAM = 1

3) İdari personel ve benzeri çalışanlar:

- Kamu idare memurları 12
- Başka yerde sınıflandırılmış idari personel ve benzeri çalışanlar 4

TOPLAM = 16

4) Ticaret ve satış personeli :

- Satış ve alım şefi 4
- Ticarethane, memur ve teknisyeni (seyyar tüccarlar) 1
- Başka yerde sınıflandırılmış ticaret ve satış personeli 2

TOPLAM = 7

5) Şahsi hizmet işlerinde çalışanlar:

- Otel, kahvehane, oyun salonları, lokanta, gazino, pastahane, sinema, tiyatro ve benzeri yerleri idare eden mütешеbbis ve mal sahipleri 3
- Başka yerde sınıflandırılmış şahsi hizmet işlerinde çalışanlar 1

TOPLAM = 4

6) Tarım dışı üretim faaliyetlerinde çalışanlar ve ulaştırma makinaları kullananlar:

- Metal işleme ve üretim işçileri 2
- Terziler, döşemeciler ve benzeri meslekler 13
- Ayakkabı ve deri işçileri 2
- Makine montajcıları,hassas dakik aletçiler ve tamirci makinistler (elk. hariç). 1
- Mürettepler, baskıcılar, ciltçiler ve benzeri işlerde çalışanlar 1
- Yapı kalfası, dülgere ve diğer inşaat işlerinde çalışanlar 1

TOPLAM = 20

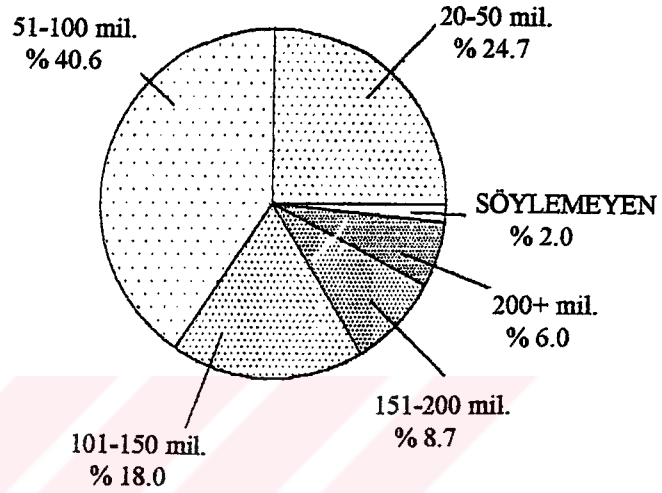
7) Diğer

- Öğrenci32	- Serbest6	- Bankacı2
- Ev hanımı22	- İşçi4	- İşsiz2
- Emekli6		

TOPLAM = 74

Tablo 5.34. Ankete cevap veren kişinin hane halkı geliri:

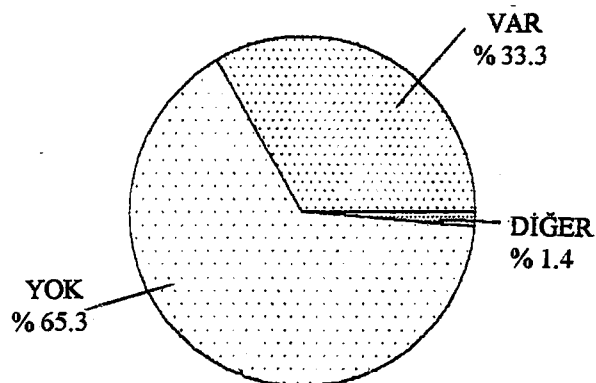
GELİR	KİŞİ	%
20-50	37	24.7
51-100	61	40.6
101-150	27	18.0
151-200	13	8.7
201+	9	6.0
Söylemeyen	3	2.0

İEF zamanı gelirleri 51-100 ve 101-150 milyon arasında olanların yüzdeleri diğer gelir gruplarına göre daha fazla iken fuar sonrası gelirleri 51-100 ve 25-50 milyon arasında olanlar ilk sıralarda yer almaktadır. İEF ziyaretçilerinin eğitim düzeylerinin yüksek olduğunu ve meslekleriyle uğraştıklarını düşünürsek gelirlerinin yüksek olması çok doğaldır. Fuar sonrası ankete katılanların meslek kodları açılımına dikkat ettiğimizde çoğu memur, öğrenci ve ev hanımı olduğu görülmektedir. Özellikle ev hanımlarının bir gelir getirecek işi olmadığından hanehalkı gelirine katkıda bulunamamaktadır.

Tablo 5.35. Ankete cevap veren kişinin özel oto sahipliği:

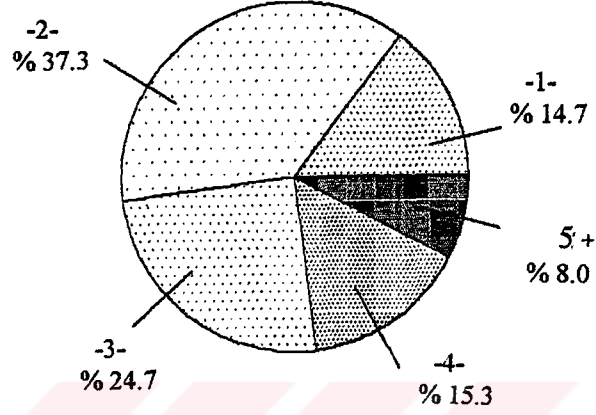
SAHİPLİK	KİŞİ	%
Var	50	33.3
Yok	98	65.3
Diğer	2	1.4

Diğer olarak belirttiğimiz grupta bir kişinin traktörü, bir kişinin de motoru vardır. Özel oto sahipliği incelendiğinde özel otosu olmayanlar olanlara karşılık büyük bir fark göstermiştir. Bu sonuç gelir dağılımı ile tutarlıdır. Çünkü genellikle yüksek sayılamayacak hane halkı gelirleri beyan edilmiştir.

Tablo 5.36. Fuara kaç kişi gelindiği:

KİŞİ	KİŞİ	%
1	22	14.7
2	56	37.3
3	37	24.7
4	23	15.3
5+	12	8.0

Bu sorunun cevaplarında İEF zamanındaki sonuçlarda olduğu gibi değerler elde edilmiştir. Yeşil alanı en sık olarak iki kişilik gruplar ziyaret etmektedir. İki arkadaş veya çocuyla anne alanı kullananlar arasındadır. 5+ kısmında yer alan 20 kişi fuardaki diskotekleri kullanan 15 yaş civarındaki topluluktur.

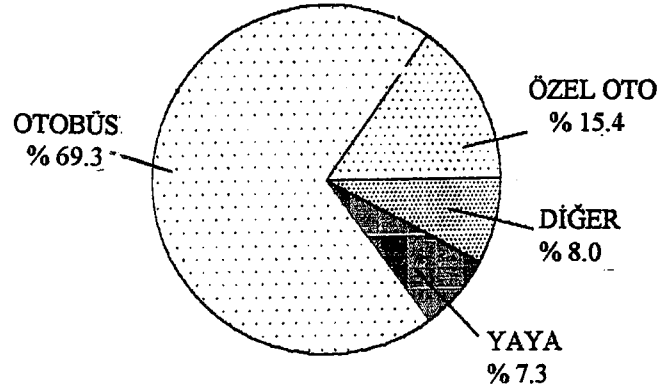
Ankete cevap veren kişinin oturduğu yer:

- Hatay	= 18	- Bahçelievler	= 4	Yurtta	= 2
- Karşıyaka	= 15	- İkiçeşmelik	= 4	Fuarda	= 1
- Bornova	= 11	- Alsancak	= 3	Pınarbaşı	= 1
- Şirinyer	= 10	- Agora	= 3	Güzelbahçe	= 1
- Yeşilyurt	= 10	- Gazimur	= 3	Egekent	= 1
- Yeşilova	= 9	- Buca	= 2		
- Bozyaka	= 6	- Balçova	= 2	Ankara	= 2
- Karabağlar	= 5	- Konak	= 2	İstanbul	= 3
- Kahramanlar	= 5	- Gürçeşme	= 2	İzmir ilçeleri	= 5
- Levent	= 4	- Narlıdere	= 2	Diğer bölgeler	= 9

Ziyaretçilerin nerede oturduğu Kültürpark'ın etki alanını öğrenmek açısından önemli bir sorudur. İzmir içindeki diğer semtlere göre büyük bir farkla Hatay, daha sonra Karşıyaka ilk sıralarda yer almaktadırlar. İzmir dışından aile ziyareti veya iş için gelenlerin boş vakitlerini geçirmek için Kültürpark'ı seçmeleri önemli bir noktadır.

Tablo 5.37. Fuara hangi araçla gelindiği:

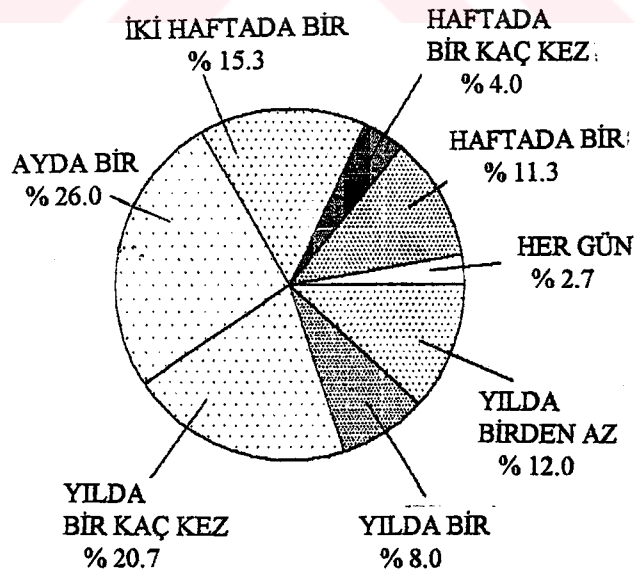
ARAÇ	KİŞİ	%
Özel oto	23	15.4
Otobüs	104	69.3
Yaya	11	7.3
Diğer	12	8.0

Özel oto sahipliğinin düşük oluşu ve otobüsle Kültürpark'ın ulaşım rahatlığı fuar alanını ziyaret edenlerin çoğunun otobüsle gelmelerinin başlıca nedenleridir. Anket sonuçları da bu hususu doğrulamaktadır.

Tablo 5.38. Fuarı ziyaret etme sıklığı:

SIKLIK	KİŞİ	%
Her gün	4	2.7
Haftada bir	17	11.3
Haftada bir kaç kez	6	4.0
İki haftada bir	23	15.3
Ayda bir	39	26.0
Yılda bir kaç kez	31	20.7
Yılda bir	12	8.0
Yılda birden az	18	12.0

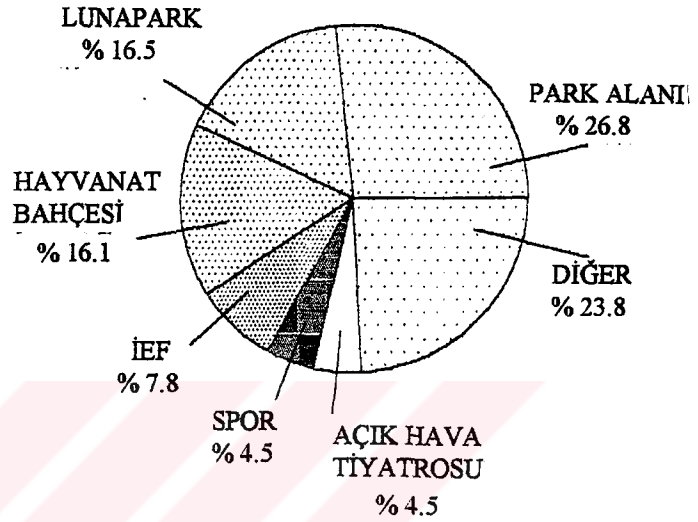

Bu sorudan İEF zamanındaki yanıtlara göre daha farklı sonuçlar alınmıştır. Kültürpark'a gelenlerin çoğunun amaçları rekreasyon olduğundan alanı daha sık

ziyaret etmektedirler. Dolayısıyla diğer cevaplara göre “ayda bir” cevabı en yüksek orana sahiptir. “Yılda bir kaç kez” ve “iki haftada bir” sık alınan diğer cevaplardır. Yılda birden az biçiminde yanıtlayanların çoğunu ise İzmir dışından gelenler oluşturmaktadır.

Tablo 5.39. Fuara geliş nedenleri:

NEDEN	KİŞİ	%
Yeşilde gezmek	65	26.8
Lunapark	40	16.5
Hayvanat bahçesi	39	16.1
İEF	19	7.8
Spor yapmak	11	4.5
Açık hava tiyatrosu	11	4.5
Diğer	58	23.8

Fuara geliş nedenleri İEF zamanında yapılan anket sonuçlarından alınan cevaplara göre farklı sonuçlar veren diğer bir sorudur. Yeşilde gezmek üzere fuara gelmek ilk sırada yer almaktadır. Bu da İzmir'in her yerinden kullanıcısı olan Kültürpark'ın yeşil bir alan olmasının ne kadar önemli olduğunu düşündürmek için yeterli bir nedendir. Ayrıca İzmir'in başka yerinde bulunmayan lunapark ve hayvanat bahçesi küçük ziyaretçilerin tercih ettiği yerlerdir.

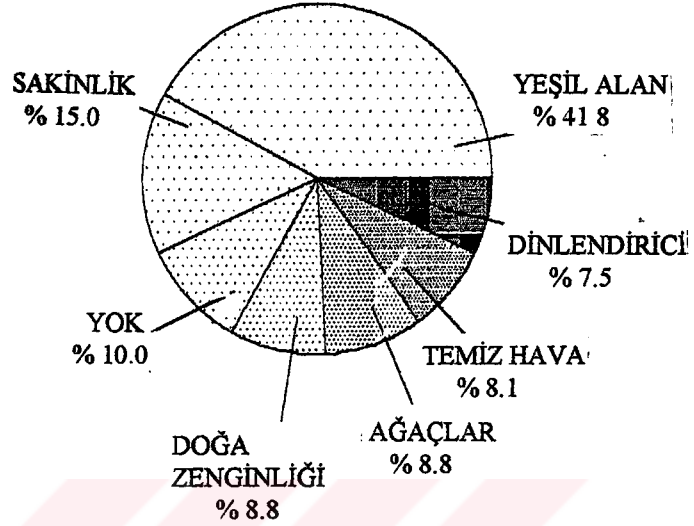
DİĞER

- Dinlenmek için	= 10	- Eğlenmek için	= 7
- Hava almaya	= 8	- Stres atmak	= 5
- Piknik için	= 7	- Çalışmak için	= 4
- Nikah dairesi	= 7	- İhtisas fuarları için	= 3
		- Tansaş için	= 3

- Bir kişi tarafından verilen cevaplar: “semaver çay içmeye”, “kafe”, “su kıyısına”, “Türk insanını tanımak”.

Tablo 5.40. Fuarın en çekici tarafı:

ÇEKİCİLİK	KİŞİ	%
Yeşil olması	67	41.8
Sakin olması	24	15.0
Çekici tarafı yok	16	10.0
Doğa zenginliği	14	8.8
Ağaçlar	14	8.8
Havası temiz	13	8.1
Dinlendirici olması	12	7.5

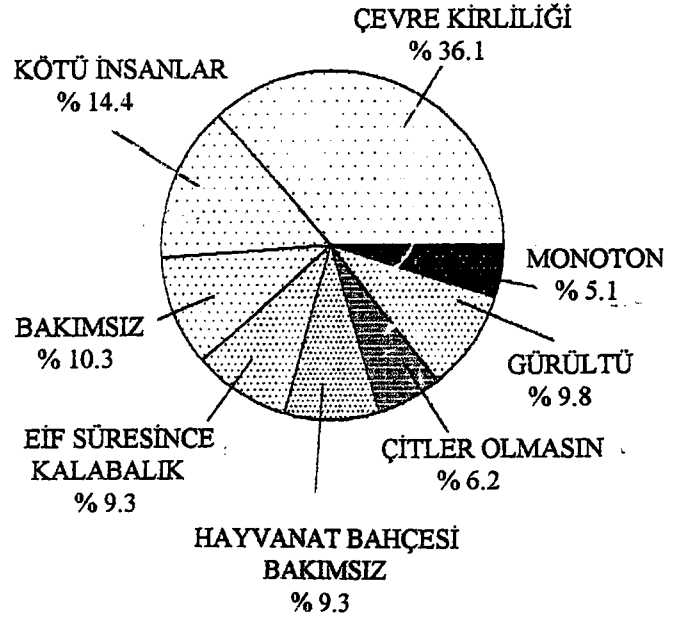
Bir önceki sorudan Kültürpark'ın en fazla yeşil alan olma özeliği ile kullanıldığı saptanmıştır. Dolayısıyla bu amaç için gelenler alanının yeşilini çekici bulmaktadırlar. Sakin bir alan olduğu için parkı ziyaret edenlerin yüzdesi ikinci sırayı oluşturmaktadır. Böylece kentimizin büyük sorunu olan açık ve yeşil eksikliği tekrar vurgulanmaktadır. Ayrıca İzmir'in en büyük yeşil alanı ve akciğeri olarak nitelendirdiğimiz Kültürpark'ın yeşil bir alan olarak korunması gerekliliği yine karşımıza çıkmaktadır.

DİĞER

-Eğlenceler	=8	-Çocuk eğlenceleri	=4
-Her yaşa hitap ediyor	=7	-Rahat ortam	=4
-Lunapark	=6	-Arabalardan uzak	=4
-Su öğeleri	=5	-Gezmek hoşuma gidiyor	=3

Tablo 5.41. Fuarın olumsuz tarafı hakkında görüşler

OLUMSUZLUK	KİŞİ	%
Çevre kirliliği	35	36.1
Kötü insanlar	14	14.4
Bakımsız	10	10.3
İEF zamanı kalabalık	9	9.3
Hayvanat bahçesi bakımsız	9	9.3
Çitler olmasın	6	6.2
Gürültü	9	9.3
Monoton	5	5.1

İEF ve Kültürparktan sorumlu İZFAŞ'ın iki aktiviteye aynı titizlikle yaklaşmadığı anket sonuçlarından anlaşılmaktadır. Çünkü İEF zamanında ve sonrasında kullanıcıların en çok şikayet ettiği konu alanın temiz olmayışıdır. Kültürpark'ı İEF organizasyonu için kullanan İZFAŞ aynı zamanda alanın bakımından da sorumludur. Fakat temizlik göz ardı edilmektedir. Yerlerin temizliği çöp bidonlarının yetersizliği ve su öğelerinin temizliği İzmir'in en büyük yeşil alanının temel sorunlarıdır.

DİĞER

- Çok pahalı = 7 - Olumsuz tarafı yok = 17 - Cevapsız = 27

- Üç kişi tarafından verilen cevaplar: "arabalar girmesin", "banklar az", "eskiden güzeldi", "denetimsiz", "otopark yok".

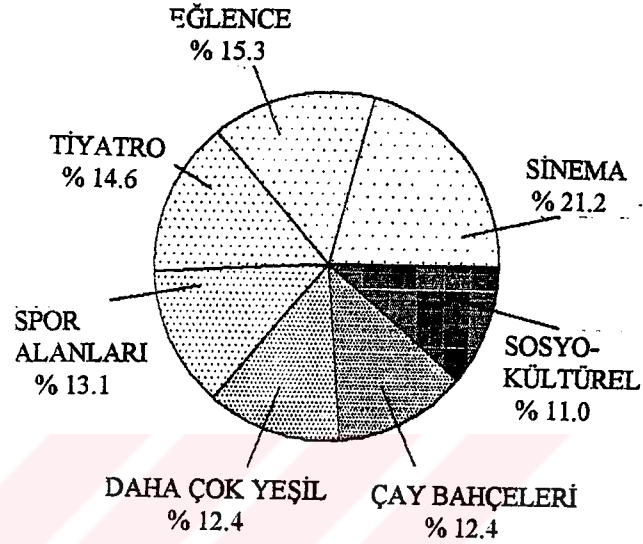
- İki kişi tarafından verilen cevaplar: "yeşil iyi kullanılmıyor", "havuzun suyu bakımsız", "İzmir için küçük", "güvensizlik var", "lunapark oyuncakları kırık", "levhalar yok", "yol çalışmaları", "eğlenceler kötü", "yiyecekler pis".

- Bir kişi tarafından verilen cevaplar: "diskolarda 14-15 yaşında kızlar", "WC pis", "lunapark tarafı karışık", "WC yetersiz", "İEF kısa", "ağaçlar kesiliyor", "bitkiler

yenilenmeli”, “seyyar satıcılar”, “çıplak heykeller”, “az oyuncak var”, “panayır havası”, “yetkili yok”, “elektrik kabloları yer altından geçmemeli”, “lunapark denetimsiz”.

Tablo 5.42. Fuarda başka ne tür kullanışların olmasının istendiği:

KULLANIŞLAR	KİŞİ	%
Sinema	29	21.2
Eğlence	21	15.3
Tiyatro	20	14.0
Spor alanları	18	13.1
Daha çok yeşil	17	12.4
Çay bahçeleri	17	12.4
Sosyo-kültürel	15	11.0

Bu sorunun cevapları İEF zamanında yapılan anketlerin cevaplarıyla aynı sonuç vermiştir. Bu da bizi kullanıcıların farklı amaçlarla alana gelmiş olmalarına rağmen alandan beklentilerinin aynı olduğu sonucuna ulaştırmaktadır. Dolayısıyla cevaplar Kültürpark’ın sosyo-kültürel bir mekan olması niteliğini taşımaktadır.

DİĞER

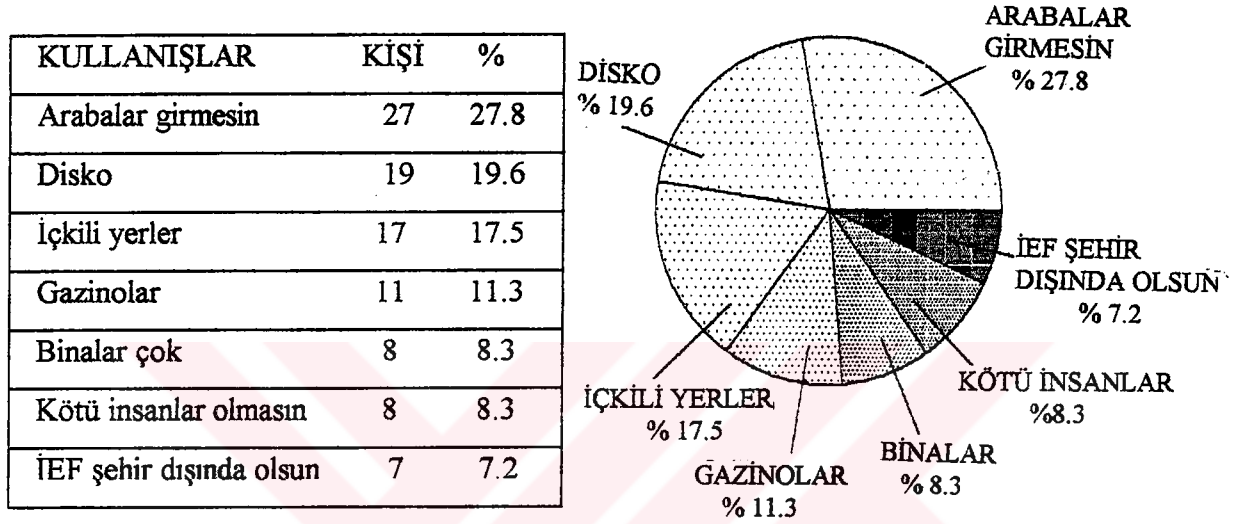
- Kafe	= 9	- Kitap fuarı	= 6	- Piknik alanları	= 4
- Ç:O:A:	= 9	- Alış-veriş	= 5	- Güvenlik olsun	= 4
- Kütüphane	= 7	- Konser salonu	= 4	- Cevapsız	= 2

- Üç kişi tarafından verilen cevaplar: “Türk sanat müziği”, “tren”, “sergiler”, “sempozyumlar”, “Tatilya”.

- İki kişi tarafından verilen cevaplar: “internet ağı”, “hediyelik eşya”, “havuzlar”, “temiz yiyecek yerleri”, “geniş lunapark”.

- Bir kişi tarafından verilen cevaplar: “geniş yürüme bandı”, “hermes”, “açık oturma yerleri”, “buz pateni”, “eğitim”, “jimnastik salonu”, “halk konserleri”, “imza günleri”, “bıardo salonu”, “halk yarışmaları”, “yüzme havuzları”, “çocuklar için eğitici kurs”, “yapay şelale”, “kabare”, “ucuz kullanışlar”, “çeşmeler”, “anaokulu”, “sakin yerler”, “tırmanmak için ağaç”, “düzenli WC”, “danışma”, “açık canlı müzik”.

Tablo 5.43. Fuarda olması istenilmeyen kullanışlar:

Alanda bulunması istenilmeyen kullanışlar, İEF zamanında yapılan anketlerin cevaplarıyla aynı sonuçlar alınan bir diğer konudur. Kullanıcılar yaya ulaşımının rahatlığı açısından alana arabaların girmemesi gerektiği fikrinde birleşmektedirler. Ayrıca çevreye yaydıkları gürültü nedeniyle diskolar ve gazinolar alanda istenilmeyen kullanışlardır. Diskolara belirlenen 18 yaş sınırından daha küçüklerin alınması bunların sağlıklı yetişmesini tehdit ettiği görüşü ile kullanıcıların % 19.6’sı bu kullanışların burada olmaması, dışarıdakilerin ise denetimli olmasını talep etmektedirler. Anket yapılan kişilerin şikayet ettiği bir konu da alanda bulunan içkili yerleri kullandıktan sonra çevreyi rahatsız edenlerin olmasıdır. Bu nedenle özellikle tek başına bir bayan veya çocukların alanı rahat kullanmaları olanaksızdır. Dolayısıyla içkili yerler, bu alanda yer alması konusunda ihtiyatlı davranılması gereken kullanışlardan biridir. Binaların çokluğu ise İEF’nin burada yapılmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla bu aktivitelerin alan dışına taşınması isteyenler yüzde hesabında görülmektedir.

DİĞER

- Gürültü	= 4	- Lunapark fuara yakışmıyor	= 3
- Hayvanat bahçesi bakımsız	= 4	- Çöp	= 3
- Büfeler az	= 3	- Alış-veriş alanı olmasın	= 2
		- Çimler tahriş edilmesin	= 2

- Bir kişi tarafından verilen cevaplar: “tehlikeli oyuncaklar”, “giriş serbest olmalı”, “dincilerin standları”, “bisiklet yolu ayrı olsun”, “ticarete yönelik oyuncaklar”, “lunapark silahlı insanların elinde 6 yaş küçüklerden para istiyorlar”, “piknik olmasın”, “çay satmaya çalışanlar”, “seyyar satıcılar olmasın”, “standlar yılın diğer günlerinde de değerlendirilsin”, “duvarlara yazı yazılmasın”, “sadece İEF zamanında önem veriliyor”.

5.3. FUARA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

İzmir Enternasyonal Fuarı ve organize edildiği alana ilişkin çeşitli kişi, kuruluş ve sivil grupların farklı ve aynı noktada birleştikleri görüşler söz konusudur. Özellikle Kültürpark ve büyük bir fuar organizasyonunun aynı alanda yer alması bir çok eleştiriye hedef olmaktadır. Bu iki fonksiyonun İzmir’in en büyük yeşil alanında bulunması İzmir kenti ve açık ve yeşil alanlar açısından olumsuzluklar yaratmaktadır. Konuyla ilgili görüşler birbirine oldukça yakındır. Bu nedenle aşağıda metin içerisinde değişiklik yapmadan farklı kişilerin görüşleri sunulmaktadır.

İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem DEMİRTAŞ=

İEF süresince eğlence faaliyetleriyle sergi faaliyetleri birbirine karışmaktadır. Fuarın ticaret ve eğlence niteliği birbirinden ayrılmalıdır. Dolayısıyla, ziyaretçilerin zamanının boşa harcanması, katılımcıları ise katılım maliyetlerinin artması söz konusudur. İzmir’in altyapı sorunları ulaşım imkanları, çevre yollarının yetersizliği ve hava limanına direkt uçuşların olmaması İEF’yi olumsuz etkilemektedir. Bu durumda devlet, belediyelere kaynak aktarımı yaparak soruna

çözüm bulabilir. Bina ve trafik sıkışıklığının yoğunlaştığı kentin merkezinde yer alan fuar, ziyaretçileri olumsuz yönde etkilemektedir. Her fuar döneminde özellikle Montrö,Lozan ve Basmane kapılarında tam bir trafik karmaşası yaşanmaktadır. Bu nedenle, uzun dönemde, fuarın kent dışında yeni bir alana taşınması sağlanmalıdır. (Demirtaş, 1996) Alternatif mekanları telaffuz etmek gerekirse, özellikle Çiğli, İnciraltı veya Gaziemir’de bu amaçlara uygun fuar kompleksleri inşa edilebilir. (Demirtaş, 1997)

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selim YAŞAR=

Fuar organizasyonu gerçekleştirecek olan kuruluş, Uluslararası İzmir Fuarı’nı düzenlemenin yanı sıra, Ege Bölgesi, hatta Türkiye’deki sanayicilerin Avrupa’daki ihtisas fuarlarına katılımını da organize eden bir yapıya kavuşturulmalıdır. Bu şirketin felsefesi ise ihracat için pazarlardaki fuarlara katılımı sağlamak, ülke ekonomisine katkısını arttırmak olmalıdır. Bilindiği gibi gelişmiş ülkeler, genel ticari fuarlardan giderek uzaklaşmakta ve ihtisas fuarlarına yönelmektedir. Ülkemizde bu gelişmeleri izlemelidir. (Yaşar, 1995)

Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği’ne girme sürecini yaşayan ülkemizde artık “panayır” gibi ailelerin çoluk çocuğu ile dondurma yiyerek dolaştığı fuar anlayışından vazgeçilmelidir. Elbette, mevcut fuar alanımızın, çeşitli sanatsal etkinliklerin yer aldığı, iç ticaret ürünlerinin sergilendiğini, halkımızın dinlence ve eğlence yeri olarak kullanılmasına bir sakınca görmüyoruz. Burada özellikle vurgulamak istediğimiz nokta, bu iki felsefenin birbirinden ayrılması ve gereklerinin yapılmasıdır. Bu iki felsefeyi birbirinden ayırmak için her şeyden önce mekanlarını ve yöneticilerini ayırmak gereklidir. Uluslararası İzmir Fuarı’nı bugünlere taşıyan başarılı kişiler bu değişim içinde de yerlerini almalıdır. 2000’li yıllarda dünya ile rekabet etmek istiyorsak, ihtisas fuarlarına yönelmek ve geleneksel fuar anlayışımızı değiştirmek zorundayız. (Yaşar, 1995)

Halkla İlişkiler ve Fuarçılık Uzmanı M.Sancar MARUFLU=

Dr. Behçet UZ'ların kurdukları İZMİR FUARI, gerçek anlamda bir HALKLA İLİŞKİLER olayıymış. KÜLTÜRPARK kavramı ile bütünleşerek başta İzmirli ve Ege'liler olmak üzere her yıl 20 Ağustos - 20 Eylül tarihleri arasında Türkiye'nin her tarafından on binlerce insanı İzmir'e getirebilmeyi başaran Cumhuriyet tarihimizin İZMİR FUARI olayından başka bir olayı var mı, bilemiyorum. Biz şimdi ne yaptık? İZFAŞ'ı kurduk. İzmir Fuarı'nın tarihlerini durmadan değiştirip kısalttık, kuşa döndürdük ve koskoca bir HALKLA BÜTÜNLEŞME OLAYINI yok ettik. Öldürdük...

Keşke; fuarımız, "Dokuz Eylül Yerli Mallar Panayırı" olarak nostaljisini Kültürpark içinde sürdürseydi. İZMİR ENTERNASYONAL FUARI ise Kültürpark'ın dışında bir yerde ULUSLARARASI bir TİCARET ve TEKNOLOJİ hüviyetiyle yeniden yaratılıp geliştirilseydi...1983 yılı Fuarı'nda o yıllarda çalıştığım gazete için rahmetli Dr. Behçet UZ'la bir söyleşi yapmıştık. Dr. Behçet UZ'un: "KÜLTÜRPARK İLE FUAR'I ARTIK AYIRMANIN ZAMANI GELDİ" sözü gazetenin fuar ilavesine manşet olmuştu...

Maalesef KÜLTÜRPARK'da ki yeşil alan ve doğal özellikler günümüzde azaltılmış ve yok edilmiştir. Petek Restoran'ın, Park Restoran'ın yıkılmasıyla kazanılan yeşil alan miktarı yokedilenlerin yanında hiç bir değer ifade etmez. MANOLYA BAHÇESİ yıkıldı. Ne oldu? Yerine yine BETON BİNALAR yapılacak Pek çok şeyimiz göstermeliktir. Olmaya da mahkumdur. Ben hiç kimseyi suçlamıyorum. İşin artık temeli, özü yanlıştır. Gelin Dr. BEHÇET UZ'un 100'ncü DOĞUM YILDÖNÜMÜN'de doğru bir karar alalım; KÜLTÜRPARK ile FUAR'ı birbirinden AYIRALIM. Kültürpark, Kültürpark olarak kalsın. Biz yine her yıl 20 Ağustos - 20 Eylül tarihleri arasında nostaljik İZMİR PANAYIRI'mızı düzenleyelim. Halkımız eğlence ve dinlence gereksinmesini Yeşillikler ve doğal güzellikler içinde karşılayalım. Kültürpark'ta ki tüm sergi binalarını yıkalım. Kültür ve sanatla ilgili binalar sadece kalsın. Yeni bina

yapımına asla müsaade etmeyelim. Botanik Bahçelerinin sayılarını arttırıp, Kültürpark'ın tümünü bir arboretum haline getirelim. HALKIMIZI tekrar KÜLTÜRPARK'ına, FUAR'ına KAVUŞTURALIM. İZMİR ENTERNASYONAL FUARI ise daha uygun bir alanda modern ve çağdaş sergi merkezleriyle, 2000'li yıllara hitap edecek planlamasıyla gelişsiz ve yepyeni kişiliğini kazansın... Kültürpark'la Fuar, aynı alanda düzenlendiği sürece ne Fuar'ın gelişmesi mümkündür, ne de KÜLTÜRPARK'ın YAŞATILMASI mümkündür. İkisinin birlikte aynı yerde yaşatılmaları olanaksızdır. İşte olayın özü budur. (Maruflu,1993,ss.31,32)

Mimarlar Odası Başkanı Hasan TOPAL=

Dünya genelinde büyük kentlerde uluslararası fuarlar ve uzmanlık fuarları kentin yapılaşmış yerleşme alanları dışında çevre yolları ile kolay erişilebilir alanlarda konumlandırılmaktadır.

Genelde olduğu gibi İzmir özelinde de Uluslararası Fuar, ziyaretçi binlerce insanın gezme-dolaşma-görme, eğlence ve kültürel gereksinimlerini karşılayabilmek için kent dışında, özel ve toplu taşıma araçlarıyla rahatlıkla gidilebilen bir alanda yer almalıdır. Ayrıca bu tür alanlarda motorlu trafik yoğunluğu sorun yaratmamalı, gelişebilecek çevre kirliliğinin yerleşim alanlarına zarar vermesi engellenebilmeli; rahat erişilebilirlik, otopark gereksinimleri ve bunların zaman içindeki artışı karşılanabilmeli, depolama alanları ve mal alımının rahat akışı sağlanabilmelidir. Bunlar da ancak kent dışındaki uygun alanlarda yapılabilir. 1973'te ilgili tüm kamu ve tüzel kuruluşların görüşü ile onanarak yasallaşmış bulunan İzmir Nazım Planı ile bugünün "Fuar Alanı" planda kentin kuzeybatısında belirlenmiş bulunmaktadır.

Uzmanlık fuarları ise özellikle tüm gelişmiş dünya ülkelerinde olduğu gibi özel ziyaretçiler dışındakilere kapalı, ücretli ve randevulu girişlere olanak tanıyan organizasyon biçimleriyle, aynı nedenlerle kent çeperlerinde yer almalıdır. Eğer

İzmir Kültürpark'ı içine fuar yapılırsa kullanımların zaman içinde gelişeceğinden işgal edecekleri alan yine Kültürpark'ın yeşil alanları olacaktır. Kısıtlı alanda şimdiden limitlerine varan iş yapmak yerine gelişebilir olanaklara sahip yeri seçmek gerekmektedir. (Topal, 1997, s.15)

Şehir Plancıları Odası Başkanı Tuncay KARAÇORLU=

Kültürpark, İzmir'in tek büyük ölçekli açık yeşil alanı olması, tarihsel, doğal ve kültürel kimliğe sahip olması, gelecekteki etkilerden korunmasını gerektirir. Halen alanda bulunan, Kültürpark'ın doğal, kültürel, tarihsel özelliği bozucu yapılardan arındırılması, yeşil dokusunun arttırılması her türlü yeni yapılaşma kararlarından uzak tutulması gerekir. Kültürpark'ın mevcut işlevlerinden, kimliğini bozucu alanlardan da arındırılmalı, korunacak olan işlevleri de, mimari ve tarihsel özelliği olan halen Kültürpark içerisinde bulunan yapılar da çözümlenmektedir.

Bu anlamda içerisinde yer alan uluslararası fuar ve uzmanlık fuarların, uluslararası ve ulusal sanat ürünleri sergilerine dönüştürülmesi düşünülmelidir. Çünkü günümüz koşullarında teknolojik ürünlerin ağırlıklı olarak sergilendiği fuarlar bu işlevlerin değişik kullanma biçimleriyle Kültürpark'ın içerisinde yer alan bir işlev olmaktan çıkıp Kültürpark'ı ağırlıklı olarak bu işlevlere hizmet eden bir alt kullanıma dönüştürmektedir. (Karaçorlu, 1995, s.36)

5.4. KÜLTÜRPARK'IN MEKANSAL DÜZENLEMESİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Kültürpark'ın günümüzdeki sağlıklı durumu fuar ve eğlence işlevlerinin yoğunlaşması nedeniyle yoğun yapılaşmadan ve yönetimlerin alanı bir gelir kaynağı olarak görmelerinden kaynaklanmaktadır. 1990'lı yıllarda Kültürpark içerisinde "İslam Kültür Merkezi" yapısı gerçekleştirmek girişimleri söz konusudur. Fakat İzmir halkının ve Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin karşı çıkmalarıyla projenin uygulanması son anda engellenmiştir. "İslam Kültür Merkezi" kamuya yönelik bir kullanım olarak

düşünülebilir. Tepkiler daha çok, Kültürpark içerisine yeni bir yapı yapılmak istenmesine bir karşı çıkıştır. (Gündüz, 1991)

21.02.1990 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin "Uluslararası İzmir Fuarı Kültürpark Düzenleme ve Mimarî Proje Yarışması" ilanı ile İzmir Kültürpark alanına ilişkin yeni gelişmeler oluşmuştur. Öncelikle yarışmanın şartnamesi hazırlanmıştır. Burada önemli bir nokta ihtiyaç programındaki fonksiyonların ve yapıların Kültürpark'ın geleceği açısından endişe verici olmalarıdır. Yarışma ile alanda 16.000m² kültürel ve 35.000m² fuar fonksiyonları için toplam 51.000m² yeni yapı yapılması talep edilmektedir. Endişe edilen nokta sadece yeni gelecek yapıların çokluğu ya da azlığı değil Kültürpark'a alanın kuruluş amacından farklı yeni fonksiyonların yüklenmesidir. (Topal, 1997)

Yarışmanın ilanından itibaren tepkiler başlamıştır. Dereceye giren projenin açıklanmasına rağmen halkın ve Mimarlar Odası İzmir Şubesinin çabalarıyla projenin uygulanması durdurulmuş ve geri dönüşümü çok zor bir girişim engellenmiştir.

5.4.1. Fuar Yarışmasının Konusu, Amacı, Genel Tasarım Politikaları ve İlkeleri

Yıllardır fuar fonksiyonunun baskısında yaşama savaşı veren Kültürpark için açılan bu yarışmanın amacı alanın daha rasyonel kullanımının sağlanmasıdır. Dolayısıyla yeşil alanlar arttırılacak, mimari kullanımlara estetik görünüm kazandırılacak ve İzmir için ekonomik önemi taşıyan fuar fonksiyonu güçlendirilecektir.

İzmir Enternasyonal Fuarı genel hatlarıyla bir ticaret fuarıdır. Ayrıca Ulusal ve Uluslararası sınai ve ticari, sosyal ve kültürel katılımın sağlanmasının yanı sıra diplomatik ilişkilerin oluşmasında önemli rol oynamaktadır. İhtisas fuarları ise daha çok tanıtımların yapıldığı, iş bağlantılarının ve ticari anlaşmaların gerçekleştirildiği organizasyonlardır. Bu tür fuarlara girişler artık randevu ve yüksek ücretler karşılığında olmaktadır. "Tanıtım standları, gösteri odaları, görsel iletişim araçları

mekanları, konferans ve seminer salonları, Kongre ve borsa merkezleri, çok özel görüşme ve anlaşmaların yapılacağı küçük odacıklar, konaklama ve bunların yan hizmet üniteleri bu yeni oluşumun mekansal gereksinimleri arasında yer almaktadır.” (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 1990, s.11)

İzmir’de organize edilen İEF ve İhtisas fuarlarının yapıldığı alanlar arasında bir çelişki söz konusudur. Çünkü fuarlar İzmir için büyük önem taşıyan Kültürpark alanında gerçekleştirilmektedir. Bu çelişkiyi gidermek için Kültürpark alanına bitişik olan eski otogar alanının boş arsası uygun bir çözüm olarak görülmektedir. Refik Saydam Bulvarı’nı trafiğe kapatarak boş alana fuar aktivitelerinin yapılarını gerçekleştirerek mevcut Kültürpark alanına dinlenme, spor, sanat ve kültürel kullanışlarını önererek iki alanı bütünleştirmek yarışmanın amacıdır. İEF ve İhtisas fuarlarının giriş-çıkışları Kültürpark’tan ayrı olarak düzenlenmelidir. Fakat istenildiğinde aktivitelerin birbiriyle bütünlükleri gerçekleştirilebilmelidir. (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 1990)

5.4.2. Yarışma Sonuçları

Yarışma başlamadan önce Mimarlar Odası İzmir Şubesi yarışmaya karşı çıkmış hatta idari mahkemeye baş vurmuştur. Buna rağmen 20.12.1990 tarihinde sonuçlar ilan edilmiştir.

- 1.Ödül: Merih Karaaslan, Şükrü Kocagöz, Mürşit Günday.
- 2.Ödül: Selim Velioğlu, Duygu Okay.
- 3.Ödül: Hasan Özbay, Baran İdil, Taner Başbuğ tarafından kazanılmıştır.

Yarışmayı kazanan ekip yarışmaya karşı yapılan eleştirileri yakından izlemiş ve bu avantajı kullanarak:

- Peyzaj Mimarı Sayın Prof. Dr. Yüksel Öztan’ı ekibine dahil etmiş, Kültürpark alanının düzenlenmesinde başarılı çözümler getirmiştir.

- *Dr.Refik Saydam Bulvarını iptal etmeyerek kent içi ulaşım düzenini korumuştur.*
- *Profesyonel yarışmacılığın tüm becerilerini kullanarak, yapı m2'sini istenenin altında tutmuş; sergi mekanlarını kısmen zemin altına alıp, sergi yapılarını zeminde yaymak yerine 20 metre yüksekliğe varan (7 katlı apartman gabarisi..!) bir kütle içerisinde toplayarak, vaziyet planı ve maket üzerinde yapılan değerlendirmelerde diğer projelere karşı bariz üstünlük sağlanmıştır. (Gündüz, 1991, s.12)*

5.4.3. Yarışmanın Uygulanamama Nedenleri.

Yarışma başlamadan önce İzmir Büyükşehir Belediyesi Mimarlar Odası İzmir Şubesi tarafından jüri üyelerinin belirlenmesi istenmiştir. Mimarlar Odası Mimarlık Mühendislik, Şehircilik ve Kentsel Tasarım Proje yarışmaları Yönetmeliğine göre jüri üyelerini belirlemiştir. Jüri tarafından hazırlanacak olan program ve şartnamenin, yarışmalar yönetmeliğine göre Mimarlar Odası tarafından uygun görüşü alındıktan sonra işleme konması gerekirken, odanın görüşü alınmadan yarışma İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından ilan edilmiştir. Ayrıca İzmir 1 numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, İBŞB ve Mimarlar Odasına gönderdiği yazıda, Kültürpark alanının 1985 yılında 3.derecede doğal sit alanı olarak tescil edildiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra alanda yapılacak her tür yapılaşmanın şekil ve şartlarının Koruma Kuruluna bağlı olduğunu ve gerek şartnamenin gerekse değerlendirme jürisinin oluşturulması aşamasında Kurulun izni ve katkısının alınması gerekliliği bildirilmiştir. Şartname oluşturulduktan sonra Mimarlar Odası İzmir Şubesi şartnameyi incelemiş ve bazı olumsuz kararlar ortaya çıkarmıştır. 09.03.1990 tarihinde basın toplantısı düzenleyerek bunları aşağıdaki gibi açıklamıştır. (Egemimarlık, 1991)

- 1.Yarışma koşullarının çelişkili olduğu,
- 2.Yeşil alanların azalması ve yapılaşmanın artması ihtimalinin bulunduğu,
- 3.Kentin geleceği açısından zararlı gelişmelere neden olabilecek yanlış yer seçimi ve yapılaşma koşulları öngörüldüğü,
- 4.Kültürpark'ın tarihsel niteliği ve karakteristiğinin bozulacağı,

5.Kültürpark'ın yalnız dinlenme, spor ve kültürel etkinlikler için ayrılması gerektiği,

6.Şartnamenin düzeltilmesi halinde, üyelerimize yarışmaya katılmamaları konusunda çağrı yapılacağı açıklanmıştır. (Egemimarlık, 1991, s.10)

İzmir Büyükşehir Belediyesi bu hususları dikkate almamış ve Mimarlar Odası yarışmanın bu şekilde devam etmemesi konusunda İzmir İdare Mahkemesine Belediye aleyhine dava açmıştır. Bu nedenle Belediye yarışmayı ertelemek zorunda kalmıştır. Fakat durdurulması istenilen yarışma mahkemece reddedilmiş ve Belediye 27.09.1990 tarihinde yarışmayı tekrar başlatmıştır. (Egemimarlık, 1991)

Bugünlerde 1990 yılında yapılan yarışma tekrar gündeme gelmiştir. Bu amaçla bazı protokoller yapılmakta ve Kültürpark'ta inşaata başlanacağı açıklanmaktadır. (Topal, 1997)

Kuruluş yılından bugüne kadar Kültürpark'ın gerek işlevi gerekse fiziksel yapısı büyük değişikliklere uğramıştır. Zaman içerisinde büyük yapıların alanda oluşmasına izin verilmiş olmasından dolayı kentin en büyük açık ve yeşil alanı beton yığına dönüşmüştür. 1990 yılında yapılan yarışma gibi Kültürpark alanına ilişkin yeni düzenlemelere alanın doğal niteliğini bozmaması açısından çok ihtiyatlı biçimde yaklaşılmalıdır. Fakat mevcut “hangar” yapılardan kurtulacak şekilde çalışmalar yapılmalıdır. Bunun, ancak burada yer alan İEF ve İhtisas fuarlarının alan dışına çıkarılmasıyla mümkün olacağı bir gerçektir.

5.5. İZMİR KÜLTÜRPARK / FUAR ALANINA İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRME

Kültürpark'ın planlama ve tasarımına ilişkin temel veriler dördüncü dördüncü bölümde ele alınmaktadır. Kültürpark'ın gelecekteki işlevleri incelenirken kullananların görüşlerinden geniş ölçüde yararlanılmıştır. Gerek İZFAŞ'ın düzenlediği anket

sonuçları, gerek araştırmacının Kültürpark kullanıcılarıyla yaptığı anketler ve çeşitli kişi, kuruluş ve sivil toplumların düşünceleri benzer bir noktada birleşmektedir.

İZFAŞ'ın düzenlediği anketlerdeki bir sorunun cevapları araştırma konusu açısından oldukça önemlidir. Çünkü bu soruda 1998 yılında düzenlenecek olan 67. İEF'de hangi etkinliklerin olmasını istedikleri sorulmaktadır. Cevapların en yüksek oranını “konserler” ve “kültürel aktivitelerin” olması, araştırmacı tarafından yapılan anketlerin sonuçlarıyla oldukça yakın değerlerdedir. Burada vurgulanması gereken nokta araştırmacının yapmış olduğu anketlerin iki zaman diliminde uygulanmış olmasıdır. Bunun nedeni ise İEF ve İEF haricindeki tarihlerde kullanıcıların fikirlerinin çakışıp çakışmayacağını ortaya çıkarmaktır. Fakat sonuçlar şaşırtıcı şekilde birbirine yakın değerler vermişlerdir. Buna göre halk Kültürpark alanında tiyatro, sinema, eğlence ve sosyo-kültürel aktivitelerin olmasını istemektedirler.

Geleceğe yönelik kararları verirken sadece halkın görüşü değil çeşitli kişi, kuruluş ve sivil toplumların düşünceleri de araştırılmıştır. Bunlar da bir noktada birleşmektedirler. Buna göre alan yeniden kuruluş amacına uygun bir şekilde tasarlanmalıdır. Bu ise ancak Kültürpark / Fuar alanın kültürel ve fuarcılık fonksiyonlarını birbirinden ayırarak mümkün olacaktır.

Yukarıdakilere ek olarak Kültürpark alanı ile ilgili yapılan proje yarışmasının uygulanamama nedenlerine bakılabilir. Kazanan projede belirlenen fonksiyonlar alanda belli bölgelerde yer alarak birbirinden ayrı tasarlanmıştır. Fakat Kültürpark'ta devam edecek olan fuar fonksiyonlarına ve alana eklenecek bina kütleleri nedeniyle projenin uygulanması halkın ve Mimarlar Odasının karşı çıkmalarıyla iptal edilmiştir.

Tüm bu görüşlerden, fuar fonksiyonlarının artık Kültürpark alanında yer almamasının daha uygun olacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durumda Kültürpark, adına yakışır biçimde, tamamen halka yönelik sosyo-kültürel tesis ve bol yeşil ile bir alan açık ve yeşil olarak yeniden kazanılabilecektir.

ALTINCI BÖLÜM

PROJELENDİRME

6.1. PROJELENDİRME

Kültürpark İzmir'in Alsancak ve Kahramanlar semtlerinin çakıştığı alanda yer almaktadır. Alanın batısından İzmir kentinin ana ulaşım arterlerinden biri olan Şair Eşref bulvarı geçmekte ve bu yol üzerinde bulunan iki büyük kavşak olan Montrö ve Lozan aynı zamanda Kültürpark alanının iki kapısını oluşturmaktadırlar. Güneybatıdan gelen Refik Saydan Caddesi ile güneyden gelen Mürselpaşa Caddesinin çakıştığı alanda Basmane meydanı bulunmakta ve çalışma alanının büyük kapılarından biri olan Dokuz Eylül Kapısı ziyaretçileri içeri almaktadır. Bunun yanı sıra Kültürpark'ın kuzeybatısından Dr. Mustafa Enver Caddesi üzerinde Kahramanlar girişi olarak ifade edilebilecek iki kapı daha bulunmaktadır. Ayrıca Bozkurt Caddesi alanın kuzeybatı sınırını teşkil etmektedir. (Bakınız Harita 6.1.) Yaklaşık 42 hektar olan Kültürpark'ın sınırları kuruluş yıllarında Dr. Behçet Uz tarafından estetik nitelikli taşlarla çevrelenmiştir. Günümüze gelindiğinde ise bu taşlar ortadan kaldırılmış, yerine yaklaşık bir metre beton ve üzeri insan yüksekliğini aşan demirlerle çevrelenmiştir. Kültürpark kamusal bir alan olduğundan burayı kullanmak isteyenlerin kapılardan girerken belli miktar para ödemesi yurtdışı yeşil alanlarda görülmemiş bir uygulamadır. Ayrıca insanların spor yapmak için ya da yeşil alanda boş zamanını rekreasyon amaçlı aktivite için geçireceğinden buraya girerken para ödemesi bu niteliği zayıflatmaktadır. Bu nedenle tasarımın ilk aşamasında çitlerin ve para ödenen gişelerin kaldırılması yoluna gidilmiştir. Fakat yeşilin tahrip olmaması için girişler kontrollü tutulmuş ve mevcut beş kapıdan giriş verilmiş ve çitler daha estetik biçimde su ve doğal yeşili andıracak şekilde hafif eğimli arası dekoratif yeşillerle kaplı taşlarla çevrelenmesi düşünülmüştür. Burada belirtilmesi gereken bir nokta Kültürpark hayvanat bahçesi civarının oldukça ıssız oluşudur. Ayrıca Dokuz Eylül ile Cumhuriyet kapıları

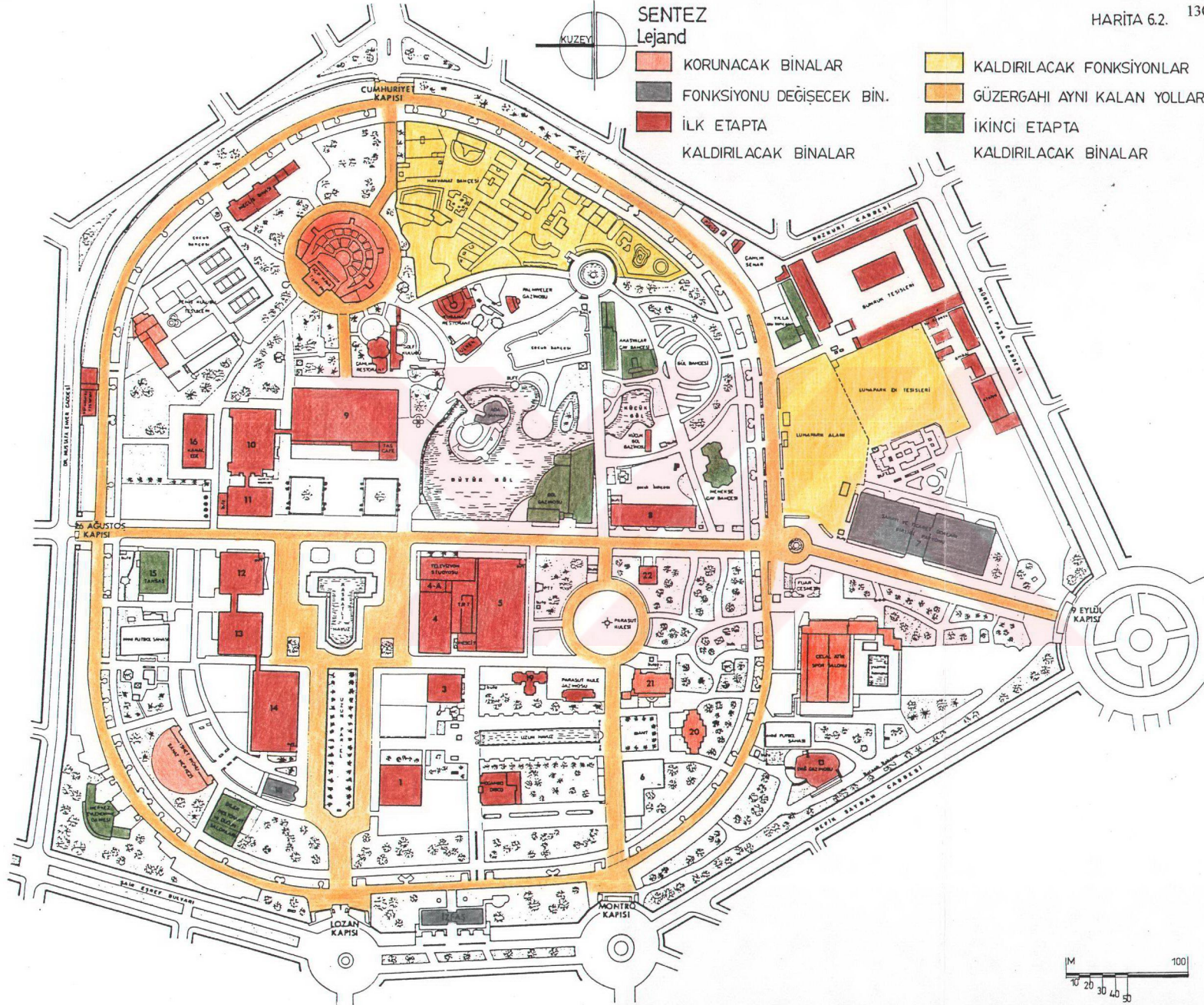
civarının oldukça ıssız oluşudur. Ayrıca Dokuz Eylül ile Cumhuriyet kapıları arasındaki mesafe oldukça uzun olduğundan ve halen Çamlık Senar'ın bulunduğu alanın Kültürpark dışında doğuda öneri 1/5 000 nazım planda resmi tesis bulunması nedeniyle bu alanın ileride daha işlek olacağı düşünülmüştür. Tüm bu nedenlerden ötürü alana altıncı bir kapıdan girilmesi öngörülmüştür.

Kültürpark alanının 1/1 000 halihazır paftası daha önceki bölümlerde açıklandığı gibi kuruluş yılından bugüne kadar bir çık değişikliğe uğramıştır. Bu değişiklikler genellikle İEF için getirilen yeni standlar dolayısıyla olmuştur. Yeşil alanlar üzerine ya yeni bina yapılmış ya da geniş yollara çevrilmiştir. Bu nedenle dördüncü bölümdeki sonuçlara da dayanarak öncelikle İEF'ye hizmet eden kullanışların alan dışına çıkarılması hedef alınmıştır. Bir çok bina tamamen alandan çıkarılırken bazıları yeniden kullanıma uygun olduğundan, maliyetleri düşünülerek ve alanda estetik açıdan olumsuzluk yaratmayacağından fonksiyon değişikliği yaparak bırakılmıştır.

Yukarıdaki paragrafta açıklananlar 1/1 000 ölçeğinde yapılan sentez paftasında daha açık bir şekilde görülmektedir. (Bakınız Harita 6.2.) Sentez paftasını oluştururken yapılacak olan işlemlerin gerçekleştirilmesi beşer yıllık iki etaptan oluşmaktadır. İlk etap alan beton yığınlarından arındırılması açısından birçok binanın çıkarılmasını içermektedir. Bunlar 1, 3, 4, 4A, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 19 numaralı standlar, gümrük tesisleri ile elektrik trafoları, atolyeler, su deposu vb. altyapı tesisleri, Kervansaray restoranı, kanal Ege, TRT, televizyon stüdyosu, mescit, meclis binası, diskotekler, Dağ gazinosu, Paraşüt kule gazinosu, Golf kulübü, Çamlık restoran, Kübana restoran ve Palmiyeler gazinosu. İkinci etapta kaldırılacak olan binalar ise ilk beş yıl içerisinde mevcut işlevleri ile alanda sürdürülebilecek, fakat beşinci yıldan sonra yerlerini planlama ile getirilecek fonksiyonlara bırakacaklardır. Bunlar ilk beş yıl aynı binaya müze fonksiyonu yüklenecek olan altıncı stand, Tansaş, nikah dairesi, Dilek restoran, Göl gazinosu, Menekşe, Akasyalar ve Villa çay bahçeleridir. Açık hava tiyatrosu, İsmet İnönü sanat merkezi, Celal Atik spor salonu, alanda aynı fonksiyonları devam ettirecek kullanışlardır. 7, 20 ve 21 standlar fonksiyon değişikliği yapılacak binalardır.

SENTEZ
Lejant

	KORUNACAK BİNALAR		KALDIRILACAK FONKSİYONLAR
	FONKSİYONU DEĞİŞECEK BİN.		GÜZERGAHI AYNI KALAN YOLLAR
	İLK ETAPTA
KALDIRILACAK BİNALAR		İKİNCİ ETAPTA
KALDIRILACAK BİNALAR

Kültürpark alanından çıkarılacak olan bir fonksiyon da Lunaparktır. Buradaki gerekçe bu kullanışın çevreye çokfazla gürültü yaymasının yanı sıra büyük “hantal” oyuncakların estetik açıdan oldukça olumsuz bir görünüme sahip olmalarıdır. Ayrıca eğlence merkezleri olarak nitelendirdiğimiz alanlar genellikle kentlerin çeperlerinde ulaşım kolaylığı sağlanmış alanlarda ve oldukça büyük mekanlar gerektiren kullanışlardır. Buna örnek olarak Eğlence parkları bölümünde açıklanan İstanbul Tatilya’dır.

Çalışma alanında oldukça büyük bir yer kaplayan bir fonksiyon da hayvanat bahçesidir. Hayvanat bahçeleri örneklerinde bu alanların oldukça büyük mekanlar kapladığı görülmüştür. (Örnek: Florya Hayvanat bahçesi 40 hektardır.) Bu nedenle Kültürpark’ta yer alan hayvanat bahçesi alan dışına çıkarılması düşünülmüştür. Ayrıca gerek alanın gerek tasarım ve gerekse bakım yetersizlikleri burada yaşayan hayvanların yaşam koşullarını olumsuz etkilemektedir. Örneğin, filin küçük mekanını çevreleyen sivri metaller alan sınırlayıcısı olarak görülmemiş bir tekniktir. Bu örnek benzer şekilde diğer türler içinde geçerlidir. Beslenmeden sağlık ve mekanlarının temizliğine kadar bu çevrenin yetersizlikleri gözler önündedir. Bu nedenle kalan türleri yaşatmak için yapılması gereken işlem yeni bir alana taşınarak daha sağlıklı düzenlemeler getirmektir.

1/1 000 ölçekli vaziyet planı kararlarında korunacak binaların fonksiyonlarına karar verilmiştir. Sekizinci standın fonksiyonu değiştirilerek buz pateni ve çocuk merkezinin bu yapıda yer alması düşünülmüştür. İzelman tarafından kullanılan 20 ve 21 numaralı standlar Kültürpark’ın kuruluş yıllarında sağlık ve arkeoloji müzesi olarak planlanmıştır. Dolayısıyla bu binaların yeniden müze olarak değerlendirilmesi öngörülmüş ve ek olarak bir bina daha önerilmiştir. Ayrıca uzun havuzun iki tarafındaki heykellerin alanı müzelerle birleştirilerek açık müze önerilmiştir. Tenis kortları ve tenis kulübünün binası korunmuş, fakat böyle bir alanın kulüp yerine herkese hitap edecek tenis kortları ve bunların hizmet binası olarak sürdürülmesi düşünülmüştür. Kültürpark gibi rekreatif bir alanda spor tesislerine daha çok yer vermek amacıyla çocuk merkezi ve buz patenin doğusu spor alanlarına ayrılmıştır.

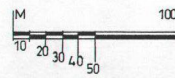
Bunlara ilaveten mevcut gül bahçesi korunmuş, eski hayvanat bahçesi yerine farklı çiçek bahçeleri ve küçük ölçekli doğa müzesi önerilmiştir.

Çocuklara yönelik çocuk oyun bahçelerinin az oluşu mevcut alanda dikkatleri çekmektedir. Özellikle altı yaş grubu öncesi çocuk gelişimi için önemli olan çocuk oyun bahçeleri birbirine küçük patikalarla sonunda doğa müzesine ulaşacakları şekilde düzenlenmeye çalışılmıştır.

Kültürpark alanı oldukça düz bir araziye sahiptir. Bu monotonluğu kırmak amacıyla yer yer suni tepelikler önerilmiştir. Mevcut su ögeleri korunmuş ve bunlara ilaveten çevresinde kafe ve çay bahçesi yer alan bir su ögesi daha önerilmiştir. Refik Saydam Caddesi'nin bir tarafında "Trade Center" yapımları devam ettiğinden çalışma alanının bu cadde üzerinde bulunan kesimde "Trade Center" a yönelik kullanışlar önerilmiştir. Bunlar kafeler ve küçük birimlik hediyeelik eşya yarı açık mekanlardır. Ayrıca bu alanın sınırı yer yer açık olup su ögesiyle kuşatılmıştır. (Bakınız Harita 6.3.)

Kültürpark alanında bulunan Açık hava tiyatrosuna ve İsmet İnönü sanat merkezine ilaveten bir kültürel tesis daha önerilmiştir. Bu tesisin önerisindeki ilk aşamada burada yer alacak fonksiyonların programı yapılmıştır. Öncelikle tesiste iki adet olmak üzere toplantı salonları içereceği, kütüphane ve el sanatlarına yönelik mekanların düzenlenmesi düşünülmüştür. Bilindiği üzere Atatürk Kültür Merkezi İzmir'in en büyük kültürel merkezidir. Kültürpark'ta yer alacak merkez buna rekabet etmemeli diye düşünülmüş ve çok amaçlı salon yaklaşık 500 kişilik, küçük salon ise yaklaşık 300 kişilik önerilmiştir. Bunun yanı sıra Milli Kütüphane İzmir kenti için oldukça yetersiz olduğundan önerilecek kütüphanenin salonları daha fazla sayıda ve büyüklükte düşünülmüştür. Güzel sanatlar işliklerini oluştururken kütüphane ile aynı kaygılarla yaklaşmıştır. Bina üç katlı olarak düşünülmüş zemin katta büyük salon, büyük salon fuayesi, kafe ve sergileme alanına yer verilmiştir. İkinci katta küçük salon ve fuayesi, sanat işlikleri tasarlanmıştır. Üçüncü kat kütüphane için ayrılırken, zemin kat sergi salonu kısmının bodrum katı kültürel merkeze hitap edecek teknik servis vb. birimlere yer verilmiştir. İzmir ikliminin verdiği olanak zemin kattaki sergi salonlarının

ÖNERİ VAZİYET PLANI

dışarıdan da izlenebilmesi amacıyla bu kat şeffaf bir görünüme ve açıklıklara yer verilmiş, iç ve dış mekanı bütünleştirmek üzere sürme kapılar kullanılmıştır.

Önerilen sosyo-kültürel merkezde bulunan fonksiyonlar aşağıdaki gibidir:

1) Çok amaçlı salon

- Fuaye
- Salon
- Sahne
- Yan sahneler
- Sahne boşluğu
- Dekor boşluğu
- Sanatçı odaları
- Personel odaları
- Kıyafet deposu
- Erkek ve kadın WC
- Işık kontrol
- Projektör
- Yayın
- Çeviri

2) Küçük salon

- Salon
- Sahne
- Fuaye
- Yan sahne
- Sahne boşluğu
- Sanatçı odaları
- Kıyafet deposu
- Erkek ve kadın WC
- Projektör

3) Sanat işlikleri

- El becerileri eğitim sınıfları
- Folklor çalışma
- Depolar

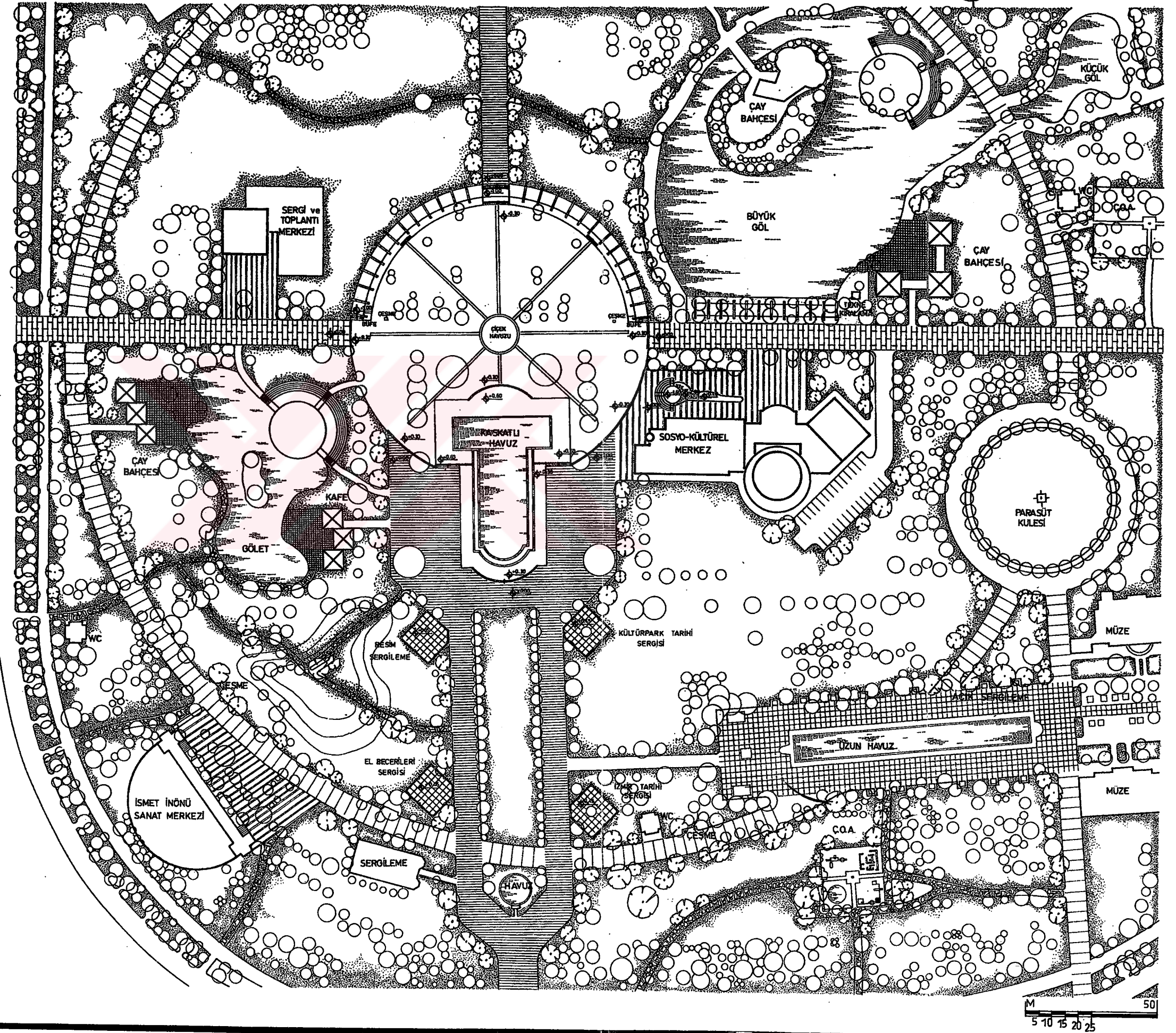
4) Kütüphane

- Araştırma salonu
- Küçük ve büyükler okuma salonu
- Periyodikler
- Özel çalışma odaları
- Arşiv
- Kitap deposu
- Kartotek
- Bilgisayar odası

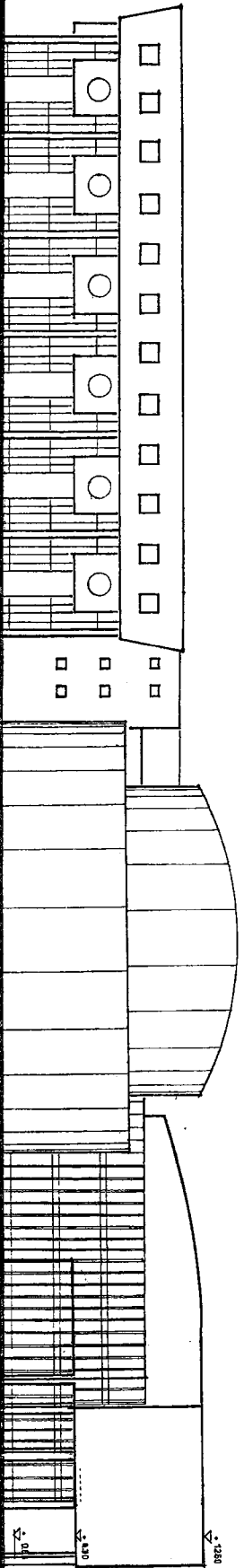
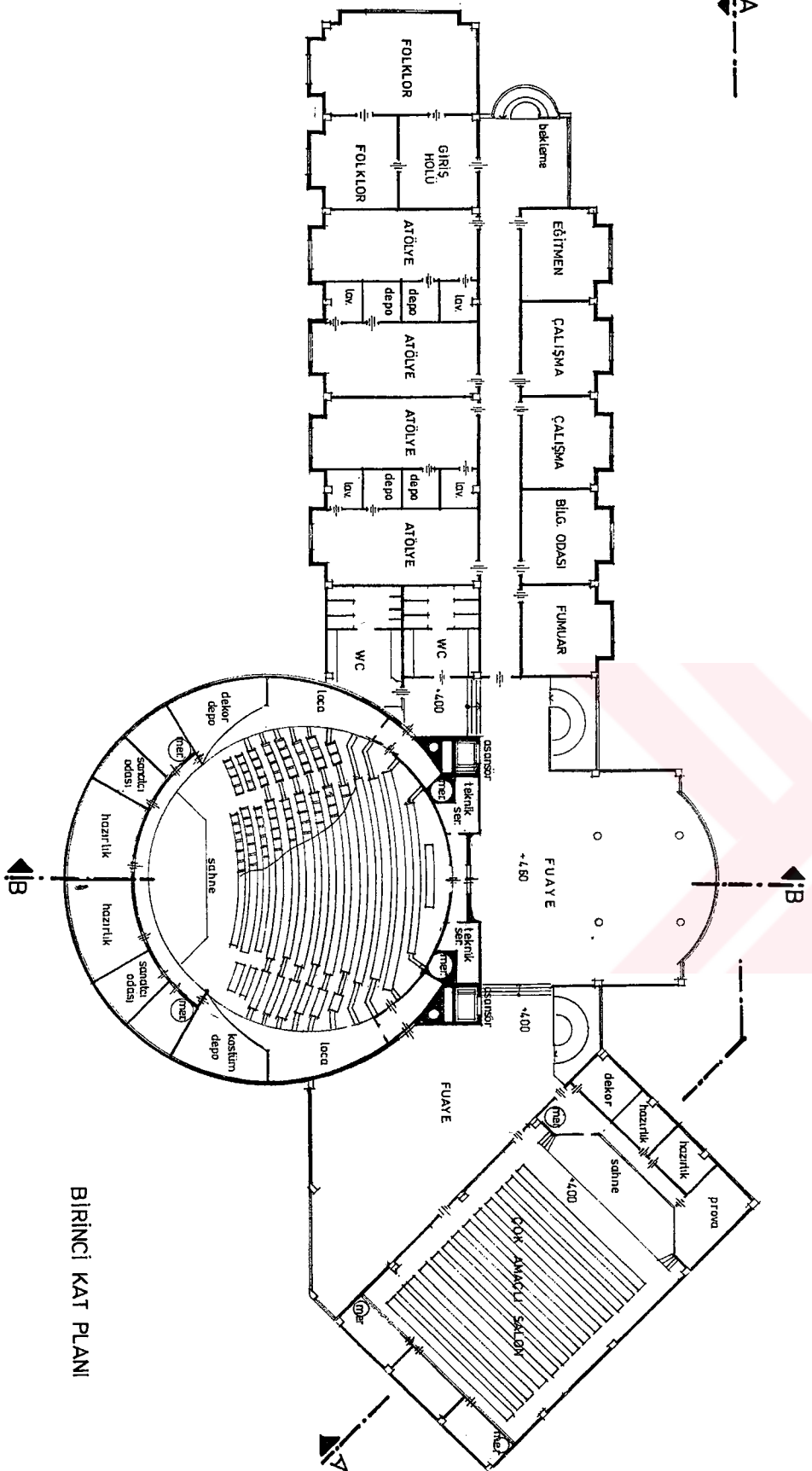
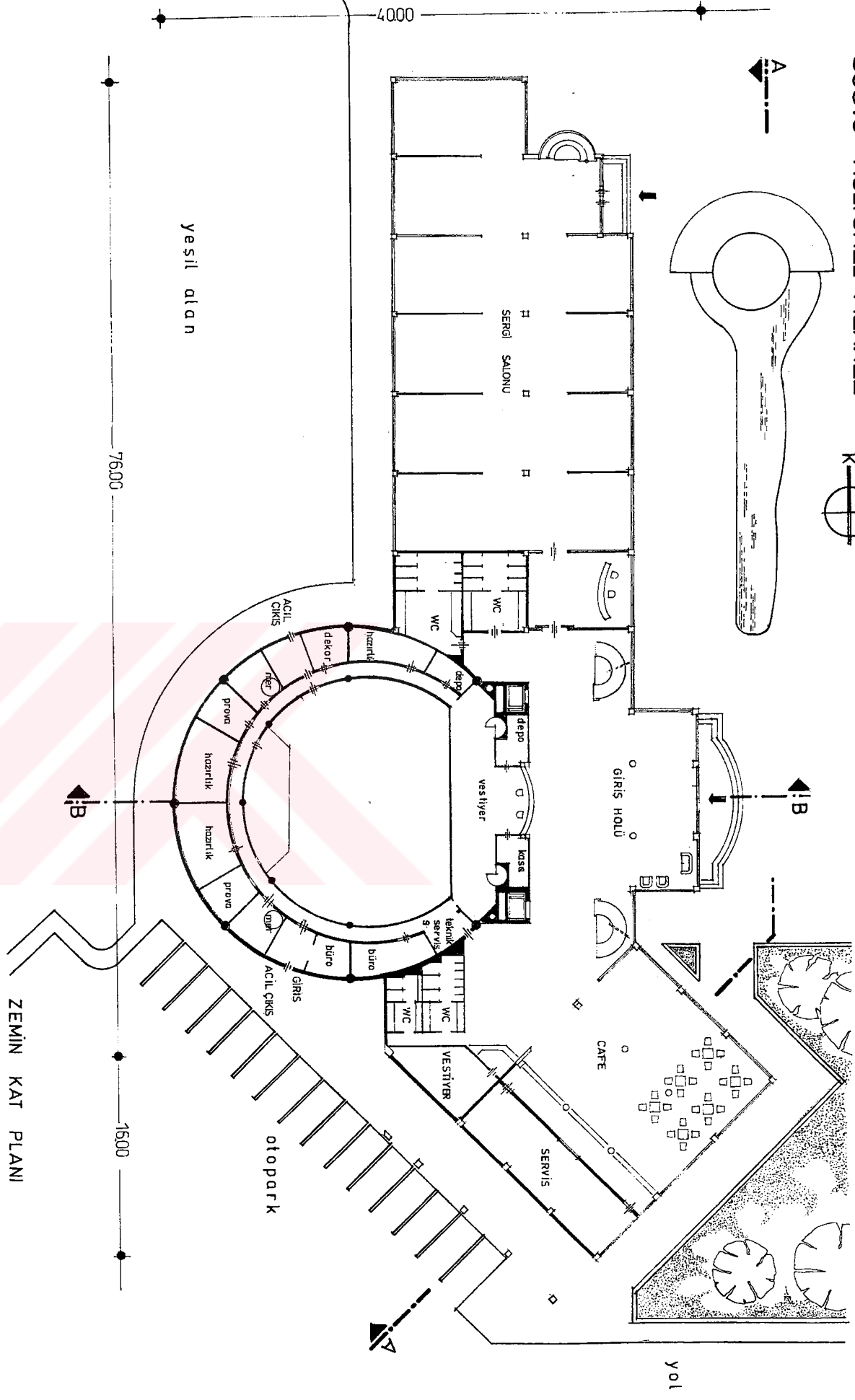
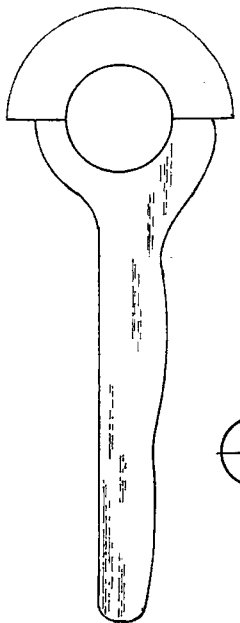
5) Diğer

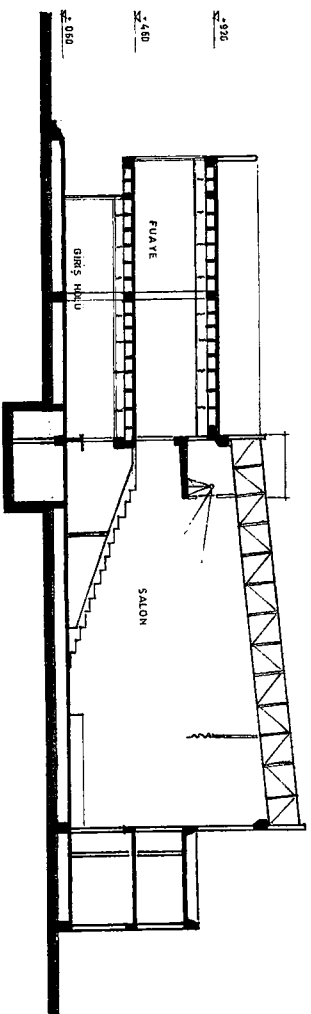
- Sergi salonu
- İlk yardım
- Havalandırma santrali
- Kalorifer dairesi
- Bürolar (müdür, sekreter, vb.)
- Teknik atölyeler
- Elektrik odası
- Depolar
- Kafe
- WC

Kültürpark'ta yer alacak binalarda açık ve kapalı mekan dengesine karar verirken İzmir kenti ikliminin sağladığı olanaklar araştırılmıştır. İzmir kışın serin ve yağışlı, yazın sıcak ve kurak olup Akdeniz iklimine sahiptir. Yıllık ortalama sıcaklık 17.5 C, en düşük sıcaklık ocak ayında 8.5 C ve en yüksek sıcaklık ağustos ayında 42.5 C'dir. Güneş enerjisinin en fazla etkili olduğu aylar nisan-ekim, en az etkili olduğu aylar aralık-nisandır. Ayrıca İzmir'in yıllık ortalama güneşli günleri 146.4, bulutlu günleri 56.8gün ve sisli 0.6 gündür. (Kaya, 1995)

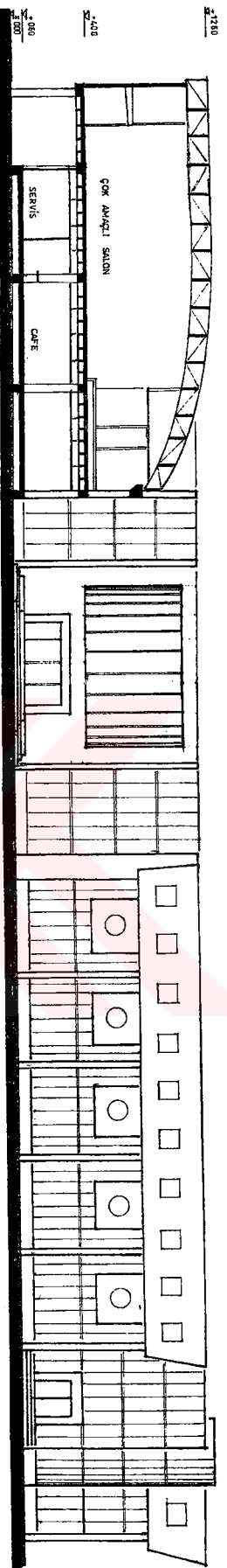

SOSYO-KÜLTÜREL MERKEZ

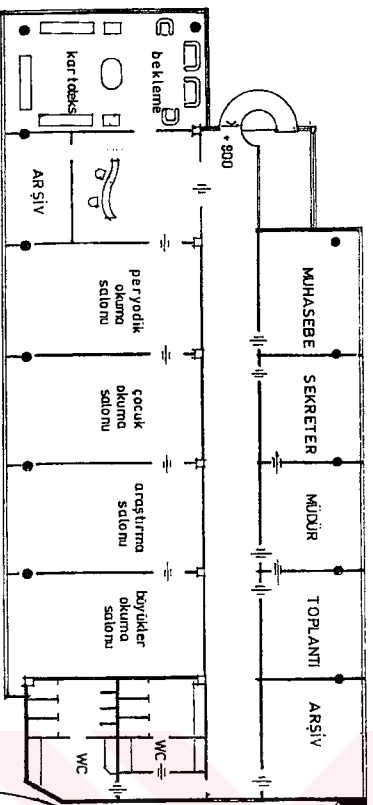

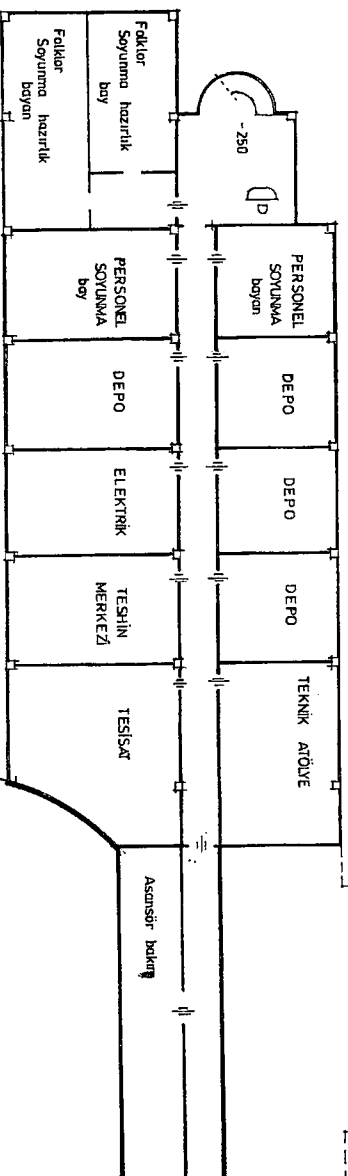
BB KESİTİ

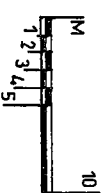
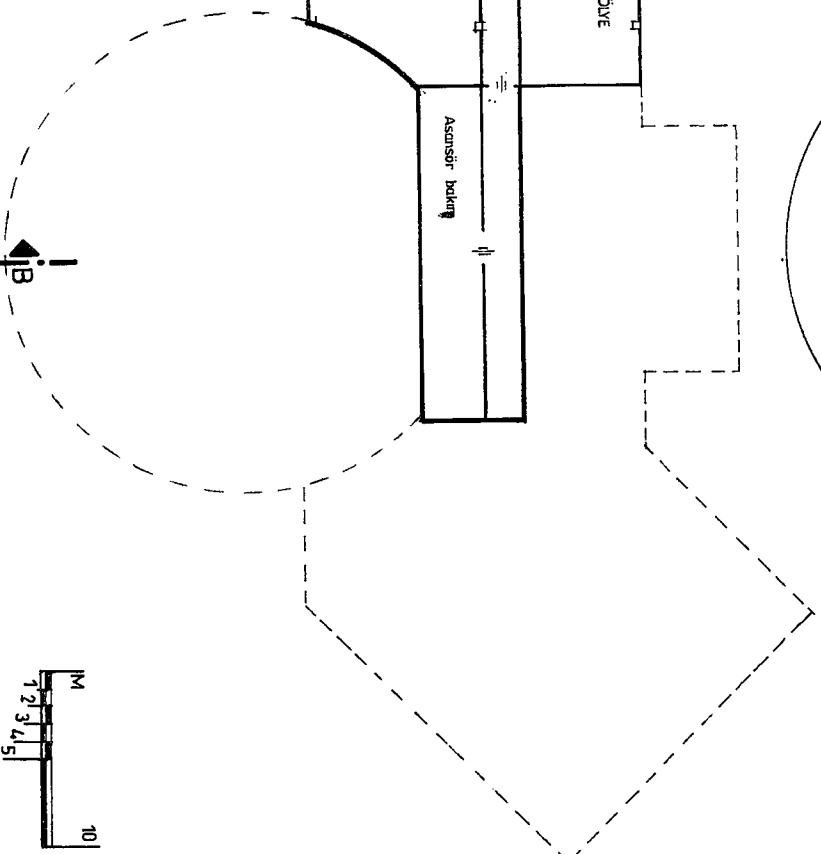
AA KESİTİ

İKİNCİ KAT PLANI

BODRUM KAT PLANI

Yukarıda açıklananları göz önünde bulundurarak genellikle çay bahçeleri ve kafelerin binaları küçük birimler halinde tutulmuş, bunların pergoleleri yarı açık olarak uygulanması Akdeniz iklimine sahip olan İzmir kenti için daha uygun olacağı düşünülmüştür.

Çalışma alanının düzenlemelerine gelince mevcut bitki türleri tamamen korunmuştur. Mümkün olan yerlerde büyük güneşlenme alanları bırakılmıştır. Önerilen ağaç türleri binaların civarındakiler yapraklarını döken, yollarda sürekli gölge yapacak şekilde yapraklarını dökmeyen ayrıca yeşil alanlardaki ağaç türleri gölgelerinin daha geniş olması açısından gövde kısmı geniş olan ağaç türleri seçilmiştir. Kültürpark'ta yer alacak bitkilerin türlerine karar verirken Ege Üniversitesi FEN Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik Anabilim Dalı'nın hazırlamış olduğu "Kültürpark (İzmir) Ağaç ve Çalı Türleri" kitabından yararlanılmıştır.

Kentsel açık ve yeşil alanların yeniden değerlendirilmesi oldukça pahalı bir işlemdir. İEF'nin alandan çıkarılması ve yeni fonksiyonların uygulanması büyük maliyet gerektirmektedir. Bu nedenle öncelikle etaplama yoluna gidilmiştir. Maliyet sorununun bir kısmı, belediyelerin finansman olanaklarının desteklenmesi ile, bir kısmı da Sanayi, Ticaret Odası vb. kuruluşların birleşmesiyle çözülebilir

YEDİNCİ BÖLÜM

SONUÇ

7.1. SONUÇ

Türkiye'nin tüm kentlerinde ve özellikle büyük kentlerinde nüfusa göre açık ve yeşil alan miktarı oldukça yetersizdir. Zaman içerisinde kentsel nüfusun büyümesine paralellik gösteremeyen açık ve yeşil alanlar günümüzde kişi başına belirlenen standartın çok altındadır. Bunun nedeni nüfus artışının yanı sıra yerel yönetimlerin bu artışın gerektirdiği yeni açık ve yeşil alan arayışına gitmemiş olmalarıdır.

Açık ve yeşil alan ihtiyacı kentsel nüfusun artışıyla ve teknolojik gelişmeler sonucu artan boş zamanlarla doğru orantılı olarak artmaktadır. Doğanın en önemli öğelerinden olan yeşil alanlar kentlerin kalbi niteliğindedirler. Bunun yanı sıra kentsel kültürün bir parçası olma özelliğini taşırlar. Kentsel açık ve yeşil alanlar çok amaçlı olduklarından dolayı bünyelerinde tüm yaş grupları için çeşitli fonksiyon ve aktiviteleri barındırırlar. Tüm bu nedenlerden dolayı ihtiyaca göre bu tür alanların yenilerini yaratma yoluna gidilmeli, halihazırda var olanlar ise günün koşullarına göre, geliştirilmeli ve düzenlenmelidir. İzmir kentinin en önemli kültür yeşilliği konumundaki Kültürpark'ın da bu amaç doğrultusunda korunması gerekmektedir.

1934 yılında belirli günlerde geçici olarak Fuar-sergi yeri olarak da hizmet vermek üzere zamanın gereksinimlerine göre kurulan Kültürpark bugün çok çeşitli işlevleri bünyesinde bulunduran bir kent parkı karakterine bürünmüştür. Kültürpark kuruluşundan günümüze kadar bazı gelişmeler göstermekle beraber, hızla artan kent

kuruluşundan günümüze kadar bazı gelişmeler göstermekle beraber, hızla artan kent nüfusunun rekreasyonel gereksinimlerine yanıt vermekten uzak kalmıştır. Buna ek olarak Uluslararası Fuar ve İhtisas Fuarları ile ilgili gelişmeler sürekli olarak yeşil alanların yerini yapı kitlelerine bırakmak zorunda kalmıştır. Yapı kitlelerinin yanı sıra alt yapı gereksinimlerinin artışı nedeniyle yollar kazılmış ve genişletilmiştir. Böylece bugün İzmir'in akciğeri niteliğindeki Kültürpark gereksiz beton yığınlarını ve geniş beton yüzeyleri bünyesinde barındırmak zorunda kalmıştır. Kültürpark'ın böyle gelişmesinin nedeni Kültürpark ve Fuar fonksiyonlarının aynı alanda yer almalarından kaynaklanmaktadır.

Dünyanın tüm ülkelerinde ve özellikle gelişmiş batı ülkelerinde, gelecek açısından gelişme ve genişlemeye açık Uluslararası Fuarlar ve İhtisas Fuarları kentlerin ulaşımı rahat, otopark sorununa kolay çözümler getirebilen ve kent trafiğini aksatmayacak şekilde çabuk ve konforlu ulaşılabilen, yüksek kullanım standartlarına sahip ve kentlerin yakın çevrelerindeki geniş alanlar içerisinde yer almaktadırlar. Türkiye'de de benzer örnekler hayata geçirilmiştir. Buna en önemli örnek İstanbul TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezidir. Ayrıca Bursa fuar alanı ve Gaziantep fuar alanı bünyesinde sadece fuar fonksiyonunu barındırmaktadırlar.

“Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yeniden Geliştirilmesine Bir Yaklaşım: İzmir Kültürpark Örneği” konulu çalışmanın araştırmaları sonucunda İzmir Kültürpark ile İzmir Enternasyonal Fuarının ayrı fonksiyonlar olarak farklı alanlarda yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ulaşmada araştırmacıya yardımcı olacak bir çok bilginin katkısı olmuştur. Çalışmada halkın planlamaya katılımı sağlanmaya çalışılmış ve Kültürpark alanında kullanıcılarla anket yapılmıştır. Bunun yanı sıra çeşitli kişi, kuruluş ve sivil grupların görüşleri araştırılmış ve değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, Kültürpark alanı, araştırmalardan alınan sonuca uygun bir şekilde yeniden tasarlanmıştır. Bu düzenlemede sosyo-kültürel ve rekreasyonel nitelikli kentsel açık ve yeşil alan olarak işlevini sürdürmesi yoluna gidilmiştir. Dolayısıyla alana kuruluş yıllarındaki amaca uygun olarak Kültürpark adına yakışacak şekilde fonksiyonlar

yüklenirken, yeşilin iki katı artırılması ile Kadifekale'den bakıldığında daha da yeşil görülmesi sağlanmıştır.

Bu çalışmayı burada noktalarken, ülkemizin kentlerinde nice “Kültürpark”ların keşfedilmeyi, araştırılmayı ve amaca uygun olarak kullanılmasını sağlamayı beklediğini biliyoruz. Sağlıklı çevreler için yeni kentsel açık ve yeşil alanların oluşturulması kadar mevcutların korunmasının da öneminin vurgulanması gerekmektedir. Ülkemizin hızlı gelişme düzeyinde rekreasyonel fonksiyonu ağır basan açık ve yeşil alanların oluşturulması ve korunması için yalnızca mimar, peyzaj mimarı ve kent plancısının çabaları yeterli değildir. Yarınlar için sağlıklı ve yeşil çevreler bırakmak için tüm ilgili çevrelerin ortak bir bilince dayana amaç ve iş birliği ile çalışması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Açıkkol, C. (1984) Master Plan For Ankara Zoo and the Planning of Aquatic Exhibition Building. Ankara: A Master's Thesis in Architecture Middle East Tecinical University.

Aksoy, Y. (1984, Ağustos,20). İktisat Sergisi'nden 9 Eylül Panayırına ve Uluslararası Fuarı. Yeni Asır ve Rapor Gazetelerinin Özel Sayısı. Ticaret Matbaacılık ss.84-90.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Altınpark. (1998). Broşür.

Arkon, C. & Gündüz,O. (1976). Turan'ın Rekreasyon ve Turizm Potansiyelinin Saptanması. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Müh-Mim Fakültesi.

Arkon, H. (1978). Tarihi Kent Merkezlerinde Koruma Planlaması. İzmir: Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yüksek Lisans Tezi.

Aslanboğa, İ. (1997). Kültürpark Park Kültürü. İzmir İzmir, Kent Kültürü ve Sanat Dergisi, Şubat. Ss. 17-19.

Ateş, T. (1993). Fethiye Robini Çocuk Cenneti. Mimarlık, 254, 35-38.

Bayraktar,A. (1973). İzmir Şehrinin İmarında Peyzaj Mimarisi ile İlgili Problemler ve Prensiplerin Tespiti. İzmir: Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi. Birlik Matbaası.

Bayraktar, A. (1978). İnsan ve Çevre Sağlığı Açısından Kent İçi Yeşil Alanlar ve İstanbul İçin Önemi. İstanbul: Ulusal Sempozyumu Yayın No 2587. Güçlü Matbaacılık.

Braithwate, D. (1968). Fairground Architecture The World of Amusement Parks, Carnivals, and Fairs. New York: Frederick. A. Praeger, Publishers.

Bulguç, H. (1975). İzmir Enternasyonal Fuarının Sorunları ve Alınması Gerekli Tedbirler. Mimarlar Odası İzmir Şubesi Adına Verilen Bildiri Açık Oturum. İzmir: 6 Haziran 1975, İzmir Ticaret Odası Matbaası. S.95.

Bursa 7. Gıda ve Tarım Fuarı. (1990). Brosür.

Burton, D. (1997). Nature Walks of Central Park. New York: Henry Holt & Company.

Bütüner, H. (1991). An Alternative Concept of "Green" in Today's Urban Environment. Ankara: A Master Thesis in Architecture Middle East Technical University.

Çubuk, M., Gürsel, E. & Karabey H. (1978). İstanbul'un Yeşil Alan Sorunlarına Urbanistik Bir Yaklaşım, Büyük İstanbul'un Yeşil Alan Sorunları Ulusal Sempozyumu Yayın No: 2587. Ss. 180-195. Güçlü Matbaacılık. İstanbul.

Demirtaş, E. (1996). İZFAŞ Özelleştirilmeli. 65. İEF Gazete Ege Özel Armağanı.

Demirtaş, E. (1997, Ağustos, 26). En Büyük Promosyon. 66. İEF. Hürriyet Gazetesi Özel Eki.

Dolkart, A.S. (1994). Guide to New York City Landmarks, The Preservation Press National Trust for Historic Preservation. Washington, D. S.

- Ellez, F.** (1985). Kent Merkezlerinde Yenileme (Denizli Örneği). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Lisans Bitirme Tezi.
- Ellis, C.** (1993). Parc Andre Citroen: The Rage in Paris. Landscape Architecture, April, 59-65.
- Enön, Z.** (1992). Kentsel Tasarımda Estetik-İşlev İlişkisi: 1. Kentsel Tasarım ve Uygulamaları Sempozyumu, 23-24 Mayıs 1991. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü.
- Erdemgil, S.** (1998). Efes Müzesi. Yapı Dergisi. Nisan. Ss.106-111.
- Ergin, Ş.** (1987). Kentsel Açık Yeşil Alan Donanımının Niceliksel Değerlendirilmesine Yönelik Matematiksel Bir Model Önerisi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi.
- Erol, C.** (1995). Çevre Duyarlı Planlarına Temel Olabilecek Çevre Etkiletişim Yöntemi Önerisi. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Ertekin, N.** (1992). Yeşil Alan Olarak İzmir İçin Önemi Olan Kültürpark'ın Bitki Varlığının Saptanması, Korunması ve Geliştirilmesi Üzerine Araştırmalar. İzmir: Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.
- Eryıldız, S.** (1996). Kentsel Ekoloji. İzmir: Mimarlık, 269, S.28.
- Foire Internationale de Nice** (1998). Broşür.
- Fuarların Öncüsü İngilizler.** (1997). Gazete Ege, 66. Uluslararası İzmir Fuarı Özel Eki. İzmir.

Gammill, L. (1991). Grozby Arboretum. Landscape Architecture, November, 55.
Gaziantep Fuarı. Broşür.

Gemici, Y., Seçmen, Ö., Acar, İ., Görk, G. & Özel, N. (1992). Kültürpark'ın Ağaç ve Çalı Türleri, İZFAŞ Kültürpark. İzmir.

Giritlioğlu, C., Ergun, N. & Yüzer, M. (1993). Yerleşmelerde İnsan-doğa ilişkileri ve Hayvanat Bahçelerinin Kurgu ve Tasarın İlkeleri: Florya Hayvanat Bahçesi Örneği. Tasarım, Kasım, 68-74.

Göklü, G. (1984, Ağustos, 20). Katılacağınız Fuarı İyi Seçin. İzmir: Yeni Asır ve Rapor Gazetesinin Özel Sayısı, Ticaret Matbaacılık. S.62.

Göksu, E. (1989). Kent Merkezinde Yer Alan Yapılara İlişkin Yenileme Kararlarının Ekonomik Analizi (İzmir Kemeraltı Kent Merkezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.

Guggenhiemer, C.E. (1969). Planing for Parks and Recreation Needs in Urban Areas. New York: Twayne Publishers.

Gutowski, J.W. (1991). Henry Moore Sculpture Garden. Landscape Architecture. November, 57

Gündüz, O. (1991). Kültürpark mı, Fuar mı. İzmir: Ege Mimarlık, 2, S.12.

İzmir Büyükşehir Belediyesi. (1990). Uluslararası İzmir Fuarı Kültürpark Düzenleme ve Mimari Proje Yarışması, Yarışma Şartnamesi.

İzmir Ticaret Odası. (1975). İzmir İEF'nin Sorunları ve Alınması Gerekli Tedbirler. İzmir: İzmir Ticaret Odası Marbaası.

Johnson, E.R. (1972). Parc Resources for Recreation. Columbus Ohio: San Francisco State Collage. Published by Charles E. Merrill Publishing Company.

Kahn, E. (1993). Panacea in Needle Park. Landscape Architecture. 12. Ss.58-61.

Kale, İ. (1990). Physical and Social Transformation of Urban Green Space. Ankara: A Master Thesis in Architecture Middle East Technical University.

Karaçorlu, T. (1995). Kültürpark-Bir Kültürel ve Doğal Miras Bir Kentin Kollektif Emeği. Planlama, 1-2. Ss. 35-40.

Keleş, R., Hamamcı, C. (1993). Çevre Bilim. İmge Kitapevi Yayınları:67. Özkan Matbaacılık.

Kılış, Y. (1984, Ağustos, 20). Yatay Fuarlar Azalıyor Dikey Fuarlar Artıyor. İzmir: Yeni Asır ve Rapor Gazetesinin Özel Sayısı. Ticaret Matbaacılık. S65.

Kocaeli Fuarı.(1993). Broşür.

Kültürpark. (1991). Ege Mimarlık. İzmir: 1. Ss.10-13.

Maruflu, M.S. (1993). Artık Kültürpark'la Fuarı Birbirinden Ayrılalım. İzmir: Ticaret Gazetesi Fuar Özel Eki.

Maruflu, M.S. (1997). Fuar Olgunluk Çağını Yaşıyor. İzmir: 66. Uluslararası İzmir Fuarı Gazete Ege Özel Eki.

Nayman, O. (1996). Avrupa'nın en Büyük Örtülü Eğlence Merkezi Tatilya. Tasarım, 64, 34-45.

Panayır Yerine Fuar Açılacak. (1984,Ağustos, 20). Yeni Asır ve Rapor Gazetesinin Özel Sayısı. İzmir: Ticaret Matbaacılık. S.44.

Samsun Fuarı. (1998). Broşür.

Seymen, Ü. (1992). Üç İzmir. İzmir: 1930-1946 Tek Parti Dönemi Belediyeciliği
İzmir Behçet Uz Örneği. Yapı Kredi Yayınları. S.297.

Sezginer, Y. (1996, Ağustos). İhracat Kentinde İthalat Fuarı. İzmir: Ticaret
Gazetesi. 65.İEF.

Simonds, J. O. (1961). Landscape Architecture-The Shopping of Man's Naturel
Environment. MC Grow-Hill Book Company.

Shivers, J.S. & Hjelte, G. (1971). Planing Recreational Places. New Jersey:
University Presses.

Solguntekin, B. (1994).Kentsel Yerleşim Alanlarında Açık Yeşil Alanların Kullanıcı
İlkelerinin Araştırılması (Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği). Ankara: Gazi
Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Sönmezdağ, U. (1978). Atatürk Ormanı ve Kurtuluş Zafer Abidesi-İzmir Tarihinde
Sergi, Panayır, Fuarlar ve Kültürpark. İzmir: Atatürk Ormanı Kurma ve Koruma
Derneği Yayınları. No:6.

Suel, A. (1983). Rekreasyon Planlamasında Genelleme. İzmir: Dokuz Eylül
Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Yayını No:26.

Taner, T. (1989). Turizm ve Rekreasyon Alanlarının Planlama İlkeleri. Dokuz
Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Turizm Planlaması Ders Notları.

Tarman, R. (1994). Meaning and Function of the Urban Park as Public Open Space
for Recreation. Ankara: A Master Thesis in Arch. Middle East Tecnical University.

Topal, H. (1997, Subat). Kültürpark ve Yapmak İstenenler. İzmir İzmir. Kent Kültürü ve Sanat Dergisi. Ss. 14-16.

Türkmen, S. (1992). Karşıyaka Kıyı Şeridi Düzenleme Çalışması. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Müh-Mim. Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Lisans Bitirme Tezi.

TÜYAP Fuarcılık Yapım A.Ş. (1998). Broşür.

Union des Foires Internationales. (1994). Broşür.

Yaşar, S. (1995). İZFAŞ Özelleştirilmeli, 64. İEF. Gazete Ege Fuar Özel Eki.

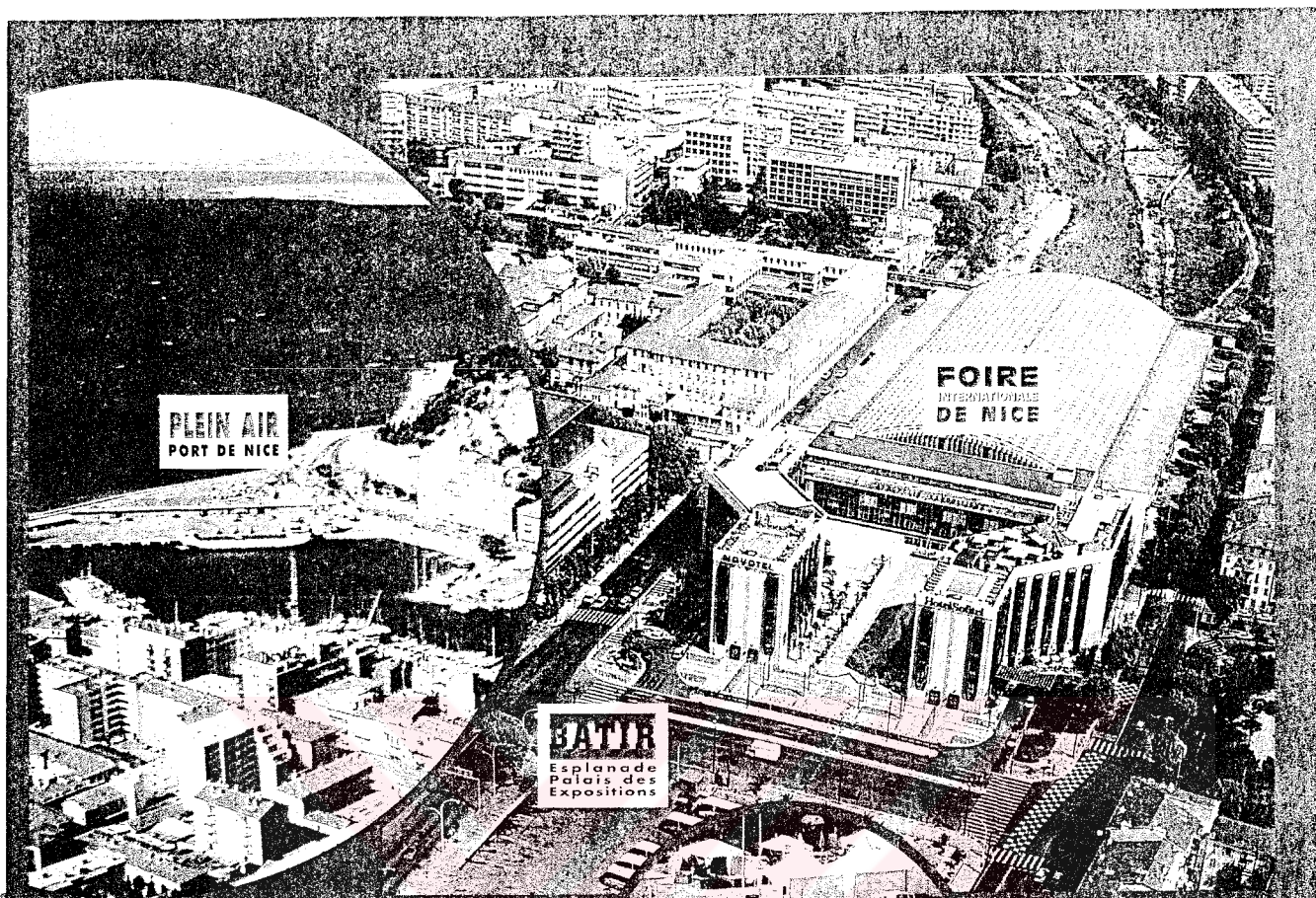
Yaşlıca, E. (1986). Kentsel Yakın Çevre Alanlarının Rekreatif Amaçlı Düzenleme Kararlarını Belirleyen Etmenler ve Antalya (Hatay) Kentsel Yakın Çevresinde Uygulanması. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.

Yıldızci, A. C. (1993). İstanbul'un Yeşil Alanları. Mimarlık Dergisi, 254, 43-46.

Yoğurtçu, N. (1994). İzmir Kentinin Sosyal alt Yapısı. İzmir: Ege Mimarlık, 1. Ss.30-36, 2. Ss.41-46.

EK BÖLÜMÜ

Informations Générales

Heures d'ouverture
de 10 h 00 à 19 h 00

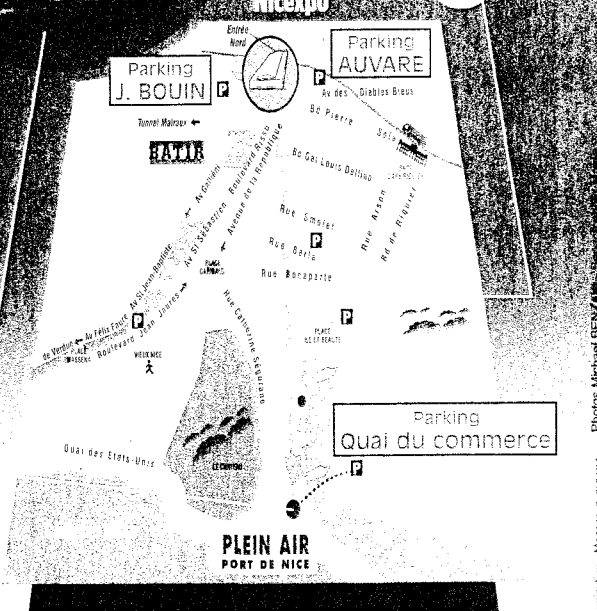
Parkings
Palais des Sports Jean Bouin
Parc Auvare
Port de Nice

Accès
Pour se rendre à La Foire de Nice
Bus N°3/N°4/N°5/N°6
Taxis Tél. 04 93 13 78 78

Organisateur
NICEXPO
Palais des Expositions
Esplanade de Lattre de Tassigny
06359 NICE Cedex 4
Tél. 33 (0) 4 92 00 20 80
Fax 33 (0) 4 93 56 49 77

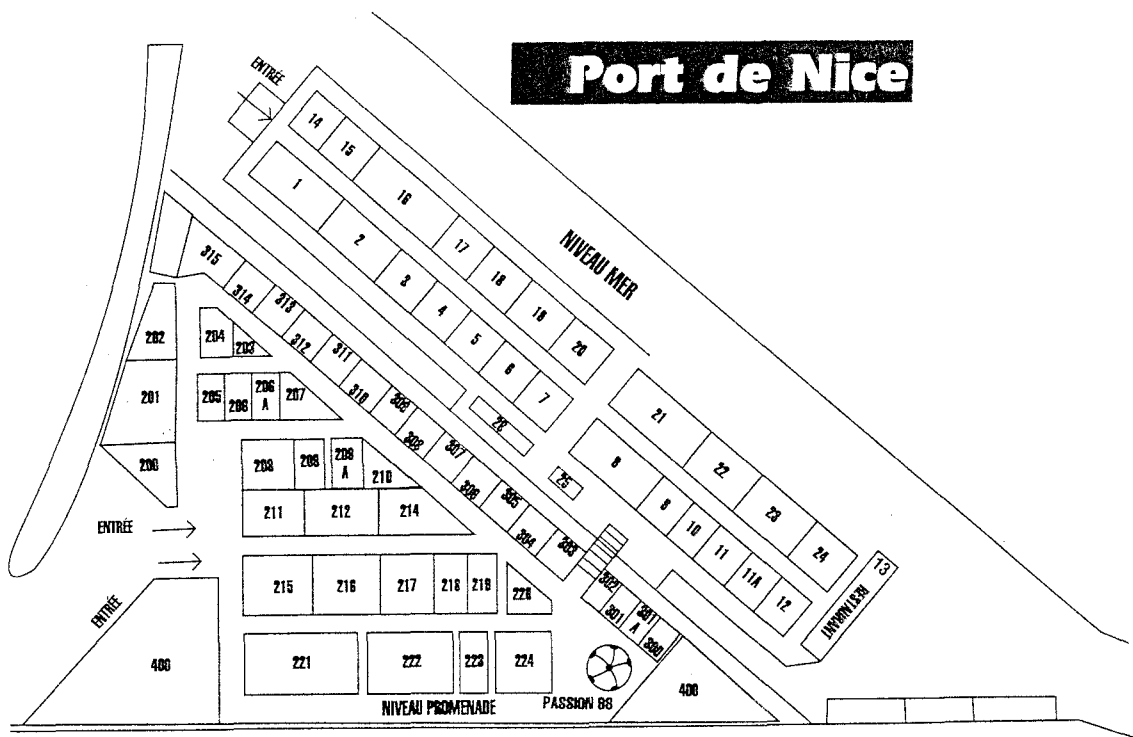
**Navettes GRATUITES
Bateaux & Bus**

Nicexpo

Plan d'accès

The floor plan depicts a large, symmetrical building complex. At the top, a long horizontal wing contains rooms numbered 9000 to 9003. Below this, a central corridor system (Allées 1-9) runs vertically, connecting various wings. The wings are labeled with room numbers, often in groups (e.g., 1-3, 4-6, 7-9, 10-12, 13-15, 16-18, 19-21, 22-24, 25-27, 28-30, 31-33, 34-36, 37-39, 40-42, 43-45, 46-48, 49-51, 52-54, 55-57, 58-60, 61-63, 64-66, 67-69, 70-72, 73-75, 76-78, 79-81, 82-84, 85-87, 88-90, 91-93, 94-96, 97-99, 100-102, 103-105, 106-108, 109-111, 112-114, 115-117, 118-120, 121-123, 124-126, 127-129, 130-132, 133-135, 136-138, 139-141, 142-144, 145-147, 148-150, 151-153, 154-156, 157-159, 160-162, 163-165, 166-168, 169-171, 172-174, 175-177, 178-180, 181-183, 184-186, 187-189, 190-192, 193-195, 196-198, 199-201, 202-204, 205-207, 208-210, 211-213, 214-216, 217-219, 220-222, 223-225, 226-228, 229-231, 232-234, 235-237, 238-240, 241-243, 244-246, 247-249, 250-252, 253-255, 256-258, 259-261, 262-264, 265-267, 268-270, 271-273, 274-276, 277-279, 280-282, 283-285, 286-288, 289-291, 292-294, 295-297, 298-300, 301-303, 304-306, 307-309, 310-312, 313-315, 316-318, 319-321, 322-324, 325-327, 328-330, 331-333, 334-336, 337-339, 340-342, 343-345, 346-348, 349-351, 352-354, 355-357, 358-360, 361-363, 364-366, 367-369, 370-372, 373-375, 376-378, 379-381, 382-384, 385-387, 388-390, 391-393, 394-396, 397-399, 400-402, 403-405, 406-408, 409-411, 412-414, 415-417, 418-420, 421-423, 424-426, 427-429, 430-432, 433-435, 436-438, 439-441, 442-444, 445-447, 448-450, 451-453, 454-456, 457-459, 460-462, 463-465, 466-468, 469-471, 472-474, 475-477, 478-480, 481-483, 484-486, 487-489, 490-492, 493-495, 496-498, 499-501, 502-504, 505-507, 508-510, 511-513, 514-516, 517-519, 520-522, 523-525, 526-528, 529-531, 532-534, 535-537, 538-540, 541-543, 544-546, 547-549, 550-552, 553-555, 556-558, 559-561, 562-564, 565-567, 568-570, 571-573, 574-576, 577-579, 580-582, 583-585, 586-588, 589-591, 592-594, 595-597, 598-600, 601-603, 604-606, 607-609, 610-612, 613-615, 616-618, 619-621, 622-624, 625-627, 628-630, 631-633, 634-636, 637-639, 640-642, 643-645, 646-648, 649-651, 652-654, 655-657, 658-660, 661-663, 664-666, 667-669, 670-672, 673-675, 676-678, 679-681, 682-684, 685-687, 688-690, 691-693, 694-696, 697-699, 700-702, 703-705, 706-708, 709-711, 712-714, 715-717, 718-720, 721-723, 724-726, 727-729, 730-732, 733-735, 736-738, 739-741, 742-744, 745-747, 748-750, 751-753, 754-756, 757-759, 760-762, 763-765, 766-768, 769-771, 772-774, 775-777, 778-780, 781-783, 784-786, 787-789, 790-792, 793-795, 796-798, 799-801, 802-804, 805-807, 808-810, 811-813, 814-816, 817-819, 820-822, 823-825, 826-828, 829-831, 832-834, 835-837, 838-840, 841-843, 844-846, 847-849, 850-852, 853-855, 856-858, 859-861, 862-864, 865-867, 868-870, 871-873, 874-876, 877-879, 880-882, 883-885, 886-888, 889-891, 892-894, 895-897, 898-900, 901-903, 904-906, 907-909, 910-912, 913-915, 916-918, 919-921, 922-924, 925-927, 928-930, 931-933, 934-936, 937-939, 940-942, 943-945, 946-948, 949-951, 952-954, 955-957, 958-960, 961-963, 964-966, 967-969, 970-972, 973-975, 976-978, 979-981, 982-984, 985-987, 988-990, 991-993, 994-996, 997-999, 1000-1002, 1003-1005, 1006-1008, 1009-1011, 1012-1014, 1015-1017, 1018-1020, 1021-1023, 1024-1026, 1027-1029, 1030-1032, 1033-1035, 1036-1038, 1039-1041, 1042-1044, 1045-1047, 1048-1050, 1051-1053, 1054-1056, 1057-1059, 1060-1062, 1063-1065, 1066-1068, 1069-1071, 1072-1074, 1075-1077, 1078-1080, 1081-1083, 1084-1086, 1087-1089, 1090-1092, 1093-1095, 1096-1098, 1099-1101, 1102-1104, 1105-1107, 1108-1110, 1111-1113, 1114-1116, 1117-1119, 1120-1122, 1123-1125, 1126-1128, 1129-1131, 1132-1134, 1135-1137, 1138-1140, 1141-1143, 1144-1146, 1147-1149, 1150-1152, 1153-1155, 1156-1158, 1159-1161, 1162-1164, 1165-1167, 1168-1170, 1171-1173, 1174-1176, 1177-1179, 1180-1182, 1183-1185, 1186-1188, 1189-1191, 1192-1194, 1195-1197, 1198-1200, 1201-1203, 1204-1206, 1207-1209, 1210-1212, 1213-1215, 1216-1218, 1219-1221, 1222-1224, 1225-1227, 1228-1230, 1231-1233, 1234-1236, 1237-1239, 1240-1242, 1243-1245, 1246-1248, 1249-1251, 1252-1254, 1255-1257, 1258-1260, 1261-1263

Ek 2.2. Ankara Altınpark

1936 yılında bugünkü Altınpark alanı Atatürk imzasını taşıyan 5591 sayılı bakanlar kurulu kararı ile golf alanı olarak Ankara İmar Planına dahil edilmiştir. 1942 yılında, yıllık 250 lira olarak Golf Kulübüne kiralandan alan, 1977 yılına kadar bu amaçla kullanılmıştır. Bu tarihlerde mahkeme kararı ile Ankara Belediyesine geçen 640 bin metrekarelik alanın park olarak düzenlenmesi düşünülmüş, ancak 1985 yılına kadar bu düşünce gerçekleştirilememiştir. Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Altınsoy'un isteğiyle 1985 yılında açılan proje yarışması sonucu birincilik ödülünü alan Öner Tokcan, Hulusi I. Gönül ve C. İlder Tokcan'ın gerçekleştirdikleri projenin uygulamasına 1987 yılında geçilmiştir.

1993 Mayısına kadar geçen süre içerisinde yönetim binaları, Uluslararası Fuar Merkezi, Bilim merkezi, Kültür Merkezi, kapalı ve açık spor alanları, açık ve yarı açık gösteri anfileri, Türk, İtalyan ve Çin Lokantaları, Türk sokağı ve Tepe Hanından oluşan bölüm, gölet ve bahçeler, üretim seraları, revir, itfaiye ve atölyeler grubu, at tavlasi tamamlanarak ziyarete açılmıştır. Adını bağlı bulunduğu Altındağ ilçesi ile projenin öncülüğünü yapan Mehmet Altınsoy'dan alan Altınpark, 1994 mart ayından itibaren gelişmesini sürdürmüş ve Olimpik Yüzme Havuzu ve de diğer tesisler tamamlanmış, yeşil alanların bakımı ve büyük eksikliği hissedilen ağaçlandırmaya ağırlık verilerek bugün Ankara'nın en güzel parkı olma özelliğine sahip olmuştur.

Altınpark'ta yer alan Fuar ve Kongre merkezinin parkın ana girişi ile dorudan konumu belirlenmiş, depolar, servis yolu, katılımcı ve ziyaretçi otoparkları ile bağlantısı sağlanmıştır. 7 500 metrekare kapalı, 25 000 metrekareden başlayan açık sergileme alanları olan merkez, birbirine bağlantılı iki bloktan oluşmuştur. 1991 yılı ekim ayında açılan bu tesiste her yıl 15'i aşkın uzmanlık fuarı düzenlenmektedir. Fuar Merkezi Altınpark'ın en büyük kapalı alanını oluşturmaktadır. Ayrıca istenildiği zaman sergi alanına da dönüşebilen ve fuar alanına dahil olan B Blok, 1500 kişi kapasiteli sahneli salonu ile kongre, konferans ve konser organizasyonlarına elverişlidir. (Ankara Büyükşehir Belediyesi)

Altınpark nerede, nasıl gidilir, nasıl gezilir?

Ayrıca Altınpark Kapısı'nın yanısıra kuzeyde 23 Nisan ve 19 Mayıs Gençlik Kapıları, doğuda Doğu ve Luna Park Kapıları, güneyde İtalyen'in bitişliğindeki Güney Kapısı'nı kullanabilir. Otolarınızı güvenli her kapının yanındaki otoparka bırakarak Altınpark'ı gezebilirsiniz.

Bilinen parkların ötesinde bir peyzaja sahip olan Altınpark, aynı zamanda bilinen parklardan farklı etniklik ve sosyal tesislere sahiptir.

Olimpiyat standartlarında yüzme havuzu, son derece sevimli ortamıyla fakül bir eğitim kurumu olan bilim merkezi, fuar ve kongre merkezi, paten pisti, atları... Sız en iyisi bizi izleyin...

Ayrıca Altınpark, Ankara Aydınlıkleri semtinde, Havaalanı Protokol yolunun sağında, hepimizin bildiği ve rahatça ulaşılabilir bir yerdedir.

Ankara'nın muhtelif semtlerinden Altınpark'a Belediye ve Özel Halk Otobüsleri sefer yapmaktadır. Ayrıca bu güzergahtı kullanan bütün toplu taşıma vasıtaları ile Altınpark'a kolayca ulaşılabilir.

Özel araçlarınızla geldiğiniz takdirde havaalanı yolu üzerinde bulunan ana giriş kapısını (Altınpark Kapısı) kullanmanız tavsiye ederiz. Çok sayıda araç kapasiteli otoparkımıza aracınızı bırakır, parkın gitmek istediğiniz yerlerine rahatça ulaşabilirsiniz.

1- Luna Park Kapısı	12- Konser Adası	23- Göl Tivartosu	34- 23 Nisan Kültür Merkezi
2- Luna Park Alanı	13- Paten Kubbesi	24- Altın Kemer Lokantası	35- Belediye Evi
3- Serdar	14- Çın Lokantası	25- Spor Merkezi	36- 23 Nisan Kapısı
4- Tebe Hali	15- Mini Futbol Sahası	26- Pınar Alanı	37- Süpaveçeri
5- Doğu Kapısı	16- Tenis Kortu	27- Bilim Merkezi	38- Halkçı
6- Aydınlıkleri	17- ANFA Genel Müdürlüğü	28- Misafirhane	39- Havaalanı-Çankırı Yolu
7- At Tavası, Pıkkık Alanı	18- Ana Meydan	29- Tropikal Sıra	40- Tur-İs Binaları
8- Gül Balçesi	19- İtalyan Bahçesi	30- 19 Mayıs Kapısı	
9- Türk İle Son Durak	20- Olimpik Yüzme Havuzu	31- Oyuncakistan	
10- Ulus-Diskapı Yolu	21- Altınpark Kapısı	32- Ana Okulu	
11- İtfaye Grubu ve Kapısı	22- Fuar Merkezi	33- Rıhtım Lokantası	

B BLOK

A BLOK

HER KARE 1m²'yi GÖSTERİR

1 = 1 m²

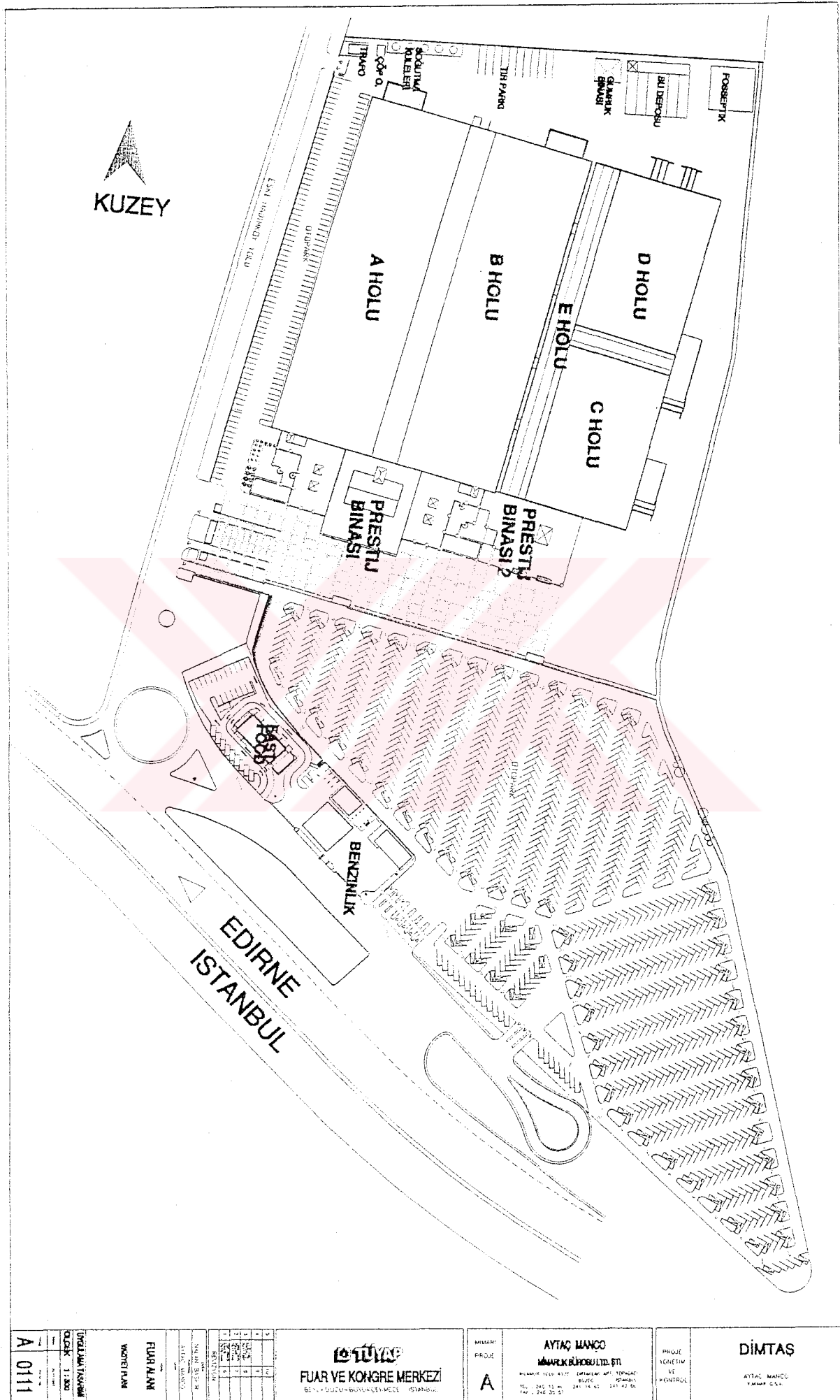
BAY WC
BAYAN WC

Ek 2.3. TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi

TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi Beylikdüzü, Büyükçekmece Belediyesi sınırları içinde yer almaktadır. Projenin gerçekleştirildiği 106.000 metrekarelik arazi E-5 yolu üzerinde Gürpınar Kavşağı'nda düzgün asfalt yol ile de TEM otobanına bağlantılı bir konumdadır.

12 Ekim 1995 yılında merkezin hafriyatı başlamıştır. Bu mimari eser 11 ayda gerçekleştirilmiş, ancak olumsuz hava koşulları nedeniyle tam 55 gün hiç bir şey yapılamamıştır. 21 Eylül 1996 günü Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel tarafından açılan Fuar ve Kongre Merkezin açılışının üzerinden henüz iki yıl geçmeden 32.000 metrekare olan kapalı alan kapasitesini 12.000 metrekarelik yeni alanlarda 44.000 metrekareye ulaşmıştır.

Bugün TÜYAP Beylikdüzü'ndeki tesislerinde, 106.000 metrekarelik bir alanda 44.000 metrekaresi kapalı ve 30.000 metrekaresi açık toplam 74.000 metrekarelik bir fuar alanını, 2 000 araçlık otopark, katılımcılar için 300 araçlık park yeri, 25 TIR'lık otopark, kafeterya ve lokantalar, VIP ve basın odaları, Türkçe, İngilizce, Almanca hizmet veren sekretarya, 190, 200, 400, 750 ve 900 kişilik beş ayrı toplantı salonu, İstanbul'un çeşitli noktalarından fuar alanına düzenli otobüs seferleri, taksi hizmetleri, temizlik, ilkyardım ve hosteslik hizmetleri, fuar standlarına özel telefon telefon olanakları, ulusal ve uluslararası telekomünikasyon hizmetlerini sunmaktadır. (TÜYAP Fuarcılık Yapım A.Ş., 1998)

A 0111

Urta. 1 : 500

WAXTET FILMS

FULLER, ALAN

$$\frac{d \ln \beta}{d \ln \gamma} = \frac{d \ln \beta}{d \ln \gamma} \frac{d \ln \gamma}{d \ln \beta} = 1$$

• 1967

[illegible]

2

FUA

VE

10

DE
LE M
ATC

RK

i

20

100

 $\mathbb{Q}_p$

AYT
MADE
OLD
15

245

20

2000

[illegible]

CONTROL

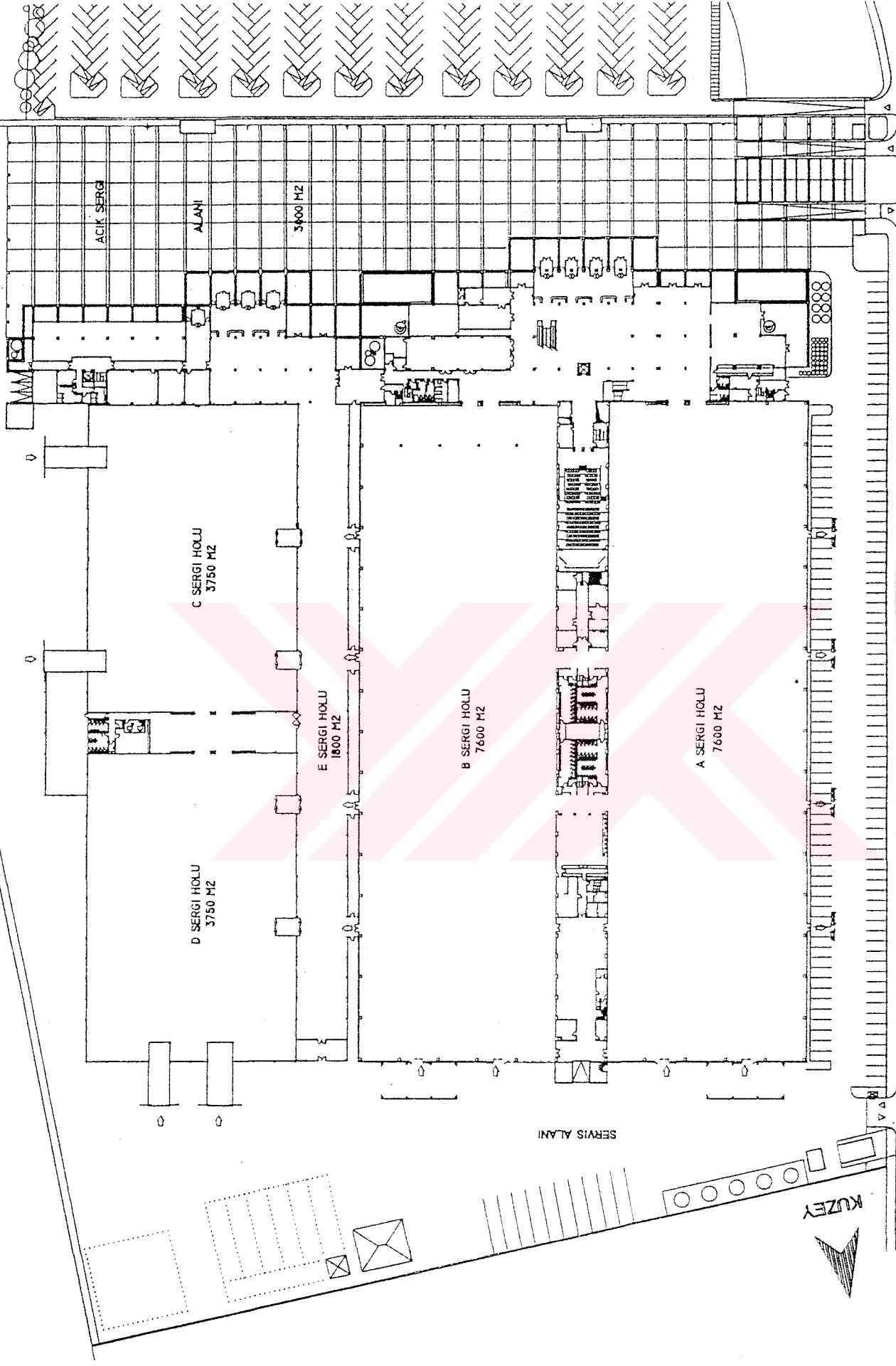
□

MT
C. M.
1990

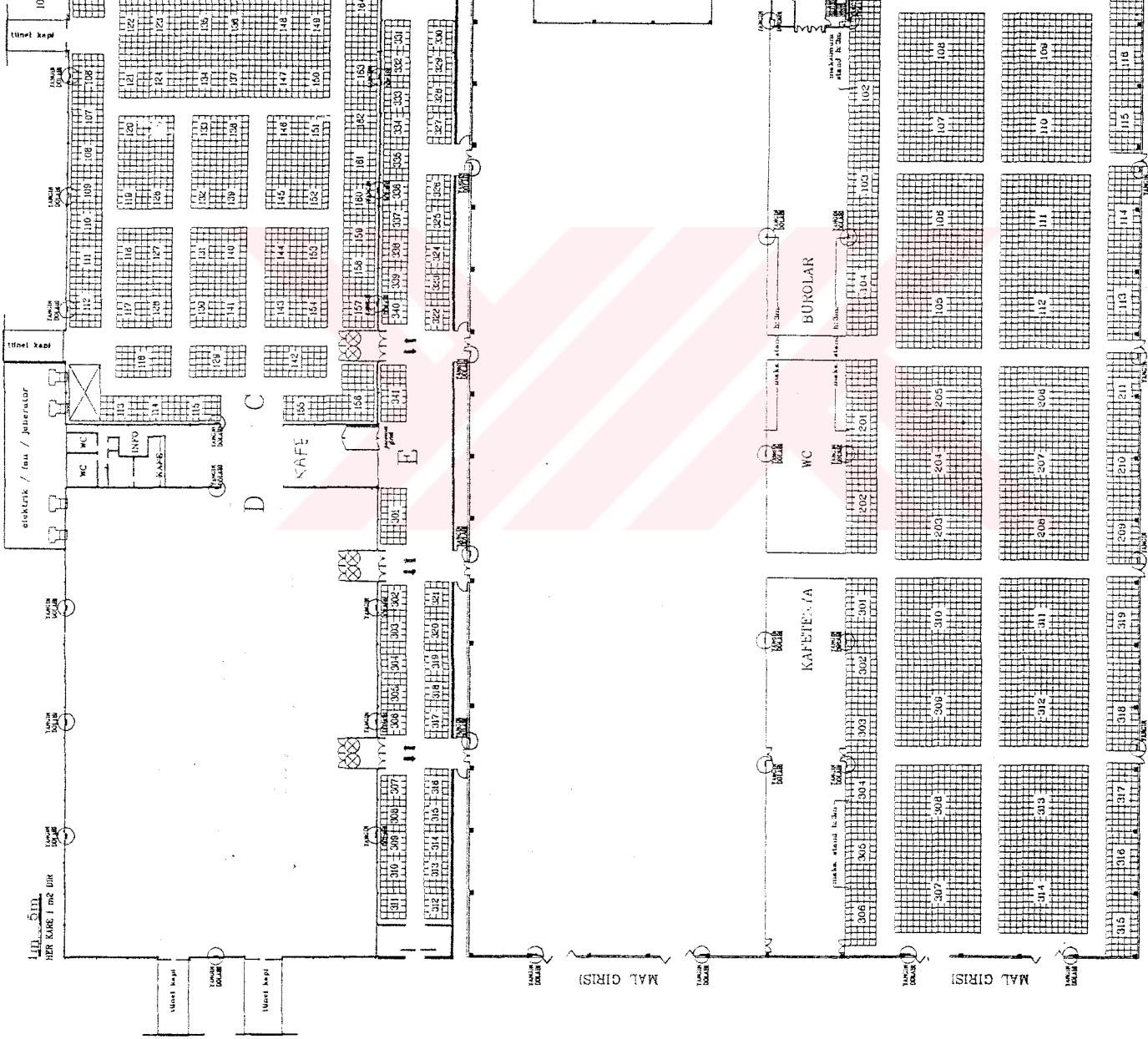
\$

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 103–110

A - B - C - D SERGI SALONU

ESKI HADIMKÖY YOLU

ÖNEMLİ
YANGIN KUTULARININ
ÖNU KESİNLİKLE
KAPATILMAMALIDIR

DANIŞMA

KAFETERYA

BUROLAR

WC

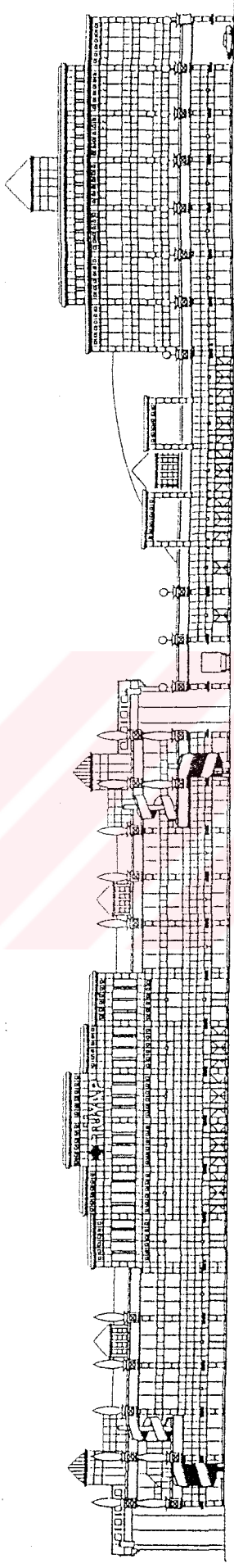
KAFETENIA

(MAL GIRLS)

MAL GIRISI

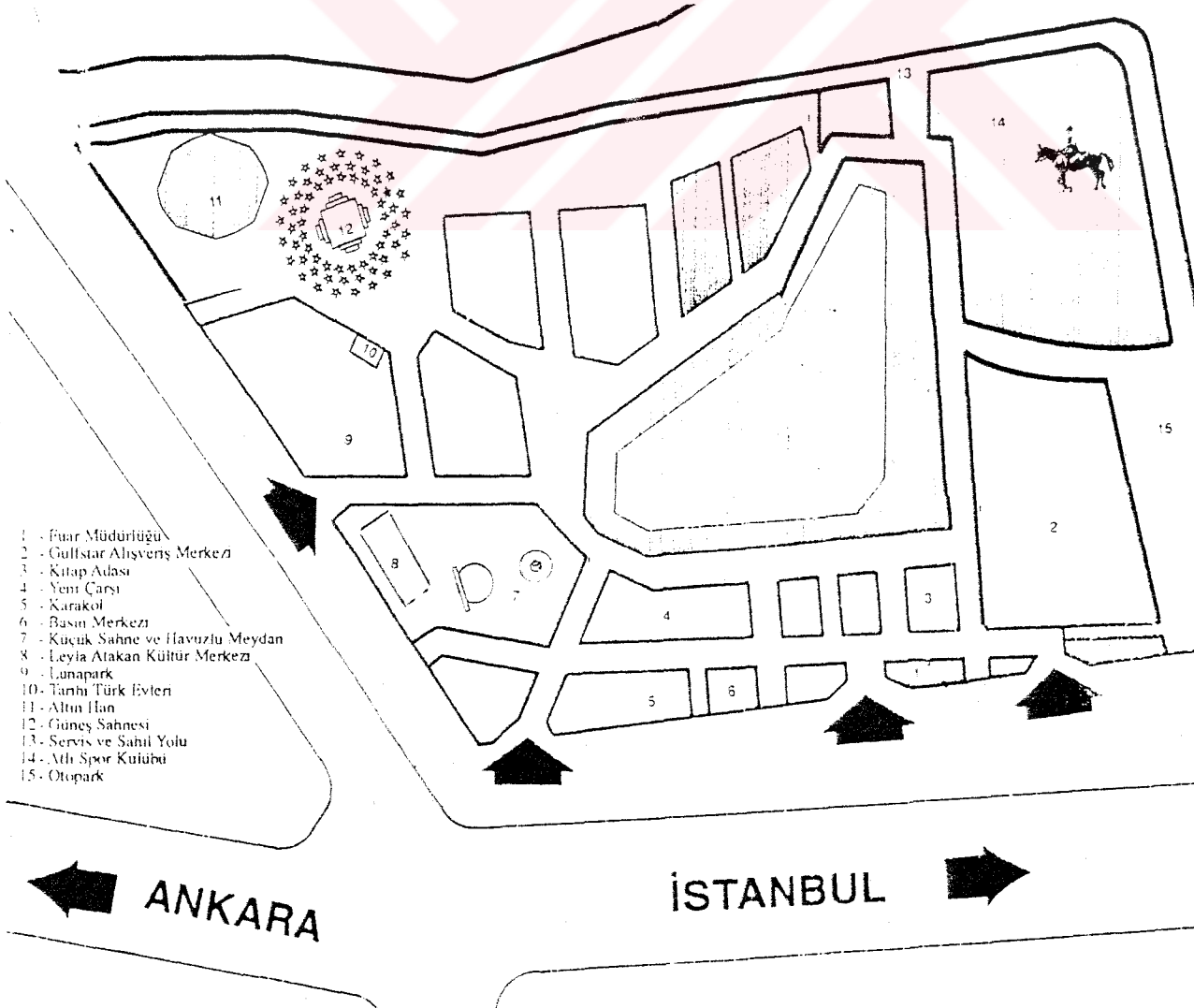
[illegible]

TÜYAP FUAR VE KONGRE MERKEZİ, BEYLİRKÜZÜ - İSTANBUL

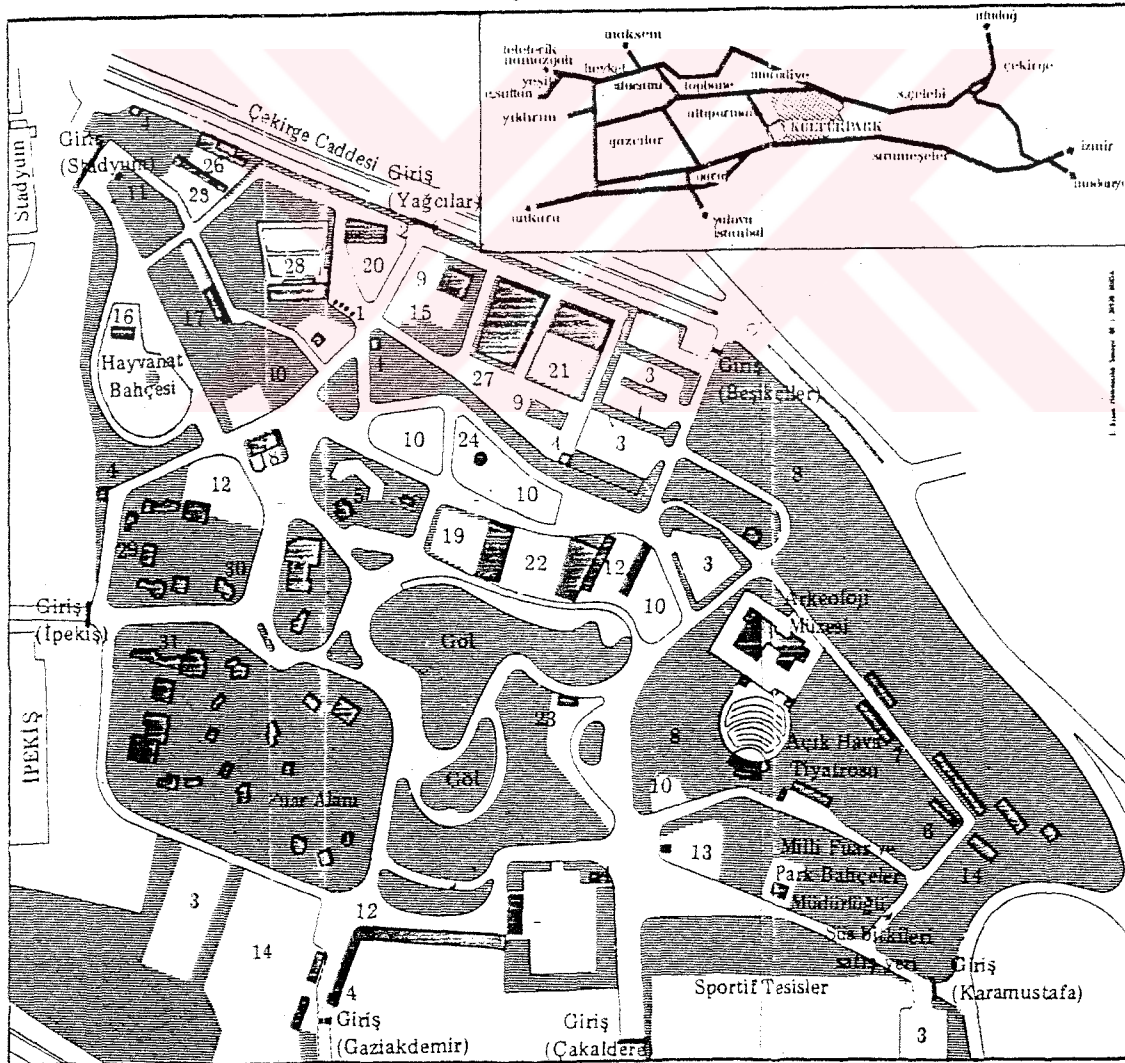
Ek 2.4. Kocaeli Fuarı

Sanayileşen Kocaeli’de, sanayileşme hareketlerini ilgiyle izleyen İzmit Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Halil Köseoğlu, 1966 yılında Kocaeli sanayinin tanıtılması amacıyla bir Sanayi Sergisi açılmasına öncülük yapar. 1966 yılında İzmit Ticaret ve Sanayi Odası tarafından açılan “Kocaeli Sanayi Sergisi” ile daha sonraki yıllarda adını yurt çapında duyuracak olan Kocaeli Sanayi Fuarının temeli atılır. 1971 yılı Serginin Fuara dönüşmesi için atılan ilk adımdır. 160.000 metrekairelik alanda Marmara-Trakya Bölgesi sanayi kuruluşlarının katılabileceği ilk Sanayi Fuarı açılır. Özellikle Kocaeli, İstanbul, Bursa, Trakya’daki sanayi kuruluşlarının katıldığı Marmara-Trakya Bölgesi Kocaeli Sanayi Fuarı gelişmesinin olumlu sonucuna ulaşılmıştır. Kocaeli Sanayi Fuarı ile Kocaeli Kültür ve Eğlence Fuarı olarak ayrı ayrı düzenlenen iki fuar 1993 yılında birleştirilerek “Kocaeli Fuarı” adını alır. Fuarın süresi ise 28 Haziran-15 Ağustos tarihleri arası olarak belirlenir. (Kocaeli Fuarı)

Ek 2.5. Bursa Kültürpark / Fuar Alanı

Bursa Kültürpark / Fuarla ilgili ancak alanda yer alan kullanışların bilgilerine ulaşılmıştır. Burada beş adet çocuk oyun alanı, voleybol, basketbol, tenis ve mini golf sahalarının bulunduğu spor siteleri, hayvanat bahçesi, Bithinia Bölgesinin Arkaik, Helenistik, Roma ve Bizans çağlarına ait para koleksiyonları ve bir kütüphaneyi bünyesinde bulunduran arkeoloji müzesi, lunapark, 3 500 kişilik açık hava tiyatrosu, bir adet kapalı halk gazinosu, beş adet toplam 6 000 kişilik restoran, üç adet taverna, yedi adet 15 000 kişilik çay bahçesi, 5 000 metrekare alan üzerine kurulu çocuk trafik eğitim pisti, halkın çeşitli ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde 28 dükkanlı bir adet çarşı, yedi adet büfe, 27 500 metrekarelik alanı kapsayan fuar tesisleri ve 400 oto kapasiteli dört adet otopark tesisleri yer almaktadır. (Bursa 7. Gıda ve Tarım Fuarı, 1990)

1- Polis, zabıta,
As. inzibat, yayın.	8- Piknik Alanı	16- Dörtler Restaurant	24- Cennet çay bahçesi
2- P.T.T.	9- Havuzlar	17- Yusuf Restaurant	25- Ender çay bahçesi
3- Otopark	10- Çocuk oyun alanları	18- Selçuk Restaurant	26- Kristal çay bahçesi
4- W.C.	11- Atatürk Büstü	19- Akarsu Restaurant	27- Taylan Gazinosu
5- Park camii	12- Çarşı ve dükkanlar	20- Orman çay bahçesi	28- Taylan Açık Gazino
6- Sera ve Fidanlıklar	13- Mini Golf	21- Ademoglu çay bahçesi	29- Arama taverna
	14- Lunapark	22- Göl çay bahçesi	30- Pirlanta taverna

Ek 2.6. Samsun Fuarı

Samsun'da milli nitelikte bir fuar tesisi fikri zamanın valisi Sayın Hamdi Ömeroğlu tarafından benimsenmiş ve bu fikir 1963 yılında adı geçen vali başkanlığında "Cemiyetler Kanunu" hükümlerine göre "Samsun Ondokuz Mayıs Karadeniz Fuarını Kurma ve Yaşatma Derneği" adı altında teşekkül etmiş ve uygulama safhasına konulmuştur. Şehir sahil kesiminde liman inşaatı dolayısıyla denizden kazanılmış 60 000 metrekarelik alan Hazine'den kiralanarak Fuar Sahası olarak düzenlenmiş ve 01/07/1963 tarihinde bir ay süreyle hizmete açılmıştır.

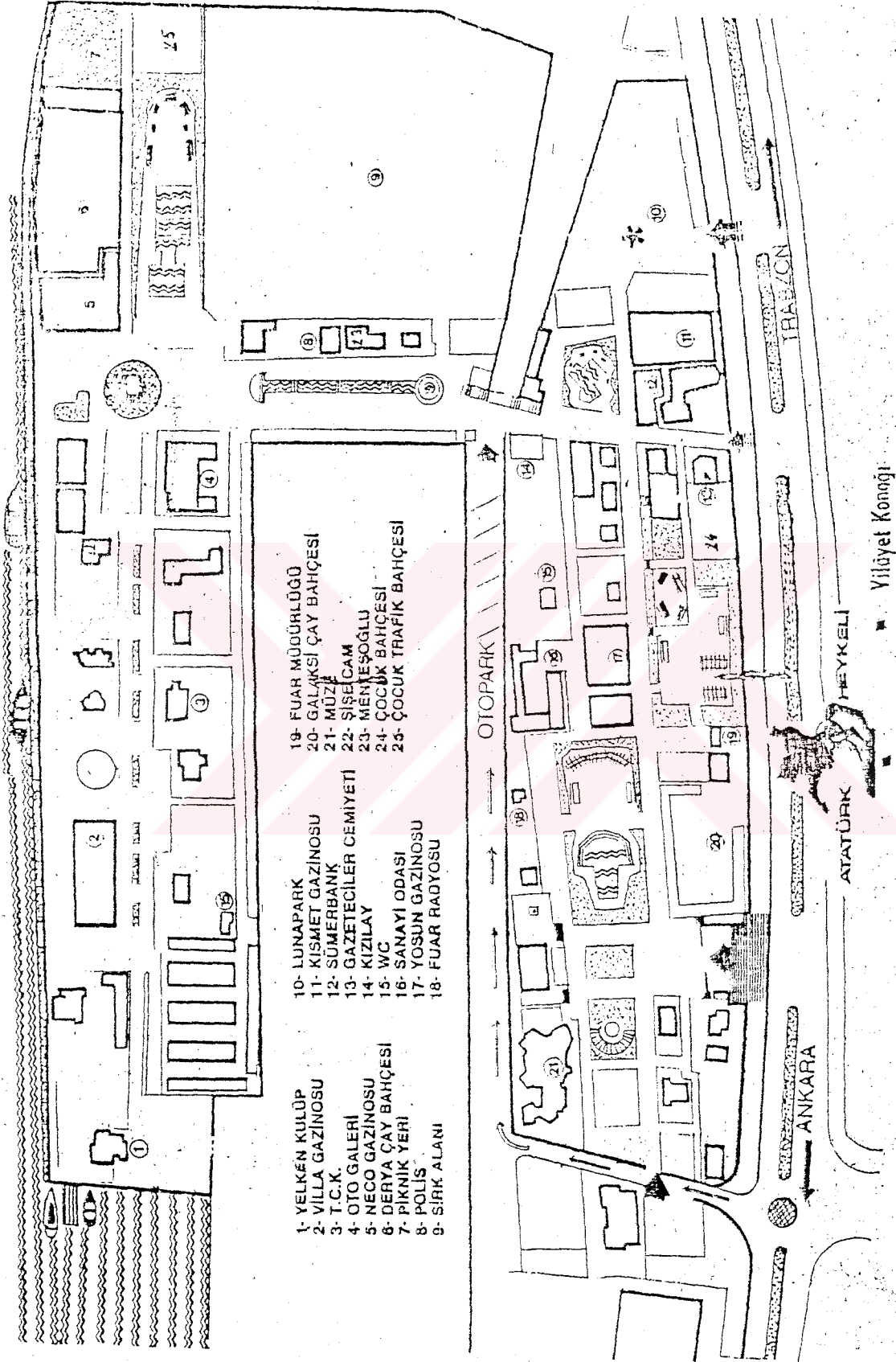
İlk fuar tahminlerin üstünde olumlu sonuç alınmış ve kuruluşa yeni bir nitelik kazandırılması düşünülmüştür. Bu amaçla 1964 yılında 1580 sayılı Belediye kanununun 133-148. Maddeleri uyarınca Samsun İl Özel İdaresi ve Samsun Belediye Başkanlığının ortaklığı ile "Samsun Fuar Birliği" adı altında tüzel kişiliği haiz bir kamu kuruluşu olarak fuar yönetim ve tesislerini devralmış ve aynı yıl Ticaret Bakanlığınca Yurdumuzun ilk Milli Fuarı olarak kabul edilmiş ve onaylanmıştır.

Samsun fuarı 140 000 metrekarelik bir alanı kaplamakta ve bünyesinde çeşitli kullanışları barındırmaktadır. Bunlar sırasıyla:

- 1 adet lunapark
- 1 adet mini futbol sahası
- 2 adet otopark
- 3 adet lokanta
- 10 adet büfe
- 4 adet çay bahçesi
- 8 adet gazino, kafeterya, düğün salonu
- 37 adet 12 m²'lik ve 16 adet 6 m²'lik "Yeni Cadde" satış dükkanları
- 3 adet sosyal amaçlı kulüp-dernek (avcılar ve yelken kulübü, Gazeteciler Derneği)

- 2 adet resmi daire pavyonu (şişe cam ve çay kur)

- Yaklaşık 15 000 metrekarelik alan üzerinde 292 adet saha dükkanı ve 146 adet beton blok dükkanları olmak üzere 438 adet satış dükkanları ve 600 adet açık alan tezgahları ile "yabancı pazarı" bulunmaktadır. (Samsun Fuarı, 1998)

- 1- YELKEN KULÜP
- 2- VİLLA GAZİNOSU
- 3- T.C.K.
- 4- OTO GALERİ
- 5- NECO GAZİNOSU
- 6- DERYA ÇAY BAHÇESİ
- 7- PİKNIK YERİ
- 8- POLİS
- 9- SİRK ALANI

- 10- LUNAPARK
- 11- KİSİMET GAZİNOSU
- 12- SUMERBANK
- 13- GAZETECİLER CEMİYETİ
- 14- KIZILAY
- 15- WC
- 16- SANAYİ ODASI
- 17- YOSUN GAZİNOSU
- 18- FUAR RADYOSU

- 19- FUAR MÜDÜRLÜĞÜ
- 20- GALAKSİ ÇAY BAHÇESİ
- 21- MÜZE
- 22- ŞİŞECAM
- 23- MENTEŞOĞLU
- 24- ÇOCUK BAHÇESİ
- 25- ÇOCUK TRAFİK BAHÇESİ

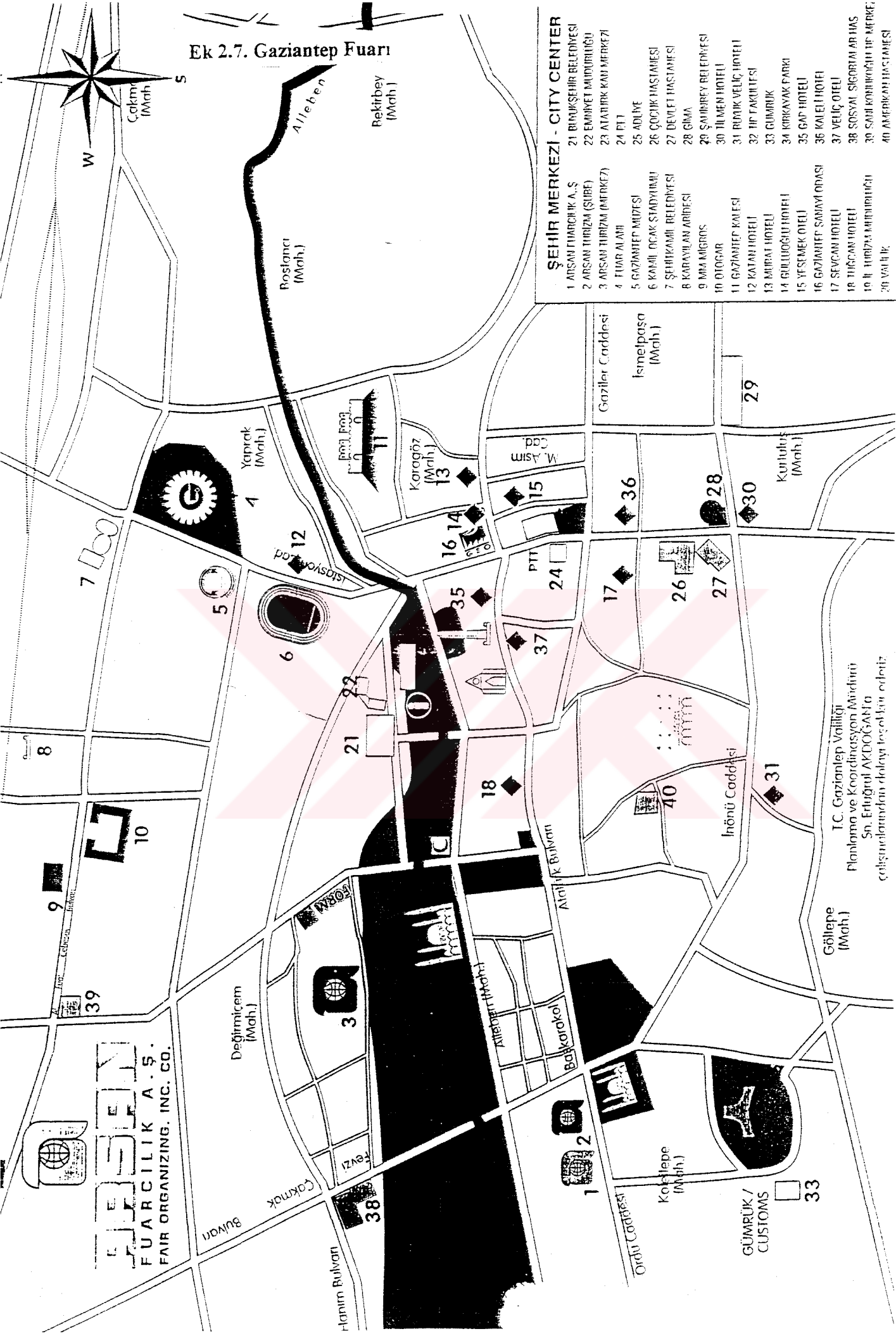
ANKARA

ATATÜRK

HEYKELİ

Vilayet Konağı

Ek 2.7. Gaziantep Fuarı

ŞEHİR MERKEZİ - CITY CENTER

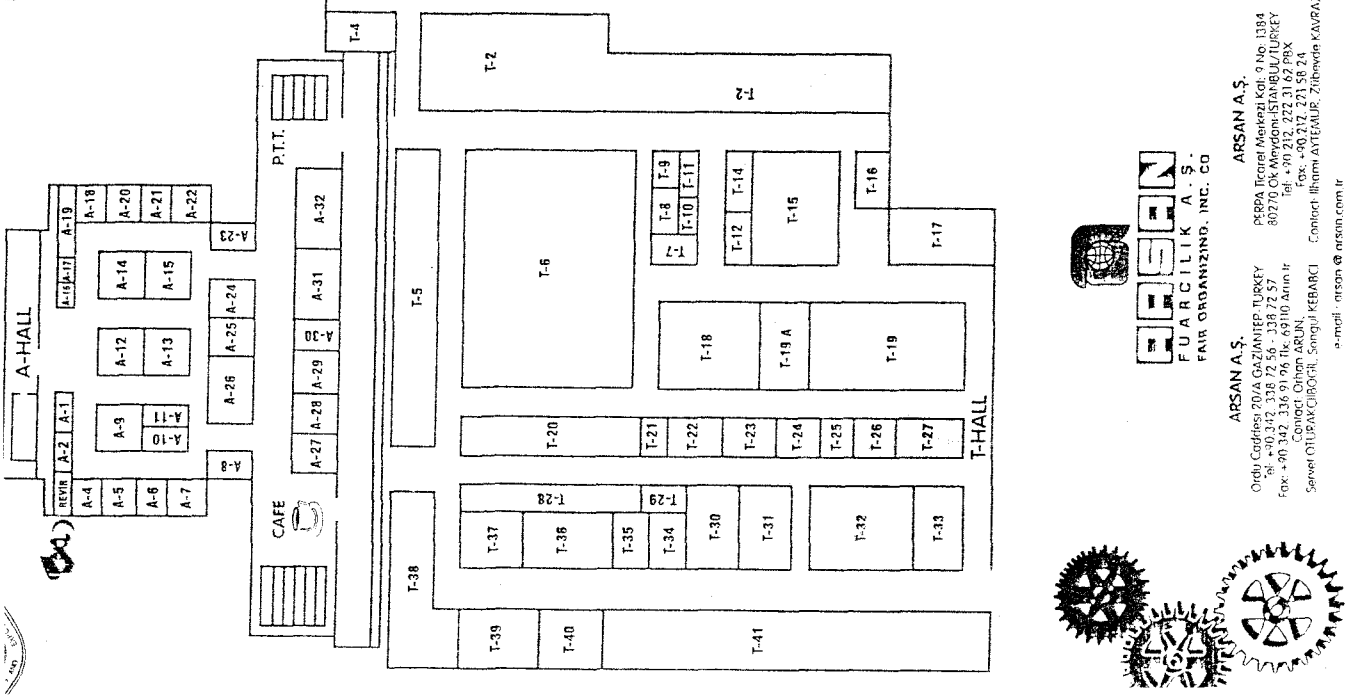
1 ARSAN TURİZMİK A.Ş.	21 BİMÜŞEHİR BELEDİYESİ
2 ARSAN TURİZM (SİRE)	22 EMANET MÜDÜRLÜĞÜ
3 ARSAN TURİZM (MERKEZ)	23 ATATÜRK KAU MERKEZİ
4 FUAR ALANI	24 PTT
5 GAZİANTEP MÜZESİ	25 ADLİYE
6 KAMİL ÖZAK STADYUMU	26 ÇOCUK HASTAHANESİ
7 ŞEHİRCİLİK BELEDİYESİ	27 DEVLET HASTAHANESİ
8 KARAYILAN ARBESİ	28 GİMA
9 MMA MİGRAS	29 ŞAHİNBEY BELEDİYESİ
10 OTOGAR	30 TILMEN HOTELİ
11 GAZİANTEP KALESİ	31 RUMELİK VELİÇİ HOTELİ
12 KATAN HOTELİ	32 TIF TAKRİFESİ
13 MİRAT HOTELİ	33 GUMRUK
14 GÜLLÜOĞLU HOTELİ	34 KIRKAYAK PARKI
15 YEŞİMEK OTELİ	35 GAP HOTELİ
16 GAZİANTEP SANAYİ ODASI	36 KALELİ HOTELİ
17 SEVGAN HOTELİ	37 VELİÇİ OTELİ
18 TUĞGAN HOTELİ	38 SOSYAL SİĞORTA ARHİTAS
19 İL HİZMET MÜDÜRLÜĞÜ	39 SAĞİ KONTROLÜ TIF MERKEZİ
20 YOLLUK	40 AMERİKAN HASTAHANESİ

T.C. Gaziantep Valiliği
Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
Sn. Erhan AKDOĞAN'a
çalışmalarını dolaylı teğolün edilmiştir

ARSEN
FUARCILIK A.Ş.
FAIR ORGANIZING, INC. CO.

2. ULUSLARARASI TEKSTİL VE KONFEKSİYON MAKİNALARI FUARI
2. INTERNATIONAL TEXTILE AND READY WEAR MACHINERY FAIR
Katılımcı Yerleşim Planı
Exhibitors' Stand Plan

GAZİANTEP SANAYİ ODASI
CHAMBER OF INDUSTRY

ARSAN A.Ş.
Ordu Cad. No: 1394
Tel: +90 342 338 72 56 - 338 72 57
Fax: +90 342 336 91 96 - 6910 Arın Ir
Contact: Orhan ARICI
Sarıyer OLUŞTURUCU, Sarıyer KEBARCI
e-mail: orsan @ orsan.com.tr

ARSAN A.Ş.
Ordu Cad. No: 1394
Tel: +90 342 338 72 56 - 338 72 57
Fax: +90 342 336 91 96 - 6910 Arın Ir
Contact: Orhan ARICI
Sarıyer OLUŞTURUCU, Sarıyer KEBARCI
e-mail: orsan @ orsan.com.tr

A HOLLÜHALL

- A-1 GÖRÜM
- A-2 GÖRÜM
- A-3 GÖRÜM
- A-4 GÖRÜM
- A-5 GÖRÜM
- A-6 GÖRÜM
- A-7 GÖRÜM
- A-8 GÖRÜM
- A-9 GÖRÜM
- A-10 GÖRÜM
- A-11 GÖRÜM
- A-12 GÖRÜM
- A-13 GÖRÜM
- A-14 GÖRÜM
- A-15 GÖRÜM
- A-16 GÖRÜM
- A-17 GÖRÜM
- A-18 GÖRÜM
- A-19 GÖRÜM
- A-20 GÖRÜM
- A-21 GÖRÜM
- A-22 GÖRÜM
- A-23 GÖRÜM
- A-24 GÖRÜM
- A-25 GÖRÜM
- A-26 GÖRÜM
- A-27 GÖRÜM
- A-28 GÖRÜM
- A-29 GÖRÜM
- A-30 GÖRÜM
- A-31 GÖRÜM
- A-32 GÖRÜM

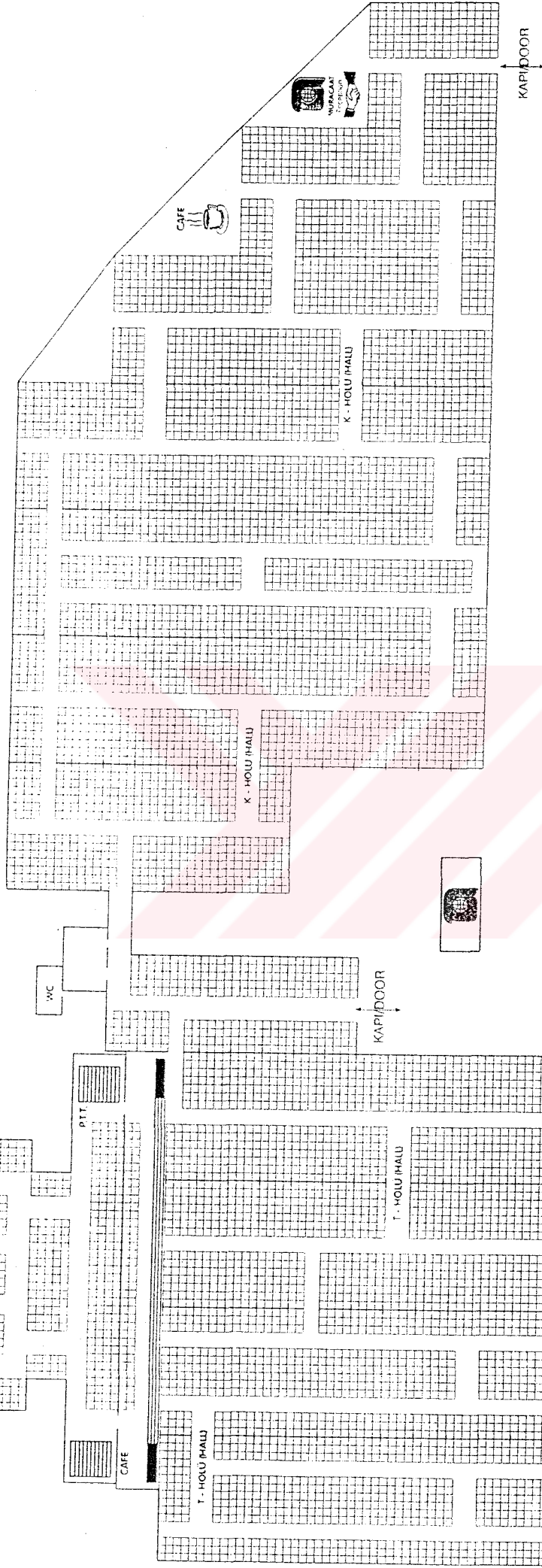
T HOLLÜHALL

- T-1 GÖRÜM
- T-2 GÖRÜM
- T-3 GÖRÜM
- T-4 GÖRÜM
- T-5 GÖRÜM
- T-6 GÖRÜM
- T-7 GÖRÜM
- T-8 GÖRÜM
- T-9 GÖRÜM
- T-10 GÖRÜM
- T-11 GÖRÜM
- T-12 GÖRÜM
- T-13 GÖRÜM
- T-14 GÖRÜM
- T-15 GÖRÜM
- T-16 GÖRÜM
- T-17 GÖRÜM
- T-18 GÖRÜM
- T-19 GÖRÜM
- T-20 GÖRÜM
- T-21 GÖRÜM
- T-22 GÖRÜM
- T-23 GÖRÜM
- T-24 GÖRÜM
- T-25 GÖRÜM
- T-26 GÖRÜM
- T-27 GÖRÜM
- T-28 GÖRÜM
- T-29 GÖRÜM
- T-30 GÖRÜM
- T-31 GÖRÜM
- T-32 GÖRÜM
- T-33 GÖRÜM
- T-34 GÖRÜM
- T-35 GÖRÜM
- T-36 GÖRÜM
- T-37 GÖRÜM
- T-38 GÖRÜM
- T-39 GÖRÜM
- T-40 GÖRÜM
- T-41 GÖRÜM

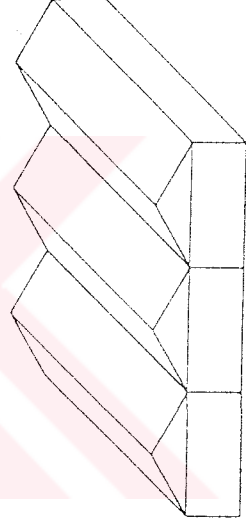
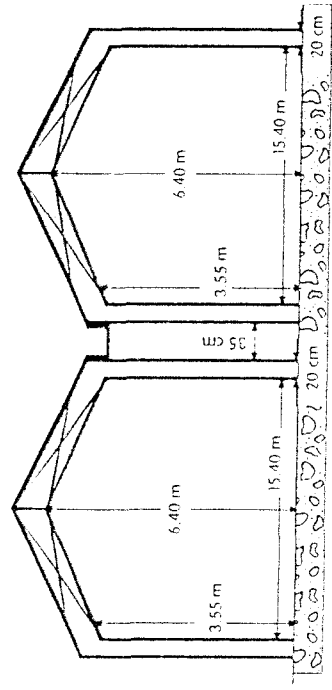
K HOLLÜHALL

- K-1 GÖRÜM
- K-2 GÖRÜM
- K-3 GÖRÜM
- K-4 GÖRÜM
- K-5 GÖRÜM
- K-6 GÖRÜM
- K-7 GÖRÜM
- K-8 GÖRÜM
- K-9 GÖRÜM
- K-10 GÖRÜM
- K-11 GÖRÜM
- K-12 GÖRÜM
- K-13 GÖRÜM
- K-14 GÖRÜM
- K-15 GÖRÜM
- K-16 GÖRÜM
- K-17 GÖRÜM
- K-18 GÖRÜM
- K-19 GÖRÜM
- K-20 GÖRÜM
- K-21 GÖRÜM
- K-22 GÖRÜM
- K-23 GÖRÜM
- K-24 GÖRÜM
- K-25 GÖRÜM
- K-26 GÖRÜM
- K-27 GÖRÜM
- K-28 GÖRÜM
- K-29 GÖRÜM
- K-30 GÖRÜM
- K-31 GÖRÜM
- K-32 GÖRÜM
- K-33 GÖRÜM
- K-34 GÖRÜM
- K-35 GÖRÜM
- K-36 GÖRÜM
- K-37 GÖRÜM
- K-38 GÖRÜM
- K-39 GÖRÜM
- K-40 GÖRÜM
- K-41 GÖRÜM
- K-42 GÖRÜM
- K-43 GÖRÜM
- K-44 GÖRÜM
- K-45 GÖRÜM
- K-46 GÖRÜM
- K-47 GÖRÜM
- K-48 GÖRÜM
- K-49 GÖRÜM
- K-50 GÖRÜM
- K-51 GÖRÜM
- K-52 GÖRÜM
- K-53 GÖRÜM
- K-54 GÖRÜM
- K-55 GÖRÜM
- K-56 GÖRÜM
- K-57 GÖRÜM
- K-58 GÖRÜM
- K-59 GÖRÜM
- K-60 GÖRÜM
- K-61 GÖRÜM
- K-62 GÖRÜM
- K-63 GÖRÜM
- K-64 GÖRÜM
- K-65 GÖRÜM
- K-66 GÖRÜM
- K-67 GÖRÜM
- K-68 GÖRÜM
- K-69 GÖRÜM
- K-70 GÖRÜM
- K-71 GÖRÜM
- K-72 GÖRÜM
- K-73 GÖRÜM
- K-74 GÖRÜM
- K-75 GÖRÜM
- K-76 GÖRÜM
- K-77 GÖRÜM
- K-78 GÖRÜM

- K-79 GÖRÜM
- K-80 GÖRÜM
- K-81 GÖRÜM
- K-82 GÖRÜM
- K-83 GÖRÜM
- K-84 GÖRÜM
- K-85 GÖRÜM
- K-86 GÖRÜM
- K-87 GÖRÜM
- K-88 GÖRÜM
- K-89 GÖRÜM
- K-90 GÖRÜM
- K-91 GÖRÜM
- K-92 GÖRÜM
- K-93 GÖRÜM
- K-94 GÖRÜM
- K-95 GÖRÜM
- K-96 GÖRÜM
- K-97 GÖRÜM
- K-98 GÖRÜM
- K-99 GÖRÜM
- K-100 GÖRÜM
- K-101 GÖRÜM
- K-102 GÖRÜM
- K-103 GÖRÜM
- K-104 GÖRÜM
- K-105 GÖRÜM
- K-106 GÖRÜM
- K-107 GÖRÜM
- K-108 GÖRÜM
- K-109 GÖRÜM
- K-110 GÖRÜM
- K-111 GÖRÜM
- K-112 GÖRÜM
- K-113 GÖRÜM
- K-114 GÖRÜM
- K-115 GÖRÜM
- K-116 GÖRÜM
- K-117 GÖRÜM
- K-118 GÖRÜM
- K-119 GÖRÜM
- K-120 GÖRÜM
- K-121 GÖRÜM
- K-122 GÖRÜM
- K-123 GÖRÜM
- K-124 GÖRÜM
- K-125 GÖRÜM
- K-126 GÖRÜM
- K-127 GÖRÜM
- K-128 GÖRÜM
- K-129 GÖRÜM
- K-130 GÖRÜM
- K-131 GÖRÜM
- K-132 GÖRÜM
- K-133 GÖRÜM
- K-134 GÖRÜM
- K-135 GÖRÜM
- K-136 GÖRÜM
- K-137 GÖRÜM
- K-138 GÖRÜM
- K-139 GÖRÜM
- K-140 GÖRÜM
- K-141 GÖRÜM
- K-142 GÖRÜM
- K-143 GÖRÜM
- K-144 GÖRÜM
- K-145 GÖRÜM
- K-146 GÖRÜM
- K-147 GÖRÜM
- K-148 GÖRÜM
- K-149 GÖRÜM
- K-150 GÖRÜM
- K-151 GÖRÜM
- K-152 GÖRÜM
- K-153 GÖRÜM
- K-154 GÖRÜM
- K-155 GÖRÜM
- K-156 GÖRÜM
- K-157 GÖRÜM
- K-158 GÖRÜM
- K-159 GÖRÜM
- K-160 GÖRÜM
- K-161 GÖRÜM
- K-162 GÖRÜM
- K-163 GÖRÜM
- K-164 GÖRÜM
- K-165 GÖRÜM
- K-166 GÖRÜM
- K-167 GÖRÜM
- K-168 GÖRÜM
- K-169 GÖRÜM
- K-170 GÖRÜM
- K-171 GÖRÜM
- K-172 GÖRÜM
- K-173 GÖRÜM
- K-174 GÖRÜM
- K-175 GÖRÜM
- K-176 GÖRÜM
- K-177 GÖRÜM
- K-178 GÖRÜM
- K-179 GÖRÜM
- K-180 GÖRÜM
- K-181 GÖRÜM
- K-182 GÖRÜM
- K-183 GÖRÜM
- K-184 GÖRÜM
- K-185 GÖRÜM
- K-186 GÖRÜM
- K-187 GÖRÜM
- K-188 GÖRÜM
- K-189 GÖRÜM
- K-190 GÖRÜM
- K-191 GÖRÜM
- K-192 GÖRÜM
- K-193 GÖRÜM
- K-194 GÖRÜM
- K-195 GÖRÜM
- K-196 GÖRÜM
- K-197 GÖRÜM
- K-198 GÖRÜM
- K-199 GÖRÜM
- K-200 GÖRÜM

□ Her kare 1 m²'dir
□ Each square is 1 m²

Ek 4.1. İzmir Kültürpark Alanında Yer Alan Kullanışlar

Tablo 4.1.1. Kültürpark dahilinde bulunan yiyecek-içecek ve eğlence yerlerinin metrajları:

TESİS ADI	AÇIK	KAPALI	YARI KAPALI	TOPLAM ALAN(m2)
�amlık Restoran	518	370	22	910
Palmiyeler Gazinosu	1.696	167	37	1.900
Küçük G�l Gazinosu	803	122	-	925
Paraşüt Kule Gazinosu	827	215	14	1.056
Menek�e �ay Bahçesi	1.966	601	-	2.567
Dağ Gazinosu	995	69	48	1.112
K�bana Gazinosu	1.063	135	460	1.658
Golf Kulübü Rest.	1.329	269	130	1.728
Kervansaray Rest.	-	1.002	-	1.002
Dilek Restoran	250	675	-	925
Mogambo Gece kul.	460	187	178	825
Villa �ay Bahçesi	-	256	945	1.201
G�l Gazinosu	-	2.536	-	2.536
Disco 2021	-	-	554	554
Ada Gazinosu	1.133	446	19	1.598
Akasyalar �ay Bah.	1.881	1.149	-	3.030
Yüzme Havuzu Rest.	-	-	2.818	2.818
Küçük Kokteyl Sal.	-	129	-	128
Sarmaşık Düğün Sal.	442	746	-	1.188
Tansaş	-	760	-	760
Büfeler	-	341	-	341
TOPLAM	13.363	10.174	5.225	28. 762

Kaynak: İZFAş, 1998

Tablo 4.1.2. Kültürpark dahilinde bulunan İEF standlarının metrajları:

PAVYON NO	NET SERGİ ALANI	TOPLAM ALAN	YÜKSEKLİK	ASMA KAT	DIŞTAN DIŞA METRAJLAR
1	1004 m2	1066 m2	7.50 m.		
3	640 m2	647 m2	9.25 m.	83 m2	33,25x33,25=1105.56 m2
4	1191 m2	1273 m2	11.30 m.	730 m2	29.00x22.75= 659.75 m2
4A	97 m2	100 m2	3.50 m.		49.95x26.95=1346.15 m2
6	1193 m2	1234 m2	9.20 m.		13.55x 7.70= 104.34 m2
7	4000 m2	4560 m2	9.80 m.		(23.50x36.10)+(22.50x18.50)=1264.60 m2
8	1184 m2	1234 m2	9.00 m.		114.00x40.00=4560.00 m2
9	3026 m2	3443 m2	7.00 m.		70.20x18.00=1263.60 m2
10	1584 m2		10.50 m.		81.50x43.00=3504.50 m2
11	841 m2	852 m2	8.50 m.		54.40x36.26=1973.00 m2
12	987 m2	1197 m2	10.40 m.	805 m2	36.20x24.20 = 876.04 m2
13	1138 m2	1194 m2	8.60 m.	730 m2	35.05x35.02=1227.45 m2
14	2153 m2	2388 m2	10.60 m.	318 m2	35.45x35.40=1254.93 m2
18	249 m2	320 m2	7.50 m.		66.15x36.00=2381.40 m2
19	222 m2	296 m2	6.00 m.		26.20x13.10=343.22 m2
20	462 m2	487 m2	10.90 m.		Şekli= 277.00m2
21	363 m2	586 m2	6.50 m.		Şekli= 554.00 m2
22	230 m2	238 m2	7.50 m.		Şekli= 586.52 m2
ÜLKER	239 M2				17.05x15.10=257.46 m2
T.H.K.	61 m2				Şekli= 239.00m2
					8.10x7.50=60.75 m2
TOPLAM	23864	24137			26970.37 m2
15 (Tansaş)					
TRT Arkast Pavyon	760 m2	789 m2		90 m2	
					9.45 x 9.15= 86.47 m2

Kaynak: İZFAŞ, 1998.

Tablo 4.1.3. Kültürpark dahilinde bulunan resmi yerlerin metrajları:

TESİS ADI	ALAN (m2)
Polis motorlu ekipler amirliği	1.107
Fuar gümrük alanı	10.494
Kültürpark merkez evlendirme dairesi	553
Meclis salonu	576
Fuar ve turizm m�d idare binası	662
Fuar atölyesi ve ambarı	597
Fuar m�d ambar deposu	387
Su deposu	192
Fuar elektrik trafo binası	416
Fuar m�d oto hizmet binası ve boyahane	80
Elektrik santrali	100
T.C. İş Bankası	80
İzelman	1.073
TOPLAM	16.317

Kaynak: İZFAş, 1998

Tablo 4.1.4. Kültürpark dahilinde bulunan sosyo-kültürel tesislerin metrajları:

TESİS ADI	AÇIK (m2)	KAPALI (m2)	TOPLAM ALAN (m2)
Atatürk Açık hava tiyatrosu	3.715	391	4.106
�amlık Senar tiyatrosu	1.096	228	1.324
İsmet İnönü Sanat Merkezi	-	1.647	1.647
TOPLAM	4.811	2.266	7.077

Kaynak: İZFAş, 1998

Tablo 4.1.5. Kültürpark dahilinde bulunan sportif tesislerin metrajları:

TESİS ADI	AÇIK (m2)	KAPALI (M2)	TOPLAM ALAN (m2)
Koşu yolu	7.400	-	7.400
Mini futbol	760	-	760
Tansaş mini futbol	1.071	34	1.105
T.H.K. Paraşüt kulesi	2.289	-	2.289
Yüzme havuzu	2.818	1.296	4.114
Tenis kulübü	6.710	500	7.210
TOPLAM	21.048	1.830	22.878

Kaynak: İZFAŞ, 1998

Arazi kullanış bilgilerinin yanı sıra 1980-1996 yılları İEF'yi ziyaret edenlerin sayıları ve 1997 yılının aylara göre yaya ve araç girişleri elde edilmiştir.

Tablo 4.1.6. 1980-1996 yılları ziyaretçilerin İEF süresine göre dağılımı:

YIL	KİŞİ	GÜN
1980	3.101.420	32
1981	3.455.900	32
1982	3.175.460	32
1983	3.317.600	32
1984	3.147.970	32
1985	2.965.800	23
1986	2.422.370	23
1987	2.604.900	23
1988	2.408.800	23
1989	2.485.800	23
1990	1.647.820	16
1991	1.582.200	16
1992	1.679.110	16
1993	1.481.490	16
1994	1.285.980	16
1995	2.059.500	23
1996	1.497.310	16

Kaynak: İZFAŞ, 1998

Tablo 4.1.7. 1997 yılı aylara göre yaya ve araç girişleri:

AYLAR	YAYA	ARAÇ
Şubat	186.840	49.381
Mart	241.000	44.360
Nisan	355.300	37.000
Mayıs	320.000	43.000
Haziran	296.000	43.900
Temmuz	386.600	35.900
Ağustos	1.168.440	62.500
Eylül	1.361.200	26.900
Ekim	186.000	33.300
Kasım	158.000	36.760
Aralık	229.333	51.110
TOPLAM	4.889.813	464.111

Kaynak: İZFAŞ, 1998

Ek 5.1. Anket Formu

İZMİR FUARI (KÜLTÜRPARK) ANKET FORMU Konu: (Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yenniden Geliştirilmesine Bir Yaklaşım: İzmir Kültürpark Örneği)

Anketin uygulandığı tarih.....

Fuar kapısı adı.....

1) Ankete cevap veren kişinin :

cinsiyeti	yaşı	eğitim durumu	mesleği	hanehalkı geliri	özel oto sahipliği	oturduğu yer	kaç kişi gelindiği

İlkokul Mezunu İM hanehalkı geliri (mil.)
Ortaokul Mezunu OM 20-50 50-100 100-150
Lise Mezunu LM 150-200 200+
Yüksek okul Mezunu YM

2) Fuara hangi araçla geliyorsunuz :

özel oto 0 otobüs 0 yaya 0 diğer.....

3) Ne sıklıkta fuarı ziyaret edersiniz :

her gün 0 haftada birkaç kez 0 ayda bir 0 yılda
haftada bir 0 iki haftada bir 0 yılda bir 0 birden az 0

4) Fuara genellikle geliş nedenleriniz nelerdir :

lunapark için 0 enternasyonal fuarı için 0 tansaş için 0
gazinolar için 0 ihtisas fuarı için 0 spor yapmak için 0
piknik için 0 hayvanat bahçesi için 0 nikah dairesi için 0
diğer..... açık hava tiyat. için 0

5) Bugünkü kullanımı ile fuarın size en çekici gelen tarafı nedir.....

6) Fuarın şu anda sizce olumsuz tarafı nedir.....

7) Fuarda başka ne tür kullanışların olmasını isterdiniz.....

8) Fuarda ne tür kullanışların olmamasını isterdiniz.....

Ek 6.1. Öneri Arazi kullanım verileri

Tablo 6.1. Kültürpark'ta yer alacak kullanışların metrajları.

KULLANIŞ	AÇIK	KAPALI	TOPLAM
Sos-k�l Tesisler	5.043	9.106	14.149
Açık sergileme	7.100	-	7.100
Yiyecek-içecek Yer.	3.434	2.042	5.476
Yol ve Meydanlar	85.600	-	85.600
Doğa Müzesi	4.624	-	4.624
Su �ğeleri	15.223	-	15.223
Müze	-	1.633	1.633
Spor Alanları	23.120	8.036	31.156
Yeşil Alanlar	255.492	-	255.492
WC	-	384	384
TOPLAM	399.636	21.201	420.837